

ภาคผนวก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*

สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สยามนิทราบราช บรมนาถบพิตร

ตราไว้ ณ วันที่ 22 ธันวาคม พุทธศักราช 2521
เป็นปีที่ 33 ในรัชกาลปัจจุบัน

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสตร์เป็นอธิการ 2521 พรราชานา ปัจจุบันสมัย จันทรคดินิยม
ເຫດຄະພັກສາ ມີຄົນມາສ ກາຫປັກໝ ອັງກຸມມືດີ ຖົວຍຄົກກາ 2521 ພາວີສົມຊູຮິນ ສຸກວາງ
ໂຄຍກາລບວິເຊກ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ນທດລາຊີເບຕຣ ຮາມາຊີບດີ ຈັກເ
ນຖົບດິນທາ ສයາມນິກາຮີຣາຊ ບຣມນາຄນບົດຕ່າ ກຣງພຣະກຽມາໄປຮອດເກລ້າໄປຮອດກະຮົມອມໄຫ້
ປະກາຄວ່າ ຄການິດປັບປຸງຢູ່ແຂ່ງຂາດໄດ້ນໍາຄວາມການບັນຄົມຫຼຸດວ່າ ນັບແຕ່ເມື່ອສົມເດືອພຣະບຣນ
ປີຫຼຸສີຣາຊ ພຣະບຣາທສມເດືອພຣະປຣມຫາປະຫຼັກ ພຣະປັກເກລ້າເຈົ້າຢູ່ຫ຾ ໄດ້ກຣງພຣະ
ກຽມາໄປຮອດເກລ້າໄປຮອດກະຮົມພຣະຮາຊທານຮູ້ຮ່ວມມືດີແຂ່ງຂາດຈັກໄກ ພຸທະສັກຮາ 2475 ເປັນດັ່ນມາ ໄດ້ມີການເປົ້າຍແປປົງແກ້ໄຂຫົວປະກາດໃຫ້ຮູ້ຮ່ວມມືດີຂາຍດັບນັບ ແລະໃນບາງຄັ້ງທີ່
ກາວກາດັ່ນບ້ານເມື່ອຜັນແປໄປອັນເປັນເຫຼຸດໃຫ້ຕ້ອງປະກາດໃຫ້ຮ່ວມມືດີກາປົກຄອງປະເທດ

*รวมທັງທີແກ້ໄຂເພີ່ມເຕີມ ໂດຍຮູ້ຮ່ວມມືດີແຂ່ງຂາດຈັກໄກ ແກ້ໄຂເພີ່ມເຕີມ ພຸທະສັກຮາ 2528

เป็นการชั่วคราวเพื่อรอเวลาที่จะร่างรัฐธรรมนูญฉบับด้วยการเขียนให้แทน บรรดาธรรษฐ์รัมยุ และธรรมนูญการปกครองประเทศชั่วคราวที่ได้มีมาทุกฉบับ มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในความยืดหยุ่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยทรงใช้อำนาจ นิติบัญญัติทางรัฐสภา ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะกรรมการรัฐมนตรี และทรงใช้อำนาจคุกคารทางศาล ความแตกต่างสำคัญที่มีมากແດ່เฉพาะสถานภาพของรัฐสภา และสิ่งพัฒนาภาระหน่วยงาน อำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหาร เพื่อให้เหมาะสมกับภารกิจของบ้านเมืองที่ผันแปรในขณะนั้น ๆ เท่านั้น ทั้งนี้ ป้อมและคงถึงความเดื่อมใจศรัทธาของปวงชนชาวไทยในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สมดังพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมปิรุสราช พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปัก พระบรมกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ได้พระราชทาน พหรະราชอำนາจในการปกครองแผ่นดินให้แก่ปวงชนชาวไทย ความยืดหยุ่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ได้มีศิบสองค์มาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน แม้ ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2520 ก็ได้ประกาศเจตนาณณ์เช่นนี้ไว้ และได้มอบให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติจัดทำร่างรัฐธรรมนูญขึ้น เพื่อให้มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร ภายในปีพุทธศักราช 2521

สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อว่าจกรชื่อ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญนั้นเป็นสามวาระ โดยมีคติเห็นชอบทางอันเป็นปณิธานร่วมกันของปวงชนชาวไทย ในการชั่วคราวรักษาไว้ซึ่งเอกสาร และความมั่นคงของชาติ การพิทักษ์รักษาศาสนາให้สิทธิสถาพร การเทอศทุนพระมหากษัตริย์ เป็นประมุขและเป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทย การมีคติอรับบอนประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขเป็นวิถีทางในการปกครองประเทศ การเชิดชูและคุ้มครองรักษาสิทธิ และเสรีภาพของชนชาวไทย และการร่วมกันสร้างความเป็นธรรม ความเจริญและความมหุศักดิ์ให้เกิด แก่ประชาชนชาวไทยโดยทั่วหน้ากัน

เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้พิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญอย่างรอบคอบประกอบกับ สถานการณ์ของประเทศไทยแล้ว ได้ลงมติเห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นฎหมายแล้ว ตามที่ได้ทรงพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยให้ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทยเป็นไป

เมื่อได้ทรงพระราชนิพัทธ์ร่างรัฐธรรมนูญโดยที่ถ้วนทั่วกระบวนการความด้วย ทรงมี พระราชนิพัทธ์เห็นชอบความราบรื่นด้วยความรักภักดีตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เจริญ จึงมีพระบรมราชโองการด้วยสหทัยเป็นเอกสารหนึ่งฉบับให้ตราไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ขึ้นไว้ ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2520 ซึ่งได้ตราไว้ ณ วันที่ ๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐ นับตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป

ขอปวงชนชาวไทยจงร่วมจิตร่วมใจสมัครใจสร้างเป็นเอกฉันท์ในอันที่จะพิทักษ์รักษา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ เพื่อค่าแรงคงไว้ซึ่งระบบประชาธิปไตยและอิสระของไทย ของปวงชนชาวไทยในรัฐสัมมาอาณาจักร และนำมายังความมั่นคงสุกสิริสวัสดิ์พิพัฒนาขั้นสูงสุด ด้วยการเดินทางตามที่ควรจะเป็น แก่อาณาประชาราษฎรของพระองค์ สมดังพระบรมราชประดิษฐ์ทุกประการ

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกกันได้

มาตรา ๒ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

มาตรา ๓ อิสระของไทยมีอำนาจมาจากการปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุขทรงใช้ อิสระนั้นทางรัฐสภา คณะกรรมการและศาลตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๔ ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่าก้ามเนิດหรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครอง แห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอภัน

มาตรา ๕ บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีข้อความขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้น เป็นอันใช้บังคับมิได้

หมวด ๒

พระมหากษัตริย์

มาตรา ๖ องค์พระมหากษัตริย์ค่าแรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิด มิได้ ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้

มาตรา ๗ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นหุ้นส่วนมาก และทรงเป็นอัครศาสดามุ่งมั่นมาก

มาตรา ๘ พระมหากษัตริย์ทรงค่าแรงค่าเหนื่อยซึ่งห้ามทัพไทย

มาตรา ๙ พระมหากษัตริย์ทรงไว้วิชั่นพระราชอำนาจที่จะสถาปนาฐานัตราชศักดิ์ และ พระราชาท่านครื่องราชอิสริยาภรณ์

มาตรา 10 พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานของคณะกรรมการ
นี้ และของคณะกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบห้าคน ประธานเป็นคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่

คณะกรรมการมีหน้าที่ถวายความเห็นต่อพระมหากษัตริย์ในพระราชกรณียกิจทั้งปวง
ที่พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษา และมีหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 11 การเลือกและแต่งตั้งของคณะกรรมการ กิจการให้องค์กรพันจากค่าແທນก็ต้อง^{ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ}

ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ แต่งตั้งประธานของคณะกรรมการ
หรือให้ประธานของคณะกรรมการพันจากค่าແທນ

ให้ประธานของคณะกรรมการเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งของคณะกรรมการอื่น
หรือให้ของคณะกรรมการพันจากค่าແທນ

มาตรา 12 องค์กรต้องไม่เป็นสมาชิกกฎหมาย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการ
ซึ่งมีค่าແທນหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ในพระองค์
การเมือง และต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์ทางการเมืองใด ๆ

มาตรา 13 ก่อนเข้ารับหน้าที่ องค์กรต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วย^{ตัวบุคคลต่อไปนี้}

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่าข้าพระพุทธเจ้าจะอธิรักษากิจ
ค่าของพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและ
ประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามเชิงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

มาตรา 14 องค์กรพันจากค่าແທນเมื่อถูก ลาออก หรือมีพระบรมราชโองการให้พัน
จากค่าແທນ

มาตรา 15 การแต่งตั้งและการให้ข้าราชการในพระองค์และสมุหราชองครักษ์พันจาก
ค่าແທນ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

มาตรา 16 ในเมื่อพระมหากษัตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักรหรือจะทรงบริหาร
พระราชภาระไม่ได้ด้วยเหตุใดก็ตาม จะได้ทรงแต่งตั้งผู้โดยผู้หนึ่งด้วยความเห็นชอบของรัฐสภา
เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราช-
โองการ

มาตรา 17 ในกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตาม
มาตรา 16 ก็ต้องให้ประธานมีความสามารถทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
เพราจะยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะหรือพระบรมราชโองการอีกต่อไป

สมคิริเวช คำแหงผู้ดำเนินราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาประกาศในพระบรมราชโองการโดยทรงมหาดุลยพิธี แต่งตั้งผู้นั้นเป็นผู้ดำเนินราชการแทนพระองค์

มาตรา 18 ในระหว่างที่ไม่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 16 หรือมาตรา 17 ให้ประธานของคณะศรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไปพำนัชก่อน

ในการนับผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ที่รับการแต่งตั้งตามมาตรา 16 หรือมาตรา 17 ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานของคณะกรรมการที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชี้แจง

ในระหว่างที่ประธานองค์มนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามพระราชหนังกี้ ในระหว่างที่ประธานองค์มนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามพระราชส่องกี้ ประธานองค์มนตรีจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นประธานองค์มนตรีได้ในการนี้ เช่นว่านี้ให้คณะกรรมการคุณธรรม เดือกรองค์มนตรีคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่ประธานองค์มนตรีชั่วคราว

มาตรา 19 ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา 16 หรือมาตรา 17 ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมรัฐสภาด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะรองรับภารกิจต่อพระมหากษัตริย์ (พระปรมานาภิไธย) และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทึ่งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามเชิงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

มาตรา 20 การศึกษาจะเป็นไปโดยนัยแห่งกฎหมายที่บรรยายว่าด้วยการศึกษา
ศัลยศาสตร์ พระพุทธศักราช 2467 และประกอบด้วยความเห็นชอบของรัฐสภา หากไม่มีพระ
ราชนิรนาม รัฐสภาอาจให้ความเห็นชอบในการให้พระราชบัญญัตินี้เป็นไปได้

การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่ปรับเปลี่ยนว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช 2467
ให้กระทำการได้โดยวิธีการของป่างเดียวกันกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา 21 ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลง ให้คณะองคมนตรีเสนอพระนามผู้ที่บาราช-สันตติวงศ์ตามมาตรา 20 ต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อรัฐสภาพรับความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์ผู้ที่บาราชสันตติวงศ์ขึ้นทrone ราชนี้เป็นพระมหากษัตริย์สืบไปแล้วให้ประธานรัฐสภาพรบกการเพื่อให้ประชาชนทราบ

ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศของคู่สืบราชสันติวงศ์ตามวาระคนนึงให้ประธานองค์มนตรีเป็นผู้ดำเนิร์จราชการแทนพระองค์ไปพำนอง ก็ในกรณีที่ราชบัลลังก์ว่างลงในระหว่างที่ได้แต่งตั้งผู้ดำเนิร์จราชการแทนพระองค์ไว้ตามมาตรา 16 หรือมาตรา 17 หรือระหว่างเวลาที่ประธานองค์มนตรีเป็นผู้ดำเนิร์จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา 18 วาระคนนึง ก็ให้ผู้ดำเนิร์จราชการแทน

พระองค์นั้น ๆ แล้วแต่กรณี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไป ทั้งนี้จนกว่าจะได้ประถม
องค์ผู้สืบราชสันติวงศ์

ในการนี้ที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งไว้ และเป็นผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์ต่อไปตามวาระสอง ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานของคณะศรีท่านหน้าที่
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราว

ในการนี้ที่ประธานของคณะศรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวาระสอง หรือทำ
หน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราวตามวาระสาม ให้นำบทบัญญัติมาตรา 18 วรรคสามมา
ใช้บังคับ

หมวด ๓

สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

มาตรา 22 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

มาตรา 23 บุคคลย่อมเสมอภาคในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายเท่าเทียม
กัน

มาตรา 24 บุคคลย่อมมีสิทธิทางการเมือง

การใช้สิทธิทางการเมือง ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 25 บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธิ
นิยมในทางศาสนา และป้องมีเสรีภาพในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตนเมื่อไม่เป็น
ปฏิบัติส่องหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศรัณย์อันดีของ
ประชาชน

ในการใช้เสรีภาพดังกล่าวในวาระหนึ่ง บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใด ๆ อันเป็นการรอนลิทธิหรือเดียวประ邈ชน์อันควร มีควรได้เพราะเหตุที่ถือศาสนา นิกาย
ของศาสนาหรือลัทธินิยมในทางศาสนาหรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือ แตกต่างจากบุคคล
อื่น

มาตรา 26 บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระท้ำการอันกฎหมายซึ่งใช้อยู่ในเวลา
ที่กระทำการนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษ
ที่กำหนดไว้ในกฎหมายซึ่งใช้อยู่ในเวลาที่กระท้ำความผิดมิได้

มาตรา 27 ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด

ก่อนที่จะมีคำพิพากษาถึงที่สุดและลงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเพื่อเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

มาตรา 28 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในร่างกาย

การจับกุม คุนข์ หรือตรวจค้นด้วยบุคคล ไม่ว่าในกรณีใด ๆ จะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 29 ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาเป็นผู้ยากไร้ไม่มีทุนทรัพย์พอที่จะจัดหาหมายความสำคัญรับคนของได้ บุคคลดังกล่าวย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาลที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 30 บุคคลใดต้องรับโทษอาญาโดยคำพิพากษาถึงที่สุด หากประยุกต์ตามคำพิพากษาของศาลที่รื้อฟื้นคดีขึ้นเพิ่มตามใหม่ในภายหลังว่าบุคคลนั้นมิได้เป็นผู้กระทำความผิด ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับค่าทดแทนและได้รับบรรดาสิทธิที่เดียวกับประมวลแห่งคำพิพากษานั้นคืน ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 31 การเกณฑ์แรงงาน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเดพะเพื่อประโยชน์ในการป้องปักษ์พิบัติสาธารณะอันมีนาเป็นการดุกเดิน หรือโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งบัญญัติให้กระทำได้ในระหว่างเวลาที่ประเทศไทยในภาวะการรบหรือการสองครั้ง หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ดุกเดิน หรือประกาศใช้กฎหมายการศึก

มาตรา 32 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเพศสถาน

บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเพศสถานโดยปกติฐาน การเข้าไปในเพศสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครองก็ได้ การตรวจค้นเพศสถาน ก็จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 33 สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครองขอนเบ็ดแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

การสืบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบมรดกย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

การเร้นคืนอสังหาริมทรัพย์ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเดพะเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อการผังเมือง หรือเพื่อการพัฒนาการเกษตรหรือการอุตสาหกรรมหรือเพื่อการปฏิรูปที่ดิน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องขอใช้ค่า

ที่ดีแทนกับในเวลาอันควรແກ່ເຈົ້າຂອງຄລອກຈິງຜູ້ທີ່ສຶກສືບ່ວນໆທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເຕືອນຫາຍໃນການ
ເວນຄືນນີ້ ທັງນີ້ ຄາມທີ່ຮະບຸໄວ້ໃນກູ່ໝາຍ

ການກໍາທັນຄ່າທັນຄາມວຽກຄາມໄທ່ຄໍານີ້ຖືກໃຊ້ໄດ້ມາ ຄວາມແລະທີ່ຕັ້ງຂອງສັງຫາ-
ຮົມທັນພົມ ປະກອບກັບເຫດຜູ້ປະສົງຄົງການເວນຄືນພື້ນໄທເກີດຄວາມເປັນຫຼັມແກ່ສັງຄົມ

ອັນຫາຮົມທັນພົມທີ່ໄດ້ມາໂດຍການເວນຄືນພື້ນໄທໃຊ້ໄດ້ເພື່ອການນັ້ນກາຍໃນຮະບະ
ເວສາທີ່ກໍາທັນຄ່າໃນກູ່ໝາຍ ຕັ້ງຄົນໄທເຈົ້າຂອງເຕີມຫຼືອາຫາຍາກ ເວັນແຕ່ຈະນຳໄປໃຊ້ເພື່ອການອື່ນຄາມ
ວຽກຄາມແລະໂຄຍອາຫີ່ຢ່ານຈຳຕາມນທບັນຍຸດແໜ່ງກູ່ໝາຍ

ການຄືນອັນຫາຮົມທັນພົມໃຫ້ເຈົ້າຂອງເຕີມຫຼືອາຫາຍາກຄາມວຽກຫັ້ງແລະການເວີຍກົດຄ່າທັນຄາມ
ທີ່ຂອງໃຊ້ໄປ ໃຫ້ເປັນໄປຄາມນທບັນຍຸດແໜ່ງກູ່ໝາຍ

ມາດຕະ 34 ບຸກຄອບຢ່ອມມີເສີ່ງກາພໃນການພູດ ການເຂົ້ານ ການພິມພ ແລະການໂພນະຫາ

ການຈໍາກັດເສີ່ງກາພເຊັ່ນວ່ານີ້ ຈະກະທຳມີໄດ້ ເວັນແຕ່ໂດຍອາຫີ່ຢ່ານຈຳຕາມນທບັນຍຸດແໜ່ງ
ກູ່ໝາຍເພາະເພື່ອຮັກຫາຄວາມມັນຄົງຂອງຮູ້ ພົມເພື່ອຄຸ້ມຄອງສຶກສືເສີ່ງກາພ ເບຍີບຄຫຼືອເຊື່ອເສີ່ງ
ຂອງບຸກຄອບອື່ນ ຢົມເພື່ອຮັກຫາຄວາມສົງນເວີຍບ້ອຍຫຼືຄລຮ່ວມອັນດີຂອງປະຊາຊົນ ຢົມເພື່ອປັ້ງກັນ
ຫຼືອະວັນຄວາມເສື່ອມການທາງຈົດໃຈຫຼືຫຼືອຫຼຸນກາພຂອງປະຊາຊົນ

ເຈົ້າຂອງກົດເສີ່ງກາພເຊັ່ນວ່ານີ້ ທັງນີ້ຄາມເງື່ອນໄວ້ທີ່ກູ່ໝາຍນທບັນຍຸດ
ການໄທເຈີນຫຼືອທັນພົມສິນໂປ່ງເຊື່ອນຸດຫຼຸນໜັ້ງສຶກພິມພຂອງເອກະນວູ້ຈະກະທຳມີໄດ້

ມາດຕະ 35 ບຸກຄອບຢ່ອມມີເສີ່ງກາພໃນການສຶກຫາອນຮົມ ເມື່ອໄປຫັດຕ່ອນໜ້າທີ່ຂອງພຸດເມືອງ
ຄາມຮູ້ຮ່ວມມູນ ແລະໄປຫັດຕ່ອງກູ່ໝາຍວ່າດ້ວຍການສຶກຫາການປັ້ງຕັບແລະກູ່ໝາຍວ່າດ້ວຍການຈັດຕັ້ງ
ສຳຄັນສຶກຫາ

ມາດຕະ 36 ບຸກຄອບຢ່ອມມີເສີ່ງກາພໃນການຊຸມນຸ່ມໂຄບສົງແລະປາກຈາກອາງຸຫຼາດ

ການຈໍາກັດເສີ່ງກາພເຊັ່ນວ່ານີ້ ຈະກະທຳມີໄດ້ ເວັນແຕ່ໂດຍອາຫີ່ຢ່ານຈຳຕາມນທບັນຍຸດແໜ່ງ
ກູ່ໝາຍເພາະເພື່ອການຊຸມນຸ່ມສາຫະລະແລະເພື່ອຄຸ້ມຄອງຄວາມສະດວກຂອງປະຊາຊົນທີ່ຈະໃຊ້ທີ່
ສາຫະລະ ຢົມເພື່ອຮັກຫາຄວາມສົງນເວີຍບ້ອຍໃນຮ່ວ່າງເວສາທີ່ປະເທດອູ້ນໃນກາວະກາຮົບຫຼື
ກາຮົບຮ່ວມ ຢົມໃນຮ່ວ່າງເວສາທີ່ມີປະກາສສານການກົດຊັກເຈັນ ຢົມປະກາສໃຫ້ກູ່ອັນການສຶກ

ມາດຕະ 37 ບຸກຄອບຢ່ອມມີເສີ່ງກາພໃນການຮັມກັນປິ່ນສາມາຄນ ສໍາກາພ ສໍາພັນນີ້ ສໍາການຫຼືອ
ຫຼຸມຄະນະອື່ນ

ການຮັມກັນ ການຈັດຕັ້ງ ການດໍາເນີນກົດເສີ່ງກາພແລະການເຕີກຂອງສາມາຄນ ສໍາກາພ ສໍາພັນນີ້
ສໍາການຫຼືອຫຼຸມຄະນະອື່ນ ຢ່ອມເປັນໄປຄາມນທບັນຍຸດແໜ່ງກູ່ໝາຍ

มาตรา 38 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชี้แจงกับบุคลากรเมือง เพื่อดำเนินกิจการในทางการเมือง ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ การรวมกัน การจัดตั้ง การดำเนินกิจการและการเลิกพรรคการเมือง ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง

พรรครักการเมืองต้องแสดงที่มาของรายได้และการใช้จ่ายโดยเปิดเผย

มาตรา 39 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย

การตรวจ การถัก หรือการเปิดเผยซึ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อถึงกันรวมทั้งการกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งที่สื่อสารหันหล้าไปบุคคลมีติดต่อถึงกัน จะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ

มาตรา 40 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและเสรีภาพในการเดินทางท่องเที่ยวภายในราชอาณาจักร

การจำกัดเสรีภาพเช่นว่านี้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือสมรรถภาพของประชาชน หรือการผังเมืองหรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

การนำเทคโนโลยีดิจิทัลสู่ราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาระบุในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้

มาตรา 41 ดิจิทัลของบุคคลในครอบครัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา 42 บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ ภายในเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 43 ดิจิทัลของบุคคลที่จะพ้องหันเวียรชาการซึ่งเป็นนิติบุคคลให้รับผิดชอบจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา 44 บุคคลซึ่งเป็นพ่อแม่ คุณพ่อ คุณแม่ ข้าราชการ พนักงานส่วนภูมิภาค และพนักงานองค์กรของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับประชาชนพลเมือง เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมายหรือกฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพหรือวินัย

มาตรา 45 บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญให้เป็นปฏิบัติทั่วชาติ ศาสนา พะนما กษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ มิได้

หน้าที่ของชนชาวไทย

มาตรา 46 บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครอง
ระบอบประชาธิรัฐตามรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 47 บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ

มาตรา 48 บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 49 บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย

มาตรา 50 บุคคลมีหน้าที่เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 51 บุคคลมีหน้าที่ช่วยเหลือราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 52 บุคคลมีหน้าที่รับการศึกษาอบรม ภายใต้เงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

แนวโน้มนายแห่งรัฐ

มาตรา 53 บทบัญญัติในหมวดนี้ไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการ
กำหนดนโยบาย และไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการห้องร้องร้าว

มาตรา 54 รัฐต้องรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกอัครและบูรณะแห่งอุดมราษฎร์

มาตรา 55 รัฐพึงดูแลเริ่มต้นพัฒนาในครึ่งหนึ่งของประเทศไทย
และถือหลักเสมอภาคในการ
ปฏิบัติต่อภัย

มาตรา 56 รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อรักษาเอกสาร ความมั่นคงของรัฐ และผล
ประโยชน์แห่งชาติ

กำลังทหารพึงใช้เพื่อการรับหรือการ放ลง เพื่อป้องสถาบันพระมหากษัตริย์
เพื่อปราบปรามการกบฏและการจลาจล เพื่อการรักษาความมั่นคงของรัฐ และเพื่อการพัฒนา
ประเทศ

มาตรา 57 รัฐต้องรักษาภูมิประเทศและความสงบเรียบร้อย เพื่อให้ประชาชนมีความ
ปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน และในการดำเนินชีวิตโดยปกติสุข

มาตรา 58 รัฐพึงจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพอย่าง
จริงจัง และพึงดำเนินการทุกทางเพื่อป้องกันและปราบปรามการแสวงหาประโยชน์ในทางมิชอบ
โดยเนียนนำ

มาตรา ๖๙ รัฐพึงจัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน และให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว

มาตรา ๗๐ รัฐพึงส่งเสริมและบูรุษการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสม และความต้องการของประเทศ

การจัดระบบการศึกษาอบรมเป็นหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะ สถานศึกษาทั้งปวงป่อนอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ

รัฐถึงขั้นเห็นชอบอัญญากริเวทได้รับทุนและปัจจัยต่าง ๆ ใน การศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพ การศึกษาอบรมภาคบังคับในสถานศึกษาของรัฐ จะต้องจัดให้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน

การศึกษาอบรมขั้นอุดมศึกษา รัฐพึงจัดให้สถานศึกษาดำเนินกิจกรรมของตนเองได้โดย อิสระภายในขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๗๑ รัฐพึงสนับสนุนการวิจัยในศิลปะและวิทยาการต่าง ๆ และพึงส่งเสริมการใช้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการพัฒนาประเทศ

มาตรา ๗๒ รัฐพึงสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และศรีษะปัญญา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และเพื่อ ความมั่นคงของรัฐ

มาตรา ๗๓ รัฐพึงส่งเสริมประชาชนให้เข้าใจและเดือนโลศรัทธาในการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหามหากษัตริย์เป็นประมุขรวมตลอดทั้งการปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐพึงส่งเสริมห้องถิ่นให้มีติ�ปักษ์ปกครองตนเองได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๗๔ รัฐพึงส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชาติ

มาตรา ๗๕ รัฐพึงบำรุงรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อมและพึงจัดตั้งเป็นพิพิธที่ทำลาย ดูนภาพและอนามัยของประชาชน

มาตรา ๗๖ รัฐพึงดำเนินการเพื่อยกฐานะของบุคคลในทางเศรษฐกิจและการสังคมให้สูงขึ้น ถึงระดับที่จะดำรงชีพได้โดยปกติสุน

มาตรา ๗๗ รัฐพึงดำเนินการให้เกษตรกรรมมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินเพื่อประกอบ เกษตรกรรมอย่างทั่วถึงโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น

รัฐพึงคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในด้านการผลิตและการจำหน่ายผลผลิต โดยวิธีการประกันราคาหรือพยุงราคาตลาดอัตราการจัดระบบและควบคุมการผลิตและการ จ้างน้ำรายให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดหรือโดยวิธีอื่น และพึงส่งเสริมให้เกษตรกรรมทั่วไป เป็นสหกรณ์หรือวิธีอื่น

มาตรา ๗๘ รัฐพึงสนับสนุนให้เอกชนได้มีการริเริ่มในทางเศรษฐกิจ ๙๖๑๒๐

รัฐพึงประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นพาณิชย์ปีกในทางที่จะให้เป็นประโยชน์แก่ ประชาชนเป็นส่วนรวม การประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นพาณิชย์ปีกโดยเอกชนจะกระทำ ได้ก็แต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

รัฐพึงวางแผนการณ์ให้มีการผูกขาดตัดตอนในทางเศรษฐกิจโดยเอกชนที่มิได้อาศัย อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ทั้งนี้ ไม่ว่าการผูกขาดตัดตอนนั้นจะเป็นโดยทางตรงหรือ ทางอ้อม

มาตรา ๗๙ รัฐพึงวางแผนนโยบายประชากรให้เหมาะสมกับทรัพยากรของชาติ ภาวะทาง เศรษฐกิจและสังคม และความเจริญในการวิทยาการ เพื่อประโยชน์ในทางพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคม และเพื่อความมั่นคงของรัฐ

มาตรา ๘๐ รัฐพึงลงเคราะห์ผู้ประกอบกิจการเพื่อในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประเทศชาติ หรือใน การช่วยเหลือราชการหรือปฏิบัติหน้าที่มนุษยธรรมหรือเนื่องจากภาระชาติ

มาตรา ๘๑ รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการสังคมแห่งเคราะห์ของรัฐและเอกชน เพื่อ สวัสดิภาพและความมั่นคงของประชาชน

มาตรา ๘๒ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชากรรับภาระงานเมืองท่าตามควรแก่อัตลักษณ์ และพึงคุ้มครอง 並將งานและดูแลระบบแรงงานด้วยความหันร่วมทั้งค่าแรงตอบแทนให้เป็นไปโดยเป็นธรรม

มาตรา ๘๓ รัฐพึงส่งเสริมการสาธารณสุข และพึงให้การรักษาพยาบาลแก่ผู้ยากไร้โดย ไม่คิดมูลค่า

การป้องกันและปราบปรามโรคติดต่ออันตราย รัฐจะต้องกระทำการให้แก่ประชาชนโดยไม่คิด มูลค่า

หมวด ๘

รัฐสภา

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๘๔ รัฐสภาประกอบด้วยมิสภาและสภาพผู้แทนราษฎร

รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๗๕ ประชานสหกิจเงินตราและรัฐบาลเป็นประชานรัฐบาลฯ ประชานสหกิจเป็นรอง
ประชานรัฐบาล^(๑)

ประชานรัฐบาลมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจกรรมของรัฐบาลในการดูแลชุมชนกันให้เป็น
ไปตามระเบียบ และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้

ในการดูแลประชานรัฐบาลไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประชานรัฐบาลทำ
หน้าที่แทน

มาตรา ๗๖ ร่างพระราชบัญญัติจะตราเข้าเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอม
ของรัฐบาล

มาตรา ๗๗ ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐบาลแล้ว ให้นายกรัฐมนตรี
นำเข้าบัญญัติฯ ถวายเพื่อพระมหาภัตติย์ทรงลงพระปรมาภิไชย และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

มาตรา ๗๘ ร่างพระราชบัญญัติให้พระมหาภัตติย์ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชนครินทร์
มาบังรัฐบาล หรือเมื่อพ้นกำหนดวันแล้วมิได้ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชนครินทร์
รัฐบาลจะต้องปรึกษาร่าง
พระราชบัญญัตินั้นใหม่ ถ้ารัฐบาลลงมติบัญญัติความเดินด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของ
จำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นเข้า
บัญญัติฯ ถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหาภัตติย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไชยพระราชนครินทร์ไม่สามารถ
ในสามสิบวัน ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับ
เป็นกฎหมายได้และมีอนุหนึ่งว่าพระมหาภัตติย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไชยแล้ว

มาตรา ๗๙ ประชานและรองประชานสหกิจ ประชานและรองประชานสหกิจแทนราชภรา
ษฎุน้ำผ่ายค้านในสภาพผู้แทนราชภราษฎรและสมาชิกสหกิจและสมาชิกสภาพผู้แทนราชภรา
ษฎร จะได้รับเงิน
ประจำตำแหน่งและประจำนัดต่อเดือนอย่างอื่นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๘๐ บุคคลจะเป็นสมาชิกสหกิจและสมาชิกสภาพผู้แทนราชภราษฎรในขณะเดียวกัน
จะได้

มาตรา ๘๑ สมาชิกสหกิจหรือสมาชิกสภาพผู้แทนราชภราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบ
ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าร่วมต่อประชานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก

(๑) มาตรา ๗๕ วรรคแรกถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๓๒
มาตรา ๑ อนึ่ง มาตราที่มีผลให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันถือกำเนิดทั้งที่มีไว้ในคดีที่ตั้งวันที่รัฐธรรมนูญนี้ประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา

ว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสหกรณ์ตั้นสุคดีตามมาตรา 87 (3), (4) (5) (6) (7) (9) หรือ (10) หรือมาตรา 103 (3) (4) (5) (6) (7) (9) (10) หรือ (11) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสหกรณ์ได้รับคำร้อง ถึงคำร้องนั้นไปยังคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นตั้นสุคดีหรือไม่

เมื่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้วให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสหกรณ์ได้รับคำร้องดังกล่าวในวาระหนึ่ง

มาตรา 82 ในกรณีที่สมาชิกกู้ภัยสหกรณ์หรือสมาชิกสหกรณ์รายบุคคลกระทำการอันเป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการเป็นสมาชิกกู้ภัยสหกรณ์หรือสมาชิกสหกรณ์รายบุคคลหรือสมาชิกสหกรณ์รายบุคคล แล้วแต่กรณี จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละสหกรณ์ มีสิทธิเข้าร้องต่อประธานแห่งสหกรณ์ที่คุณเป็นสมาชิกเพื่อให้สหกรณ์หรือสหกรณ์รายบุคคลพ้นจากสมาชิกภาพได้

ด้วยของกู้ภัยสหกรณ์หรือสหกรณ์รายบุคคลให้สมาชิกพ้นจากสมาชิกภาพตามวาระหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละสหกรณ์

มาตรา 83 การออกจากการดำเนินของสมาชิกกู้ภัยสหกรณ์รายบุคคลหลังวันที่สมาชิกภาพตั้นสุคดีก็ต้องมีการตัดสหกรณ์ที่ตั้นสุคดี คำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งตั้นสุคดีก็ต้องมีกระบวนการทางกฎหมายที่ต้องดำเนินการที่สหกรณ์ผู้นั้นได้กระทำไว้ในหน้าที่สมาชิก รวมทั้งการได้รับเงินประจำตำแหน่งหรือประจำไชษัณห์ตอบแทนอย่างอื่นก่อนที่สมาชิกผู้นั้นออกจากการดำเนิน หรือก่อนที่ประธานแห่งสหกรณ์ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญแล้วแต่กรณี

ส่วนที่ 2

กู้ภัยสหกรณ์

มาตรา 84 กู้ภัยสหกรณ์ต้องเป็นสมาชิกซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความชำนาญในวิชาการหรือกิจการต่างๆ อันจะบังบัดใจชนให้เกิดแก่การปกครอง พัฒน์ นิสิตุณยวัฒน์ไทยโดยการเกิด มีอาชญากรรมต่อสหกรณ์ หรือไม่เป็นสมาชิกพร้อม การเมืองหนึ่งพรรครากการเมืองใด

สมาชิกกู้ภัยสหกรณ์ให้มีจำนวนไม่เกินสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสหกรณ์รายบุคคล

พระมหาภัตตริย์ทรงไว้ชื่อพระราชนามาจที่จะแต่งตั้งผู้ที่ออกตามหาระเป็นสมมาติก็อีกด้วย
มาตรา ๘๖ ให้นำบทัญญานามาตรา ๙๗ นอกจาก (๑) มาใช้บังคับแก่สมมาติกุฎิสภากลัวโดย
อนุโรม

ความไม่แพร่หลายของเชื้อไวรัสในชุมชนที่ต้องการดำเนินการเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๘๗ ตามข้อก更加ของที่มาข้อก更加พิเศษการตั้งศูนย์ เมื่อ

- (1) ดึงครัวขอความ饶恕
 - (2) ตาย
 - (3) ถ้าออก
 - (4) เสียสัญชาติไทย
 - (5) เป็นสมาชิกพาร์คการเมืองโดยพาร์คการเมืองหนึ่ง
 - (6) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา 86
 - (7) มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 96 (1) (2) หรือ (3)
 - (8) ปฏิเสธไม่ได้ให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา 82 ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าขาดจากภาพนับแต่วันที่ปฏิเสธไม่ได้
 - (9) ขาดประชุมตลอดสามัญประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันโดยไม่ได้รับจากประธานบุคคลใด
 - (10) ถูกจ้ำคุกโดยคำพิพากษาริบบิ้งที่สูงให้จ้ำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดย ทาง หรือความคิดเห็นไทย

มาตรา ๘๘ เมื่อต่ำแห่งสมាជิกรุ่นที่ก้าวกระโจนไป นอกจากถึงคราวของการ
ภาวะพระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งบุคคลผู้มีลักษณะตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๔ เข้ามา

เป็นสมารชิกแทน สมารชิกซึ่งเข้ามาแทนนั้นยอมรับในตำแหน่งได้เดียบเท่ากับพันธุ์เรือของผู้ซึ่ง
แทนแทน

ส่วนที่ 3
สภาพัฒนราษฎร

มาตรา ๘๙ สภาพัฒนราษฎรประกอบด้วยสมารชิกซึ่งราชฎรเลือกตั้งมีจำนวนตามเกณฑ์
ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๐

(ความในมาตรา ๙๐ เดิม ถูกยกเลิกโดยมาตรา ๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๒๘ และใช้ความใหม่แทน ดังต่อไปนี้)

มาตรา ๙๐ จำนวนสมารชิกสภาพัฒนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะห้ามให้ค้านวัฒนธรรมเกณฑ์
จำนวนราชฎรแต่ละจังหวัดตามที่กฎหมายการปกครองระบุราชฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่
มีการเลือกตั้งหนึ่งแสนห้าหมื่นคนต่อสมารชิกสภาพัฒนราษฎรหนึ่งคน จังหวัดใดมีราชฎรไม่ถึง^๑
หนึ่งแสนห้าหมื่นคนให้มีการเลือกตั้งสมารชิกสภาพัฒนราษฎรในจังหวัดนั้นได้หนึ่นคน ถ้าจังหวัด^๒
ไม่มีราชฎรเกินหนึ่งแสนห้าหมื่นคนก็ให้มีการเลือกตั้งสมารชิกสภาพัฒนราษฎร ในจังหวัดนั้น^๓
เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนต่อจำนวนราชฎรทุกหนึ่งแสนห้าหมื่นคน เพชรบูรณ์หนึ่งแสนห้าหมื่นถ้าถึงจุดมี
ห้าพันหรือกว่าหนึ่นให้นับเป็นหนึ่งแสนห้าหมื่น

จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมารชิกสภาพัฒนราษฎรได้ไม่เกินสามคนให้ถือเขตจังหวัด^๔
เป็นเขตเลือกตั้ง และจังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมารชิกสภาพัฒนราษฎรได้เกินสามคน ให้แบ่งเขต
จังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง โดยจัดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมารชิกสภาพัฒนราษฎรเท่ากับสาม
คน

ในการนี้ที่จะแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดหนึ่ง ให้มีจำนวนสมารชิกสภาพัฒนราษฎรครบสาม
คนทุกเขตไม่ได้ ให้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นเขตเลือกตั้งที่มีสมารชิกสภาพัฒนราษฎรเท่ากับสามคน
เสียก่อน แต่เขตที่เหลือต้องไม่น้อยกว่าเขตต่อสองคน

ในการนี้ที่จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมารชิกสภาพัฒนราษฎรได้สักคนให้แบ่งเขตเลือกตั้งออก
เป็นเขตเดียว เขตหนึ่งให้มีสมารชิกสภาพัฒนราษฎรสองคน

(มาตรา ๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๒๘
ให้เพิ่มความชี้แจ้ง มาตรา ๙๐ ทวิ ดังต่อไปนี้)

มาตรา ๙๐ ทวิ จังหวัดใดมีการแบ่งเขตเลือกตั้งกว่าหนึ่งเขตต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้ง

แต่ลั่นเสียงให้ติดต่อภัย แต่จะต้องจัดอัตราราชสำนักของจำนวนราษฎร์กับจำนวนสมาชิกสมาคมภาษาไทยที่นับ
ราษฎร์ที่จะพึงมีได้ในแต่ละเขตให้ใกล้เคียงกัน

(ความในมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่งเพิ่ม ถูกยกเลิกโดยมาตรา ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๒๘ และใช้ความใหม่แทน ดังต่อไปนี้)

มาตรา ๙๑ ในเขตเลือกตั้งแต่ละเขต ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเพื่อเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งให้เท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น

การเลือกตั้งให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

มาตรา ๙๒ บุคคลดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง และ

(๓) มีร่องรอยในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้ง

มาตรา ๙๓ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลดังห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ

(๑) วิกฤติ หรือจิตพิณไม่สมประกอบ

(๒) ทุหันดาลและเป็นไปบ้างไม่สามารถอ่านและเขียนหนังสือได้

(๓) เป็นเกิกขุ สามเณร นักพรตหรือนักบัวช

(๔) ต้องคุณชั่งอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(๕) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา

มาตรา ๙๔ บุคคลผู้มีคุณสมบัติตั้งต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๑) สัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย

(๒) อายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

(๓) เป็นสมาชิกพระองค์เมืองที่สั่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๕ หรือพระองค์เมืองตามมาตรา ๑๐๔ วรรคสอง พระองค์การเมืองให้พระองค์การเมืองหนึ่งแต่พระองค์เดียว

(๔) คุณสมบัติอื่น หากมีกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๙๔ ในการเลือกตั้งทั่วไปพระครุการเมืองที่สมาชิกจะเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๔ (๓) ให้ ต้องเป็นพระครุการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งทั้งหมดรวมกันไม่พ้อยกว่าห้าหมื่นของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดที่จะพึงมีในการเลือกตั้งครั้งนี้และในแต่ละเขตเลือกตั้งที่พระครุการเมืองตั้งกล่าวสั่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้ง พระครุการเมืองต้องส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นคณะให้ครบจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้ง และจะสั่งได้ก่อนจะเดินทางมาเลือกตั้งหนึ่งเขต

เมื่อพระครุการเมืองได้ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งแล้ว พระครุการเมืองนั้นหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพระครุการเมืองนั้น จะถอนการสมัครรับเลือกตั้งไม่ได้

เมื่อพระครุการเมืองได้ได้ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งครบจำนวนตามพระครุคนั้นแล้ว แม้ภายในดังจะปรากฏว่าจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งของพระครุการเมืองนั้นได้ลดลงไปจนไม่ครบจำนวนไม่ว่าเพราะเหตุใด ก็ให้ถือว่าพระครุการเมืองนั้นส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งครบจำนวนตามพระครุคนั้นแล้ว

มาตรา ๙๖ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คือ

- (1) ติดยาเสพติดให้โทษ
 - (2) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
 - (3) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๓ (๑) (๒) (๓) หรือ (๕)
 - (4) ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุก และถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งนั้น
 - (5) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมาปั้งไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความคิดอันได้กระทำโดยประมาท
 - (6) เป็นข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ นอกจากข้าราชการการเมือง
 - (7) เป็นพนักงานของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ
- มาตรา ๙๗ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้อง
- (1) ไม่ต่างจากตำแหน่งหรือหน้าที่ในหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ห้ามนี้ นอกจากตำแหน่งรัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมืองอื่น
 - (2) ไม่รับสัมปทานจากรัฐหรือหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

ที่สืบเป็นสืบต่อกันตั้งแต่รัชกาลเดิมที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการมุกขากัดดักถอน ทั้งนี้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(3) "ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จากหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกจากนี้ไปจากที่หน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติกับบุคคลอื่น ๆ ในสูตรกิจกรรมงานตามปกติ"

ความใน (2) มิให้ใช้บังคับในการณ์ที่สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรได้รับสัมปทาน หรือเป็นผู้ตัวแทนอยู่ก่อนได้รับเลือกตั้ง

บทบัญญัติตามตราคำนี้ให้ใช้บังคับในการณ์ที่สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรับเบี้ยหัวดับบนาญ หรือเงินปีพะบารม่วงคานหุงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมิให้ใช้บังคับในการณ์ที่สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรับหรือค่าแรงค่าแห่งกรรมมาซึ่การของรัฐสภา หรือสภาพผู้แทนราษฎร หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิความบกบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดินในการณ์ที่ค่าแรงค่าแห่งข้าราชการการเมือง

มาตรา ๙๘ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร

มาตรา ๙๙ อาชญาของสภาพผู้แทนราษฎรมีกำหนดความลับตั้งแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๐๐ เมื่ออาชญาของสภาพผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาว่ามีการเลือกตั้งสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในหกสิบวันนับแต่วันที่อาชญาของสภาพผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

มาตรา ๑๐๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้วังพระราชอำนาจที่จะยุบสภาพผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรใหม่

การยุบสภาพผู้แทนราษฎร ให้กระทำโดยพระราชนัดดาภิปริยาซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้ง สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายในหกสิบวัน และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

การยุบสภาพผู้แทนราษฎรจะกระทำได้เพียงครั้งเดียวในเหตุการณ์เดียวกัน

มาตรา ๑๐๒ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรเริ่มแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๐๓ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อ

(1) ถึงคราวออกตามอาชญากรรมของสภากู้แทนราษฎร หรือมีการบุบสิ่งของสภากู้แทนราษฎร

(2) ตาย

(3) ลาออกจาก

(4) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 94 (1) (2) หรือ (4)

(5) มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 96 (1) (2) (3) (6) หรือ (7)

(6) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา 97

(7) ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก หรือพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภากู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ให้พ้นจาก การเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าขาดจากสมาชิกภาพนับแต่วันที่ลาออกจากหรือพรรคการเมืองมีผล

(8) สภากู้แทนราษฎรมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพ ตามมาตรา 82 ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าขาดจากสมาชิกภาพนับแต่วันที่สภากู้แทนราษฎรมีมติ

(9) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในกรณีที่ศาลมีคำสั่งบุบเลิกพรรคการเมืองที่สมาชิกสภากู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิกและไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นซึ่งมีสมาชิกของพรรคการเมืองนั้นเป็นสมาชิกสภากู้แทนราษฎรได้ภายในหกเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าขาดจากสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกเดือนนั้น

(10) ขาดประชุมตลอดสามัญประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภากู้แทนราษฎร

(11) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดดุจโทษ

มาตรา 104 เมื่อตัวแทนผู้ทรงอำนาจของสภากู้แทนราษฎรว่างลงเพื่อรอเหตุอื่นในตอนออกจ้าง ถึงคราวออกตามอาชญากรรมของสภากู้แทนราษฎร หรือเมื่อมีการบุบสิ่งของสภากู้แทนราษฎร ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภากู้แทนราษฎรขึ้นแทนภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวัน เว้นแต่อาชญากรรมของสภากู้แทนราษฎร จะเหตุอื่นไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

ในการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภากู้แทนราษฎรอยู่แล้วจากการเลือกตั้งทั่วไป และให้นำบัญญัติตามมาตรา 96 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๗๙ สมาชิกสภากู้แผ่นราชฎรผู้เข้ามาแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภากู้แผ่นราชฎรที่เหลืออยู่

มาตรา 106 ภายหลังที่คณะกรรมการรัฐมนตรีเข้าบูรหารราชการแผ่นดินแม้ว พระมหากษัตริย์ จะได้ทรงแต่งตั้งสมาชิกสภากู้แผ่นราชฎรเป็นหัวหน้าพระครุการเมืองในสภากู้แผ่นราชฎร ซึ่งสมาชิกสภากู้แผ่นราชฎรในสังกัดมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และมีจำนวนมากที่สุดในบรรดาพระครุการเมือง ซึ่งสมาชิกสภากู้แผ่นราชฎรในสังกัดมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี แต่ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภากู้แผ่นราชฎรเป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภากู้แผ่นราชฎร

ให้ประธานสภากู้แผ่นราชฎรเป็นผู้ลงนามรับสมณพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภากู้แผ่นราชฎร

ผู้นำฝ่ายค้านในสภากู้แผ่นราชฎรยอมพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติตั้งกล่าวในวรรคหนึ่ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา 109 มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีเช่นนี้ พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภากู้แผ่นราชฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง

ส่วนที่ 4 บทที่ใช้แก่สภากองสอง

มาตรา 106 สมาชิกกุลิศภานและสมาชิกสภากู้แผ่นราชฎร ย้อมเป็นสภากันปวงชนชาวไทย

มาตรา 107 ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกกุลิศภานและสมาชิกสภากู้แผ่นราชฎรต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมแห่งสภาที่คุณเป็นสมาชิก ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติงานซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

มาตรา 108 กุลิศภานและสภากู้แผ่นราชฎรแต่ละคน มีประธานสภากองหนึ่งและรองประธานคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ ตามมติของสภาก

มาตรา 109 ประธานและรองประธานกุลิศภานดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันเดือนปี

ประชานและรองประชานສกากผู้แทนราชบุรีต่อการค้าไฟฟ้าในชุมชนท้องที่ของประเทศไทย
และการบูรณาการ

ประชานและรองประชานภูมิสกาก และประชานและรองประชานສกากผู้แทนราชบุรี
ป้อมพันจากค้าไฟฟ้าก่อนถึงวาระตามวาระหนึ่งหรือวาระสอง แล้วแต่กรณี เมื่อ

- (1) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสกากที่ตนเป็นสมาชิก
- (2) ถอยออกจากราชบุรี
- (3) ต่อรองค้าไฟฟ้ากษาให้เข้าถูก
- (4) ดังนี้

มาตรา ๑๑๐ ประชานภูมิสกากและประชานສกากผู้แทนราชบุรี มีอำนาจหน้าที่ดำเนิน
กิจการของสกานนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบ รองประชานมีอำนาจหน้าที่ทำกิจการแทนประชาน
เมื่อประชานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

มาตรา ๑๑๑ เมื่อประชานและรองประชานภูมิสกากหรือประชาน และรองประชาน
สกากผู้แทนราชบุรีไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกแห่งสกานนี้ เลือกตั้งกันขึ้นรองเป็นประชาน
ในคราวประชุมนั้น

มาตรา ๑๑๒ การประชุมภูมิสกาก ก็ การประชุมสกากผู้แทนราชบุรี ก็ ต้องมีสมาชิก
นาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละสกาก จึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๑๑๓ การลงมติในฉันข้อบังคับให้ถือเอาเดียงขังมากเป็นประมาน เว้นแต่
ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

สมาชิกคนหนึ่งป้อมมีเดียงหนึ่งในการออกเดียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเดียงเท่ากัน
ให้ประชานในที่ประชุมออกเดียงเพิ่มขึ้นอีกเดียงหนึ่งเป็นเดียงข้าง

มาตรา ๑๑๔ ในที่ประชุมภูมิสกาก ก็ ที่ประชุมสกากผู้แทนราชบุรี ก็ ที่ประชุมร่วม
กันของรัฐสกาก ก็ สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใด ๆ ในทางแผลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความ
คิดเห็นหรือออกเดียงลงคะแนนป้อมเป็นเอกติทึโดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุห้องวัง
ร่างล่าวสมภาษณ์ในทางใดมิได้

เอกติทึนี้ป้อมคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และผู้โฆษณาภารายงานการประชุมตามข้อบังคับ
ของภูมิสกากหรือสกากผู้แทนราชบุรี แล้วแต่กรณีและคุ้มครองไปถึงบุคคลซึ่งประชานในที่ประชุม¹
อนุญาตให้แตลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมด้วย

มาตรา ๑๑๖ ภายในสิบวันนับแต่วันเดือนก็ต้องสมัชิกสภาพผู้แทนราชฎร ให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มีประชุมเป็นครั้งแรก

ในปีหนึ่งจะให้มีสมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสมัยหนึ่งหรือสองสมัย แล้วแต่สภาพผู้แทนราชฎรจะกำหนด

วันประชุมครั้งแรกตามวาระหนึ่ง ให้ถือเป็นวันเริ่มประชุมสามัญประจำปี ส่วนวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีของรัฐสภาสมัยต่อ ๆ ไป ให้สภาพผู้แทนราชฎรเป็นผู้กำหนด

มาตรา ๑๑๗ สมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดเวลาเก้าสิบวัน แต่พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าฯ ให้ขยายเวลาออกไปได้

การปิดสมัยประชุมสามัญก่อนครบกำหนดเวลาเก้าสิบวันจะกระทำได้แต่โดยความเห็นชอบของรัฐสภา

มาตรา ๑๑๘ พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมรัฐสภา ทรงเปิดและปิดประชุม

พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำราชพิธีเปิดประชุมสมัยประชุมสามัญประจำปี สมัยแรกด้วยพระองค์เอง หรือจะโปรดเกล้าฯ ให้รัชทายาทซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว หรือผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้แทนพระองค์มาทำราชพิธีก็ได้

มาตรา ๑๑๙ เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญก็ได้

มาตรา ๑๒๐ สมัชิกกฎหมายและสมາชิกสภาพผู้แทนราชฎรทั้งสองฝ่ายรวมกัน หรือสมາชิกสภาพผู้แทนราชฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมัชิกหัวหน้าของทั้งสองฝ่ายมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้นำความกราบบังคมทูล เพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้

คำร้องขอตั้งกล่าวในวาระหนึ่ง ให้ยื่นต่อประธานรัฐสภา

ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลและลงนามรับصنองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๒๐ ภายในสิบห้าวันมาตรา ๑๑๙ การเรียกประชุมการขยายเวลาประชุม และการปิดประชุมรัฐสภา ให้กระทำการโดยพระราชนัดดาทุกภูมิภาค

มาตรา ๑๒๑ ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับหรือคุณชั่ง หรือหมายเรียกตัวสมัชิกกฎหมายหรือสมາชิกสภาพผู้แทนราชฎรไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมัชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากสภาพที่ผู้นั้นเป็นสมัชิกหรือในกรณีที่จับในขณะกระทำความผิด

ในการนี้ที่มีการจับตามาชิกกุฎิสภาพหรือสมาร์ตโฟนราชภราษฎร์ในขณะกระทำการใดให้รายงานไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกโดยตัวนั้น และประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้

มาตรา 122 ในกรณีที่มีการพ้องตามาชิกกุฎิสภาพหรือสมาร์ตโฟนราชภราษฎร์ในคืออาญาไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกรัฐในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนี้ในระหว่างสมัยประชุมนี้ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก แต่การพิจารณาคดีดังนี้ไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาเข้าประชุมสภา

การพิจารณาที่ศาลได้กระทำไปก่อนมีคำอ้างว่าจำเลยเป็นสมาชิกของสภาให้สภาพหนึ่ง ป้อนเป็นอันใช้ได้

มาตรา 123 ถ้าสมาชิกกุฎิสภาพหรือสมาร์ตโฟนราชภราษฎร์กุญแจในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุมพนักงานสอบสวนหรือศาลแล้วแต่กรณีต้องสั่งปล่อยทันที ถ้าหากสภาพที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ

คำสั่งปล่อยความรวดหนึ่ง ให้มูลบังคับตั้งแต่วันสั่งปล่อยจนถึงวันสุดท้ายแห่งสมัยประชุม

มาตรา 124 ภายใต้บังคับมาตรา 161 ในระหว่างที่สภาพหานราชภราษฎร์น้อยหนึ่หรือสภาพหานราชภราษฎร์กุญแจ จะมีการประชุมกุฎิสภาพมีได้

มาตรา 125 ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอให้ก็แต่โดยคณะกรรมการรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาพหานราชภราษฎร์ แต่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินสมาชิกสภาพหานราชภราษฎร์จะเสนอให้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี

การเสนอร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาพหานราชภราษฎร์ จะกระทำได้เมื่อหารือ การเมืองที่สมาชิกสภาพหานราชภราษฎร์ผู้นั้นสั่งกัดมินติให้เสนอได้ และต้องมีสมาชิกสภาพหานราชภราษฎร์ของพรรครการเมืองนั้นไม่น้อยกว่าสิบคนรับรอง

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หมายความถึงร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อความ คือไปนี้ทั้งหมดหรือแต่ข้อใดข้อหนึ่ง

(1) การตั้งขึ้นหรือยกเลิกหรือลดหรือเพิ่มแปลงแก้ไขหรือฝอน หรือวางแผนเป็น การบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร

(2) การจัดสรร รับ รักษาหรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่าย ของแผ่นดิน

๓) การยื้อเงิน หรือการค้าประกันหรือการใช้เงินกู้

(4) เงินตรา

ในการนี้ที่เป็นที่สังสัยว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเงิน ที่จะต้องมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรีหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้วินิจฉัย

มาตรา ๑๒๖ ร่างพระราชบัญญัติให้เสนอถ่องสภากฎหมายราษฎรท่อน

มาตรา ๑๒๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๓๓ เมื่อสภากฎหมายราษฎรได้พิจารณาเรื่องพระราชบัญญัติที่เสนอตามมาตรา ๑๒๖ และลงมติเห็นชอบแล้ว ให้สภากฎหมายราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา วุฒิสภาต้องพิจารณาเรื่องพระราชบัญญัติที่เสนอมาแล้วให้เสร็จภายในหกสิบวัน แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเงินต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสามสิบวัน ทั้งนี้ เว้นแต่สภากฎหมายราษฎรจะได้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นพิเศษ กำหนดวันถัดกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม และให้เริ่มนับต่อวันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา

ระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่งไม่ให้นับรวมระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๓๐

ถ้าวุฒิสภาไม่ได้พิจารณาเรื่องพระราชบัญญัติให้เสร็จภายในกำหนดเวลาที่กล่าวในวรรคหนึ่งก็ให้ถือว่าวุฒิสภามาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น

ในการที่สภากฎหมายราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเงินไปยังวุฒิสภา ให้ประธานสภากฎหมายราษฎรแจ้งไปด้วยว่า ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอไปนั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเงินค่าแจ้งของประธานสภากฎหมายราษฎรให้ถือเป็นคิดขาด

ในการที่ประธานสภากฎหมายราษฎรเมื่อได้แจ้งไปว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเงิน ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมิใช่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเงิน

มาตรา ๑๒๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๓๓ เมื่อวุฒิสภามาได้พิจารณาเรื่องพระราชบัญญัติ เสร็จแล้ว

(1) ถ้าเห็นชอบด้วยกับสภากฎหมายราษฎร ก็ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๗๗

(2) ถ้าไม่เห็นชอบด้วยกับสภากฎหมายราษฎร ก็ให้ยังบังคับร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน และส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภากฎหมายราษฎร

(3) ถ้าแก้ไขเพิ่มเติม - ก็ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติตามที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้นไปยังสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีเช่นว่านี้ ให้สภาก็ต้องแต่งตั้งบุคคลที่เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนเท่ากันตามที่สภากู้แทนราษฎรกำหนด ประกอบเป็นคณะกรรมการซึการร่วมกัน เพื่อพิจารณาเร่างพระราชบัญญัตินั้น แล้วให้คณะกรรมการซึการร่วมกันนั้นรายงานและเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการซึการร่วมกันได้พิจารณาแล้วต่อสภาก็ต้อง สภาก็ต้องเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการซึการร่วมกันได้พิจารณาแล้วนั้น ก็ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๗๗ ถ้าสภาก็ต้องกันนี้ไม่เห็นชอบด้วยก็ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน

คณะกรรมการซึการร่วมกันอาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด ๆ หรือเรียกบุคคลใด ๆ มาแสดงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในการพิจารณาเร่างพระราชบัญญัติได้ และออกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๔ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่ตามมาตรานี้ด้วย

การประชุมคณะกรรมการซึการร่วมกัน ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าห้าคนนึง ของจำนวนกรรมการห้าคน จึงจะเป็นองค์ประชุมและให้นำข้อบังคับการประชุมของสภากู้แทนราษฎรในส่วนที่เกี่ยวกับกรรมการซึการร่วมกันใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๙ ร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ตามบทบัญญัติ มาตรา ๑๒๘ นั้น สภากู้แทนราษฎรจะยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ต่อเมื่อเวลาหนึ่งวันขับเบ็ดติดวันได้ถ่วงพันไปนับแต่ วันที่ผู้อัยการสั่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภากู้แทนราษฎรสำหรับกรณีการยับยั้งตาม มาตรา ๑๒๘ (๒) และนับแต่วันที่สภาก็ต้องกันนี้ไม่เห็นชอบด้วยสำหรับกรณีการยับยั้งตาม มาตรา ๑๒๘ (๓) ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าสภากู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมการซึการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่าหนึ่งของจำนวนสมาชิกห้าคนของ สภาก็ต้อง ก็ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๗๗

ถ้าร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน สภากู้แทนราษฎรอาจยกร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นพิจารณาใหม่ได้กันที่ในกรณีเช่นว่านี้ถ้าสภากู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมการซึการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่าหนึ่งของจำนวนสมาชิกห้าคนของสภาก็ต้อง ก็ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้น เป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๗๗

มาตรา ๑๓๐ ในระหว่างที่มีการยื้อเวลาร่างพระราชบัญญัติโฉนดที่ดินมาตรา ๑๒๘ คณะรัฐมนตรีหรือสماชิกสภาพผู้แทนราษฎรจะเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยื้อเวลาร่างให้ได้

ในการนี้ที่วุฒิสภาพาริโภสภាទผู้แทนราษฎรเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอหันต่อไปพิจารณาแล้วเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยื้อเวลาร่างให้ประธานุฒิสภาพาริโภสภานะภูมิพลาราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัติตั้งกล่าวให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ถ้าคณะกรรมการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยื้อเวลาร่างให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นคงไป

มาตรา ๑๓๑ ในการนี้ที่สภាទผู้แทนราษฎรต้องมีการยุบสภាទผู้แทนราษฎรบรรดา_r่างพระราชบัญญัติที่รู้สึกว่ามีได้ให้ความเห็นชอบ หรือที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นกำหนดวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้เป็นอันคงไป

มาตรา ๑๓๒ งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีก่อนนั้นไปพอก

มาตรา ๑๓๓ ร่างพระราชบัญญัติติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมและร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สภាទผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้เสร็จภายในกำหนดวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติตั้งกล่าวมาถึง สภាទผู้แทนราษฎร

ถ้าสภាទผู้แทนราษฎรไม่พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นให้เสร็จภายในกำหนดเวลาที่กล่าวไว้ในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสภាទผู้แทนราษฎรได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภาพาริโภสภากลับ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น วุฒิสภาพาริโภสภากจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภาพาริโภสภาก ถ้าพ้นกำหนดนี้ให้ถือว่า วุฒิสภาพาริโภสภากได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น ในการนี้เช่นนี้และในการนี้ที่วุฒิสภาพาริโภสภาก ให้ความเห็นชอบให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๗๗

ถ้าร่างพระราชบัญญัติตั้งกล่าวไว้แล้วนั้น วุฒิสภาพาริโภสภากไม่เห็นชอบด้วย ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒๙ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการพิจารณาเรื่องพระราชบัญญัติที่บังคับประมวลรายจ่ายประจำปีงบประมาณใน ร่างพระราชบัญญัติที่บังคับประมวลรายจ่ายเพิ่มเติมและร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมวลรายจ่าย สมาชิกสภากู้แทนราษฎรจะแบ่งยุทธิเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการใหม่ได้ แต่อ้างแบ่งยุทธิได้ในทางลดหรือตัดถอนรายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่ายตามข้อบัญญัติของปางหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) เงินสั่งใช้ดันเงินกู้
- (2) ดอกเบี้ยเงินกู้
- (3) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย

มาตรา 134 การจ่ายเงินแผ่นดิน จะกระทำได้ก็เฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมวลรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายเกี่ยวกับวิธีการโอนงบประมาณหรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง เว้นแต่ในกรณีจ่ายเป็นรื้นตัวจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีเช่นว่านี้ต้องหักงบประมาณรายจ่ายซึ่งใช้ในพระราชบัญญัติโอนงบประมวลรายจ่ายหรือพระราชบัญญัติที่บังคับประมวลรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติที่บังคับประมวลรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป

มาตรา 135 ผู้ฝึกฯและสภากู้แทนราษฎร มีอำนาจควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 136 ในที่ประชุมฯผู้ฝึกฯและสภากู้แทนราษฎร สมาชิกทุกคนมีสิทธิ์ตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดก็บ้างกับงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรียอมมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบเมื่อคิดว่ารัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สาธารณะ ของแผ่นดิน

มาตรา 137 สมาชิกสภากู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิก ห้าสิบคนของสภากู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติเปิดอกกิประท้วงไว้เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ รัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือห้าคน

เมื่อการเปิดอกกิประท้วงไว้ไปสิบสุดยอด โดยมิใช่ด้วยมติให้ฟันระเบียบวาระเปิดอกกิประท้วงนั้นไปให้สภากู้แทนราษฎรลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ การลงมติในกรณีเช่นว่านี้มิให้กระทำการในวันเดียวกับที่การอภิปรายสิบสุดยอดไม่ไว้วางใจต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกห้าสิบคนของสภากู้แทนราษฎร

ในกรณีที่มิได้มีไว้วางใจมีคดแผนเสื่องไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภากู้แทนราษฎร สมาชิกสภากู้แทนราษฎรที่เข้าชื่อเสนอญัตติข้อเปิดอกกิประยนต์เป็นอันหมดศีกิจที่จะเข้าชื่อเสนอญัตติข้อเปิดอกกิประยนต์ไว้ไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นرابบุคคลหรือหัวหน้าคณะอีกตลอดสมัยประชุมนั้น

มาตรา 138 การประชุมวุฒิสภา การประชุมสภากู้แทนราษฎร และการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ย่อมเป็นการเปิดเผยความลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมแต่ละสภา แต่ถ้าหากคณะกรรมการรัฐมนตรีหรือสมาชิกของแต่ละสภาหรือสมาชิกของหัวหน้าส่องสภาร่วมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกหัวหน้าส่องแต่ละสภา หรือของหัวหน้าส่องสภาร่วมกันแล้วแต่กรณี ร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ

มาตรา 139 วุฒิสภาและสภากู้แทนราษฎร มีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละภาคตั้งเป็นคณะกรรมการบริหารมณฑล และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการบริหารวิสามัญ เพื่อกระทำการหรือพิจารณาสอบสวนหรือทิศทางเรื่องใด ๆ ตามที่สภามอบหมายแล้วรายงานต่อสภาก คณะกรรมการบริหารที่กล่าวนี้อาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด ๆ หรือเรียกบุคคลใด ๆ มาแสดงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำการหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือทิศทางอยู่นั้นได้

เอกสารที่บัญญัติไว้ในมาตรา 114 นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่ตามมาตรานี้ด้วย

การตั้งกรรมการบริหารมณฑลต้องมีจำนวนตามหรือเกินตัวเดียวกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภากู้แทนราษฎรของแต่ละพื้นที่การเมืองหรือกลุ่มพื้นที่การเมืองที่มีอยู่ในสภากู้แทนราษฎร

ในระหว่างที่บังคับใช้มาตรา 142 ให้ประธานสภากู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนตามวาระสาม

มาตรา 140 การประชุมคณะกรรมการบริหารต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการหัวหน้าสิบคน จึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา 141 ภายใต้บังคับมาตรา 191 ถ้ามีปัญหาที่จะต้องพิจารณามูลนูญเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา ให้เป็นอำนาจของรัฐสภาที่จะพิจารณาและให้ถือว่าการพิจารณาของรัฐสภาเป็นเด็ดขาด

มาตรา 142 บุติสกากและสกากผู้แทนราชบูรพาที่ได้รับเชื่อถือศักดิ์ศรีในการดำเนินการและมีอำนาจพิจารณาที่ของประชาชนสกาก รองประธานสกากและการบริหาร วิธีการ ประชุม การเสนอและพิจารณาเรื่องพระราชบัญญัติ การเสนอญัตติ การปรึกษา การอภิปราย การลงมติการตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาระเบียนและความเรียบเรียบ และกิจการอื่นเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

ส่วนที่ ๖ การประชุมร่วมกันของรัฐสภา

มาตรา 143 ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน

- (1) การให้ความเห็นชอบในการตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา 16 และ มาตรา 17
 - (2) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาตามมาตรา 19
 - (3) การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่ระบุผลว่าด้วยการสืบราชสมบัติวงศ์ พระพุทธศักราช 2476 ตามมาตรา 20
 - (4) การให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติตามมาตรา 21
 - (5) การปรึกษาร่างพระราชบัญญัติใหม่ตามมาตรา 78
 - (6) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมตามมาตรา 116
 - (7) การเปิดประชุมรัฐสภาตามมาตรา 117
 - (8) การตีความรัฐธรรมนูญตามมาตรา 141
 - (9) การแต่งตั้งนายตามมาตรา 151
 - (10) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา 153
 - (11) การให้ความเห็นชอบในการประกาศทรงครองราชบัลลังก์ตามมาตรา 161
 - (12) การให้ความเห็นชอบแกหนังสือสัญญาตามมาตรา 162
 - (13) การแต่งตั้งคุกคาร์รัฐธรรมนูญตามมาตรา 184
 - (14) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา 194
- มาตรา 144 ในกรณีประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมของสกาก ผู้แทนราชบูรพาโดยอนุโถม⁽¹⁾

⁽¹⁾ มาตรา 144 นี้ยกเว้นให้เพิ่มโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2532 มาตรา 4

มาตรา 146 ข้าราชการได้บังคับมาตรา 20 มาตรา 78 มาตรา 161 วรรคสอง และมาตรา 194 ใน การประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้นำบทที่ใช้แก่สภากา Höng สองมาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เฉพาะการตั้งคณะกรรมการบริการ กรรมการที่ดึงจากผู้ที่เป็นสมาชิกของแต่ละสภากาจะต้อง มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภากา

หมวด 7

คณะรัฐมนตรี

มาตรา 148 พระมหากษัตริย์ทรงตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งและรัฐมนตรีอีกไม่เกิน สี่สิบสี่คน ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน

ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการตั้งนายกรัฐมนตรี

มาตรา 147 ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะซื่อสัตย์ต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศไทย และประชาชน ที่จะซื่อสัจยาไว้และปฏิบัติตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

มาตรา 148 รัฐมนตรีจะเป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำจาก ข้าราชการเมืองใด

มาตรา 149 รัฐมนตรีจะตั้งตำแหน่งหรือกระทำการใด ๆ ที่ห้ามไว้ในให้สมาชิก สภากฎหมายร่างหรือกระทำการที่บัญญัติในมาตรา 97 ไม่ได เว้นแต่ตำแหน่งที่ต้องตั้งตำแหน่งบัญญัติแห่งกฎหมายและจะเป็นผู้จัดการ กรรมการ ที่ปรึกษา ด้วยหน้าที่อยู่ก็จังหวะ บุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การใด ๆ ซึ่งดำเนินธุรกิจเพื่อค้ากำไรก็ได้ด้วย

มาตรา 150 รัฐมนตรียอมมีลักษณะเป็นประชุมและแตลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น ในที่ประชุมสภากาซึ่งตนมิได้เป็นสมาชิก แต่ไม่มีลักษณะเสียงดังคะแนน

เอกสารที่บัญญัติไว้ในมาตรา 114 ให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 151 คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องแต่งนัยนาฏกิจต่อรัฐสภา โดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ

มาตรา 152 ในกรณีนี้โดยบริหารราชการแผ่นดิน "รัฐมนตรีต้องรับผิดชอบต่อสภากฎหมายราษฎรในหน้าที่ของตน และต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อสภากฎหมายราษฎรในนโยบายที่ไว้ในของคณะรัฐมนตรี"

มาตรา 153 ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะพึงความคิดเห็นของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภากฎหมายราษฎร นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาได้ ในกรณีเช่นพ่ายนั้นรัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

มาตรา 154 รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) สภากฎหมายราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา 137
- (2) สภากฎหมายราษฎรตื่นอาบุ หรือมีการบุบสภากฎหมายราษฎร
- (3) คณะรัฐมนตรีถอยออก
- (4) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา 155

คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา 155 ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเด槐ะด้ว เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ถอยออก
- (3) ขาดคุณสมบัติสำหรับผู้สมควรรับเลือกตั้งสมาชิกสภากฎหมายราษฎรตามมาตรา 94 (1) (2) หรือ (4) ในกรณีที่รัฐมนตรีมิได้เป็นสมาชิกสภากฎหมายราษฎร หรือตามมาตรา 94 (1) (2) (3) หรือ (4) ในกรณีที่รัฐมนตรีเป็นสมาชิกสภากฎหมายราษฎร หรือมีลักษณะดังห้ามตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 96 (1) (2) (3) (5) หรือ (6)
- (4) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก
- (5) สภากฎหมายราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา 137
- (6) กระทำการอันด้อยด้านตามมาตรา 149
- (7) มีพระบรมราชโองการตามมาตรา 156

ให้นำบทบัญญัติตามมาตรา 81 มาตรา 82 และมาตรา 83 มาใช้บังคับแก่การสิ้นสุดของความเป็นรัฐมนตรีตาม (2) (3) (4) หรือ (6)

และดินเมืองรัตนโกสินทร์ท่องไว้ซึ่งพระราชนิยมในการให้รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรี ตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ

มาตรา ๑๖๗ ในการนัดถูกเงินที่มีความจำเป็นรึบคุณในอันจะรักษาความปลอดภัยของประเทศ หรือความปลอดภัยสาธารณะ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปักษ์พิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติได้

ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไป ให้คณบดีรัฐมนตรีเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภา เพื่อพิจารณาโดยไม่รักษา ถ้าสภามาญแพนราษฎร์ไม่อนุมัติ หรือสภามาญแพนราษฎร์อนุมัติต่อ รัฐสภาไม่อนุมัติ และสภามาญแพนราษฎร์ยินยอมการอนุมัติตัวยศคะแนนเดียว ไม่นากกว่ากึ่งหนึ่ง ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ให้พระราชกำหนดนั้นยกไป แต่หัวนี้ไม่กระทบกระเทือนกิจการ ที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น

ถ้ากุฎิสกานและสกากุฎีแทนราษฎรอนุมติพระราชกำหนดนั้น หรือถ้ากุฎิสกานไม่อนุมติ และสกากุฎีแทนราษฎรยินดีบังคับการอนุมติตัวบุคคลแทนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก ทั้งหมด ให้พระราชกำหนดนั้นมีผลใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไป

การอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา
ในการที่ไม่อนุมัติ ให้มีผลตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การพิจารณาพระราชกำหนดของวุฒิสภาและของสภาผู้แทนราษฎรในการเมินบันการอนุมัติพระราชกำหนด จะต้องทำในโอกาสแรกที่มีการประชุมสภานั้น ๆ

มาตรา 168 ให้ระหว่างสมัยประชุม ถ้ามีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับการก่ออากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยทวนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์จะทรงคราวพระราชนัดดาให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติ ก็ได้

พระราชนิพนธ์ได้ตราเขียนความวาระหนึ่ง จะต้องนำเสนอด้วยภาษาไทยแทนราชบัญญัติใน
สามวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำบทบัญญัติมาตรา 157
มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 169 พระบรมราชโองการไว้ซึ่งพระราชนายาจในการตราพระราชกฤษฎีกา
โดยไม่ผูกต่อกฎหมาย

มาตรา 180 พระมหากษัตริย์ทรงไว้วิชั่นพระราชอำนาจในการประกาศใช้และเลิกใช้ กฎหมายการศึก ตามสังกัดจะและวิธีการตามกฎหมายว่าด้วยกฎหมายการศึก

ในการนี้ที่มีความจำเป็นต้องประกาศใช้กฎหมายการศึกษาเพื่อเป็นการรับส่วน
เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารยอมกระทำได้ตามกฎหมายว่าด้วยกฎหมายการศึกษา

มาตรา 161 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศหัวเมืองเมื่อ
ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

นิติให้ความเห็นชอบของรัฐสภาต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวน
สมาชิกหัวเมืองหัวเมืองสองคน

ในระหว่างที่สภากฎหมายราษฎร์สันอาบุ หรือสภากฎหมายราษฎร์สุกุมุน ให้รัฐสภาทำ
หน้าที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 162 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังศือสัญญา
สันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศ หรือกับองค์กรระหว่างประเทศ
หนังศือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอธิปไตยแห่งชาติ หรือจะต้อง^{จะต้อง}
ออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญาดังที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

มาตรา 163 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ

มาตรา 164 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการถอดถอนฐานันดรศักดิ์
และเรียกคืนคือราชอิสริยาภรณ์

มาตรา 165 พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ข้าราชการฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน
ตำแหน่งปลัดกระทรวง อธิบดีและเทียบเท่าพันจากตำแหน่ง

มาตรา 166 ภายใต้บังคับมาตรา 165 การกำหนดคุณสมบัติ การบรรจุ การแต่งตั้ง
การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน การลงโทษ และการออกจากราชการของข้าราชการ
ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 167 ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำอยู่จากข้าราชการการเมือง
จะเป็นข้าราชการการเมืองมิได้

มาตรา 168 บทกฎหมาย พระราชทัศนคติ และพระบรมราชโองการใด ๆ อันเกี่ยวกับ
ราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐมนตรีลงนามรับصنห้องพระบรมราชโองการ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็น^{จะต้อง}
อย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

۱۱۶

หมายเหตุ 169 การพิจารณาพิพากษาเรื่องคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งจะต้องดำเนินการตามกฎหมายและในพระปรมาภิไบบ์พระมหาภัชชาริย์

มาตรฐาน 170 นิวตันเมตรทั้งหมดจะต้องขึ้นไปอีกหนึ่งในพื้นที่โดยบังเอิญระหว่างปั๊มคู่

มาตรา 171 การตั้งศาลขึ้นใหม่เพื่อพิจารณาพิพาทภาคดีโดยคดีหนึ่ง หรือคดีที่มีข้อหารุกรานไปรุกรานหนึ่งโดยเด็ดขาดตามความต้องการที่มีอยู่ตามกฎหมายสำหรับพิจารณาพิพาทภาคดีนั้นจะกระทำการใดก็ได้

มาตรา 172 การบัญญัติกฎหมายให้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยธรรมนยา📚ตอนหนึ่งวิธีพิจารณาเพื่อใช้แก่ก่อตั้งโควตานี้โดยเด็ดขาด จะกระทำการได้

มาตรา 173 ผู้พิพากษาและคุลากำรมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาราบทคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย

มาตรา ๑๗๔ ผู้พิพากษาและตุลาการจะเป็นข้าราชการก่อนเมื่อใด

มาตรา 175 พรบมหาด้วยทรงแต่งตั้งและให้ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมพ้นจาก
ตำแหน่ง

ก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก ผู้พิพากษาต้องถวายสักขีปฏิญาณต่อพระมหาภราห์ศรีด้วย ก่อนเข้ารับหน้าที่คุณธรรมการอุทิศตนไว้ว่าตัวจะระงับใจเข้าร่วมการฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

มาตรา 176 การแต่งตั้งและการให้ผู้พิพากษาในความยุติธรรมพ้นจากตำแหน่ง จะต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการคุ้มครองการคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายคุ้มครองและเงื่อนไขน้ำความกราบบังคมทูต

การเรียนค่าแห่ง การเรียนวินิจฉัย และการลงโทษผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม จะต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการคุ้มครองความเป็นอย่างนี้ จึงจะสามารถดำเนินการได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายคุ้มครอง

มาตรา 177 ศาสตราจารย์พิจารณาพิพากษาคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ

การแต่งตั้งและการให้คุณภาพความท้าทายพันจากคำแนะนำ ให้เป็นไปตามที่กฤษฎา

៤៣

มาตรา 178 การแต่งตั้งและการให้ผู้พิพากษาหรือคุกคารในศาลอื่นนอกจากศาลบุติธรรมและศาลมหาพันจักจำแห่ง ตลอดจนอำนาจพิพากษาคดีและวิธีพิจารณาของศาลดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลนั้น

มาตรา 179 ในกรณีที่มีบัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลบุติธรรมกับศาลอื่น หรือระหว่างศาลอื่นด้วยกัน ให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญเป็นผู้วินิจฉัย

หมวด ๙

การปักครองส่วนท้องถิน

มาตรา 180 การจัดการปักครองส่วนท้องถินต้องเป็นไปตามหลักแห่งการปักครองตามความเชิด闹มณ์ของประชาชนในท้องถิน หันนี้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 181 การปักครองส่วนท้องถิน ให้มีสภาพท้องถินและคุณสมบัติบริหารท้องถิน หรือผู้บุริหารท้องถิน

อำนาจหน้าที่ของสภาพท้องถิน คุณสมบัติบริหารท้องถินหรือผู้บุริหารท้องถิน ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 182 สามารถสภาพท้องถินให้มาจาก การเลือกตั้ง เป็นหลักการแต่งตั้ง สามารถจะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่จำเป็นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และต้องมีจำนวนน้อยกว่าสามาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งสามาชิกสภาพท้องถิน ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

ผู้สมควรรับเลือกตั้ง เป็นสามาชิกสภาพท้องถินอย่างน้อยต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา 94 (1) และ (2) ด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งตามมาตรานี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา 183 คุณสมบัติบริหารท้องถินหรือผู้บุริหารท้องถิน ให้มาจาก การเลือกตั้ง เป็นหลักการแต่งตั้ง คุณสมบัติบริหารท้องถินหรือผู้บุริหารท้องถินจะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่จำเป็นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

คุณการรัฐธรรมนูญ

มาตรา 184 คุณคุณการรัฐธรรมนูญประจำบุคคลด้วยประชาน รัฐสภา ประธานาธิบดี ผู้บังคับการ อธิบดีกรมอัยการ และบุคคลอื่นอีกที่คนซึ่งรัฐสภาแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ประชานรัฐสภาเป็นประชานคุณการรัฐธรรมนูญ

มาตรา 185 คุณการรัฐธรรมนูญซึ่งรัฐสภาแต่งตั้งจะเป็นสมาชิกกุลิสภา สมาชิก สภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาห้องถัน ผู้บังคับการห้องถัน ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานส่วนห้องถัน มีได้

มาตรา 186 คุณการรัฐธรรมนูญจะได้รับเงินประจำตำแหน่งและประจำไปชนิดอบตาน อายุยังคงทำงานบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 187 ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งทั่วไป ให้รัฐสภาแต่งตั้งคุณการรัฐธรรมนูญ จากผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันเปิดสมัยประชุมรัฐสภาครั้งแรก

กำหนดวันตั้งกล่าวในวาระหนึ่งให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

ในการแต่งตั้งคุณการรัฐธรรมนูญตามวาระหนึ่ง รัฐสภาจะแต่งตั้งผู้ที่พ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นคุณการรัฐธรรมนูญใหม่อีกที่ได้

มาตรา 184 คุณการรัฐธรรมนูญซึ่งรัฐสภาแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(1) เปิดสมัยประชุมรัฐสภาครั้งแรกหลังจากการเลือกตั้งทั่วไป

(2) ตาย

(3) ถูกออก

(4) เป็นสมาชิกกุลิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาห้องถัน ผู้บังคับการห้องถัน ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานส่วนห้องถัน

(5) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก

มาตรา 189 ถ้าตำแหน่งคุณการรัฐธรรมนูญซึ่งรัฐสภาแต่งตั้งว่างลงเพราเหตุอื่นใด นอกจากถึงคราวตามมาตรา 188 (1) ให้รัฐสภาแต่งตั้งคุณการรัฐธรรมนูญเข้ามาแทนภายในสามสิบวัน

กำหนดวันตั้งกล่าวในวาระหนึ่งให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

มาตรา 190 เมื่อร่างพระราชบัญญัติได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัตินี้เข้ามุ่งเกล้าฯ ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไชย ตามมาตรา 77

(1) หากสมภาษิกว่ามีสภากล่าวว่า หัวข้อที่ต้องการให้เป็นกฎหมายนั้น เป็นสภากล่าว หรือสมภาษิกของคณะกรรมการ มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกหัวข้อที่ต้องการให้เป็นกฎหมาย ให้เสนอความเห็นพ้องประชาน รัฐสภา ประชานกุฎิสภากล่าว หรือประชานสภาพแทนราษฎร แล้วแต่กรณี แล้วให้ประชานแห่งสภากล่าวว่า ได้รับความเห็นดังกล่าว ส่งความเห็นนั้นไปยังคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา วินิจฉัย แล้วแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ

(2) หากนายกรัฐมนตรีเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติต้องกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้ส่งความเห็นเช่นว่านั้นไปยังคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย แล้วแจ้งให้ประชานกุฎิสภากล่าวและประชานสภาพแทนราษฎรทราบ

ในระหว่างที่คณะกรรมการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ให้นายกรัฐมนตรีรับการดำเนินการเพื่อประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติตามวาระหนึ่งจนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ถ้าคณะกรรมการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินี้มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้นายกรัฐมนตรีส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังรัฐสภาต่อไป

มาตรา 191 ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้บันบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลมีคำสั่งให้บันบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบันบัญญัติมาตรา 5 และยังไม่มีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบันบัญญัตินั้น ให้ศาลมีคำสั่งการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว แล้วส่งความเห็นเช่นว่านั้นตามทางการ เพื่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนคำพิพากษาของศาลยังคงที่สุดแล้ว

มาตรา 192 คำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญให้ถือเป็นเด็ดขาด และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 193 วิธีการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

หมวด 11

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา 194 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญจะกระทำได้ก็แต่โดยหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

(1) ผู้ตัดสินใจเพิ่มเติมต้องมากจากคณะรัฐมนตรีหรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร ผู้ตัดสินใจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะกระทำได้เมื่อพิจารณาการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นสั่งให้มีมติให้เสนอได้

(2) ผู้ตัดสินใจเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม และให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ

(3) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อ และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดทั้งสองสภา

(4) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาน

(5) เมื่อการพิจารณาหาระที่สองเสร็จแล้วให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป

(6) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขึ้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อ และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภา

(7) เมื่อการลงมติได้เป็นไปตามที่กล่าวแล้ว ให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๗ และมาตรา ๗๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

มาตรา 195 นับตั้งแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้จนถึงวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา 202 ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติคำขอรัฐธรรมนูญการปักครองราชอาณาจักร หุก-

ศักราช 2520 ทำหน้าที่รัฐสภากำນบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” แต่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะเสนอว่างพระราชนบัญญัติตามมาตรา 125 ตั้งกระถางตามความมาตรา 136 หรือเข้าชื่อเสนอถูกต้องเป็นกิจกรรมทั่วไปตามมาตรา 137 ไม่ได้และมิให้นำบทบัญญัติตามมาตรา 86 และมาตรา 97 มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตราหนึ่ง

มาตรา 196 ให้นำบทบัญญัติตามมาตรา 114 มาตรา 121 มาตรา 122 และมาตรา 123 มาใช้บังคับแก่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรา 195 ด้วยโดยอนุโญติ

มาตรา 197 ให้คณะองค์มนตรีที่ดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นคณะองค์มนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 198 ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ก่อนวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ หรือคณะรัฐมนตรีหากจะมีขึ้นก่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 202 เป็นคณะรัฐมนตรีบริหารราชการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญนี้ และมิให้นำบทบัญญัติตามมาตรา 148 มาตรา 149 และมาตรา 151 มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งของรัฐมนตรีตามมาตราหนึ่ง

เมื่อได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 202 แล้ว ให้คณะรัฐมนตรี ตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มิให้นำบทบัญญัติตามมาตรา 167 และมาตรา 174 มาใช้บังคับแก่ภาระการซึ่งดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอยู่ก่อนวันที่คณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา 199 ให้สภานโยบายแห่งชาติที่ทำหน้าที่อยู่ก่อนวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ทำหน้าที่ให้ความคิดเห็นแก่คณะรัฐมนตรีเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปตามแนวโน้มนโยบายแห่งรัฐและหน้าที่ตามมาตรา 200 ไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา 200 นับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้จนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีเดินเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ระวังหรือปราบปรามการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ เทราฐกิจของประเทศไทย หรือราชการแผ่นดิน หรือการกระทำอันเป็นการก่อความเรื่องความไม่สงบเรียบร้อยหรือศื่อธรรมดีของประชาชน หรือการกระทำอันเป็นการทำลายทรัพยากรของประเทศไทย หรือเป็นการบั่นทอนสุขภาพอนามัยของประชาชน หั้งนี้ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ และไม่ว่าจะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกราชอาณาจักร ให้

ในนายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของที่昏จะรัฐมนตรีและส่วนราชการโดยเป้าหมายแห่งชาติมีอำนาจทั่วไป
หรือการทำการใด ๆ ได้ และให้อธิบายว่าคำสั่งหรือการกระทำการที่ของนายกรัฐมนตรีรวมทั้งการ
ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งหรือการกระทำการที่ห้าห้ามหรือการปฏิบัติที่ขอบด้วยกฎหมายและ
รัฐธรรมนูญนี้

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้สั่งการหรือการทำการใดไปตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายกรัฐมนตรี
แจ้งให้รัฐสภาทราบ

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว บรรดาคำสั่งของนายกรัฐมนตรีตาม
มาตรานี้ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ให้คงมีผลใช้บังคับต่อไป และการยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่ง
ดังกล่าวให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ

มาตรา 201 ในวาระเริ่มแรก พระมหากษัตริย์ จะได้ทรงแต่งตั้งสมาชิกกุฎิสภา
ตามบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ในวันเดียวกับด้วยสมาชิกสภานราษฎรตามมาตรา 202

มาตรา 202 ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภานราษฎรตามบัญญัติแห่ง^{รัฐธรรมนูญนี้ให้เสร็จด้วยภายในปี พุทธศักราช ๒๕๒๑ แต่ในกรณีที่ไม่อาจดำเนินการเลือกตั้ง^{ภายในปี พุทธศักราช ๒๕๒๑ ได้ก็ให้ขยายนกำหนดเวลาการดำเนินการเลือกตั้งออกไปได้ แต่ต้อง^{ไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันถัดจากวันนับต้นปี พุทธศักราช ๒๕๒๑}}}

มาตรา 203 ในวาระเริ่มแรกเมื่อใช้รัฐธรรมนูญนี้แล้ว นอกจากการนี้ที่บัญญัติไว้ใน
มาตรา 143 การดำเนินการดังต่อไปนี้ ให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาด้วย

(1) การพิจารณาเรื่องพระราชบัญญัติที่บัญญัติในวาระเริ่มแรกตามมาตรา 143 ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ ให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาด้วย

(2) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา 137

(3) การพิจารณาเรื่องพระราชบัญญัติที่บัญญัติที่คำแนะนำของรัฐสภาได้เสนอต่อมาตรา 143 ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ ให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาด้วย

(4) การพิจารณาพระราชบัญญัติที่บัญญัติที่คำแนะนำของรัฐสภาได้เสนอต่อมาตรา 143 ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ ให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาด้วย

ทั้งนี้โดยให้สมาชิกกุฎิสภามีสิทธิเข่นเสียงกับสมาชิกสภานราษฎร แต่จะเข้าชื่อ^{หรือร่วมเข้าชื่อในการขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา 137 ไม่ได้ และคำว่าสภานราษฎร} หรือเพิ่มเติมและร่างพระราชบัญญัติใหม่ในวาระเริ่มแรกตามมาตรา 137 วาระสอง และวาระสาม มาตรา 157 และ^{มาตรา 158 ให้หมายถึงรัฐสภา}

มาตรา 204 ในวาระเริ่มแรกเมื่อใช้รัฐธรรมนูญนี้ต่อไปนี้ ให้ยกเว้นมาตรา

(1) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 90 วรรคสอง มาตรา 91 วรรคหนึ่ง มาตรา 94 (3) มาตรา 95 และมาตรา 103 (7) และ (9) มาใช้บังคับแก่การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่งและ การตีนสุดแห่งสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญนี้

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะกระทำโดยวิธีรวมเขตหรือแบ่งเขตให้เป็น ไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิ ออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้มีครรภ์รับเลือกตั้งได้เท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีได้ ในเขตเลือกตั้งนั้น

(2) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 79 มาตรา 105 และมาตรา 139 วรรคสาม มาใช้บังคับ แก่การแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร และการตั้งกรรมการสภามัญ

(3) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 148 มาตรา 149 เนพาะการห้ามทิบัญญัติไว้ในมาตรา 97 (1) และ (3) และมาตรา 167 มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งของรัฐมนตรีและข้าราชการ การเมืองอื่น

(4) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 125 วรรคสอง และมาตรา 194 (1) เนพาะที่เกี่ยวกับ พรรคการเมืองมาใช้บังคับในการเสนอร่างพระราชบัญญัติและการเสนอญัตติรายอภัยเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญ

(5) การเสนอร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้กระทำได้ก็ต่อเมื่อ มีคำรับรองของคณะกรรมการวิสามัญวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติซึ่งมีจำนวนสิบเจ็ดคน โดยคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งสามคน บุพลสภากอง บุพลสภากอง และสภากองราษฎรแต่งตั้งแปดคน เอกสิทธิ์ทิบัญญัติไว้ในมาตรา 114 นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่ตาม (5) ด้วย

มาตรา 205 เมื่อครบกำหนดที่ปีบังแต่วันแต่งตั้งสมาชิกสภาตามมาตรา 201 แล้ว ให้บทบัญญัติแห่งมาตรา 203 และมาตรา 204 เป็นอันยกเลิก เว้นแต่มาตรา 204 (3) ให้มีผลใช้ บังคับต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายในห้องจากนั้นจะเข้ารับหน้าที่

มาตรา 206 บรรดาคำสั่งซึ่งนายกรัฐมนตรีได้สั่งการโดยอาศัยอำนาจตามความ ในมาตรา 21 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2519 หรือตามความใน มาตรา 27 แห่งรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2520 ที่ยังใช้บังคับอยู่ใน

วันใช้ราชบรมมูญนี้ ให้คงมีผลใช้บังคับต่อไป การยกเดิกหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งทั้งกล่าว ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ

ผู้รับอนองพระบรมราชโองการ

พลอากาศเอก ประจิน แหงฤทธิ์

ประธานสภาพนิติบัญญัติแห่งชาติ

(ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 95 ตอนที่ 146 วันที่ 22 ธันวาคม 2521)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
สยามินทราราช บรมนาถบพิตร
ตราไว้ ณ วันที่ ๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๔
เป็นปีที่ ๔๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

ศุภมตุ พระพุทธศาสตร์เป็นอธิบดี ๒๕๓๔ พราชา ปัจจุบันสมัยจันทรคดินิยม
มักกฤษณ์พัทธร มีคิริมาศ ศุภลักษณ์ ทติยาติ สรุบคติกาล ขันวนามาศ นวมสุรทิน จันทร์วาร
โดยกาลบริเจด

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร รามาธิบดี จักรี-
นฤบดินทร สยามินทราราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ โปรดกระหม่อม ให้
ประกาศว่า สถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติได้นำความกราบบังคมทูลว่า จำเป็นแต่สมเด็จพระบรม
ปิตุลาธิราช พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระบปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ โปรดกระหม่อมพระราชนหานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธ-
ศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้นมา ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขและประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และรัฐธรรมนูญ
การปกครองประเทศอีกหลายฉบับ เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการณ์บ้านเมืองที่ผัน
ແປเปลี่ยนแปลงไปแต่ละยุคสมัย บรรดาวรรษารัฐธรรมนูญและรัฐธรรมนูญการปกครองประเทศที่ได้มีมา
ทุกฉบับมีสาระสำคัญเหมือนกันที่ยึดมั่นในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะ
รัฐมนตรี และทรงใช้อำนาจดุล权การทางศาล จะมีเนื้หาแตกต่างกันก็แต่เฉพาะในเรื่อง
สถานภาพของรัฐสภาและตั้งพันธภาพระหว่างอำนาจนิติบัญญัติกับอำนาจบริหาร เพื่อให้

เหมาะสมกับภาระหนี้ของบ้านเมืองในขณะนั้นๆ ทั้งนี้ยอมแสดงให้เห็นແลือดว่า ปวงชนชาติไทย มีศรัทธาเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สมดังพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมปิตุลาธิราช พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปัก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานพระราชอำนาจอำนวยในการปกครองแผ่นดินให้แก่ปวงชนชาติไทย ความยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้มีสืบทอดมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน แม้ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 ที่ได้ประกาศเจตนาไว้แล้วนั้นไว้ และได้มอบให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการข้าราชการท่านนายกฯร่วมรัฐธรรมนูญขึ้น เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2534 ให้พิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญเป็นสามวาระตามบทบัญญัติแห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 ในวาระที่หนึ่ง สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติให้รับร่างให้พิจารณาและแต่งตั้งคณะกรรมการข้าราชการพิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญค่าเนินการจนเสร็จสิ้นแล้วน้าเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาต่อไปในวาระที่สองและที่สาม

การพิจารณาทุกขั้นตอนได้ยึดถือพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมปิตุลาธิราชที่พระราชทานพระราชอำนาจอำนวยการปกครองแผ่นดินให้แก่ปวงชนชาติไทย ประกอบกับเจตนา 모든 และความตั้งใจของประชาชนชาวไทยในการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นหลักการ ทั้งได้ผลดีตั้งแต่เรื่องความคิดเห็นของประชาชนและกลุ่มนบุคคลต่างๆ และศึกษาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ แล้วคัดเลือกบทบัญญัติที่เห็นว่าเหมาะสมมาใช้ในการเรียบเรียงบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์รวมกันของประชาชนชาวไทยในการช่วยรักษาไว้ซึ่งเอกราชและความมั่นคงของชาติ การพิทักษ์รักษาศาสนาให้สิทธิสถาพร การเกิดทุนพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและเป็นมิ่งขวัญของปวงชน การยึดถือระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นวิถีทางในการปกครองประเทศไทย การยืนยันยอมรับและพิทักษ์รักษาสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และการร่วมกันสร้างความเป็นธรรม ความเจริญ ความผาสุกเริ่มเย็นให้เกิดแก่ประชาชนทั่วทั้งชาติ

เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญอย่างรอบคอบประกอบกับสถานการณ์ของประเทศไทยแล้ว ได้ลงมติเห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยให้ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นไป

จึงมีพระบรมราชโองการคำรับสเห็นอภิสานให้ตราไว้ชื่อการประมูลให้ตราไว้ชื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ขึ้นไว้ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งได้ตราไว้ ณ วันที่ ๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๔ ตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป

ขอปวงชนชนาชาวไทยจงร่วมจิตร่วมใจสมัครสไมตรเป็นเอกฉันท์ ในอันที่จะปฏิบัติตาม
และพึงทักษิรรักษาธารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ เพื่อรำรงคงไว้ซึ่งระบบประชาธิปไตย
กับทั้งอ้านาข้ออิปใหญ่ที่มาจากการปวงชน เป็นปอเกิดและนำมายังความผาสุกสิริสวัสดิ์พิพัฒน์ชัย
มงคลเนกคูกะผลสกอลเกียรติศศิภาพ แก่อานาประชาราษฎรทั่วราชอาณาจักร สมดังพระบรมราช
ปณิธานปการหนทางแห่งการปกครอง เทอญ

หน้า 1

มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกมิได้

มาตรา 2 ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๓ อ่านขออิบปีติยมจากปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุข
ทรงใช้อ่านจันนทการรัฐสภาก คณะรัฐมนตรีและคาดความบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 4 ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่าก้ามเนิดหรือศาสนาใดย้อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอภัน

มาตรา ๕ บกบัญชีตั้งกฎหมายได้มีข้อความขัดหรือบังต่อรัฐธรรมนูญนี้ บกบัญชีต้นนี้เป็นอันฟื้นคืนมิได้

หมวด 2

มาตรา ๖ องค์พระนหักห้ามทรงด้วยอัญญานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะ
ละเมิดมิได้

ผู้ใช้จะสามารถร้องขอความช่วยเหลือได้ทันทีเมื่อพบปัญหา

มาตรการ 7 พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมานภก และทรงเป็นอัคราสัญญัติมก

มาตรการ 8 พระมหากษัตริย์ทรงถำรงคำแห่งง้อมท้าวไทย

มาตรการ 9 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ชื่อพระราชอำนาจที่จะสถาปนาฐานครั้งที่ และพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

มาตรการ 10 พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานองค์นตรี คุณหนึ่ง และองค์นตรีอื่นอีกไม่เกินสิบแปดคนประกอบเป็นคณะกรรมการที่

คณะกรรมการหรือมีหน้าที่ถวายความเห็นต่อพระมหากษัตริย์ในพระราชกรณียกิจทั้งปวงที่ พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษา และมีหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้

มาตรการ 11 การเลือกและแต่งตั้งองค์นตรีก็ติ การให้องค์นตรีพ้นจากคำแห่งก็ติ ให้ เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานองค์นตรี หรือให้ประธานองค์นตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งองค์นตรีอื่น หรือให้องค์นตรีอื่นพ้นจากคำแห่ง

มาตรการ 12 องค์นตรีต้องไม่เป็นคุกคามรัฐธรรมนูญ สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือสมาชิกหรือเจ้า หน้าที่ของพระองค์การเมือง และต้องไม่แสดงการฝักใฝ่ในพระองค์การเมืองใดๆ

มาตรการ 13 ก่อนเข้ารับหน้าที่ องค์นตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะงดงามก้าติ ต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและ ประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

มาตรการ 14 องค์นตรีพ้นจากคำแห่งเมื่อถอย ถ้าออก หรือมีพระบรมราชโองการให้ พ้นจากคำแห่ง

มาตรการ 15 การแต่งตั้งและการให้ข้าราชการในพระองค์และสมุหราชองครักษ์พ้นจาก คำแห่ง ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

มาตรการ 16 ในเมื่อพระมหากษัตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักร หรือจะทรงบริหาร พระราชกรณีย์ได้ด้วยเหตุใดก็ตาม จะได้ทรงแต่งตั้งผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา 17 ในกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา 16 ก็ต้องให้ความเห็นชอบในส่วนราชการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เพรากษัตริย์ไม่สามารถถือทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เพรากษัตริย์ไม่ทรงบรรลุนิติภาวะหรือเพรากษัตริย์ไม่ได้ก็ต้องให้ความเห็นชอบในส่วนราชการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อรัฐสภาพรับความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาประกาศในพระบรมราชโองการโดยพระมหากษัตริย์ แต่งตั้งผู้นั้นเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ในระหว่างที่สภากู้แทนราษฎรทึ่นอาบุ หรือสภากู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภากำหนดที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบตามวาระคนึง

มาตรา 18 ในระหว่างที่ไม่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 16 หรือมาตรา 17 ให้ประธานของคณะตระเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไปพลาสก่อน

ในการนี้ที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา 16 หรือมาตรา 17 ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานของคณะรัฐท่าหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ข้าราชการ

ในระหว่างที่ประธานองค์มนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามพระราชบัญญัตินี้ ก็ต้องดำเนินการให้ด้วยความเร่งด่วนโดยทันที ไม่ต้องรอให้ได้รับการอนุมัติจากวุฒิสภา แต่จะต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในวันถัดจากวันที่ได้รับอำนาจหน้าที่ ในระหว่างที่ประธานองค์มนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามพระราชบัญญัตินี้ ก็ต้องดำเนินการให้ด้วยความเร่งด่วนโดยทันที ไม่ต้องรอให้ได้รับการอนุมัติจากวุฒิสภา แต่จะต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในวันถัดจากวันที่ได้รับอำนาจหน้าที่

มาตรา 18 ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา 16 หรือมาตรา 17 ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมรัฐสภาด้วยตัวบุคคลดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ (พระปรมາภิไชย) และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศไทยและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามที่ราชธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

มาตรา 20 ภายใต้บังคับมาตรา 21 การสืบราชสมบัติให้เป็นไปโดยนัยแห่งกฎหมาย-
ที่บรรบากว่าด้วยการสืบราชันเดิร์งค์ พระพักตร์ศักราช 2467

การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดียรบานาถ่วงด้วยการสืบราชลัตน์ติงว์ พระพุทธศักราช 2467 เป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์โดยเฉพาะเมื่อ มีพระราชดำริประการใด ให้คณะองค์มนตรีจัดสร้างกฎหมายเดียรบานาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดียรบานาเดิม ขึ้นกฎเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เพื่อมีพระราชบัญญัติจัด เมื่อทรงเห็นชอบและทรงลงพระปรมาภิไบยแล้ว ให้ประกาศของคณะมนตรี ดำเนินการแจ้งประชาชนรัฐสภารเพื่อให้ประชาชนรัฐสภาร่วมแจ้งให้รัฐสภาทราบ และให้ประกาศรัฐสภา ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับ เป็นกฎหมายได้

มาตรา 21 ในกรณีที่ราชบัลลังก์ห้ากว่างทองและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งพระว่าด้วยภาษาไทยไว้ตามกฎหมายหรือบราโตร่วมกับการสืบราชสันตติวงศ์พระพุทธศักราช 2467 แล้ว ให้คณะรัฐมนตรีแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบ และให้ประธานรัฐสภาเรียกประชุมรัฐสภาพื่อรับทราบและให้ประธานรัฐสภาพ้อนเชิญของค์พระว่าด้วยภาษาไทยขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ตั้งไปแล้วให้ประธานรัฐสภาพรากษาประกาศให้ประชาชนทราบ

ในกรณีที่ราชบัลลังก์ห้ากว่างทอง และเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งพระว่าด้วยภาษาไทยไว้ตามวาระคนหนึ่ง ให้คณะองค์มนตรีเสนอพระนามผู้สืบราชสันตติวงศ์ตามมาตรา 20 ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอต่อรัฐสภา เพื่อรัฐสภาพรับทราบเพื่อความเห็นชอบ ในกรณี จะเสนอพระนามพระราชธิดาที่ได้ เมื่อรัฐสภาพรับทราบเพื่อความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาพ้อนเชิญของค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ตั้งไปแล้วให้ประธานรัฐสภาพรากษาประกาศให้ประชาชนทราบ

ในระหว่างที่สภาพผู้แทนราษฎรสืบอาญา หรือสภาพผู้แทนราษฎรถูกยุบให้ผู้สืบสภาพำหน้ำที่รัฐสภาพรับทราบตามวาระคนหนึ่ง หรือให้ความเห็นชอบตามวาระคนสอง

มาตรา 22 ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศอัญเชิญของค์พระว่าด้วยภาษาไทยหรือของค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ตามมาตรา 21 ให้ประธานองค์มนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไปพลาสก่อน แต่ในกรณีที่ราชบัลลังก์ห้ากว่างทองในระหว่างที่ได้แต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไว้ตามมาตรา 16 หรือมาตรา 17 หรือระหว่างเวลาที่ประธานองค์มนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา 18 วาระคนหนึ่ง ให้ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์นั้นๆ แล้วแต่กรณีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไป ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีประกาศอัญเชิญของค์พระว่าด้วยภาษาไทยหรือของค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์

ในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งไว้ และเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไปตามวาระคนหนึ่ง ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองค์มนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราว

ในกรณีที่ประธานองค์มนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวาระคนหนึ่ง หรือทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราวตามวาระคนสอง ให้นำบทบัญญัติมาตรา 18 วาระคนสามมาใช้บังคับ

มาตรา 23 ในกรณีที่คณะองค์มนตรีจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 17 หรือมาตรา 21 วาระคนสอง หรือประธานองค์มนตรีจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 18 วาระคนหนึ่ง หรือวาระคนสอง หรือมาตรา 22 วาระคนสอง และอยู่ในระหว่างที่ไม่มีประธานองค์มนตรีหรือมิထ่ปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้ให้คณะองค์มนตรีที่เหลืออยู่เลือกองค์มนตรีคนหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ประธานองค์มนตรี หรือปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 18 วาระคนหนึ่ง หรือวาระคนสอง หรือตามมาตรา 22 วาระคนสาม แล้วแต่กรณี

สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

มาตรา 24 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพภายใต้บังคับหนัญญาติแห่งรัฐธรรมนูญ
ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การจำกัดสิทธิและเพรีภารกันเป็นการฝ่าฝืนเจตนาของผู้ดูแลแห่งรัฐธรรมนูญ
จะกระทำมิได้

มาตรา 25 บุคคลยื่นเพมอภันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

มาตรา 26 บคกยื่นมติให้ทางการเมือง

การใช้สิทธิทางการเมือง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 27 บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา นิเกียงของศาสนา หรือลัทธิ นิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิรูปตัวพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นภัยแก่ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในการใช้เครื่องพัฒนาส่วนในวรรคหนึ่ง บุคคลยอมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใดๆ อันเป็นการร้อนสิทธิหรือเสียประโยชน์อันควร มีควรได้เพราะเหตุที่ถือสาสนา นิกายของสาสนา หรือลัทธินิยมในทางสาสนา หรือปฏิบัติพิธีกรรมความความเชื่อถือแตกต่างจากบุคคลอื่น

มาตรา 28 บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายกำหนดให้ใช้อุญญ์ ในเวลาที่กระทำนั้นบุญญ์ดีเป็นความผิดและกानعدไทยไว้ และไทยที่จะลงแก่นักบุคคลนั้นจะหนักกว่าไทยที่กानعدไว้ในกฎหมายที่ใช้อุญญ์ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

มาตรา ๒๙ ในคดีอาญา ให้ลับนิยฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนที่จะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดและคงว่าบุคคลใดได้กระทำการความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเหมือนเป็นผู้กระทำการความผิดมิได้

คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา จะต้องได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็ว และจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องอาศัยเหตุตามหลักเกณฑ์ ที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในกฎหมาย และจะต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทราบโดยเร็ว

“ความเดินในหมวด ๓ ถึงหมวด ๑๑ มาตรา ๒๔ ถึงมาตรา ๒๑๑ ถูกยกເທິກແລະໄດ້ໃຫ້ຄວາມປ່ອນທີ່ພິມພໍໄວ້ເກັນ ໂຍມາຕරາ ๓ ແຫ່ງຮູ້ຂ່າວນນຸ່ງແກ່ງຮາຍອານາຈັກໄກຍ ແກ້ໄຂເພີ່ມເຕີມ (ฉบับທີ ๕) ພຸທະຕິການ ๒๕๓๘

ลิขิตที่จะอุทธรณ์คัดค้านการไม่ให้ประกัน ป้อมได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายบัญญัติ
บุคคลผู้ถูกคุณชั้งหรือถูกจำคุก ป้อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยี่ยมตามสมควร

มาตรา 30 บุคคลป้อมมีสิทธิในร่างกาย

การจับกุม คุณชั้ง หรือตรวจค้นด้วยบุคคล ไม่ว่าในกรณีใดๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดย
อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่ผู้ถูกจับกุมหรือถูกตรวจค้นจะต้องได้รับแจ้งข้อหา
หรือเหตุและรายละเอียดตามสมควรในการที่ถูกจับกุมหรือถูกตรวจค้นโดยไม่ชักช้า และผู้ถูก
คุณชั้งย่อมมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความเป็นการเฉพาะด้วยได้

การแจ้งข้อหาแก่บุคคลใดๆ จะต้องมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นนำจะได้กระทำความ
ผิดตามข้อหาหนึ่น

ในการนี้ที่มีการคุณชั้งด้วยบุคคล ผู้ถูกคุณชั้งเองก็ต้องนักงานอัยการก็ต้องบุคคลอื่นใดเพื่อ
ประโยชน์ของผู้ถูกคุณชั้งก็ต้องมีสิทธิร้องต่อศาลห้องที่ซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีอาญาว่าการคุณชั้ง<sup>เป็นการมีขอบด้วยกฎหมาย เมื่อมีคำร้องเข่นว่านี้ ให้ศาลมีการดำเนินการให้ทราบฝ่ายเดียวโดยตัว
ตัวเห็นว่าคำร้องนั้นมีมูล ศาลมีอำนาจสั่งผู้คุณชั้งให้นำตัวผู้ถูกคุณชั้งมาศาลโดยพลัน และถ้า
ผู้คุณชั้งแสดงให้เป็นที่พอใจของศาลไม่ได้ว่าการคุณชั้งเป็นการสอนด้วยกฎหมาย ก็ให้ศาลมั่ง
ปล่อยตัวผู้ถูกคุณชั้งไปทันที</sup>

**มาตรา 31 ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการสอบสวนหรือการ
พิจารณาคดีด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม**

**มาตรา 32 ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา y ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ
ด้วยการจัดหาทนายความให้ตามที่กฎหมายบัญญัติ**

ในคดีแพ่ง บุคคลป้อมมีสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายจากรัฐตามที่
กฎหมายบัญญัติ

**มาตรา 33 บุคคลป้อมมีสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิบัติศัธร์ต่อตนเองอันอาจทำให้
ตนถูกฟ้องคดีอาญา**

ถ้อยคำของบุคคลซึ่งเกิดจากการถูกกรรมานา ภูเขียว หรือใช้กำลังบังคับ หรือถ้อยคำที่
เกิดจากการกระทำได้ๆ ที่ทำให้เป็นไปโดยไม่สมควร ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

**มาตรา 34 บุคคลใดต้องรับโทษอาญาโดยคำพิพากษากึ่งที่สุด หากปรากฏตามคำ
พิพากษาของศาลที่รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ในภายหลังว่าบุคคลนั้นไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิด
ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับค่าทดแทน และได้รับบรรดาสิทธิที่เสียไปเพื่อระплатแห่งคำพิพากษานั้นคืน
ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ**

มาตรฐาน ๓๕ การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมีได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการป้องปัดภัยพิสดารกระดับอันมีมาเป็นการอุดหนุน หรือโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้กระทำได้ในระหว่างเวลาที่ประเทศไทยในภาวะการรบหรือการสังคาม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์อุดหนุน หรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

มาตรฐาน ๓๖ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในแพทยสถาน

บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองแพทยสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในแพทยสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครองก็ต้องตรวจสอบคันแพทยสถานก็ต้องกระทำมีได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรฐาน ๓๗ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบมรดกย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรฐาน ๓๘ การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมีได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อการผังเมือง หรือเพื่อการพัฒนาการเกษตรหรือการอุดหนาหกรรม หรือเพื่อการปฏิรูปที่ดิน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดใช้ค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายใต้เวลาอันควรแก่เจ้าของ ตลอดจนผู้ทรงสิทธิ์บรรดาที่ได้รับความเสียหายในการเวนคืนนั้น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การกำหนดค่าทดแทนตามวรรคหนึ่ง ต้องกำหนดให้อย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงราคากลางที่ซื้อขายกันตามปกติ การได้มา สภาพและที่ดินของอสังหาริมทรัพย์ และความเสียหายของผู้ถูกเวนคืน

กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและกำหนดระยะเวลา เวลาการเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ไว้ให้ชัดแจ้ง ถ้ามิได้ใช้เพื่อการนั้นภายใต้ระยะเวลาที่กำหนด ตั้งกล่าว ต้องคืนให้เจ้าของเดิมหรือทายาท เว้นแต่จะนำไปใช้เพื่อการอันตามวรรคหนึ่งและโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

การที่นອอสังหาริมทรัพย์ให้เจ้าของเดิมหรือทายาทตามวรรคสาม และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดใช้ไป ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรฐาน ๓๙ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นโดยการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการต่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวาระที่นั่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัว หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศิลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือรังับความเสื่อมธรรมทางจิตใจ หรือสุขภาพของประชาชน

การสั่งปิดโรงพิมพ์หรือห้ามทำการพิมพ์ อันเป็นการบั้นบรรณเสรีภาพตามมาตรฐาน ให้ไม่มีคำพิพากษานหรือคำสั่งของศาล จะกระทำมิได้

การให้เสนอข่าวหรือบทความในหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบโฆษณาจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศไทยในภาวะการบนหรือการลงคะแนน หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศใช้กฎหมายการศึก แต่ห้ามจะกระทำการด้วยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตราขึ้นตามความในวรรคสอง

เข้าของกิจกรรมหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นๆ ต้องเป็นบุคคลตัญชาติไทย ห้ามนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การให้เงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นอุดหนุนหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นๆ ของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้

มาตรา 40 บุคคลยอมมีสิทธิเสมอภันในการรับการศึกษาขั้นมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ

บุคคลยอมมีเสรีภาพในการศึกษาอบรม เมื่อไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ และไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษา

เสรีภาพในวิชาการยอมได้รับความคุ้มครอง ห้ามนี้ ต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมือง

มาตรา 41 บุคคลยอมมีสิทธิได้รับบริการทางสาธารณสุขที่ไดนามาตรฐาน และผู้หากไร้มิสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยไม่คิดมูลค่า ห้ามนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 42 บุคคลยอมมีเสรีภาพในการซื้อมุนได้ส่วน และปราศจากอาชญากรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวาระที่นั่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายเฉพาะในกรณีการซื้อมุนสาธารณะและเพื่อคุ้มครองความสงบความของประชาชน ที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศไทยในภาวะการบนหรือการลงคะแนน หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศใช้กฎหมายการศึก

มาตรา 43 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการร่วมกันเป็นสมาคม หอภาพ หอพันธ์ หอกรุ๊ฟ หรือหมู่คณะอื่น

การจำกัดเสรีภาพความ حرดหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันมิให้มีการผูกขาดด้วยในทางเศรษฐกิจ

มาตรา 44 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการร่วมกันเป็นพระครการเมือง เพื่อดำเนินกิจการในทางการเมือง ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

การร่วมกัน การจัดตั้ง การดำเนินกิจการและการเลิกพระครการเมืองย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยพระครการเมือง

พระครการเมืองต้องจัดทำบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน และต้องแสดงโดยเปิดเผยซึ่งที่มาของรายได้และการใช้จ่าย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 45 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมิได้ต่อถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมิได้ต่อถึงกันจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ

มาตรา 46 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทาง และมีเสรีภาพในการเดินถินที่อยู่ภายนอกอาณาเขต

การจำกัดเสรีภาพความحرดหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือการผังเมือง หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เย้ายisco

การนำเทคโนโลยีบุคคลผู้มีสัญชาติไทยออกนอกอาณาเขต หรือห้ามมิให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเข้ามายังอาณาเขต จะกระทำมิได้

มาตรา 47 สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหาหรือไข่ไก่แพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณะ อันเป็นการกระทำที่สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ หรือชื่อเสียงและความเป็นอยู่ส่วน

ด้วยกระบวนการที่ได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

มาตรา 48 บุคคลยอมมีสิทธิเสนอเรื่องราวต่างๆ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 48 ทวิ บุคคลยอมมีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูล หรือข่าวสารจากหน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพื่อการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการหรือ พนักงานของรัฐ ในเมื่อการนั้นมีหรืออาจจะมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของตน ทั้งนี้ ตามที่ กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 48 ตรี สิทธิของบุคคลที่จะพ้องหน่วยราชการซึ่งเป็นนิติบุคคลให้รับผิด เนื่องจากการกระทำของเจ้าพนักงาน ป้อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา 48 ขัดว่า บุคคลซึ่งเป็นพนักงาน ตำรวจ และข้าราชการอื่น พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานของคณะกรรมการรัฐยอมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมาย หรือกฎหมายอังค์คันที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่ง กฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ หรือวินัย

มาตรา 48 เบญจ สิทธิของบุคคลในการประกันกิจการหรือประกันอาชีพและการ แห่งบ้านโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ย่อมได้รับความคุ้มครอง

การจำกัดสิทธิตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้ก็แต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่ง กฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของรัฐ หรือเศรษฐกิจของ ประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณูปโภค การรักษาความสงบเรียบร้อยและ ศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกันอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การ ผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อ ป้องกันการผูกขาด หรือการขัดความไม่เป็นธรรมในการแห่งบ้าน

มาตรา 48 ฉ บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญให้เป็นปฏิบัติที่สำคัญ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ มีได้

หมวด 4

หน้าที่ของชนชาวไทย

มาตรา 49 บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกป้อง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้

- มาตรา 50 บุคคลมีหน้าที่ที่จะใช้สิทธิในการเลือกตั้งโดยสุจริต
- มาตรา 51 บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ
- มาตรา 52 บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ
- มาตรา 53 บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย
- มาตรา 54 บุคคลมีหน้าที่เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ
- มาตรา 55 บุคคลมีหน้าที่ช่วยเหลือราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ
- มาตรา 56 บุคคลมีหน้าที่รับการศึกษาอบรมตามที่กฎหมายบัญญัติ
- มาตรา 57 บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์และปกป้องศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ
- มาตรา 57 ทวิ บุคคลมีหน้าที่รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด ๕

แนวโนยบายแห่งรัฐ

มาตรา 58 บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและ การกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน และไม่ก่อให้เกิดสิ่งใดในการพ้องร้องรัฐ

มาตรา 59 รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช และบูรณาภิ แห่งอาณาเขต

มาตรา 60 รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อรักษาเอกราช ความมั่นคงของรัฐ และผลประโยชน์แห่งชาติ

กำลังทหารเพื่อการรับหรือการส่งความและการป้องปราบมิให้เกิดสองครั้ง เพื่อ ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข เพื่อปราบหรือป้องปราบการกบฏและการจลาจล เพื่อการรักษาความมั่นคง ของรัฐ และเพื่อการพัฒนาประเทศ

มาตรา 61 รัฐต้องคุ้มครองให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายและรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อ ให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน และในการดำเนินชีวิตโดยปกติสุข

มาตรา 62 รัฐเพียงแต่เสริมสร้างให้กับนานาประเทศ และถือหลักเสมอภาคในการ ปฏิบัติต่อกัน

มาตรา ๖๓ รัฐพึงจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพ ขั้นตอนที่ไม่จำเป็น และกำหนดขอบเขตการใช้คุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ชัดเจน และเพิ่งดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อป้องกันและปราบปรามการเลือกปฏิบัติหรือการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

มาตรา ๖๔ รัฐพึงจัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและเกิดความยุติธรรมแก่ประชาชนเท่าเทียมกันโดยทั่วถึง และให้เป็นไปด้วยความสะดวกเร็ว

มาตรา ๖๕ รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการของประเทศ และเพิ่งส่งเสริมให้ออกกฎหมายส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมทุกระดับตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดระบบการศึกษาอบรมเป็นหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะ สถานศึกษาทั้งปวงย่อมอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ

การศึกษาอบรมภาคบังคับในสถานศึกษาของรัฐ จะต้องจัดให้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน และโดยทั่วถึงอย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาอบรมขั้นอุดมศึกษา รัฐพึงจัดให้สถานศึกษาดำเนินกิจการได้โดยอิสระภายในขอบเขตตามที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐพึงช่วยเหลือผู้ยากไร้และต้องโอกาสให้ได้รับทุนและปัจจัยต่างๆ ในการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพ

มาตรา ๖๖ รัฐพึงสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปะและวิทยาการต่างๆ และเพิ่งส่งเสริมและเร่งรัดให้มีการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ

มาตรา ๖๗ รัฐพึงรักษา ส่งเสริมและพัฒนาความเสมอภาคของชายและหญิง

มาตรา ๖๘ รัฐพึงสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาผลเมืองของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สมบูรณ์ คุณธรรม และจริยธรรม

มาตรา ๖๙ รัฐพึงส่งเสริมประชาธิรัฐเข้าใจและเตือนให้ครัวเรือนในการปกครองระบอบประชาธิรัฐอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาธิรัฐเข้าใจในการปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดทั้งสนับสนุนท้องถิ่นให้มีสิทธิปกครองตนเอง หันนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๗๐ รัฐพึงจัดให้มีแผนพัฒนาการเมืองที่สอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐ และการปกครองในระบอบประชาธิรัฐอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา 71 รัฐต้องดำเนินการและสนับสนุนให้การเรือกตั้งสมาคมภาษาอังกฤษนาราษฎร์ และสมาคมภาษาท้องถิ่นตลอดจนการตรวจสอบมาตรฐานเชิงคุณภาพให้เป็นไปโดยสุจริตและยุติธรรมตามเจตนาการณ์ของการปกคล้องระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา 72 รัฐพึงส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจทางการคลังแก่ท้องถิ่นให้ท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดเก็บรายได้ และการบริหารรายได้ เพื่อประโยชน์ในการให้บริการที่ดีแก่ประชาชน

มาตรา 73 รัฐพึงจัดการดำเนินงานเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานไปยังชนบทอย่างทั่วถึงจริงจัง ต่อเนื่อง และเป็นธรรม

มาตรา 74 รัฐต้องกระจายรายได้ไปสู่ชนบทอย่างทั่วถึง

มาตรา 75 รัฐจะต้องส่งเสริมอาชีพบางประเภทที่สำคัญให้แก่คนไทย

มาตรา 76 รัฐพึงรักษาและส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

มาตรา 77 รัฐพึงส่งเสริมการกีฬา การท่องเที่ยว และนันทนาการ

มาตรา 78 รัฐพึงนำรุ่งรักษากาศภาพแวดล้อม ความสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งที่ดีงาม และพึ่งป้องกันและขัดมลพิษ และวางแผนการใช้ดินและน้ำให้เหมาะสม

มาตรา 79 รัฐพึงดำเนินการเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการค้าและวิสาหกรรม บุคคลให้สูงขึ้น

มาตรา 80 รัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน และคุ้มครองระบบสหกรณ์

มาตรา 81 รัฐพึงจัดระบบการถือกรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินเพื่อประโยชน์แห่งการอยู่อาศัย การส่งเสริมเกษตรกรรม อุตสาหกรรมหรือพาณิชยกรรม หรือเพื่อการอย่างอื่น และพึงกำหนดพันธะให้เจ้าของสิทธิในที่ดินได้ใช้ที่ดินให้เป็นประโยชน์ตามความเหมาะสมแก่สภาพของที่ดิน

มาตรา 82 รัฐพึงดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินอย่างทั่วถึงเพื่อประโยชน์เกษตรกรรมโดยการปฏิรูปที่ดิน การจัดรูปที่ดินหรือวิธีอื่น

รัฐพึงจัดทำน้ำและดูแลการใช้น้ำให้มีเพียงพอและเหมาะสมแก่เกษตรกรรม

มาตรา 83 รัฐพึงส่งเสริมคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในด้านการผลิต การเก็บรักษาและการจำหน่ายผลผลิต เพื่อให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนที่เป็นธรรม และพึงส่งเสริมให้เกษตรกรรมตัวกันเพื่อรักษาผลประโยชน์ดังกล่าว โดยจัดตั้งสหกรณ์หรือวิธีอื่น

มาตรา ๘๔ รัฐพึงสนับสนุนให้เอกชนมีบทบาทในการเศรษฐกิจ

มาตรา ๘๕ รัฐไม่เพ่งประกลบกิจการอันมีลักษณะเป็นธุรกิจหรือเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การรักษาประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีการสาธารณูปโภค

มาตรา ๘๖ รัฐพึงวางแผนมาตรการให้มีการผูกขาดตัดตอนในทางเศรษฐกิจโดยเอกชน ซึ่ง ณ ได้อำยุ่ยอ่านจากตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ทั้งนี้ ไม่ใช่การผูกขาดตัดตอนนั้นจะเป็น โดยทางตรงหรือทางอ้อม

มาตรา ๘๗ รัฐพึงวางแผนนโยบายประชากรให้เหมาะสมกับทรัพยากรของชาติ ภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม และความเจริญในทางวิทยาการ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และเพื่อความมั่นคงของรัฐ

มาตรา ๘๘ รัฐพึงลงเอยที่ผู้ประกอบการให้เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ หรือ ในการช่วยเหลือราษฎร หรือปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม หรือเพื่อจากสาธารณะ

มาตรา ๘๙ รัฐพึงจัดให้มีการสังคมสงเคราะห์ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมในการสังคมสงเคราะห์

มาตรา ๘๐ ทวิ รัฐพึงช่วยเหลือและส่งเคราะห์ผู้สูงอายุและผู้พิการให้มีคุณภาพ กำลังใจ และความหวังในชีวิตเพื่อสามารถดำรงตนอยู่ได้ตามสมควร

มาตรา ๘๑ คริ รัฐพึงส่งเสริมให้ราษฎรที่ทำงานมีงานทำ และเพิ่มคุณภาพแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานเด็กและแรงงานหญิง กับจัดระบบแรงงานสัมพันธ์ รวมทั้งค่าตอบแทน แรงงานให้เป็นธรรม

มาตรา ๘๒ ข้าว รัฐพึงส่งเสริมการสาธารณูปโภคที่ได้มาตรฐานโดยทั่วถึง และเพื่อให้การรักษาพยาบาลแก่ผู้ยากไร้โดยไม่คิดมูลค่า และเพิ่งส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมด้วยเหตุที่จะกระทำได้

การป้องกันและขัดใจคดีด้อยอันตราย รัฐจะต้องกระทำการให้แก่ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่า และทันท่อเหตุการณ์

หมวด ๖

รัฐสภา

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๙๐ รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร

รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๙๑ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา

ในการเดินทางมีประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ประธานรัฐสภาได้ ให้ประธานวุฒิสภาทำหน้าที่ประธานรัฐสภาแทน

ประธานรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้และดำเนินกิจการของรัฐสภาในการเดินทางร่วมกันให้เป็นไปตามข้อบังคับ

รองประธานรัฐษามีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้และตามที่ประธานรัฐษาอนหมาย

มาตรา ๙๒ ร่างพระราชบัญญัติจะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

มาตรา ๙๓ ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำเขียนลงเกล้าฯ ถวายภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินี้จากรัฐสภาเพื่อพระมหาภักดิ์ทรงลงพระปรมาภิไชย และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

มาตรา ๙๔ ร่างพระราชบัญญัติพระมหาภักดิ์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชนิคมมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานนิคมมา รัฐสภาจะต้องปรึกษาร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ ถ้ารัฐสภาลงมติเป็นยังตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นเขียนลงเกล้าฯ ถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหาภักดิ์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไชยพระราชทานนิคมมากายในสามสิบวัน ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เมื่อหนึ่งว่าพระมหาภักดิ์ได้ทรงลงพระปรมาภิไชยแล้ว

มาตรา ๙๕ สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินต่อประธานแห่งสภาที่คุณเป็นสมาชิกตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๙๖ บุคคลจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะเดียวกันไม่ได้

มาตรา ๙๗ สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อเรื่องต่อประธานแห่งสภาที่คุณเป็นสมาชิกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นล้วนสุดลงตามมาตรา ๑๐๓ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๑๐) หรือ (๑๑) หรือมาตรา ๑๒๐ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๙) (๑๐) หรือ (๑๑) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องดังคำร้องนั้นไปบังคับดำเนินการรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นล้วนสุดลงหรือไม่

เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉันนี้ไปบังคับประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องดังกล่าวในวาระหนึ่ง

มติของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามวาระสอง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนตุลาการรัฐธรรมนูญทั้งหมด

มาตรา ๙๘ ในกรณีที่สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ได้กระทำการหรือมีพฤติกรรมอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือมีลักษณะเป็นความผิดต่อเจ้าหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือเป็นการเดื่อมเด็กแก่เจ้าหน้าที่ของการเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณี จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อเรื่องต่อประธานแห่งสภาที่คุณเป็นสมาชิกเพื่อให้วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร วินิจฉัยให้สมาชิกผู้นั้นพ้นจากสมาชิกภาพได้

มติของวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรให้สมาชิกพ้นจากสมาชิกภาพตามวาระหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา

มาตรา ๙๙ การออกจากตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ภายในห้องวันที่สมาชิกภาพล้วนสุดลงก็ได้ คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่า สมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งล้วนสุดลงก็ได้ ย่อมไม่กระทบกระทেก่อนกิจการที่สมาชิกผู้นั้นได้กระทำไว้ในหน้าที่สมาชิก รวมทั้งการได้รับเงินประจำตำแหน่งหรือประจำเดือนตอบแทนอย่างอื่นก่อนที่สมาชิกผู้นั้นออกจากตำแหน่ง หรือก่อนที่ประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

ส่วนที่ 2

บุติสภा

มาตรา 100 บุติสภាទี่ได้รับแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีความรู้ความชำนาญในวิชาการหรือกิจการต่างๆ อันจะยังประโยชน์ให้เกิดแก่การปักครองแผ่นดินในระบบทอบประชารัฐโดยอันมีพระมหาตัตติยทรงเป็นประมุข มีลักษณะไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ ไม่เป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่หรือที่ปรึกษาของพระองค์เมืองใดพระองค์ใด ไม่เป็นสมาชิกสภากองท้องถิ่นหรือผู้บริหารกองท้องถิ่นซึ่งได้รับเลือกตั้ง และไม่เคยถูกคุกคามดุลักษณะรัฐธรรมนูญมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา 97 เพราเหตุตามมาตรา 103 (7) อันเนื่องจากเหตุตามมาตรา 113 (7) (8) หรือ (12)

สมาชิกบุติสภามีจำนวนสองในสามของจำนวนสมาชิกสภานราษฎร ถ้ามีเศษให้ปัดทิ้งในการนับที่คำแห่งสมาชิกบุติสภาว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ ให้บุติสภាទี่ได้รับแต่งตั้งตามมาตรา 96 ให้หายไปรวมหนึ่งเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกบุติสภาก่อน

มาตรา 101 สมาชิกภาพของสมาชิกบุติสภามีกำหนดเวลาคราวละสี่ปีนับแต่วันที่พระมหาตัตติยทรงแต่งตั้ง

สมาชิกบุติสภาก่อนจะพ้นจากตำแหน่งไปคุณวาระ ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าสมาชิกบุติสภาก่อนจะแต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

พระมหาตัตติยทรงได้แต่งตั้งพระราชอำนาจที่จะทรงแต่งตั้งผู้ที่ออกตามวาระเป็นสมาชิกบุติสภาก่อนได้

มาตรา 102 สมาชิกบุติสภាញอง

(1) ไม่รับสัมปทานจากรัฐหรือหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจหรือองค์ตัวอิสระซึ่งสัมปทานนั้น หรือเป็นคู่สัญญา กับรัฐหรือหน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการมุกดาดตั้ง ทั้งนี้ ไม่ใช้โดยทางตรงหรือทางอ้อม

(2) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จากหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติกับบุคคลอื่นๆ ในธุรกิจการงานตามปกติ

ให้นำบทบัญญัติตามมาตรา 114 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 103 สมาชิกภาพของสมาชิกบุติสภាញองสุดสอง เมื่อ

(1) ถึงคราวออกตามวาระ

(2) ตาย

- (3) ถ้าออก
- (4) เสียสัญชาติไทย
- (5) เป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่หรือที่ปรึกษาของพระองค์เมืองได้พระองค์เมืองหนึ่ง
- (6) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งได้รับเลือกตั้ง
- (7) มีลักษณะดังห้ามตามมาตรา 113 (1) (2) (3) (4) (7) (8) หรือ (12)
- (8) กระทำการอันด้องห้ามตามมาตรา 102

(9) วุฒิสภาพมีดังให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา 98 หรือคุณศุลกากรรัฐธรรมนูญ มีมิตให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา 97 ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าขาดจากสมาชิกภาพนับแต่วัน ที่วุฒิสภาพหรือคุณศุลกากรรัฐธรรมนูญมีมิต

(10) ขาดประชุมตลอดระยะเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน โดยปั้นได้รับอนุญาตจากประธานวุฒิสภา

(11) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษารถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดหมุ่ไทย

มาตรา 104 เมื่อต่ำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาพ่าว่างลงเพราะเหตุอื่นไม่อนอกจากถึงคราวออกตามวาระ พระมหากษัตริยจะได้ทรงแต่งตั้งบุคคลผู้มีลักษณะดานที่บัญญัติไว้ในมาตรา 100 เข้ามาเป็นสมาชิกแทน สมาชิกซึ่งเข้ามาแทนนั้นย้อมอยู่ในต่ำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งแทนแทน

ส่วนที่ ๓

สภาพผู้แทนราษฎร

มาตรา 105 สภาพผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกซึ่งรายภูรเลือกตั้งมีจำนวนตามเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 106

มาตรา 106 จำนวนสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะเพียงมีให้คำนวนตามเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละจังหวัดตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง หนึ่งแสนห้าหมื่นคนต่อสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรหนึ่งคน จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นให้ห้าหมื่นคน ถ้าจังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งแสนห้าหมื่นคน ก็ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนต่อจำนวนราษฎรทุกหนึ่งแสนห้าหมื่นคน เศษของหนึ่งแสนห้าหมื่นถ้าถึงเศษหนึ่งห้าพันหรือกว่าหนึ่งห้าพันเป็นหนึ่งแสนห้าหมื่น.

จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ไม่เกินสามคน ให้ถือเป็นจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง และจังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินสามคน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้งโดยจัดให้แต่ละเขตเลือกตั้ง มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เท่ากับสามคน

ในการนี้ที่จะแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดหนึ่งให้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบสามคนทุกเขตไม่ได้ ให้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เท่ากับสามคนเสียก่อน แต่เขตที่เหลือต้องไม่น้อยกว่าเขตสองคน

ในการนี้ที่จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ห้าคน ให้แบ่งเขตเลือกตั้ง ออกเป็นสองเขต เขตหนึ่งให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสองคน

มาตรา 107 จังหวัดใดมีการแบ่งเขตเลือกตั้งมากกว่าหนึ่งเขต ต้องแบ่งพื้นที่ของเขต เลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกัน และต้องจัดอัตราร่วมของจำนวนราษฎรกับจำนวนสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในแต่ละเขตให้ใกล้เคียงกัน

มาตรา 108 ในเขตเลือกตั้งแต่ละเขต ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มี ลักษณะเดียวกันและแนบท้ายลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีได้ ในเขตเลือกตั้งนั้น

การเลือกตั้งให้ไว้หรือออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและด้น

มาตรา 109 บุคคลผู้มีคุณสมบัติตั้งต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(1) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทย มาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง และ
(3) มีชื่อยื่นทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้ง

มาตรา 110 บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้าม มิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ

- (1) วิกฤตจิต หรือจิตพิณไม่สมประกอน
(2) เป็นภิกขุ สามเณร นักพรตหรือนักบัว
(3) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของ法庭หรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
(4) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา

มาตรา 111 บุคคลผู้มีคุณสมบัติตั้งต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

- (1) มีตัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคลผู้มีตัญชาติไทยซึ่งเป็นคนต่างด้าว ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าปีสิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- (3) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 112 หรือพรรคราชการเมืองตามมาตรา 121 วรรคสอง พรรคราชการเมืองได้พรรคราชการเมืองหนึ่งแต่พรรคราชการเมือง
- (4) มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้
 - (ก) มีชื่ออปูในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง
 - (ข) เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง หรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดนั้น
 - (ค) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง
 - (ง) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อ กันไม่น้อยกว่าสองปีการศึกษา
 - (จ) เคยวาระราชการหรือเคยมีชื่ออปูในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสองปี

มาตรา 112 ใน การเลือกตั้งทั่วไป พارคราชการเมืองที่สมาชิกจะเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 111 (3) ให้ ต้องเป็นพารคราชการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งทั้งหมดรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดที่จะพึงมีในการเลือกตั้งครั้งนั้น และในแต่ละเขตเลือกตั้งที่พารคราชการเมืองตั้งก่อสำนักงานส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้ง พารคราชการเมืองต้องส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งให้ครบจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้ง และจะส่งได้คณานะเดียวกันเขตเลือกตั้งหนึ่งเขต

เมื่อพารคราชการเมืองได้ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งแล้ว พารคราชการเมืองนั้นหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพารคราชการเมืองนั้น จะถอนการสมัครรับเลือกตั้งมิได้

เมื่อพารคราชการเมืองได้ได้ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งครบจำนวนตามวาระหนึ่งแล้ว แม้ภายหลังจะปรากฏว่าจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งของพารคราชการเมืองนั้นได้ลดลงไปจนไม่ครบจำนวนไม่ว่าเพราะเหตุใดๆ ก็ให้ถือว่าพารคราชการเมืองนั้นส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งครบจำนวนตามวาระหนึ่งแล้ว

มาตรา 113 บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลดังที่ห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คือ

- (1) ติดยาเสพติดให้โทษ

- (2) เป็นบุคคลสืบสานสายชื่นศักดิ์ไม่สิ้นให้พ้นจากคดี
- (3) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเดือกตั้งตามมาตรา 110 (1) (2) หรือ (4)
- (4) เป็นบุคคลหุ้นวงและเป็นไป
- (5) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก และถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- (6) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมาแล้วไม่ถึงห้าปีในวันเดือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
- (7) เคยถูกไถ่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ เพราทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
- (8) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพรา ร้ายผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
- (9) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ นอกจากข้าราชการการเมือง
- (10) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น
- (11) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการ ส่วนท้องถิ่น
- (12) เคยถูกวุฒิสภาพหรือสภาพผู้แทนราษฎร มีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา 98 โดยยังไม่พ้นกำหนดสี่ปีนับแต่วุฒิสภาพหรือสภาพผู้แทนราษฎร มีมติจันทีงวันเดือกตั้ง

มาตรา 114 สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรต้อง

- (1) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาพท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ นอกจากตำแหน่งรัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมืองอื่น
- (2) ไม่รับสัมปทานจากการรัฐหรือหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือ คงถือไว้ซึ่งสัมปทานนั้น หรือเป็นคู่สัญญากับรัฐหรือหน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐหรือ รัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดดัดตอน ทั้งนี้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม
- (3) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จากหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ เป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติกับบุคคลอื่นๆ ในธุรกิจการงานตามปกติ

บทบัญญัตามาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรับเบี้ยหวัด บำนาญ หรือเงินปีพาระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรับหรือดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภา หรือสภาพผู้แทนราษฎร หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือ

กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดินในกรณีที่ดำรงตำแหน่งข้าราชการ ๑๔๖ ก้าวเมือง

มาตรา ๑๑๕ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ เพื่อกำกับดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้บริสุทธิ์และยุติธรรม

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการแต่งตั้ง และการให้กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๑๑๖ อายุของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนี้กำหนดคราวละสี่ปีตั้งแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๑๗ เมื่ออายุของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง พระมหาชัตติเยสได้ทรงตราพระราชบัญญัติให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่อายุของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

มาตรา ๑๑๘ พระมหาชัตติเยสทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่

การยุบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายในหกสิบวัน และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

การยุบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะกระทำได้เพียงครั้งเดียวในเหตุกรณีเดียวกัน

มาตรา ๑๑๙ สมาชิกภาพของสมาชิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๒๐ สมาชิกภาพของสมาชิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ

- (๑) ถึงคราวออกตามอายุของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือมีการยุบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๒) ตาย
- (๓) ถูกออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๑๑ (๑) (๒) หรือ (๔)
- (๕) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๓ (๑) (๒) (๓) (๔) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) หรือ (๑๒)
- (๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๔
- (๗) ถูกออกจากพระองค์เมื่อที่ตนเป็นสมาชิกหรือพระองค์เมื่อที่ตนเป็นสมาชิก มิฉะนั้นจะไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของ

พิริยกรรมเมืองและสมាជิกราชภัฏแห่งนราษฎร์ที่ตั้งกัตพิริยกรรมเมืองนี้ให้พ้นจากการเป็น
สมាជิกของพิริยกรรมเมืองที่คนเป็นสมាជิก ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าขาดจากสมាជิกภาพนับแต่
วันที่ถูกออกหรือพิริยกรรมเมืองมีมติ

(8) สมាជิกแห่งนราษฎร์มีมติให้พ้นจากสมាជิกภาพตามมาตรา 98 หรือคุณคุณการ
รัฐธรรมนูญมีมติให้พ้นจากสมាជิกภาพตามมาตรา 97 ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าขาดจากสมាជิก
ภาพนับแต่วันที่สมាជิกแห่งนราษฎร์หรือคุณคุณการรัฐธรรมนูญมีมติ

(9) ขาดจากการเป็นสมាជิกของพิริยกรรมเมืองในกรณีที่ศาลมีคำสั่งยุบเลิกพิริย
กรรมเมืองที่สมាជิกแห่งนราษฎร์มีนั้นเป็นสมាជิกและไม่อายเสื้อเป็นสมាជิกของพิริย
กรรมเมืองอื่นที่มีสมាជิกของพิริยกรรมเมืองนั้นเป็นสมាជิกสมាជิกแห่งนราษฎร์ได้ภายในหกสิบวัน
นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าขาดจากสมាជิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบ
กำหนดหกสิบวันนั้น

(10) ขาดประชุมตลอดสามัญประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน โดยไม่ได้รับ
อนุญาตจากประธานสมាជิกแห่งนราษฎร์

(11) ถูกจ้ำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จ้ำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดย
ประมาท หรือความผิดลหุโทษ

มาตรา 121 เมื่อคำแทนแห่งสมាជิกแห่งนราษฎร์ว่างดงามเพราะเหตุอื่นในนอกจำกัด
ความชอบด้วยกฎหมายของสมាជิกแห่งนราษฎร์ หรือเมื่อมีการยุบสมាជิกแห่งนราษฎร์ ให้มีการเลือกตั้ง
สมាជิกแห่งนราษฎร์ขึ้นแทนภายในกำหนดเวลาที่สิบห้าวัน เว้นแต่อายุของสมាជิกแห่ง^{นราษฎร์}จะเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

ในการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องเป็นสมាជิกพิริยกรรมเมืองที่มี
สมាជิกในสังกัดเป็นสมាជิกแห่งนราษฎร์อยู่แล้วจากการเลือกตั้งทั่วไป และให้นำบท
บัญญัติมาตรา 112 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

สมាជิกแห่งนราษฎร์ผู้เข้ามาแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสมាជิกแห่งนราษฎร์
ที่เหลืออยู่

มาตรา 122 ภายหลังที่คุณคุณการรัฐมนตรีเข้าบริหารราชการแผ่นดินแล้วพระบรมราชโองการ
จะได้ทรงแต่งตั้งสมាជิกแห่งนราษฎร์เป็นหัวหน้าพิริยกรรมเมืองในสมាជิกแห่งนราษฎร์ที่
สมាជิกแห่งนราษฎร์ในสังกัดมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีและมีจำนวนมากที่สุดในบรรดา
พิริยกรรมที่สมាជิกแห่งนราษฎร์ในสังกัดมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี แต่ไม่น้อยกว่า
หนึ่งในห้าของจำนวนสมាជิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสมាជิกแห่งนราษฎร์ในขณะแต่งตั้งเป็นผู้นำ
ฝ่ายค้านในสมាជิกแห่งนราษฎร์

ในการนี้ที่ไม่มีพระราชบัญญัติในสภากู้แพนราชฎร์มีลักษณะที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัตินี้ให้สามารถกู้แพนราชฎร์ผู้เป็นหัวหน้าพระราชบัญญัติได้รับเงินสนับสนุนข้างมากจาก สมาชิกสภากู้แพนราชฎร์ในพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภากู้แพนราชฎร์ในสังกัดมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภากู้แพนราชฎร์ ในกรณีที่มีเดียงสนับสนุนเท่ากันให้ใช้วิธีจับฉลาก

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ผู้นำฝ่ายค้านในสภารัฐสภาฯ ยื่นเรื่องร่างกฎหมายเพื่อเพิ่มบทลงโทษให้กับบุคคลที่ตั้งกล่าวหาในวรรณคหน์หรือวรรณคดี และให้นำบทบัญญัติมาตรา 126 มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีเห็นว่าพระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภารัฐสภาฯ แทนคำแนะนำที่วาง

ส่วนที่ 4

มาตรา 123 สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยื่นเป็นผู้แทนปวงชนช่าวไทย และต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนช่าวไทย

มาตรา 124 ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกกุลิสกาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

มาตรา 125 วุฒิสภากลและสภากฎหมายแทนราชบูรณะต่อสภากล มีประธานสภากลหนึ่งและรองประธานคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกแห่งสภานั้นๆ ตามมติของสภากล

มาตรา 126 ประธานและรองประธานวุฒิสภาดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันเดือด
ประธานและรองประธานวุฒิสภาใหม่ ซึ่งจะต้องกระท่าทักษะปี

ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งจนถึงอายุของสภาหรือมีการยับยั้งค่า

ประธานและรองประธานวุฒิสภา และประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรยื่น
พ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวาระตามวาระคนั้นหรือวาระสอง แล้วแต่กรณี เมื่อ

- (1) ขาดจากສາມາชືກພາພແໜ່ງສາກທີດັນເປັນສາມາຊືກ
- (2) ຄາອກຈາກຕໍາແຫ່ງ
- (3) ດ້ວຍຕໍາແນ່ງຮູ້ມຸນຄົງຫີ່ອຂ້າວະກາງການການເມືອງອື່ນ
- (4) ຕ້ອງຄໍາພິພາກາໄທຈຳຄຸກ

ມາດຕາ 127 ປະເທດວຸດືສາແລະປະເທດສາມາຜູ້ແທນຮາຍງຽງ ມີອໍານາຈຫຼາຍທີ່ດໍາເນີນ ກິຈການຂອງສການນັ້ນຖ້າ ໃຫ້ເປັນໄປດາມຂ້ອນບັນດັບ ລອງປະເທດນີ້ມີອໍານາຈຫຼາຍທີ່ດໍາເນີນ ມອນຫມາຍ ແລະປົງປົງບັດຫຼາຍທີ່ແກ່ປະເທດນີ້ເມື່ອປະເທດໄມ້ມີຢູ່ຫີ່ອີ່ມໍສາມາດກົບປົງປົງບັດຫຼາຍທີ່ໄດ້

ມາດຕາ 128 ເມື່ອປະເທດແລະຮອງປະເທດວຸດືສາຫີ່ອປະເທດນີ້ໂປ່ງປະເທດແລະຮອງປະເທດສາມາຜູ້ແທນຮາຍງຽງໄມ້ມີຢູ່ໃນທີ່ປະຊຸມ ໃຫ້ສາມາຊືກແໜ່ງສການນັ້ນຖ້າ ເລືອກຕັ້ງກັນຂຶ້ນເອງເປັນປະເທດໃນຄວາມປະຊຸມນັ້ນ

ມາດຕາ 129 ການປະຊຸມວຸດືສາກີ່ຕີ ການປະຊຸມສາມາຜູ້ແທນຮາຍງຽງກີ່ຕີ ຕ້ອງມີສາມາຊືກນາມ ປະຊຸມໄມ້ນັບຍຸດກວ່າກີ່ນີ້ຂອງຈ້ານວຸດືສາກີ່ຕີທີ່ມີຢູ່ຂອງແຕ່ລະສາກ ຈຶ່ງຈະເປັນອອກຕີປະຊຸມ ເວັນແຕ່ໃນການເພີ່ມຂໍາລັດເວລັດວະການກະທຸກາມມາດຕາ 155 ສາມາຜູ້ແທນຮາຍງຽງຈະ ກໍາເຫັນເວັນອອກຕີປະຊຸມໄວ້ໃນຂ້ອນບັນດັບເປັນອໝາງເລີນກີ່ໄດ້

ມາດຕາ 130 ການຮັ້ງມີຕົວນີ້ຈັບຂ້ອນບັນດັບໃຫ້ດີອເອາເສີ່ງຂ້າງມາກເປັນປະມາດ ເວັນແຕ່ທີ່ ມີບັນຍຸດໃຫ້ໄວ້ເປັນອໝາງເລີນໃນຮູ້ຮ່າມນຸ້ງນີ້

ສາມາຊືກຄົນທີ່ຍ່ອມມີເສີ່ງທີ່ໃນການອອກເສີ່ງຄະແນນ ດ້ວຍກົດເສີ່ງເກົ່າກັນ ໃຫ້ປະເທດໃນທີ່ປະຊຸມອອກເສີ່ງເພີ່ມຂຶ້ນອີກເສີ່ງທີ່ໃນການເສີ່ງຫຼັກສຳ

ມາດຕາ 131 ໃນທີ່ປະຊຸມວຸດືສາກີ່ຕີ ທີ່ປະຊຸມສາມາຜູ້ແທນຮາຍງຽງກີ່ຕີ ທີ່ປະຊຸມຮ່ວມກັນ ຂອງຮູ້ສາກີ່ຕີ ສາມາຊືກຜູ້ໃຈຈະກ່າວດ້ວຍຄໍາໄດ້ຖ້າ ໃນກາງແດກລົງຂ້ອເທົ່າຈິງຫີ່ອີ່ມະດັບຄວາມຄິດເຫັນ ຫີ່ອອອກເສີ່ງຄະແນນຍ່ອມເປັນເອກສິກີ້ຕີໂດຍເຕັດຫາດ ຜູ້ໃຈຈະນໍາໄປເປັນເຫດຸ໌ພິ່ງຮ້ອງວ່າກ່າວ ສາມາຊືກຜູ້ນັ້ນໃນກາງໄດ້ມີໄດ້

ເອກສິກີ້ຕີມາວຽກທີ່ນີ້ໄມ້ຄຸ້ມຄອງສາມາຊືກຜູ້ກ່າວດ້ວຍຄໍາໃນການປະຊຸມທີ່ມີການຄ່າຍຫອດ ກາງວິທີຍຸກຮ່າຍເສີ່ງຫີ່ອີ່ມະດັບຫາດ ນາກດ້ວຍຄໍາທີ່ກ່າວໄວ້ໃນທີ່ປະຊຸມໄປປະກຸນອກນິບວິເວນ ຮູ້ສາກແລະກາຮັດກ່າວດ້ວຍຄໍານັ້ນມີລັກະນະເປັນຄວາມຄິດທາງອາຍຸຫີ່ອະເມີນສິກີ້ຕີໃນກາງແພັ່ງຕ້ອນ ບຸກຄຄລູ້ນີ້

ມາດຕາ 132 ເອກສິກີ້ຕີທີ່ບັນຍຸດໃຫ້ໄວ້ໃນມາດຕາ 131 ຍ້ອນຄຸ້ມຄອງໄປດັ່ງຜູ້ພິມພົມ ແລະຜູ້ໄໂນ່ພະຍາຍາງການການປະຊຸມຄາມຂ້ອນບັນດັບຂອງຮູ້ສາກ ວຸດືສາກ ພົມສາມາຜູ້ແທນຮາຍງຽງ ແລ້ວແຕ່ ການນີ້ ແລະຄຸ້ມຄອງໄປດັ່ງບຸກຄຄລູ້ນີ້ປະເທດໃນທີ່ປະຊຸມອນຫຼາຍທີ່ໄຫ້ແດກລົງຂ້ອເທົ່າຈິງຫີ່ອີ່ມະດັບ

ความติดเท็นในที่ประชุมตลอดจนผู้ดำเนินการถ่ายทอดการประชุมสภากาชาดวิธีทุกระจានเดียว
หรือวิธีไทรทัศน์ที่ได้รับอนุญาตจากประธานแห่งสภานั้นด้วยโดยอนุโญต

มาตรา 133 ภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้มีการ
เรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก

ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสองสมัย

วันประชุมครั้งแรกตามวาระคนึง ให้อีกเป็นวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง
ส่วนวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สองของรัฐสภาให้สภารัฐแทนราษฎรเป็นผู้กำหนด

มาตรา 134 สมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสมัยหนึ่ง ให้มีกำหนดเวลาเก้าสิบวัน แต่
พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าฯ ให้ขยายเวลาออกไปได้

การปิดสมัยประชุมสามัญก่อนครบกำหนดเวลาเก้าสิบวัน จะกระทำได้แต่โดยความเห็น
ชอบของรัฐสภา

มาตรา 135 พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมรัฐสภา ทรงเบ็ดและปิดประชุม

พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำวิธีปิดประชุมสมัยประชุมสามัญ
ประจำปีครั้งแรกตามมาตรา 133 วาระคนึงด้วยพระองค์เอง หรือจะโปรดเกล้าฯ ให้พระวังทากยาท
ซึ่งบรรดุณติภาระแล้วหรือผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้แทนพระองค์มาทำวิธีปิดให้

มาตรา 136 เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียก
ประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้

มาตรา 137 สมาชิกสภาราษฎร ทั้งสองฝ่ายและสมาชิกสภารัฐแทนราษฎรทั้งสองฝ่ายรวมกัน หรือ
สมาชิกสภารัฐแทนราษฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
ของทั้งสองฝ่าย มีติกขิริเข้าชื่อร้องขอให้นำความกราบบังคมทูล เพื่อมีพระบรมราชโองการ
ประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้

คำร้องขอต้องกล่าวในวาระคนึง ให้เป็นต่อประธานรัฐสภา

ให้ประธานรัฐสภาผ่านความกราบบังคมทูลและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา 138 ภายในสิบห้านาที มาตรา 137 การเรียกประชุม การนียายเวลาประชุม และ
การปิดประชุมรัฐสภา ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ

มาตรา 139 ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับหรือคุณชั้งหรือหมายเรียกด้วยสมาชิก
รัฐสภาหรือสมาชิกสภารัฐแทนราษฎรไปท้าการสอบสวนในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาใน
คดีอาญา เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกหรือในกรณีที่จับในขณะ
กระทำการความผิด

ในการนี้ที่มีการจับสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภานราษฎรในขณะกระทำการมิคให้รายงานไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกโดยตัวน และประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้

มาตรา 140 ในกรณีที่มีการพ้องร่องสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภานราษฎรในคดีอาญาไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนี้ในระหว่างสมัยประชุมมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือเป็นคดีอันเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภานราษฎร แต่การพิจารณาคดีดังกล่าวเป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาประชุมสภา

การพิจารณาที่ศาลได้กระทำไปก่อนมีคำอ้างว่าเจ้าเสียเป็นสมาชิกของสภาได้สภานี้ ย่อมเป็นอันใช้ได้

มาตรา 141 ถ้าสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภานราษฎรถูกคุมขังในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุม พนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี ต้องสั่งปล่อยทันที ถ้าประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ

คำสั่งสั่งปล่อยตามวรรคหนึ่ง ให้มีผลบังคับตั้งแต่วันสั่งปล่อยจนถึงวันสุดท้ายแห่งสมัยประชุม

มาตรา 142 ในระหว่างที่อายุสภานราษฎรที่นั่งสูตรลง หรือสภานราษฎรถูกบุบ จะมีการประชุมวุฒิสภามิได้ เว้นแต่เป็นการประชุมที่ให้กู้ภูมิสภากำหนดไว้รัฐสภาตามมาตรา 17 มาตรา 21 และมาตรา 180 โดยถือคะแนนเสียงจากจำนวนสมาชิกของวุฒิสภา

มาตรา 143 ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอให้ก็แต่โดยคณะกรรมการรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภานราษฎร แต่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเงิน สมาชิกสภานราษฎรจะเสนอให้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี

การเสนอร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภานราษฎรจะกระทำการได้เมื่อพระองค์ เมื่อที่สมาชิกสภานราษฎรผู้นั้นตั้งกัต้มิทให้เสนอได้ และต้องมีสมาชิกสภานราษฎร ของพระองค์เมื่อนั้นไม่น้อยกว่าปีสิบคนรับรอง

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเงิน หมายความถึง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วย ข้อความข้อใดข้อหนึ่งดังไปนี้

(1) การตั้งขึ้นหรือยกเลิกหรือลดหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือผ่อน หรือวางแผนการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร

(2) การจัดสรรรับรักษาระหรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน

- (3) การจัดตั้งหน่วยงานอันมีผลให้ต้องมีงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินเพิ่มขึ้น
- (4) การกู้เงิน หรือการค้าประภัย หรือการใช้เงินกู้
- (5) เงินตรา

ในการนี้ที่เป็นที่สังสัยว่าร่างพระราชบัญญัติได้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ที่จะต้องมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรีไว้ ให้เป็นอำนาจของประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้นิจฉัย

มาตรา 144 ร่างพระราชบัญญัติใดที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอ และในขั้นรับหลักการไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่สภาร่างกฎหมายได้แก้ไขเพิ่มเติม และประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรสั่งระงับการพิจารณาไว้ก่อน และส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปให้นายกรัฐมนตรีรับรอง ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีไม่ให้คำรับรอง ให้สภาร่างกฎหมายดำเนินการแก้ไขเพื่อมิให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

มาตรา 145 ร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน

มาตรา 146 ภายใต้บังคับมาตรา 152 เมื่อสภาร่างกฎหมายได้พิจารณาแล้วว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอตามมาตรา 145 และลงมติเห็นชอบแล้ว ให้สภาร่างกฎหมายเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภาถ้าต้องพิจารณาแล้วว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมาแล้วนี้ให้เร็วภายในหนึ่งสัปดาห์ แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินต้องพิจารณาให้เร็วภายในสามสิบวัน ทั้งนี้ เว้นแต่วุฒิสภาระได้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสัปดาห์และให้เริ่มนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา

ระยะเวลาตั้งก่อตัวในวรรคหนึ่งไม่ให้นับรวมระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญตามมาตรา 149

ถ้าวุฒิสภาร่างพระราชบัญญัติไม่เห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น ให้ถือว่าวุฒิสภาร่างพระราชบัญญัติได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น

ในการที่สภาร่างกฎหมายเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินไปยังวุฒิสภาร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน คำแจ้งของประธานสภาผู้แทนราษฎรให้ถือเป็นเดือนชาติ

ในการนี้ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรมิได้แจ้งไปว่าร่างพระราชบัญญัติได้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

มาตรา 147 ก้ายได้บังคับมาตรา 152 เมื่อวุฒิสภาพได้พิจารณาว่างพระราชบัญญัติเดร็ง
แล้ว

- (1) ถ้าเห็นชอบด้วยกับสภาพผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 93
- (2) ถ้าไม่เห็นชอบด้วยกับสภาพผู้แทนราษฎร ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน
และส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาพผู้แทนราษฎร
- (3) ถ้าแก้ไขเพิ่มเติม ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติตามที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้นไปยังสภาพผู้แทน
ราษฎร ถ้าสภาพผู้แทนราษฎรเห็นว่ามิได้เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมในสาระสำคัญและเห็นชอบด้วย
กับการแก้ไขเพิ่มเติม ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 93 ถ้าเป็นกรณีอื่นให้แต่ละสภาพด้วยบุคคล
ที่เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสภานั้นๆ มีจำนวนเท่ากันตามที่สภาพผู้แทนราษฎรกำหนด
ประกอบเป็นคณะกรรมการซึ่การร่วมกัน เพื่อพิจารณาเรื่องพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการซึ่การร่วมกันได้พิจารณา
แล้วต่อสภาพห้องสอง สภาพห้องสองต่างเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการซึ่การร่วม
กันได้พิจารณาแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 93 ถ้าสภาพได้สภาพหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย ก็
ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน

คณะกรรมการซึ่การร่วมกันอาจเรียกเอกสารจากบุคคลใดๆ หรือเรียกบุคคลใดๆ มาแต่อง
ข้อเท็จจริง หรือแหล่งความคิดเห็นในการพิจารณาเรื่องพระราชบัญญัติได้ และเอกสารที่บัญญัติ
ไว้ในมาตรา 131 และมาตรา 132 นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่ตามมาตราหนึ่งด้วย

การประชุมคณะกรรมการซึ่การร่วมกัน ต้องมีกรรมการซึ่การของสภาพห้องสองมาประชุม^{ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการห้องหนึ่ง} จึงจะเป็นองค์ประชุม และให้นำบทบัญญัติ
มาตรา 161 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 148 ร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ตามบทบัญญัติมาตรา 147 นั้น สภาพ
ผู้แทนราษฎรจะยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ต่อเมื่อเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันให้ล่วงพ้นไปนับแต่
วันที่วุฒิสภาพส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาพผู้แทนราษฎรสำหรับกรณีการยับยั้งตาม
มาตรา 147 (2) และนับแต่วันที่สภาพได้สภาพหนึ่งไม่เห็นชอบด้วยสำหรับกรณีการยับยั้งตาม
มาตรา 147 (3) ในกรณีเข่นว่านี้ถ้าสภาพผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมการ
ซึ่การร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกห้องหนึ่งเท่าที่มี
อยู่ของสภาพผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของ
รัฐสภาและให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 93

ถ้าร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเงิน สภาพ
ผู้แทนราษฎรอาจยกร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที ในกรณีเข่นว่านี้ถ้าสภาพ

ผู้แทนราชกรลงมติยืนยันว่างเดิมหรือร่างที่คดีนี้กรรมการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของสภากฎหมายราชกรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาและให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 93

มาตรา 149 ในระหว่างที่มีการยับยั้งร่างพระราชบัญญัติโดยตามบทบัญญัติตามมาตรา 147 คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภากฎหมายราชกรจะเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ไม่ได้

ในการนี้ที่วุฒิสภารือสภากฎหมายราชกรเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอหรือส่งให้พิจารณานั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ประธานวุฒิสภารือประธานสภากฎหมายราชกรส่งร่างพระราชบัญญัติตั้งกล่าวให้คณะคุกคามรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ถ้าคณะคุกคามรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นตกไป

มาตรา 150 ในกรณีที่อยุ่ของสภากฎหมายราชกรที่นัดลงหรือมีการยุบสภากฎหมายราชกร ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือบรรดาเรื่องร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภาบังมีได้ให้ความเห็นชอบหรือที่พระมหากษัตริย์ปีมทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้เป็นอันตกไป

มาตรา 151 งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ ถ้าพระราชบัญญัติติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีก่อนนั้นไปพึ่ง

มาตรา 152 ร่างพระราชบัญญัติติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สภากฎหมายราชกรจะต้องพิจารณาให้เสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติตั้งกล่าวมาถึงสภากฎหมายราชกร

ถ้าสภากฎหมายราชกรพิจารณาว่างพระราชบัญญัตินั้นไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสภากฎหมายราชกรได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้เสนอร่างพระราชบัญญัติตั้งกล่าวต่อวุฒิสภา

ในการพิจารณาของวุฒิสภา วุฒิสภากจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบภายในบัดสิบวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภาโดยจะแก้ไขเพิ่มเติมได้ ไม่ได้ ถ้าพ้นกำหนดเวลาตั้งกล่าว ให้ถือว่าวุฒิสภากได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีเช่นนี้และในกรณีที่วุฒิสภากให้ความเห็นชอบ ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 93

ตัวร่างพระราชบัญญัติตั้งกล่าวว่า “สภากำນให้เห็นชอบด้วย ให้บานทบัญญัติมาตรา 148 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการพิจารณาตัวร่างพระราชบัญญัติตั้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ตัวร่างพระราชบัญญัติตั้งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และตัวร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายสมอาทิก สภากู้แทบทราบภูมิและปรับลดเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการใหม่ได้ แต่อาจแปรผูกัดติดไปในทางลด หรือตัดถอนรายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่ายตามข้อสูตรทันอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) เงินส่งใช้ต้นเดินกู้
- (2) ดอกเบี้ยเงินกู้
- (3) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย

มาตรา 153 การจ่ายเงินแผ่นดิน จะกระทำได้ก็เฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีเช่นว่านี้ ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายชดใช้ในพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย หรือพระราชบัญญัติตั้งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติตั้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป

มาตรา 154 บุคคลและสภากู้แทบทราบภูมิมีอำนาจควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน โดยบันทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 155 สามารถกู้ผู้สภากำน้ำหรือสามารถกู้สภากู้แทบทราบภูมิทุกคนมีสิทธิทั้งกระทำการรัฐมนตรีในเรื่องใดก็ได้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรียอมมีสิทธิที่จะไม่ตอบเมื่อคณะกรรมการรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน การตอบกระทำการของสามารถกู้ผู้สภากำน้ำรวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ ให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 156 สามารถกู้แทบทราบภูมิจ่ายจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสามารถกู้ห้าหมื่นบาทเท่าที่มีอยู่ของสภากู้แทบทราบภูมิ มีสิทธิเข้ารื้อเสนออยู่ติดต่อโดยอิเล็กทรอนิกส์ไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือห้าหมื่นบาท

เมื่อการเปิดอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลง โดยมิใช่ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไป ให้สภากู้แทบทราบภูมิลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ การลงมติในการนี้เช่นว่านี้มิให้กระทำในวันเดียวกับวันที่การอภิปรายสิ้นสุด นติไม่ไว้วางใจต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสามารถกู้ห้าหมื่นบาทเท่าที่มีอยู่ของสภากู้แทบทราบภูมิ

ในการนี้ที่มิได้ไม่ไว้วางใจมีค่าແเน່ເສີຍໄມ່ນາກກວ້າກີ່ງທີ່ນີ້ຂອງຈຳນວນສາມາຊິກທັງໝາດເທົ່າ
ທີ່ມີອູ້ຂອງສກາຜູ້ແກນຮາຍງານ ສາມາຊິກສກາຜູ້ແກນຮາຍງານຈຶ່ງເຂົ້າຂຶ້ນເຫັນອູ້ຕີຂອງເປືດອົກປ່າຍນີ້
ເປັນອັນໝາດສີທີ່ຈະເຂົ້າຂຶ້ນເຫັນອູ້ຕີຂອງເປືດອົກປ່າຍທີ່ໄປເພື່ອລົງທຶນໃນໄວ້ວ່າງເຈົ້າຮຸນຕີເປັນ
ຮາຍບຸກຄົດຫຼືອທັງຄົນະອີກຄດຄສມັບປະຫຼຸນນີ້

มาตรา 157 การປະຫຼຸນຈຸດສິກ ການປະຫຼຸນສກາຜູ້ແກນຮາຍງານ ແລະການປະຫຼຸນຮົມກັນ
ຂອງຮັບສິກ ຍ່ມີການເປີດແຍ້ດາມດັກະນະທີ່ກໍາທັນດີໄວ້ໃນຂ້ອນບັນດັບການປະຫຼຸນແຫ່ະສິກ ແດ້
ດ້າຫາກຄົນໄວ້ຮຸນຕີຫຼືອສາມາຊິກຂອງແຫ່ະສິກຫຼືອສາມາຊິກຂອງທັງສອງສກາວ່ານັ້ນ ມີຈຳນວນໄມ່
ນ້ອຍກວ້າທີ່ນີ້ໄປສິ່ງຂອງຈຳນວນສາມາຊິກທັງໝາດເທົ່າທີ່ມີອູ້ຂອງແຫ່ະສິກ ຫຼືຂອງຈຳນວນສາມາຊິກ
ຂອງທັງສອງສກາເທົ່າທີ່ມີອູ້ຮຸນກັນ ແລ້ວແຕ່ການໃໝ່ໄວ້ປະຫຼຸນລັບກີໄວ້ປະຫຼຸນດັບ

มาตรา 158 ຖືສິກແລະສກາຜູ້ແກນຮາຍງານມີໜ້ານຈາດເລືອກສາມາຊິກຂອງແຫ່ະສິກດັ່ງເປັນ
ຄົນະກຽມນາຊິກສາມັ້ນ ແລະມີໜ້ານຈາດເລືອກນຸ້ມືກຄລຜູ້ເປັນສາມາຊິກຫຼືອມີໄດ້ເປັນສາມາຊິກດັ່ງເປັນຄົນະ
ກຽມນາຊິກວິສາມັ້ນ ເພື່ອກະທຳກິຈການຫຼືອພິຈານາສອນສວນຫຼືອສຶກສາເຮືອໃຈໆ ອັນອູ້ໃນ
ໜ້ານຈາກຫັ້ນທີ່ຂອງສກາແລ້ວຮ່າງຈາກທ່ອສິກ ຄົນະກຽມນາຊິກທີ່ກໍ່ສ່າວນຢ່ອມມີໜ້ານຈາດເຮັດວຽກ
ຈາກນຸ້ມືກຄລໃຈໆ ຫຼືອເຮັດວຽກນຸ້ມືກຄລໃຈໆ ມາແຕລັງຂ້ອເທົ່າຈີງ ຫຼືອແສດງຄວາມຕິດເຫັນໃນກິຈການທີ່
ກະທຳຫຼືອໃນເງື່ອງທີ່ພິຈານາສອນສວນຫຼືອສຶກຂອງຢູ່ນີ້ໄດ້

ເອກສິທິທີ່ທີ່ນັ້ນມີອູ້ຕີໄວ້ໃນมาตรา 131 ແລະมาตรา 132 ນີ້ ໄກສົມຄຮອງດົງນຸ້ມືກຄລຜູ້ກະທຳ
ຫັ້ນທີ່ດັບມາຕາມມາດຈານທີ່ຕົວຍ

ກຽມນາຊິກສາມັ້ນທີ່ຕັ້ງຈາກຜູ້ທີ່ເປັນສາມາຊິກສກາຜູ້ແກນຮາຍງານທັງໝາດທີ່ຕ້ອງມີຈຳນວນດາມ
ຫຼືອໄກສີເຄີຍກັນອັດຕະກຳສ່າວນຂອງຈຳນວນສາມາຊິກສກາຜູ້ແກນຮາຍງານຂອງແຫ່ະພວກການເນື່ອງ ຫຼືອ
ກຸ່ມພວກການເນື່ອງທີ່ມີອູ້ໃນສກາຜູ້ແກນຮາຍງານ

ໃນຮ່າງວ່າງທີ່ຍັງໄປມີຂ້ອນບັນດັບການປະຫຼຸນຂອງສກາຜູ້ແກນຮາຍງານຕາມມາດຈານ 159 ໄກ
ປະຫຼານສກາຜູ້ແກນຮາຍງານເປັນຜູ້ກໍາທັນດັບຮ່າສ່ວນດາມວຽກສາມ

มาตรา 159 ບືສິກແລະສກາຜູ້ແກນຮາຍງານມີໜ້ານຈາດຕາມຂ້ອນບັນດັບການປະຫຼຸນເຖິງກັນ
ການເລືອກແລະການປົງປົງບັດຫັ້ນທີ່ຂອງປະຫຼານສິກ ຮອງປະຫຼານສິກແລະກຽມນາຊິກ ອົງດີປະຫຼຸນ
ຂອງຄົນະກຽມນາຊິກ ວິທີການປະຫຼຸນ ການເສັນອະພິຈານາວ່າງພວກຮາບ້າຍູ້ຕີ ການເສັນອູ້ຕີ
ການປັບປຸງ ກາຮອກປ່າຍ ກາຮຄົງທຶນ ກາຮຕັ້ງກະຮູ້ຄາມ ກາຮເປືດອົກປ່າຍທີ່ໄປ ກາຮຮັກຈາ
ຮະເບີນແລະຄວາມເຮັດວຽກ ແລະກິຈການອື່ນເພື່ອດຳເນີນການຕາມນັກນູ້ຕີແໜ່ງຮູ້ຮ່າມນູ້ຕີ

มาตรา 160 ທີ່ ດ້າສາມາຊິກກຸ່ມືສິກຫຼືອສາມາຊິກສກາຜູ້ແກນຮາຍງານມີຈຳນວນໄມ່ນ້ອຍກວ່າ
ຫັ້ນທີ່ໃນລັບຂອງຈຳນວນສາມາຊິກທັງໝາດເທົ່າທີ່ມີອູ້ຂອງແຫ່ະສິກເທິ່ງວ່າຂ້ອນບັນດັບແຫ່ງສິກທີ່ຕົນເປັນ

สมำชิก หรือข้อบังคับของรัฐสภำในเรื่องได้รับหรือเสี้ยงต่อรัฐธรรมนูญ ให้เห็นความเห็นต่อ
คณະคุลากำรรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา เมื่อคณະคุลากำรรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยแล้ว ให้แจ้งไป
ยังประชำนแห่งสภำที่เป็นผู้ตราข้อบังคับนั้นทราบเพื่อคำเนินการต่อไป

ส่วนที่ 5

การประชุมร่วมกันของรัฐสภा

มาตรา 180 ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภাประชุมร่วมกัน

- (1) การให้ความเห็นชอบในการถึงผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา 17
- (2) การปฏิญญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาตามมาตรา 19
- (3) การรับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเทียบราลว่าด้วยการศึกษาราชสันติวงศ์
พระพุทธศักราช 2467 ตามมาตรา 20
- (4) การรับทราบหรือให้ความเห็นชอบในการศึกษารัฐมนตรีตามมาตรา 21
- (5) การเบริกราวางพระราชนัญญต์ใหม่ตามมาตรา 94
- (6) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมตามมาตรา 134
- (7) การเปิดประชุมรัฐสภาตามมาตรา 135
- (8) การร่างข้อบังคับตามมาตรา 161
- (9) การพิจารณาเงอนไขคะแนนบุคคลเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการ
รัฐสภากำมมาตรา 162 ทวิ
- (10) การแต่งงานโดยนายตามมาตรา 169
- (11) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา 171
- (12) การให้ความเห็นชอบในการประกาศใช้ความเห็นมาตรา 180
- (13) การให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญาตามมาตรา 181
- (14) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา 211

มาตรา 181 ในกรณีประชุมร่วมกันของรัฐสภा ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมของรัฐสภा
ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมของรัฐสภा ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมของสภาน้ำหมาแห่น
ราชภูมิโดยอนุโถมไปพ้องกัน

มาตรา 182 ในกรณีประชุมร่วมกันของรัฐสภा ให้นำบทที่ใช้แก่สภากหังทองมาใช้บังคับ
โดยอนุโถม เว้นแต่ในเรื่องการตั้งคณະกรรมมาชิกการ กรรมมาชิกการที่ตั้งจากผู้ที่เป็นหมายเหตุของ
แต่ละสภากจะต้องมีจำนวนตามหรือเกิดเดียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภาก

มาตรา 162 กว่า พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้ที่รับผิดชอบการรัฐสภา มีอำนาจไม่เกินห้าคน ตามมติของรัฐสภา และให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้ง ผู้ตรวจสอบการรัฐสภา

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการแต่งตั้ง การถอดถอน และอำนาจหน้าที่ให้เป็นไปตามที่ กฎหมายบัญญัติ

หมวด 7

คณะกรรมการตัดสิน

มาตรา 163 พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่ง และรัฐมนตรีอื่นอีก ไม่เกินห้าคนเป็นคณะกรรมการตัดสิน ที่บูรหาราชการแผ่นดิน

นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

มาตรา 164 ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจะรักภักดี ต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัจจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและ ประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

มาตรา 165 รัฐมนตรีต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(1) คุณสมบัติสำหรับผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 111 (1)

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์

(3) ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 113 (1) (2) (3) (4) (7) (8) หรือ (12)

(4) ไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมาอย่างไม่ถึงห้าปี ก่อนได้รับแต่งตั้ง เว้นแต่ในความคิดอันได้กระทำโดยประมาท

มาตรา 166 รัฐมนตรีจะเป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ นอกจาก ข้าราชการกรมเมืองมีได้

มาตรา 167 รัฐมนตรีจะต้องตัวแหน่งหรือกระทำการใดๆ ที่ห้ามไว้ให้สมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรต่างหรือกระทำการที่บัญญัติในมาตรา 114 ไว้ได้ เว้นแต่ตัวแหน่งที่ต้องค้ำประกัน

บทบัญญัติแห่งกฎหมาย และจะเป็นผู้จัดการ กรรมการที่ปรึกษา ตัวแทน หรือลูกจ้างของบุคคล
ห้างหุ้นส่วน บริษัทหรือองค์การใดๆ ที่ดำเนินธุรกิจเพื่อค้ากำไรก็มีได้ด้วย

มาตรา 168 รัฐมนตรีบ่มมีสิทธิเข้าประจำบ้านและแต่ลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น
ในที่ประจำบ้านส่วนใดให้เป็นสมาชิก แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

เอกสารซึ่งที่บัญญัติไว้ในมาตรา 131 และมาตรา 132 ให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 169 คณะกรรมการที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องแต่ลงนามโดยนายต่อรัฐสภา
โดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ

มาตรา 170 ในกรณีที่ต้องดำเนินการตามบทบัญญัติ
แห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่ได้แต่ลงไว้ตามมาตรา 169 และต้องรับผิดชอบต่อ
สภาพัฒนราษฎรในหน้าที่ของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อรัฐสภาในนโยบายทั่วไป
ของคณะกรรมการ

รัฐมนตรีต้องเป็นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 171 ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่คณะกรรมการต้องดำเนินสมควร
จะฟังความคิดเห็นของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาพัฒนราษฎร นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยัง
ประธานวุฒิสภาอื่นเมื่อมีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมวุฒิสภาได้ ในกรณีเช่นว่านี้ รัฐสภา
จะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

มาตรา 172 รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) สภาพัฒนราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา 156
- (2) อาบุสสภาพัฒนราษฎรตื้นสุดลง หรือมีการยุบสภาพัฒนราษฎร
- (3) คณะกรรมการต้องถูกฟ้อง
- (4) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีตื้นสุดลงตามมาตรา 173

คณะกรรมการที่พ้นจากตำแหน่ง ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าคณะ
รัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา 173 ความเป็นรัฐมนตรีตื้นสุดลงเฉพาะด้าน เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 165
- (4) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก
- (5) สภาพัฒนราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา 156

(6) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา 167

(7) มิพระบรมราชโองการตามมาตรา 174

ให้ดำเนินทบทวนอยู่ที่มาตรา 97 มาตรา 98 และมาตรา 99 มาใช้บังคับแก่การสั่นสุกของความเป็นรัฐมนตรีตาม (2) (3) (4) หรือ (6)

มาตรา 174 พระมหากษัตริย์ทรงไว้วิชั่นพระราชอำนาจในการให้รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรี ตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ

มาตรา 175 ในกรณีเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศไทย หรือความปลอดภัยสาธารณะ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือป้องปั้ดภัยพิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติได้

การตราพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่งให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นการดีดูกันที่มีความจำเป็นรุนแรงอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้

ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไป ให้คณะรัฐมนตรีเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภา เพื่อพิจารณาโดยไม่ซักข้าราชการ ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมและการรอการเปิดสมัยประชุมสามัญจะเป็นการซักข้าราชการ คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดโดยเร็ว ถ้าสภานู้นๆ ไม่อนุมัติ หรือสภานู้นๆ แห่งนั้นไม่อนุมัติแต่รัฐสภาไม่อนุมัติ และสภานู้นๆ แห่งนั้นยังการอนุมัติตัวบบคุณนน เสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานู้นๆ แห่งนั้น ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น

หากพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่งมิผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด และพระราชกำหนดนั้นต้องตกไปตามวรรคสาม ให้บันทึกบัญญัติแห่งกฎหมายที่มิอยู่ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกมิผลใช้บังคับต่อไปจนแต่วันที่การไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้นมีผล

ถ้ารัฐสภาและสภานู้นๆ แห่งนั้นไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้น หรือถ้ารัฐสภาไม่อนุมัติ และสภานู้นๆ แห่งนั้นยังการอนุมัติตัวบบคุณนน เสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานู้นๆ แห่งนั้น ให้พระราชกำหนดนั้นมีผลใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไป

การอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาในกรณีไม่อนุมัติ ให้มีผลตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การพิจารณาพระราชกำหนดของวุฒิสภาและของสภานิติบัญญัติในกรณีที่มีการยื่นข้อเสนอต่อสภานิติบัญญัติเพื่อให้เป็นกฎหมาย

มาตรา 178 ก่อนที่วุฒิสภารัฐหรือสภานิติบัญญัติจะได้อนุมัติพระราชกำหนดให้ตาม มาตรา 175 วรรคสาม สมาชิกวุฒิสภารัฐหรือสมาชิกสภานิติบัญญัติจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งใน ห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่ากับมีอยู่สองแต่ละสภารัฐ ไม่ใช่เช้าชื่อเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภารัฐที่ตนเป็นสมาชิกว่าพระราชกำหนดนั้นไม่เป็นไปตามมาตรา 175 วรรคหนึ่ง และให้ประธานแห่งสภารัฐที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ส่งความเห็นนั้นไปยังคณะกรรมการวัสดุธรรมนูญเพื่อ วินิจฉัย เมื่อคณะกรรมการวัสดุธรรมนูญวินิจฉัยแล้ว ให้คณะกรรมการวัสดุธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัย นั้นไปยังประธานแห่งสภารัฐที่ส่งความเห็นนั้นมา

เมื่อประธานวุฒิสภารัฐหรือประธานสภานิติบัญญัติได้รับความเห็นของสมาชิกวุฒิสภารัฐหรือสมาชิกสภานิติบัญญัติตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ร้องการพิจารณาพระราชกำหนดนั้นไว้ก่อน จนกว่าจะได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวัสดุธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง

ในการนี้ที่คณะกรรมการวัสดุธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามมาตรา 175 วรรคหนึ่ง ให้พระราชนัดลัภ์ไม่มีผลบังคับมาแต่ต้น

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวัสดุธรรมนูญว่าพระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามมาตรา 175 วรรคหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนทุกภาคการวัสดุธรรมนูญทั้งหมด

มาตรา 177 ในระหว่างสมัยประชุม ถ้ามีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับด้วยการภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยทั่วและอันเพื่อวัสดุประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

พระราชกำหนดที่ได้ตราขึ้นตามวรรคหนึ่ง จะต้องนำเสนอด้วยสภานิติบัญญัติ ภายใน สามวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำทบทวนโดยมาตรา 175 มาใช้ บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 178 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกาโดย ไม่ขัดต่อกฎหมาย

มาตรา 179 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศใช้และเลิกใช้ กฎหมายการศึก ตามลักษณะและวิธีการตามกฎหมายว่าด้วยกฎหมายการศึก

ในการนี้ที่มีความจำเป็นต้องประกาศใช้กฎหมายการศึกเฉพาะแห่งเป็นการรับผิดชอบ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารย้อมกระทำได้ตามกฎหมายว่าด้วยกฎหมายการศึก

มาตรา 180 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศลงนามเมื่อได้ รับความเห็นชอบของวุฒิสภารัฐ

มติให้ความเห็นชอบของรัฐสภาต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวน
สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

ในระหว่างที่อาชญากรรมแห่งราชอาณาจักรสืบสานต่อ หรือสภากฎหมายแห่งราชอาณาจักรยุบ ให้รัฐสภาทำ
หน้าที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบตามวาระหนึ่ง และการลงมติต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อย
กว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

มาตรา 181 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจอ่านเจ้าในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ
สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์กรระหว่างประเทศ

หนังสือสัญญาดังกล่าวเป็นข้อตกลงทางการที่ไทยหรือประเทศอื่นได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา
ออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

มาตรา 182 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจอ่านเจ้าในการพระราชทานอภัยโทษ

มาตรา 183 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจอ่านเจ้าในการออกกฎหมายนับถ้วนครั้งเดียว
และเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

มาตรา 184 พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ข้าราชการฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน
ตำแหน่งปลัดกระทรวง อธิบดีและเทียนเท่าพันจากตำแหน่ง

มาตรา 185 ภายใต้บังคับมาตรา 184 การกำหนดคุณสมบัติ การบรรจุ การแต่งตั้ง
การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน การลงโทษ และการออกจากราชการของข้าราชการ ให้
เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 186 ทวิ ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ และมิใช่ข้าราชการ
การเมือง จะเป็นข้าราชการการเมืองมิได้

มาตรา 187 คริ เงินประจำตำแหน่งและประจำชั้นตอบแทนอย่างอื่นขององค์กรนี้
ประชาชนและรองประธานาธิบดี ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านใน
สภากฎหมายราษฎร สมาชิกทั้งหมดและสมาชิกสภากฎหมายราษฎร กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจ
การรัฐสภาและคุ้มครองการรัฐธรรมนูญ ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 188 จัตวา บทกฎหมาย พระราชทัตถเลขา และพระบรมราชโองการได้ฯ อัน
เกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐมนตรีลงนามรับصنองพระบรมราชโองการ เว้นแต่ที่มีบัญญัติ
ให้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

ศาล

มาตรา 186 การพิจารณาพิพากษารักรดคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามกฎหมายและในพระปรมາṇกิจของพระมหากษัตริย์

มาตรา 187 บรรดาศาลมั่งหนาจะตั้งขึ้นได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ

มาตรา 188 การตั้งศาลขึ้นใหม่เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งหรือคดีที่มีข้อหาฐานฝ่าฐานหนึ่งโดยเฉลพะแทนศาลมั่งหนาที่มีอยู่ตามกฎหมายสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้น จะกระทำมิได้

มาตรา 189 การบัญญัติกฎหมายให้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลมั่งหนาหรือวิธีพิจารณาเพื่อใช้แก่คดีใดคดีหนึ่งโดยเฉลพะ จะกระทำมิได้

มาตรา 190 ผู้พิพากษาและคุลาการมมิใช้ในกรณีการพิจารณาพิพากษารักรดคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย

มาตรา 191 ผู้พิพากษาและคุลาการจะเป็นข้าราชการการเมืองมิได้

มาตรา 192 พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมพ้นจากตำแหน่ง ก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก ผู้พิพากษาต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วย ถ้อยคำที่คณะกรรมการคุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการค่ายคุลาการกำหนด

มาตรา 193 การแต่งตั้งและการให้ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมพ้นจากตำแหน่ง ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการคุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการค่ายคุลาการ ก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก แล้วจึงนำความทราบบังคมทูล

การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการคุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการค่ายคุลาการ

มาตรา 194 ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ

การแต่งตั้งและการให้คุลาการศาลทหารพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 195 ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 196 ทวิ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้คุลาการในศาลปกครองพ้นจากตำแหน่ง ก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก คุลาการในศาลปกครองต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 195 ตี การแต่งตั้งและการให้ดุลการในศาลปักครื่องพันจากท่าแพนั่งตัวใจได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการดุลการศาลปักครองตามที่กฎหมายบัญญัติแล้วจึงนำความก้าวบังคับถูก

การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษดุลการในศาลปักครอง ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการดุลการศาลปักครองตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 196 ข้อว่า การแต่งตั้งและการให้ผู้พิพากษาหรือดุลการในศาลอื่นนอกจากศาลยุติธรรม ศาลปักครอง และศาลทหารพ้นจากตำแหน่ง ตลอดจนอำนาจพิพากษาคดีและวิธีพิจารณาของศาลดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลนั้น

มาตรา 196 หมาย ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรมกับศาลอื่น หรือระหว่างศาลอื่นด้วยกัน ให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญเป็นผู้วินิจฉัย

หมวด 9

การปักครองส่วนห้องถิน

มาตรา 196 ราชการบริหารส่วนห้องถินที่จัดตั้งขึ้นเป็นองค์กรบริหารส่วนห้องถินต้องเป็นไปตามหลักแห่งการปักครองตามเจตนาณณ์ของประชาชนในห้องถิน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

องค์กรบริหารส่วนห้องถินตามวรรคหนึ่ง มีอิสระในการกำหนดนโยบายการปักครองห้องถินของตน และมีอิสระในการกำหนดภาระและเงินเดือนแห่งห้องถินตามที่กฎหมายบัญญัติ

การกำกับดูแลองค์กรบริหารส่วนห้องถินต้องห้ามทำเท่าที่จำเป็น เพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในห้องถินหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม

มาตรา 197 ห้องถินใดมีลักษณะที่จะปักครองตนเองได้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ย่อนมิใช่ปักครองตนเอง

มาตรา 198 สมาชิกสภาห้องถินให้มาจากการเลือกตั้งเป็นหลัก การแต่งตั้งสมาชิกจะกระทำการได้เฉพาะในกรณีที่จำเป็นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และต้องมีจำนวนน้อยกว่าสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาห้องถิน ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

ผู้สมควรรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาห้องถินอย่างน้อยต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา 111 (1) และ (2) ด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งตามมาตราด้านี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา 199 คณบัญชีบริหารห้องถินหรือผู้บัญชีบริหารห้องถินให้นำจากการเลือกตั้งเป็นหลัก การแต่งตั้งคณบัญชีบริหารห้องถินหรือผู้บัญชีบริหารห้องถินจะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่จำเป็นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งค่านานาหารนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

หมวด 10

คุลาการรัฐธรรมนูญ

มาตรา 200 คุลาการรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลฎีก้า อัยการสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิสาขาโนติศาสตร์ หรือสาขาวรัฐศาสตร์อีกหกคน ซึ่งวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งจากผลตามคน

ประธานรัฐสภาเป็นประธานคุลาการรัฐธรรมนูญ

ในระหว่างที่อยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหันสุตลง หรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบให้คุลาการรัฐธรรมนูญโดยคำแนะนำของประธานคนนี้ ประกอบด้วยประธานวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา และอัยการสูงสุด ในกรณีเช่นนั้น ให้ประธานวุฒิสภาเป็นประธานคุลาการรัฐธรรมนูญ

มาตรา 201 คุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งจะเป็นสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาห้องถิน ผู้บัญชีห้องถิน ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานส่วนห้องถินมีได้

มาตรา 202 คุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งมีภาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี แต่อาจได้รับการแต่งตั้งใหม่ได้

คุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระต้องปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคุลาการรัฐธรรมนูญใหม่

มาตรา 203 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ คุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งวุฒิสภา หรือสภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) มีตักษณ์ต้องห้ามตามมาตรา 201
- (4) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก

มาตรา 204 ถ้าต่ำแหน่งคุ้มครองรัฐธรรมนูญซึ่งอุปถัมภารหรือสภาพผู้แทนราชบุรณะแต่งตั้งว่างดงามเพระเหตุอื่นใด นอกจากถึงความออกความว่าจะให้หุบถัมภารหรือสภาพผู้แทนราชบุรณะแล้วแต่กรณี แต่ต้องคุ้มครองรัฐธรรมนูญต่ำหัวบต่ำแหน่งที่ว่างดงามภายในสามสิบวัน

กำหนดวันตั้งก่อสำนักในวรรณคหน์ให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

ในระหว่างที่ยังไม่ได้มีการแต่งตั้งคุ้มครองรัฐธรรมนูญตามวรรณคหน์ ให้คุ้มครองรัฐธรรมนูญที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

มาตรา 205 เมื่อว่างพระราชบัญญัติได้ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำว่างพระราชบัญญัตินั้นเขียนลงเกล้าฯ ถวาย เพื่อพระมหากรุณาธิคุณทรงลงพระปรมาภิไบດามาตรา 93

(1) หากสมาชิกกุลลิสกา หรือสมาชิกสภาพผู้แทนราชบุรณะ หรือสมาชิกของห้องสองสภาร่วมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของห้องสองสภา เห็นว่า ว่างพระราชบัญญัติดังก่อสำรวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือตราเขียนโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้เสนอความเห็นต่อประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภาก หรือประธานสภาพผู้แทนราชบุรณะ แล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ৎความเห็นนั้นไปยังคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย แล้วแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ

(2) หากนายกรัฐมนตรีเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังก่อสำรวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือตราเขียนโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้ส่งความเห็นเข่นว่างนั้นไปยังคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย แล้วแจ้งให้ประธานวุฒิสภากและประธานสภาพผู้แทนราชบุรณะทราบ

ในระหว่างที่คณะกรรมการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ให้นายกรัฐมนตรีร่วมการดำเนินการเพื่อประกาศใช้ว่างพระราชบัญญัติตามวรรณคหน์จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ถ้าคณะกรรมการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือตราเขียนโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้ว่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

มาตรา 206 ในการที่ศาลจะให้ขับบทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคุ้มครองได้แย้งโดยศาลเห็นว่ามีเหตุผลอันสมควรว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัตามาตรา 5 และยังไม่มีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลมีการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเข่นว่างนั้นหมายการเพื่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั่งปวง แต่ไม่กระทบกระทে่อน
คำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว

มาตรา 207 ในกรณีที่คณะกรรมการรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั่งปวง แต่ไม่กระทบกระทে่อน
กรณีมีปัญหาที่จะต้องดีความรัฐธรรมนูญ ให้นายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา
หรือประธานสภานิติบัญญัติ แต่งตั้งให้คดีดุลยการรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

มาตรา 208 การประชุมคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ต้องมีคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มาประชุม^{ไม่น้อยกว่าหกคน ซึ่งจะเป็นองค์ประชุม}

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 209 คำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญให้ถือเป็นเด็ดขาด และให้ประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 210 วิธีการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายว่า
ด้วยการนั้น

หมวด 11

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา 211 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ จะกระทำได้ก็แค่โดยหลักเกณฑ์และวิธีการ
ดังต่อไปนี้

(1) ผู้ดีขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะกรรมการรัฐธรรมนูญหรือจากสมาชิกสภานิติบัญญัติ
มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติ หรือจากสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภานิติบัญญัติ ที่มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของ
จำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา สมาชิกสภานิติบัญญัติจะเสนอหรือร่วม
เสนอญัตติตั้งแต่ไตรมาสที่สอง เป็นพิจารณาการเมืองที่สมาชิกสภานิติบัญญัติและสภานิติบัญญัติให้เสนอได้

(2) ผู้ดีขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม และให้รัฐสภา
พิจารณาเป็นสามวาระ

(3) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วาระเรียกชื่อ และลง
คะแนนโดยเปิดเผยและต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในคราวเดียวกันนั้น ไม่น้อยกว่า
กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

(4) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ถือเอาเสียง
ข้างมากเป็นประมาณ

(5) เมื่อการพิจารณาภาระที่สองเสร็จสิ้นแล้วให้รอให้ถึงห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้ว ให้รัฐสภาพิจารณาในภาระที่สามต่อไป

(6) การออกเสียงลงคะแนนในภาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่ากับมือถือของทั้งสองสภา

(7) เมื่อการลงมติได้เป็นไปตามที่กล่าวแล้ว ให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้น กฎเกล้าฯ พระบรมราชโองการ และให้นำบทบัญญัติมาตรา 93 และมาตรา 94 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

มาตรา 212 ผู้แต่งบัน្តประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้จนถึงวันเดียวกับตั้งสมាជิกสภาพผู้แทนราษฎรตามมาตรา 218 ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 ทำหน้าที่รัฐสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ แต่สมาชิกสภานิติบัญญัติ แห่งชาติจะเสนอร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา 137 ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา 211 ตั้งกระทู้ตามตามมาตรา 149 หรือเข้าร้องเรียนอยู่ติดข้อเบ็ดเตล็ดกับป้ายทั่วไปตามมาตรา 150 หรือ มาตรา 151 มิได้

มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 96 และมาตรา 108 มาใช้บังคับแก่สมาชิกสภานิติบัญญัติ แห่งชาติตามวาระคนนี้

มาตรา 213 ให้นำบทบัญญัติมาตรา 125 มาตรา 126 มาตรา 133 มาตรา 134 และมาตรา 135 มาใช้บังคับแก่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรา 212 ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 214 ให้คณะองค์นตรีที่ดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นคณะองค์นตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 215 ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นคณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญนี้ และมิให้นำบทบัญญัติมาตรา 162 และมาตรา 163 มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งของรัฐมนตรีตามมาตรานี้

เมื่อได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรตามมาตรา 218 แล้ว ให้คณะรัฐมนตรี ตามวาระคนนี้พ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อบริบัติหน้าที่ไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 183 และมาตรา 191 มาใช้บังคับแก้ไขราชการซึ่งดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอยู่ก่อนวันที่คณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา 217 เมื่อให้รัฐธรรมนูญนี้แล้ว ให้บกบัญญัติมาตรา 7 ของธรรมนูญปีกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา 217 และให้บกบัญญัติมาตรา 18 มาตรา 19 มาตรา 20 มาตรา 21 มาตรา 22 และมาตรา 23 ของธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีรัฐธรรมนูญที่ดังขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา 217 ในวาระเริ่มแรก พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งบุคคลผู้มีลักษณะตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 94 วรรคหนึ่ง จำนวนตามมาตรา 94 วรรคสอง เป็นสมาชิกวุฒิสภานิวัติเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 218

ให้ประธานสภาภักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติเป็นผู้ดูงนามรับหนอนพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภามหาวิทยาลัย

ให้สมาชิกวุฒิสภามหาวิทยาลัยมีวาระอยู่ในตำแหน่งที่เป็น ระยะห่างเวลาตั้งแต่วันมาตรา 98 มาใช้บังคับโดยอนุโถม

มาตรา 218 ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งวันร้อยห้าสิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 219* (ถูกยกเด็กทึ่งหมด)

มาตรา 220 ในวาระเริ่มแรก ให้วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการแต่งตั้งคุณากรรัฐธรรมนูญตามมาตรา 200 ภายในสามสิบวันนับแต่วันเปิดสมัยประชุมสามัญของรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 218

มาตรา 221* (ถูกยกเด็กทึ่งหมด)

มาตรา 222 บรรดาประกาศหรือคำสั่งของคณะกรรมการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติหรือหัวหน้าคณะกรรมการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ หรือกฎหมายที่มีผลเป็นการแก้ไข หรือเพิ่มเติมประกาศหรือคำสั่งของคณะกรรมการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติหรือหัวหน้าคณะกรรมการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติที่ออกใช้บังคับก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ หรือคำสั่งของนายกรัฐมนตรี หรือประธานสภาภักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 27 แห่งรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีผลใช้บังคับในทางนิติบัญญัติ ทางบริหาร หรือทางดุลยการ บรรดาที่บังมีผลใช้บังคับอยู่จนถึงวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

*ความเดิมถูกยกเด็กทึ่งหมด โดยมาตรา 3 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535

นี้ ให้มีผลใช้บังคับได้โดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป และถ้าประกาศหรือคำสั่งดังกล่าวมีผลบังคับในทางนิติบัญญัติหรือในทางดุลยการ การยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงประกาศหรือคำสั่งดังกล่าวให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ การตราพระราชบัญญัติดามมาตรฐานนี้ไม่มีผลกระทำบังคับต่อการปฏิบัติงานของบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งได้กระทำไปตามประกาศหรือคำสั่งดังกล่าว และให้บุคคลหรือคณะบุคคลนั้นได้รับความคุ้มครอง ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องในทางใดมิได้

มาตรา 223 ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้การกระทำได้ต้องได้รับความยินยอมหรือเห็นชอบของรัฐสภา วุฒิสภา หรือสภาผู้แทนราษฎร เมื่อกรณีได้รับความยินยอมหรือเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติดามธรรมนูญการปักกรองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534 หรือตามมาตรา 216 ของรัฐธรรมนูญนี้แล้ว ให้ถือว่ารัฐสภา วุฒิสภา หรือสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณี ได้ให้ความยินยอมหรือเห็นชอบตามกฎหมายนั้นแล้ว

ผู้รับสมอนพระบรมราชโองการ

อุดม มงคลวนิช ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 108 ตอนที่ 216 ลงวันที่ 9 ธันวาคม 2534)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๘
เป็นปีที่ ๕๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราไว้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม
ขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ รัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘”

มาตรา ๒ รัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา^{เป็นต้นไป}

มาตรา ๓ ให้ยกເທິກໝາວດ ๓ ຕຶ້ງທ່ານ ๑๑ มาตรา ๒๔ ຕຶ້ງมาตรา ๒๑๑ ຂອງรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๘ ທີ່ນີ້ແກ້ໄຂเพิ่มเติมໂດຍຮັບຮັດກຳມະນຸຍາ
ໃຫຍ່ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ຮັບຮັດກຳມະນຸຍາແຫ່ງราชอาณาจักรไทย ແກ້ໄຂ
เพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ຮັບຮັດກຳມະນຸຍາແຫ່ງราชอาณาจักรไทย ແກ້ໄຂเพิ่มเติม
(ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ແລະຮັບຮັດກຳມະນຸຍາແຫ່ງราชอาณาจักรไทย ແກ້ໄຂเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔)
พุทธศักราช ๒๕๓๕ ແລະໃຫ້ໃຊ້ຄວາມທ່ອງໄປໜັກ”

“ຄວາມທ່ອງໄປໜັກໃຫ້ຄວາມມາດຈາກ ๓ ໄດ້ນຳໄປປິດພິໃນຮັບຮັດກຳມະນຸຍາແຫ່ງราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
๒๕๓๔ ຕຶ້ງແທ້ໜ້າ ๓๐๕-๓๔๔ ແລ້ວ

บทเฉพาะกาล

มาตรา 4 ให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นสมาชิกวุฒิสภามาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะครบวาระสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 218 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534

มาตรา 5 สมาชิกวุฒิสภารือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งได้รับสัมปทานจากรัฐหรือหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นคู่สัญญา กับรัฐหรือหน่วยราชการ หรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะผูกขาดด้วยตน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ถ้าได้รับสัมปทานหรือเป็นคู่สัญญาอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้คงต้องไว้ซึ่งสัมปทานหรือเป็นคู่สัญญานั้นได้ต่อไปจนกว่าจะครบอายุสัมปทานหรือครบอายุสัญญาหรือจนกว่าสมาชิกภาคจะได้สิ้นสุดลง

มาตรา 6 ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้

บทบัญญัติมาตรา 105 มาตรา 106 และมาตรา 109 (2) ให้ใช้บังคับกับการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกที่จะพึงมีขึ้นภายในหลังวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อแทนตำแหน่งที่ว่างก่อนการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกตามวรรคสอง ให้ดำเนินการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534

มาตรา 7 ในระหว่างที่ยังมิได้มีการนัดให้เพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือบทบัญญัติกฎหมายขึ้นใหม่เพื่อให้มีคณะกรรมการการการเลือกตั้ง มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 115 วรรคสองและวรรคสาม ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้มาใช้บังคับ ซึ่งต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 8 ให้ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 9 ให้ประธานวุฒิสภาระองประธานวุฒิสภารซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นประธานวุฒิสภาระองประธานวุฒิสภาก่อนกว่าอายุของวุฒิสภาระ

ตามมาตรา 4 แห่งรัฐธรรมนูญนี้จะตัดสุดง หรือพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวาระตามมาตรา 126 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 10 ให้คณะกรรมมาซึการตามมาตรา 141 มาตรา 153 และมาตรา 158 และข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 154 และข้อบังคับการประชุมของรัฐสภาตามมาตรา 157 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 คงเป็นคณะกรรมมาซึการตามมาตรา 147 มาตรา 158 และมาตรา 162 และข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 159 และข้อบังคับการประชุมของรัฐสภาตามมาตรา 161 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 11 ให้คณะรัฐมนตรีที่ปรึกษาเรื่องการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 12 ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายเพื่อให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งมาตรา 196 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใช้บังคับอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะมีกฎหมายอนุวัติการให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งมาตรา 196 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสี่ปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 13 ให้คณะคุลาการรัฐธรรมนูญที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะคุลาการรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ คือ โดยที่ใน
ขณะนี้มีการเรียกชื่อให้แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในประเทินต่างๆ หลายประเทิน และ^๑
ให้มีสมานิษกษาคุ้มครองราษฎรทั่วหนึ่งเดือนร่วมกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติมประเทินฉบับ
ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวจะทำให้เกิดความขัดแย้งในบทบัญญัติต่างๆ ที่มิได้แก้ไขเพิ่มเติม และโดยเหตุที่
ในปัจจุบันมีผู้เสนอแนวคิดใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของราษฎรไทย จึงเป็นการสมควร
ที่จะได้ดำเนินการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันพิจารณาเพื่อบรรลุปรุณแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราช
อาณาจักรไทยใหม่ในส่วนสำคัญๆ ทั้งฉบับไปให้เกิดความสมานฉันท์ เป็นการแสดงถึงความรู้สึกสามัคคีของคนใน
ชาติ ตั้งกระและพระราชนิรันดร์ที่ได้พระราชทานแก่เพลกนิกราชไทยทั่วชาติ จึงจำเป็นต้องตรารัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทยปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ด้วย

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 112 ตอนที่ 7 ก ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2538)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

สยามินทราราช บรมนาถบพิตร

ตราไว้ ณ วันที่ 11 ตุลาคม พุทธศักราช 2540

เป็นปีที่ 52 ในรัชกาลปัจจุบัน

ศุภมัสตุ พระพุทธศาสนาถูกสถาปนาเป็นอิสระในปี 2540 พรวชา ปัจจุบัน
อยู่ จังหวัดนนทบุรี พฤกษ์สมพัตสร อัลลัมมาส ศุภลักษณ์ ทสมีติก
ศุริยคติกาล ตุลาคมมาส เอกาทสมสุริน ไสวรา โดยกาลบริเดช

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศ
รามาธิบดี จักรินทุบตินทร สยามินทราราช บรมนาถบพิตร ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า โดยที่ประเทศไทย
ได้มีรัฐธรรมนูญประกาศใช้เป็นหลักในการปกครองประเทศตามระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมาเป็นเวลา กว่าหกสิบ
ห้าปีแล้ว ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวได้มีการยกเลิกและแก้ไขเพิ่มเติม
รัฐธรรมนูญหลายครั้ง แสดงว่ารัฐธรรมนูญป้อมเปลี่ยนแปลงได้ตามความ
เหมาะสมแห่งกาลเวลาและสภาวะการณ์ของบ้านเมือง รัฐธรรมนูญจะต้อง^{จะต้อง}
กำหนดกฎหมายที่สำคัญที่จะจ้างแจ้ง ซัดเจน สามารถใช้เป็นหลักในการ
ปกครองประเทศและเป็นแนวทางในการจัดทำกฎหมายประกอบ
รัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญได้ และโดย
ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช
2539 ได้บัญญัติให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้น ประกอบด้วยสมาชิก
ที่ได้รับเลือกตั้งจากวุฒิสภาจำนวนหนึ่งคน มีหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ^{จะต้อง}
ฉบับใหม่ทั้งฉบับเพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิรูปการเมือง และได้ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญเข้าเฝ้าทูล
ละอองศุลีพระบาทรับพระราชทานกราบแพร่ราชคำรับสั่งเพื่อเป็นสิริมงคลแก่

การทำงาน ภายหลังจากนั้นสภาร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ โดยมีสาระสำคัญเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ตลอดทั้งปัจจุบัน โครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ โดยได้คำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญและได้ดำเนินการ ตามขั้นตอนที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช 2539 แล้ว ทุกประการ

เมื่อรัฐสภาได้พิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญที่สภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำขึ้น อย่างรอบคอบแล้ว ได้ลงมติเห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้า ทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปณิธานก็ได้ให้ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยสืบไป ทรงพระราชนิรันดร์ว่า สมควรพระราชนหน พระบรมราชานุมติตามมติของรัฐสภา

จึงมีพระบรมราชโองการต่อว่าสเนหิออกแล้วให้ทราบ ให้ตราไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ขึ้นไว้ให้ใช้แทน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งได้ตราไว้ ณ วันที่ ๙ ดันวาคม พุทธศักราช 2534 ตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป

ขอปวงชนชาวไทยจงร่วมจิตร่วมใจสมัครสไม่สรเป็นเอกฉันท์ ในอันที่จะปฏิบัติตามและพิทักษ์รักษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ เพื่อชั่งคงไว้ซึ่งระบบประชาธิปไตยและนำมายังความมั่นคงสุกสิริสวัสดิ์ พิพัฒน์ยั่งยืน อนุกูลผลสกลเกียรติยศสถาพร แก่อาณาจักรราษฎร์ หัวสยามรัฐสีมา สมดังพระบรมราชปณิธาน ประทานทุกประการ เหอญ

หมวด ๑ บททั่วไป

ราชอาณาจักร
ไทย

มีดัง

มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยก

มาตรา 2 ประเทศไทยมีการปกครองระบบอันเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	การปกครอง ระบบที่เป็นประชาธิปไตย
มาตรา 3 อ่านจดอธิบดีไทยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อ่านจดอธิบดีในท้องที่ คณบดีรัฐมนตรี และศาล ตาม บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้	อ่านจดอธิบดีไทย
มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพ ของบุคคล ยอมได้รับความคุ้มครอง	ความคุ้มครอง
มาตรา 5 ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเส้ากานิด เพศ หรือศาสนาใด ยอมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอไป	
มาตรา 6 รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศไทย บทบัญญัติ ให้ของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บท บัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับไม่ได้	ข้อความของ กฎหมายได้ ขัดหรือแย้งต่อ ^{รัฐธรรมนูญ}
มาตรา 7 ในเมืองไม่มีบำบัดบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใด ให้วินิจฉัยกรณีนี้ไปตามประเพณีการปกครองในระบบอันเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	

หมวด 2

พระมหากษัตริย์

มาตรา 8 องค์พระมหากษัตริย์ทรงตัดสินอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพ สักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้	พระมหากษัตริย์
ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้	
มาตรา 9 พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามก และทรงเป็น อัครศาสดาปฏิมาก	
มาตรา 10 พระมหากษัตริย์ทรงตัดสินท่านใดของทัพไทย	การสถาปนา
มาตรา 11 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะสถาปนา ฐานันดรศักดิ์และพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์	ฐานันดรศักดิ์
มาตรา 12 พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและทรงแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นประธานองค์กรใดๆ แห่งใดๆ และองค์กรใดๆ ไม่เกินสิบแปดคนประกอบ เป็นคณะกรรมการ	คณะกรรมการ

คณะกรรมการต้องมีหน้าที่ด้วยความเห็นต่อพระมหาภัตตริย์ในพระราชกรณียกิจทั้งปวงที่พระมหาภัตตริย์ทรงปรึกษาและมีหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้

การแต่งตั้งและ
ยกถอน
องค์นตรี

มาตรา 13 การเลือกและแต่งตั้งองค์นตรีหรือการให้องค์นตรีพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามพระราชอธิบาย

ให้ประธานวัสดุสภานับถือเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานองค์นตรีหรือให้ประธานองค์นตรีพ้นจากตำแหน่ง

ให้ประธานองค์นตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งองค์นตรีอื่นหรือให้องค์นตรีอื่นพ้นจากตำแหน่ง

ข้อที่สามของ
องค์นตรี

มาตรา 14 องค์นตรีต้องไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภารา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คุลาการคสลาวัสดุธรรมมุณย์ คุลาการคสลาปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจสอบแผ่นดิน ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพระองค์เมือง และต้องไม่แสดงการฝักใฝ่ในพระองค์เมืองใด ๆ

องค์นตรีถาวร
สัตย์ปฏิญาณ

มาตรา 15 ก่อนเข้ารับหน้าที่ องค์นตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหาภัตตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

"ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจะรักภักดีต่อพระมหาภัตตริย์และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ"

องค์นตรีทั้ง
จากตำแหน่ง

มาตรา 16 องค์นตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย ลาออกจากหรือมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง

การแต่งตั้ง
ผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์

มาตรา 17 การแต่งตั้งและ การให้ข้าราชการในพระองค์และสมหาราชองค์รักษาพื้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามพระราชอธิบาย

มาตรา 18 ในเมื่อพระมหาภัตตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักรหรือจะทรงบริหารพระราษฎร์ไม่ได้ด้วยเหตุใดก็ตาม จะได้ทรงแต่งตั้งผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และให้ประธานวัสดุสภานับถือเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา 19 ในกรณีที่พระมหาภัตตรัชริย์มิได้ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา 18 หรือในกรณีที่พระมหาภัตตรัชริย์ไม่สามารถทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เพราะยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะหรือ เพราะเหตุอื่นให้คณะกรรมการศูนย์เฝ้าระวังซึ่งสมควรดำเนินการแทนผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศในพระบรมราชโถวฯ พระมหาภัตตรัชริย์ แต่งตั้งผู้นั้นเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ในระหว่างที่สภากฎหมายริบสิ้นอายุหรือสภากฎหมายริบสิ้น ให้รัฐสภาทำหน้าที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 20 ในระหว่างที่ไม่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 18 หรือมาตรา 19 ให้ประธานองค์การศูนย์เฝ้าระวังซึ่งสมควรดำเนินการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลงก่อน

ในการนี้ที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา 18 หรือมาตรา 19 ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองค์การศูนย์เฝ้าระวังซึ่งสมควรดำเนินการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลงก่อน

ในระหว่างที่ประธานองค์การศูนย์เฝ้าระวังซึ่งสมควรดำเนินการแทนพระองค์ตามวรรคหนึ่ง หรือในระหว่างที่ประธานองค์การศูนย์เฝ้าระวังซึ่งสมควรดำเนินการแทนพระองค์ตามวรรคสอง ประธานองค์การศูนย์จะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นประธานองค์การศูนย์มิได้ ในกรณีเช่นว่านี้ให้คณะกรรมการศูนย์เดือองค์การศูนย์คนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่ประธานองค์การศูนย์เป็นการชั่วคราวไปพลงก่อน

มาตรา 21 ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา 18 หรือมาตรา 19 ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมรัฐสภาด้วยคำตั้งต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะจะรักษาติดต่อพระมหาภัตตรัชริย์ (พระบรมราชโถวฯ) และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทุกประการ”

ในระหว่างที่สภากฎหมายริบสิ้นอายุหรือสภากฎหมายริบสิ้น ให้รัฐสภาทำหน้าที่รัฐสภาตามมาตราหนึ่ง

กรณีที่ยังมิได้
ทรงแต่งตั้ง
ผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์

ผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์
เมื่อกำชั่วคราว

ผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์
ปฏิญาณตน

แต่ในการนี้ที่ราชบัลลังก์ว่างลงในระหว่างที่ได้แต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไว้ตามมาตรา 18 หรือมาตรา 19 หรือระหว่างเวลาที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา 20 วรรคหนึ่ง ให้ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์คืนนั้น ๆ แล้วแต่กรณี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไปทั้งนี้ จนกว่าจะได้ประกาศอัญเชิญองค์พระรัชทายาทหรือองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์

ในการนี้ที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งไว้และเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไปตามวรรคหนึ่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลงก่อน

ในการนี้ที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคหนึ่ง หรือทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวตามวรรคสอง ให้เบบบัญญัติมาตรา 20 วรรคสามมาใช้บังคับ

มาตรา 26 ในกรณีที่คณะองคมนตรีจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 19 หรือมาตรา 23 วรรคสอง หรือประธานองคมนตรีจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 20 วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือมาตรา 24 วรรคสอง และอยู่ในระหว่างที่ไม่มีประธานองคมนตรีหรือมิထาดไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้คณะองคมนตรีที่เหติออยุ่เดือกของคอมนตรีคนหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ประธานองคมนตรี หรือปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 20 วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือตามมาตรา 24 วรรคสาม แล้วแต่กรณี

หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

มาตรา 26 การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

สิทธิและเสรีภาพ
ของชนชาวไทย

มาตรา 27 สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้งต่อบริ夷าย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและสุกพันรัฐสา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง

ความคุ้มครอง
สิทธิและเสรีภาพ
ของชนชาวไทย

การใช้สิทธิและเสรีภาพภายในประเทศ

การจำกัดสิทธิและเสรีภาพ

ความเห็นอิสระ

สิทธิและเสรีภาพในเชิงคิดและเชิงกาย

มาตรา 28 บุคคลยอมรับว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ให้ไว้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ลดเม็ดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกกลั่นเมตสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกเว้นภัยได้แต่เมื่อยังรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาล หรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

มาตรา 29 การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมีได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทำการเพื่อสนับสนุนภัยด้วย

กฎหมายตามวาระคนนี้ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวาระคนนี้และวาระสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหมายหรือซ่อนบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโญติ

มาตรา 30 บุคคลยอมเสมอ กันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน
การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพรา夷เหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องพื้นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา อบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำการมีได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้ เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวาระสาม

มาตรา 31 บุคคลยอมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การทำงาน กาลุณยกรรม หรือการลงโทษทั่วไปซึ่การให้ทรัพย์หรือไม่ให้ทรัพย์ตามกฎหมาย จะกระทำการมีได้ แต่การลงโทษประหารชีวิตตามที่กฎหมายบัญญัติ ไม่ถือว่าเป็นการลงโทษทั่วไปซึ่การให้ทรัพย์หรือไม่ให้ทรัพย์ตามความในวรรคนี้

ดูแล จัดการจับคู่มูลค่า ตรวจสอบต้นที่ร่วมบุคคลหรือการกระทำที่ได้ยึดกระบวนการพ่อเสียชีวิต และเสริมภาพตามวาระคนนี้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 32 บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการ อันกฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

มาตรา 33 ในคดีอาญา ต้องพิสูจน์ฐานให้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือ จำเลยไม่มีความผิด ข้อสันนิษฐาน
ในคดีอาญา

ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นสมมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

มาตรา 34 สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติบุคคล ชื่อเสียง หรือ ความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง การคุ้มครอง
สิทธิส่วนบุคคล

การกล่าวหรือใช้ชื่อแพร่หลาย ซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณะ อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติบุคคล ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

มาตรา 35 บุคคลยอมมีเสรีภาพในเดือนสถาน เสรีภาพใน
เดือนสถาน

บุคคลยอมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครอง เดือนสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเดือนสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเดือนสถาน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 36 บุคคลยอมมีเสรีภาพในการเดินทางและมีเสรีภาพในการเดินทางที่อยู่ภายในราชอาณาจักร เสรีภาพในการ
เดินทางและ
เดินทางที่อยู่

การจำกัดเสรีภาพตามวาระคนนี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัย อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยสวัสดิภาพของประชาชน การผังเมือง หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

การเรนเดือนบุคคลผู้มีสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักรหรือห้าม มิให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้

มาตรา 37 บุคคลยอมมีเสรีภาพในการสื่อสารกันโดยทางที่ยอม เสรีภาพในการ
ติดต่อสื่อสาร

การที่ร่วมกัน หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลสื่อมีติดต่อถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ส่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสาร ทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อถึงกันจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษา ความสงบเรียบร้อยหรือศิลธรรมอันดีของประชาชน

เสรีภาพในการ
แสดงความคิดเห็น

มาตรา ๓๘ บุคคลยอมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือคิดเห็นโดยของ ค่าสอน หรือลักษณะนิยมในทางค่าสอน และยอมมีเสรีภาพในการปฏิบัติค่าสอน- บัญญัติหรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศิลธรรมอันดีของ ประชาชน

ในการใช้เสรีภาพดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง บุคคลยอมได้รับความ คุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใด ๆ อันเป็นการรอนลักหรือเสียประโยชน์อันควร มิควรได้เพราะเหตุที่ถือค่าสอน นิภัยของค่าสอน สังกัดนิยมในทางค่าสอน หรือ ปฏิบัติค่าสอนบัญญัติหรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือแยกจากบุคคลอื่น

เสรีภาพในการ
แสดงความคิด
เห็น

มาตรา ๓๙ บุคคลยอมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองลิทธิ์ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง ลักษณ์ในครอบครัว หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของ บุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศิลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อบังคับหรือระงับความเสื่อมเสียทางทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน

การสั่งปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ เพื่อลิตรอนเสรีภาพตามมาตราหนึ่ง จะกระทำมิได้

การให้นำเข้าห้องเรียนทุกความไม่ไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาใน หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์จะกระทำมิได้ เว้น แต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประทศอยู่ในกระบวนการลงคะแนนหรือการรับ แต่ทั้งนี้ จะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตราขึ้นตาม ความในวรรคสอง

เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมาลีนอื่นท่องเบ็นบุคคลสัญชาติไทย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การให้เงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นอุดหนุนหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่น
ของเอกสาร รัฐจะกระทำมิได้

มาตรา 40 คดีความที่ใช้ในการส่งเสริมวิทยุกระจายเสียงวิทยุ คดีความเรื่อง
โทรศัพท์ และวิทยุโทรศัพท์ แม้กระทั่งเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์
สาธารณะ

ให้ม่องค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคดีความวรรณคหนี
และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรศัพท์ และกิจการ
โทรศัพท์ แม้กระทั่งเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์
สาธารณะ

การดำเนินการตามวรรณคหนีท้องค่านึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชน
ในรายตัวบุคคลและรายตัวบุคคล ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคง
ของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

มาตรา 41 พนักงานหรือลูกจ้างของเอกสารที่ประกอบกิจการแห่งสือ
พิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรศัพท์ ป้อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าว
และแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญ โดยไม่ถูกกลั่นกรองให้
อาจเดินทางหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าของกิจการนั้น
แต่ต้องไม่ใช้ต่อจราจรบนถนนแห่งการประกอบบริษัทฯ

ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ
หรือรัฐวิสาหกิจ ในกิจการวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรศัพท์ป้อมมีเสรีภาพ
เข้ามีส่วนร่วมกับพนักงานหรือลูกจ้างของเอกสารตามวรรณคหนี

มาตรา 42 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ
การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งาน
วิจัยตามหลักวิชาการ ป้อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของ
ผลเมืองหรือกิจกรรมอันดีของประชาชน

มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอแก้ไขในกระบวนการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บ
ค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องค่านึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกสาร ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกสารภายใต้การกำกับดู
แลของรัฐ ป้อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 44 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการซุ่มนุ่มโดยสงบและปราศจาก
อาชญากรรม

เสรีภาพในการ
เสนอข่าวและ
แสดงความ
คิดเห็น

เสรีภาพในทาง
วิชาการ

สิทธิในการรับ
การศึกษาขั้น
พื้นฐาน

เสรีภาพใน
การซุ่มนุ่ม

การจำกัดเสรีภาพตามวาระหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเดพะในการนิการชุมชนสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสุจริตของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศไทยในภาระหนึ่งหรือประกาศใช้กฎหมายอัยการศึก

เสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สถาบัน
สหพันธ์ สถากรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์การเอกชน หรือหมู่คณะอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวาระหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเดพะเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศิรธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันมิให้มีการผูกขาดดัดตอนในทางเศรษฐกิจ

ศึกษาในการอนุรักษ์หรือพัฒนาวิชาชีพ ประเพณี

มาตรา 46 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นด้วยเดิมย่อ มีสิทธิอนุรักษ์หรือพัฒนาวิชาชีพประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการการ农业生产 และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

เสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา 47 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรครัฐ เมือง เพื่อสร้างเจตนาและนักการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนาและนักการเมือง ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

การจัดตั้งค์กรภายใน การดำเนินกิจการ และชื่อบังคับของพรรครัฐ เมือง ต้องสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สมาชิกสภาคผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นสมาชิกของพรรครัฐ เมือง กรรมการบริหารของพรรครัฐ เมือง หรือสมาชิกพรรครัฐ เมือง ตามจำนวนที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรครัฐ เมือง ซึ่งเห็นว่ามีพิธีร้อบบังคับในเรื่องของพรรครัฐ เมืองที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้นจะต้องสถาปนา และการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาคผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือซัด หรือแบ่งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีสิทธิร้องขอให้ศาลมีรัฐธรรมนูญพิจารณาในจังหวะ

ตามอย่างในกิจการที่ทำสู่ชีวิตความบุญคุณจะซึ่งภาระหรือซึ่งอับดังกล่าวขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้มติหรืออับดังกล่าวเป็นอันยกเลิกไป

มาตรา 48 สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินยอมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่า ป้อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบมรดกป้อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบมรดก ป้อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 49 การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ การผังเมือง การส่งเสริมและรักษาอุตสาหกรรมสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการเกษตรหรือการอุดหนากรรม การปฏิรูปที่ดินหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นและด้วยชดใช้ค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของที่ดินผู้ทรงสิทธิ์ บรรดาที่ได้รับความเสียหายในการเวนคืนนั้น หันนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การกำหนดค่าทดแทนตามวรรคหนึ่ง ต้องกำหนดให้อย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงราคาที่ซื้อขายกันตามปกติ การได้มา สภาพและที่ดังของ อสังหาริมทรัพย์ และความเสียหายของผู้ถูกเวนคืน

กฎหมายเงนคืนอสังหาริมทรัพย์ท้องระบุว่าทุกประสংค์แห่งการเวนคืน และกำหนดระยะเวลาการให้เชื้อสังหาริมทรัพย์ไว้ให้ชัดแจ้ง ถ้ามิได้ใช้เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้วถ้วน ต้องคืนให้เจ้าของเดิมหรือหากายก

การคืนอสังหาริมทรัพย์ให้เจ้าของเดิมหรือหากายตามวรรคสาม และ การเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดใช้ไปให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 50 บุคคลบ่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคง ของรัฐหรือเคราะห์ภัยของประเทศไทย การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณูปโภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศิลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพการคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมสวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน

สิทธิใน
ทรัพย์สิน

การเวนคืน
อสังหาริม-
ทรัพย์

เสรีภาพในการ
ประกอบกิจการ

การเกณฑ์
แรงงาน

มาตรา ๕๑ การเกณฑ์แรงงานจะกระทำเมื่อได้รับแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเดพะเพื่อประโยชน์ในการป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาเป็นการฉุกเฉิน หรือโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งให้กระทำได้ในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการสงครามหรือการรบ หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

มาตรา ๕๒ บุคคลยอมมีสิทธิ์สมอันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิ์ได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การบริการทางสาธารณสุขของรัฐต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องส่งเสริมให่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีส่วนร่วมด้วย เช่นที่จะกระทำการได้

การป้องกันและจัดโรคติดต่ออันตราย รัฐต้องจัดให้แก่ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่าและหันต่อเหตุการณ์ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๓ เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิ์ได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม

เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแล มีสิทธิ์ได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๔ บุคคลซึ่งมีอาชญากรรมลับบันธูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพมีสิทธิ์ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๕ บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพมีสิทธิ์ได้รับสิ่งอันน่วยความสะดวกอันเป็นสาธารณและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๖ สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ค่างชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพหรือคุณภาพชีวิตของตน ป้อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

สิทธิในการรับบริการทางสาธารณสุข

สิทธิในการให้รับความคุ้มครองจากรัฐ

การให้ความช่วยเหลือผู้ชราภาพ

การให้ความช่วยเหลือผู้พิการหรือผู้สูญเสียหาย การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อปัจจัยแวดล้อม ต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม จะการทำได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระบวนการต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้ให้องค์กรอิสระซึ่งประกบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ให้ความเห็นประกบก่อนมีการดำเนินการต่อไป หัวนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

สิทธิของบุคคลที่จะพ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ย่อมได้วันความคุ้มครอง

มาตรา ๕๗ สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคยอมได้วันความคุ้มครอง หัวนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การคุ้มครองผู้บริโภค

กฎหมายตามวรรคหนึ่งท้องบัญญัติให้มีองค์กรอิสระซึ่งประกบด้วยตัวแทนผู้บริโภคท่านี้ที่ให้ความเห็นในการตรวจสอบกฎหมาย กฎ และข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการห่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค

มาตรา ๕๘ บุคคลยอมมีสิทธิได้วันทราบข้อมูลหรือเข้ามาสารสัมภาระในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันเพียงได้วันความคุ้มครองของบุคคลอื่น หัวนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

สิทธิในการรับทราบข้อมูลเข้ามาสาร

มาตรา ๕๙ บุคคลยอมมีสิทธิได้วันข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตหรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใด ที่เกี่ยวข้องกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว หัวนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๖๐ บุคคลยอมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระบวนการต่อสิทธิและเสรีภาพของตน หัวนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๖๑ บุคคลยอมมีสิทธิเสนอเรื่องราวเรื่องทุกกรณีและได้รับแจ้ง ลักษณะของการเสนอผลการพิจารณาภายในเวลาอันสมควร หัวนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

เรื่องราวเรื่องทุก

สิทธิในการห้อง
ร้องหน่วยงาน
ของรัฐ

ข้อตกลงในการ
ใช้สิทธิและ
เสรีภาพ

สิทธิในการ
ซื้อที่ดินโดย
ตนคร

หนี้ที่อยู่
ของชาวด้วยไทย

มาตรา ๘๒ ศึกษาของบุคคลที่จะพื้นที่อยู่ของราชการหรือหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคลให้รับผิดชอบจากภาระทำให้การลดลงของการทำนายห้ามการ หนังงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานนั้นยอมได้รับความคุ้มครอง หันนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๘๓ บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ เพื่อสัมภัยการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มิได้

ในการณ์ที่บุคคลหรือพระราชกรณีย์ได้การทำตามวรรคหนึ่ง ผู้รู้เห็นการกระทำดังกล่าวย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบ ข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว แต่หันนี้ ไม่กระบวนการเดือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว

ในการณ์ที่ศาลมีรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้พระราชกรณีย์ได้เลิกการทำตามวรรคสอง ศาลมีรัฐธรรมนูญอาจสั่งยกพระราชกรณีย์ดังกล่าวได้

มาตรา ๘๔ บุคคลผู้เป็นพนักงาน ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจรรยาบรรณ

มาตรา ๘๕ บุคคลย่อมมีสิทธิที่ต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใดๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

หมวด ๔ หน้าที่ของชนชาวไทย

มาตรา ๘๖ บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้

มาตรฐาน 88 บุคคลมีหน้าที่ปฏิเสธให้เลือกตั้ง
บุคคลซึ่งไม่ได้เลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้ง
ได้ย้อนเสียสิทธิ์ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้ง และการอ่านว่าความสะดวกในการไปเลือกตั้งให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรฐาน 89 บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ รับราชการทหาร เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พิทักษ์ ปกป้องและสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนรักษารักษาความมั่นคงภายในประเทศ

มาตรฐาน 70 บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อ่านว่าความสะดวก และให้บริการก่อประชาชาน

ในการปฏิบัติหน้าที่และในการปฏิบัติการอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน บุคคลตามวรรคหนึ่งต้องวางแผนเมืองกล่องทางการเมือง

ในการนี้ที่บุคคลตามวรรคหนึ่งจะพยายามหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง บุคคลผู้มีส่วนได้เสียยอมมีสิทธิขอให้บุคคลตามวรรคหนึ่งหรือผู้บังคับบัญชาของบุคคลดังกล่าวชี้แจงแสดงเหตุผลและขอให้ดำเนินการให้เป็นไปตามที่บัญญัติในวรรคหนึ่งหรือวรรคสองได้

หมวด 5

แนวโน้มนายพื้นฐานแห่งรัฐ

มาตรฐาน 71 รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ การพิทักษ์สถาบันพระมหากษัตริย์
เอกสารและบูรณะภาพแห่งอุดมเชต

มาตรฐาน 72 รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อพิทักษ์รักษาเอกสารความ การรักษา
มั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการเอกสาร
ป้องครองระบบอุดมการชีวิตด้วยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและเพื่อการ
พัฒนาประเทศ

การอุปถัมภ์ และคุ้มครอง ศาสนา	มาตรฐาน 73 รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา และศาสนาอื่น ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชน ของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้าง คุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
การส่งเสริม สัมพันธ์ไม่ตรี	มาตรฐาน 74 รัฐต้องส่งเสริมสัมพันธ์ไม่ตรีกับนานาประเทศ และพึง ตือหักในการปฏิบัติท่องเที่ยวยังเสมอภาค
การกำหนดให้มี การปฏิบัติตาม กฎหมาย	มาตรฐาน 75 รัฐต้องคุ้มครองให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครอง สิทธิ และเสรีภาพของบุคคล จัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัด ระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความ ต้องการของประชาชน
การจัดสรร งบประมาณ	รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้พอเพียงกับการบริหารงานโดยอิสระของ คณะกรรมการการเดือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและคณะกรรมการ ตรวจสอบแผ่นดิน
การให้ประชาชน มีส่วนร่วมใน ทางการเมือง	มาตรฐาน 76 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนา ทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกรายดับ
การจัดทำแผน พัฒนาการเมือง	มาตรฐาน 77 รัฐต้องจัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง จัดทำมาตรฐานทาง คุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการและ พนักงานหรือลูกจ้างอันของรัฐ เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และ เสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่
การกระจาย อำนาจ	มาตรฐาน 78 รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพียงพอและตัดสินใจ ในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและ สาธารณูปการตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ท้องถิ่นและเท่า เทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่โดยคำนึงถึงความสามารถของประชาชนในจังหวัดนั้น
การให้ประชาชนมี ส่วนร่วมปัญหา ทักษะการคุ้มครอง	มาตรฐาน 79 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การลงมติ นำรุ่งรักษากฎหมาย แล้วให้ประโยชน์จากการคุ้มครองและความ

ผลการทดสอบทางชีวภาพอย่างละเอียดที่สุด ตามทั้งมีส่วนร่วมในการส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุม และกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต ของประชาชน

ให้ได้มากที่สุด

มาตรา 80 รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริม การคุ้มครอง ความเสมอภาคของหญิงและชาย เศริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของ ครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชน

และเด็ก
และเยาวชน

รัฐต้องส่งเสริมศีลธรรม ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้ต้อง โอกาส ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและทึ่งทนlongได้

มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการ การศึกษาอบรม ศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกิจกรรมที่บูรณาการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและ สังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เช่นศิลปะ สถาปัตยกรรม วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญา ห้องเรียน ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

มาตรา 82 รัฐต้องจัดและส่งเสริมการสาธารณสุขให้ประชาชนได้รับ การสาธารณสุข บริการที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง

มาตรา 83 รัฐต้องดำเนินการให้มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม การกระจายรายได้

มาตรา 84 รัฐต้องจัดระบบการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินอย่าง เหมาะสม จัดทำแหล่งน้ำเพื่อเกษตรกรรมให้เกษตรกรอย่างทั่วถึงและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้ได้รับผลตอบ แทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมตัวของเกษตรกรเพื่อวางแผนการเกษตรและ รักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร การจัดระบบการถือครองที่ดิน

มาตรา 85 รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และคุ้มครองระบบสหกรณ์ ระบบสหกรณ์

มาตรา 86 รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนวิถีทำงานมีงานทำ คุ้มครอง การคุ้มครอง แรงงานโดยเฉพาะแรงงานเด็กและแรงงานหญิง จัดระบบแรงงานสัมพันธ์ การ แรงงาน ประจำ ประจำ ประจำ

มาตรา 87 รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไก ตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม คุ้มครองผู้บริโภคและ การสนับสนุน ระบบเศรษฐกิจ แบบเสรี

ป้องกันการผูกขาดตัดต่อในทั้งทางตรงและทางอ้อม” รวมทั้งยังได้แก่และละเอียด
การตรวจสอบหมายและกฎหมายที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความ
จำเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่
มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผล
ประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีการสาธารณูปโภค

มาตรา ๘๘ บทบัญญัติในหมวดนี้มิให้เป็นแนวทางสำหรับการ
ตรวจสอบหมายและการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน

ในการแตลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา 211 คณะกรรมการที่จะ
เข้าบริหารราชการแผ่นดิน ต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดแจ้งว่าจะดำเนินการใดเพื่อ^{ให้}
บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวโน้มที่บัญญัติไว้
ในหมวดนี้ และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหา^{ให้}
และอุปสรรค เสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง

มาตรา ๘๙ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหมวดนี้ให้รัฐจัดให้
มีสภากที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอ
แนะน้อมรัฐมนตรีในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนอื่นตามที่กฎหมาย
บัญญัติ ต้องให้สภากที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความเห็นก่อน
พิจารณาประกาศใช้

องค์ประกอบ ที่มา อ้างอิงหน้าที่ และการดำเนินงานของสภากที่ปรึกษา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด ๘ รัฐสภา

ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

มาตรา ๙๐ รัฐสภาประกอบด้วยสภากู้แทนราษฎรและวุฒิสภา
รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง^{ให้}
รัฐธรรมนูญนี้

ມະນີນອດຕະການ ມາທາງ ເຊິ່ງ ປະຈາບສາງຜູ້ແກ້ການຈາກຍົກເປີນປະຈາບຮັສາ ປະຈາບ ປະຈາບແລະ
ຮັສາໃກ້ເມື່ອຮອງປະຈາບຮັສາ

ในการณ์ที่ไม่มีประชาชนสภាឡູ້ແກນຮາຍງ່າວ หรือประชาชนสภាឡູ້ແກນຮາຍງ່າວໄມ້ໂອຢູ່ທີ່ຂອງໄມ້ສາມາດຕາປົງປັບຕິຫຼາກທີ່ປະການຮັບສາກໄດ້ ໄທ້ປະການງຸລືສາກທ່ານີ້ທີ່ປະການຮັບສາກແກນ

ประธานรัฐสภาเมื่อ่านเจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้และดำเนินกิจการของรัฐสภาในการนี้ประชุมร่วมกันให้เป็นไปตามที่อ้างคับ

ประชาชนรัฐสภากลับผู้ที่ทำหน้าที่แทนประธานรัฐสภารือว่างานเป็นก่อการ
ในการปฏิบัติหน้าที่

รองประธานวิธีสภามีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้และตามที่ประธานวิธีสภามอบหมาย

มาตรา ๙๒ ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศน กษา รัฐธรรมนูญจะทราบเป็นกฤษฎายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของวัสดุ กษามา

มาตรา ๘๓ ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับการอนุมัติ

รัฐธรรมนูญที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำเข้า
กฎเกต้าทุกกระบวนการมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ได้รับราชบัญญัติหรือ
ร่างพระราชบัญญัติประกาศนั้นจากรัฐสภา เพื่อพระมหากษัตริย์
ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับ
เป็นกฎหมายได้

มาตรา ๙๔ ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญโดยพระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมาถึงวันถัดไป
หรือเมื่อพ้นแก่สิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมาวันถัดไปจะต้องประกาศร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นใหม่ ถ้าวันถัดไปมีมติ
ยินยอมตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิก
ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเข้าชั้นทูลเกล้าฯ ถวาย
พระมหึมดาภิเษกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธย
พระราชทานคืนมาภายในสามสิบวัน ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัติหรือ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับ
เป็นกฎหมายได้เมื่อหนึ่งวันจากวันที่ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว

**ข้อที่หกของ
สมบัติภรรยา** มาตรา ๗๔ บุคคลจะเป็นเจ้าของสิ่งของภรรยาโดยได้มาด้วย
ในขณะเดียวกันมิได้

**การร้องขอ
ให้ไว้ใจฉบับ
สมบัติภรรยา** มาตรา ๙๖ สมบัติภรรยาผู้แทนรายบุคคลหรือสมบัติภรรยาจ้านวนไม่
น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมบัติทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละส่วน มีสิทธิเข้า
ชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคน
หนึ่งแห่งสภานั้น สิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๘ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๑)
หรือ (๑๒) หรือมาตรา ๑๓๓ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๙) หรือ (๑๐) แล้วแต่กรณี
และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อ
วินิจฉัยว่าสมบัติภรรยาของสมบัติผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่

เมื่อศาลมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัย
นั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องตามวาระหนึ่ง

**การสิ้นสุด
สมบัติภรรยา** มาตรา ๙๗ การออกจากตำแหน่งของสมบัติภรรยาผู้แทนรายบุคคลหรือ
สมบัติภรรยาภายหลังวันที่สมบัติภรรยาสิ้นสุดลง หรือวันที่ศาลมีคำวินิจฉัย
มิคำวินิจฉัยว่าสมบัติภรรยาของสมบัติคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลง ยอมไม่กระบวนการ
กระบวนการนี้ก็ถือว่าสมบัติผู้นั้นได้การท่านไปในหน้าที่สมบัติ รวมทั้งการได้รับเงิน
ประจำตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นก่อนที่สมบัติผู้นั้นเป็นสมบัติได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของ
ศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี เว้นแต่ในการนี้ที่ออกจากตำแหน่งเพราเหตุที่ผู้
นั้นได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
เลือกตั้งสมบัติภรรยาผู้แทนรายบุคคลและสมบัติภรรยา ให้คืนเงินประจำตำแหน่ง
และประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่ผู้นั้นได้รับมาเนื่องจากการดำรงตำแหน่งดังกล่าว

ส่วนที่ ๒ สภารัฐธรรมนูญ

**จำนวนสมบัติ
ภรรยาผู้แทนรายบุคคล** มาตรา ๙๘ สภารัฐธรรมนูญประกอบด้วยสมบัติจ้านวนห้าร้อยคน
โดยเป็นสมบัติซึ่งมาจาก การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อตามมาตรา ๙๙ จำนวนหนึ่ง
ร้อยคน และสมบัติซึ่งมาจาก การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๒
จำนวนสี่ร้อยคน

ในการนี้ที่ตำแหน่งสมบัติภรรยาผู้แทนรายบุคคลร่วงลงไม่ว่าด้วยเหตุใด

และยังมีให้มาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่เกินห้าแห่งที่ว่าง ให้สภารู้เห็นราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอยู่

มาตรา ๙๙ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมควรรับเลือกตั้งที่ทราบการเมืองจัดทำขึ้น โดยให้เลือกบัญชีรายชื่อโควต้าบัญชีรายชื่อหนึ่งเพียงบัญชีเดียว และให้ถือเขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง

บัญชีรายชื่อผู้สมควรรับเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาเมืองจัดทำขึ้นพิจารณาเมืองลงหนึ่งบัญชี ไม่เกินบัญชีละหนึ่งร้อยคน และให้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนวันเปิดตัวผู้สมควรรับเลือกตั้งสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

รายชื่อของบุคคลในบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่งจะต้อง

(1) ประกอบด้วยรายชื่อผู้สมควรรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ อย่างเป็นรวม

(2) ไม่ซ้ำกับรายชื่อในบัญชีพิจารณาเมืองอื่นจัดทำขึ้น และไม่ซ้ำกับรายชื่อของผู้สมควรรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๒ และ

(3) จัดทำรายชื่อเรียงตามลำดับหมายเลขอ

มาตรา ๑๐๐ บัญชีรายชื่อของพิจารณาเมืองได้จะแนบเสียงน้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศ ให้ถือว่าไม่มีผู้ได้ในบัญชีนี้ได้รับเลือกตั้ง และมีให้ต่อจำนวนเสียงดังกล่าวรวมค่านวนเพื่อหาสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคสอง

วิธีค่านวนสัดส่วนคะแนนเสียงที่บัญชีรายชื่อของพิจารณาเมืองแต่ละพิจารณาได้รับ อันจะถือว่าบุคคลซึ่งมีรายชื่ออยู่ในบัญชีของพิจารณาเมืองนั้นได้รับเลือกตั้งตามสัดส่วนที่ค่านวนได้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

ให้ถือว่าผู้สมควรรับเลือกตั้งซึ่งมีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อของแต่ละพิจารณาเมืองได้รับเลือกตั้งเรียงตามลำดับจากหมายเลขอันบัญชีลงไปตามจำนวนสัดส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ค่านวนได้สำหรับบัญชีรายชื่อหนึ่น

มาตรา ๑๐๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑๙ (๑) ในกรณีที่มีเหตุใด ๆ ทำให้ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎรมีสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากการ

การเลือกตั้ง
ส.ส.แบบ
บัญชีรายชื่อ

เกณฑ์ในการ
นับคะแนนเสียง

การค่านวน
สัดส่วน
คะแนนเสียง

เลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งร้อยคน ให้สมาชิกที่มีสิทธิการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

การเลือกตั้ง
บัญชีรายชื่อ^{และ}
แบบบัญชีรายชื่อ

มาตรา 102 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมควรรับเลือกตั้งได้เขตละหนึ่งคน

การคำนวณเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ให้คำนวณจากจำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง เฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ร้อยคน

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะพึงมี ให้คำนวณราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคนที่คำนวณได้ตามวรรคสองมาเฉลี่ยจำนวนราษฎรในจังหวัดนั้น จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคนตามวรรคสอง ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน จังหวัดใดมีราษฎรเกินเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนทุกจำนวนราษฎรที่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน

เมื่อได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดตามวรรคสามแล้ว ถ้าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังไม่ครบสิร้อยคน จังหวัดใดมีเขตที่เหลือจากการคำนวณตามวรรคสามมากที่สุด ให้จังหวัดนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน และให้เพิ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวิธีการดังกล่าวแก่จังหวัดที่มีเขตที่เหลือจากการคำนวณตามวรรคสามในลำดับรองลงมาตามลำดับจนครบจำนวนสิร้อยคน

การแบ่งเขต
เลือกตั้ง

มาตรา 103 จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ไม่เกินหนึ่งคน ให้เรียกเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง และจังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินหนึ่งคน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง มีจำนวนเท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมี โดยจัดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน

จังหวัดใดมีการแบ่งเขตเลือกตั้งมากกว่าหนึ่งคน ต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกัน และต้องให้จำนวนราษฎรในแต่ละเขตใกล้เคียงกัน

การออกเสียง
เลือกตั้ง

มาตรา 104 ในการเลือกตั้งทั่วไป ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมควรรับเลือกตั้งที่พร้อมการเมืองจัดทำขึ้น

เพียงบัญชีเดียว แล้วมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนได้ก่อนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบ
แบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นได้หนึ่งคน

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรແຫນ່ຕາແກນ່ສາມາຊີກສາ
ຜູ້ແກນ່ຮາຍງົງທີ່ມາຈາກການເລືອກຕັ້ງແບ່ງແຂບແບ່ງເຊື້ອກຕັ້ງຈຶ່ງວ່າງລົງ ຕາມມາດຈາ

119 (2) ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรມີສິຫຼອກເສີຍລົງ
ຄະແນນເລືອກຕັ້ງຜູ້ສັມຄວັບເລືອກຕັ້ງໃນເຂດເລືອກຕັ້ງນັ້ນได้หนึ่งคน

การເລືອກຕັ້ງ “ให้ໃຊ້ສິຫຼອກເສີຍລົງຄະແນນໂດຍຕຽບແລະລັບ

ໃນແຕ່ລະເຂດເລືອກຕັ້ງ ໃຫ້ດໍາເນີນການນັບຄະແນນທຸກໜ່ວຍເລືອກຕັ້ງຮ່ວມກັນ ການນັບຄະແນນ
ແລະປະກາສົມຄວັບຄະແນນໂດຍເປີດເພີຍ ທັງນີ້ ຮັນ ສຕາທີ່ແທ່ງໄດ້ແທ່ງທີ່
ແຕ່ເພີຍແທ່ງເຕີຍໃນເຂດເລືອກຕັ້ງນັ້ນທາມທີ່ຄະນະກວ່າມການການເລືອກຕັ້ງກ່າວໜັດ
ເວັນແຕ່ເປັນກຣນີ້ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນເຂົາພາະທ້ອງທີ່ ຄະນະກວ່າມການການເລືອກຕັ້ງຈະ
ກ່າວໜັດເປັນອ່ານຸ່ານີ້ໄດ້ ທັງນີ້ ຕາມທີ່ບັນຍຸດີໃນກູ້ມາຍປະກອນຮູ້ຮ່ວມນຸ່ງວ່າ
ດ້ວຍການເລືອກຕັ້ງສາມາຊີກສາຜູ້ແກນ່ຮາຍງົງແລະສາມາຊີກວຸ່ມສາ

ການນັບຄະແນນແລະກາປປະກາສຄະແນນທີ່ບັນຍຸຮ່າຍຂໍແຕ່ລະບັນຍຸ
ໄດ້ຮັບໃນແຕ່ລະເຂດເລືອກຕັ້ງຕາມມາດຈາ 103 ໃຫ້ນ່ານທັນຍຸດີຕົວຮັບສິ້ນໄໝ
ບັນດັບໂດຍອຸ່ນໂຄມ

ມາດຈາ 105 ບຸກຄລຜູ້ມີຄຸນສົມບັດຕັ້ງຕ່ອໄປນີ້ ເປັນຜູ້ມີສິຫຼອກຕັ້ງ

ຄຸນສົມບັດຕັ້ງ
ສິຫຼອກຕັ້ງ

(1) ມີສັງຫຼາດໃຫຍ່ ແຕ່ບຸກຄລຜູ້ມີສັງຫຼາດໃຫຍ່ໂດຍການແປ່ງສັງຫຼາດ ທ້ອງ
ໄດ້ສັງຫຼາດໃຫຍ່ມາແລ້ວໄວ້ໃນໜ້ອຍກ່າວກໍາປັບ

(2) ມີອາຍໃນທ່າກ່າວລືບແປດບົບຮູບຮັບໃນວັນທີ 1 ມກຣາມຂອງບັນດັບມີ
ການເລືອກຕັ້ງ ແລະ

(3) ມີຂໍ້ອ່າງໃນທະເບີນບ້ານໃນເຂດເລືອກຕັ້ງມາແລ້ວເປັນເວລາໄຟ້ນ້ອຍກ່າວກໍາ
ລືບວັນນັບປຶງວັນເລືອກຕັ້ງ

ຜູ້ມີສິຫຼອກຕັ້ງຈຶ່ງວ່າໃນທະເບີນບ້ານ ທີ່ມີຂໍ້ອ່າງໃນທະເບີນບ້ານໃນເຂດເລືອກຕັ້ງເປັນເວລານ້ອຍກ່າວ
ກໍາປັບວັນນັບປຶງວັນເລືອກຕັ້ງ ທີ່ມີດິນທີ່ອ່າງໃນການຈຳກັດກຳ ຍ່ອມມີສິຫຼອກ
ອາກເສີຍລົງຄະແນນເລືອກຕັ້ງ ທັງນີ້ ຕາມທັກເກົນ໌ ວິຊີກາຮ ແລະເງື່ອນໄຫ້ທີ່
ກູ້ມາຍປະກອນຮູ້ຮ່ວມນຸ່ງວ່າດ້ວຍການເລືອກຕັ້ງສາມາຊີກສາຜູ້ແກນ່ຮາຍງົງ
ແລະສາມາຊີກວຸ່ມສາບັນຍຸດີ

ມາດຈາ 106 ບຸກຄລຜູ້ມີລັກຢະນະຕັ້ງຕ່ອໄປນີ້ໃນວັນເລືອກຕັ້ງເປັນບຸກຄລ
ຕ້ອງຫ້າມມີໄທໃຫ້ສິຫຼອກຕັ້ງ ອີ່

ຜູ້ຫ້າມມີໄທ
ໃຫ້ສິຫຼອກຕັ້ງ

(1) วิชาชีวิต หรือจิตพัฒนาเพื่อคนไม่สมบูรณ์ทางบุคคล (๖)

(2) เป็นภิกขุ สามเณร นักพรต หรือนักบัวช

(3) ต้องคุณชื่องอยู่โดยหมายของค่าสั่งหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(4) อายุในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

คุณสมบัติของ
ผู้มีสิทธิสมัคร
รับเลือกตั้งเป็น^๑
สมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร

มาตรา ๑๐๗ บุคคลผู้มีคุณสมบัติตั้งท่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมัคร
รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่น้อยกว่าสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่น้อยกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เว้นแต่เคยเป็น^๒
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกกุลลิสกา

(๔) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้พรรครการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคร
เดียวันเดียววันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อ กันไม่น้อยกว่าห้าสิบวัน

(๕) ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต้องมีลักษณะอย่างใดอย่าง
หนึ่งดังต่อไปนี้ทั้ง คือ

(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้ว^๓
เป็นเวลาติดต่อ กันไม่น้อยกว่าหกปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(ข) เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง
หรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดนั้น

(ค) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

(ง) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง^๔
เป็นเวลาติดต่อ กันไม่น้อยกว่าสองปีการศึกษา

(จ) เคยรับราชการหรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่
สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อ กันไม่น้อยกว่าสองปี

การลงสมัคร
เข้าสมัครรับ^๕
เลือกตั้ง

มาตรา ๑๐๘ พระราชบัญญัติที่ส่งสมาชิกเข้าเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งใน
การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดจะส่งได้คนเดียวในเขต
เลือกตั้งนั้น

ผู้ต้องห้ามมิให้
ใช้สิทธิสมัคร
รับเลือกตั้งเป็น^๖
สมาชิกสภา^๗
ผู้แทนราษฎร

มาตรา ๑๐๙ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้าม มิให้
ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ

(๑) ติดยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี

(3) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 106 (1) (2) หรือ (4)

(4) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(5) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปโดยได้พ้นโทษมาซึ่งไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เนื่องด้วยความผิดด้วยได้กระทำโดยประมาท

(6) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(7) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้หัวพยลสินคดียืนของแผ่นดิน เพราะว่ารายผิดปกติหรือมีหัวพยลสินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(8) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ นอกจากข้าราชการการเมือง

(9) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(10) เป็นสมาชิกวุฒิสภา

(11) เป็นหนังานหรืออุปจัจจของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

(12) เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการແเนื่องด้วยของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจสอบ แผ่นดิน

(13) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามมาตรา 296

(14) เคยถูกวุฒิสภาถอดถอนตามมาตรา 307 ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งและยังไม่พ้นกำหนดท้ายันบัดวันที่วุฒิสภามีมติจนถึงวันเลือกตั้ง มาตรา 110 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้อง

(1) “ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือหนังานส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ นอกจากข้าราชการการการเมืองอื่นที่ยังมิได้รับอนุญาต

(2) “ไม่วับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้น ในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

ของหัวหน้าของ
สมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎร

(3) ไม่รับเงินหรือปัจจัยใดๆ จากหน่วยราชการที่ทำสิ่งงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เป็นพิเศษนอกจากไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานตามปกติ

บทบัญญัติตามครานี้มีให้ใช้บังคับในการณ์ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันถัดหลัง บ่ายนี้ บ้านญี่ปุ่นเพื่ออบรมความคุ้มครอง หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับในการณ์ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับหรือต่างดำเนินการของรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดูแล หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดิน ในการณ์ที่ต่างดำเนินการของเมืองอื่นซึ่งมีใช้รัฐมนตรี

มาตรา 111 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่ง การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปเก้าอี้หรือแทรกแซงการบรรยาย แต่งตั้ง อัย โอน เลื่อนตำแหน่ง และเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการ ซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำและมีใช้ช้าราชการการเมือง พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา 112 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หลักเกณฑ์ และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปตามกฎหมายประจำฉบับรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา 113 เพื่อให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรมให้รัฐบาลสนับสนุนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) จัดที่ปิดประกาศและติดแผ่นป้ายที่ย้ำกับการเลือกตั้งในสถานที่ซึ่งเป็นของรัฐ
- (2) พิมพ์และจัดส่งเอกสารที่ย้ำกับการเลือกตั้งไปให้ผู้มีสิทธิออกเสียง เลือกตั้ง
- (3) จัดหาสถานที่ให้เสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมควรรับเลือกตั้ง
- (4) จัดสรรเวลาออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ให้แก่พิธีการเมือง
- (5) กิจการอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

ข้อห้ามของ
สมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎร

หลักเกณฑ์
และวิธีการ
เลือกตั้ง ส.ส.

การสนับสนุน
การเลือกตั้ง
สมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎร

และมายังการดำเนินการตามมาตรา 114 ให้สิ่งที่ได้รับเลือกตั้งพิจารณา
การเมือง หรือบุคคลอื่นนอกจากรัฐ จะกระทำการใด

หลักเกณฑ์ ผ่อนaise และวิธีการดำเนินการตามมาตราหนึ่ง ให้เป็นไปตาม
กฎหมายประจำบ้านรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ
สมาชิกกฤษฎีกา ซึ่งต้องให้โอกาสโดยเท่าเทียมกัน

มาตรา 114 อายุของสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดคราวละสี่ปี นับแต่
วันเลือกตั้ง

อายุของสภา
ผู้แทนราษฎร

มาตรา 115 เมื่ออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงพระมหาชัตติร์ย์
จะได้ทรงตราพระราชบัญญัติให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็น
การเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่อายุของ
สภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่ว
ราชอาณาจักร

การเลือกตั้ง
สมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎร
เป็นการทั่วไป

มาตรา 116 พระมหาชัตติร์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภา
ผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่

การยุบสภา
ผู้แทนราษฎร

การยุบสภาผู้แทนราษฎรให้กระทำการโดยพระราชบัญญัติ ซึ่งต้องกำหนด
วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายในหกสิบวัน
และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

การยุบสภาผู้แทนราษฎรจะกระทำการได้เพียงครั้งเดียวในเหตุการณ์เดียวกัน

มาตรา 117 สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเริ่มตั้งแต่วัน การเข้มสมาชิก
เลือกตั้ง

การยุบสภา

- มาตรา 118 สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ การสิ้นสุด
(1) ถึงวารออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการยุบสภา สมาชิกภาพ
ผู้แทนราษฎร ของสมาชิก
(2) ตาย สมาชิก
(3) ลาออก ผู้แทน
(4) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 107 ราช
(5) มีลักษณะที่องค์ห้ามตามมาตรา 109 (1) (2) (3) (5) (6) (7) (8) (9) (10)
(11) (12) (13) หรือ (14)
(6) กระทำการอันด้วยความไม่ชอบด้วยกฎหมาย มาตรา 111
(7) ได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี

(8) ถ้าออกจ้ากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก หรือพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมรวมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมือง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่ถูกออกหรือพรรคการเมือง มีมติ เว้นแต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นได้อุทธรณ์ท่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติด้วยคะแนนเสียงก็ต้องถือว่าสิ้นสุดตามมาตรา 47 วรรคสาม ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมีได้มีลักษณะตามมาตรา 47 วรรคสาม ให้ถือว่าสมาชิกภาพถือสุดลงนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย แต่ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา 47 วรรคสาม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นอาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอีกได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

(9) ขาดจาก การเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรค การเมืองที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก และไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอีกได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ในการนี้เช่นนี้ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสิบวันนั้น

(10) บุคคลที่ตามมาตรา 307 ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง หรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้พ้นจากการเป็นสมาชิกตามมาตรา 96 ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่บุคคลที่ตามมาตรา 307 ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง แล้วแต่กรณี

(11) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าห้าร้อยสิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร

(12) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดกฎหมาย

การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม (7) ให้มีผลในวันถัดจากวันที่ครบสามสิบวันนับแต่วันที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง

มาตรา 119 เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงเพราเหตุอันใดนอกจากถึงคราวออกหมายของสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

กรณีที่ตำแหน่ง
สมาชิกสภา^{ผู้แทนราษฎร}
ว่างลง

(1) ในกรณีที่ต່າແທນໆທີ່ວ່າງເປັນຕໍ່ແທນໆສມາຊິກສາຜູ້ແທນວະຍຸດໃນບຸນຍື້ອາຍື່ອໆທີ່ພຣຄກເນື່ອງໄດ້ຈັດທ່ານີ້ຕາມມາດຫາ 99 ໃຫ້ປະຊານສາຜູ້ແທນວະຍຸດປະກາດໃນວາງກິຈຈານເນັດກາຍໃນຈົດວັນນັບແຕ່ວັນທີຕໍ່ແທນໆນີ້ວ່າງລວມໄທຜູ້ມີອາຍື່ອໆຢູ່ໃນບຸນຍື້ອາຍື່ອໆທີ່ພຣຄກເນື່ອງນີ້ໃນລໍາຕັບຕັດໄປ ເລືອນຂຶ້ນມາເປັນສມາຊິກສາຜູ້ແທນວະຍຸດເທັນ

(2) ໃນกรณີ່ທີ່ຕໍ່ແທນໆທີ່ວ່າງເປັນຕໍ່ແທນໆສມາຊິກສາຜູ້ແທນວະຍຸດທີ່ມາຈາກເລືອກຕັ້ງແບບແປ່ງເໝັດເລືອກຕັ້ງຕາມມາດຫາ 102 ໃຫ້ມີການເລືອກຕັ້ງສມາຊິກສາຜູ້ແທນວະຍຸດຂຶ້ນແທນກາຍໃນສືບທ້າວັນນັບແຕ່ວັນທີຕໍ່ແທນໆນີ້ວ່າງເວັນແຕ່ອາບຸຂອງສາຜູ້ແທນວະຍຸດຈະເຫຼືອໄມ້ເຖິງທີ່ຮ້ອຍແປດສືບວັນ

ສມາຊິກກາພຂອງສມາຊິກສາຜູ້ແທນວະຍຸດຜູ້ເຂົ້າມາແທນທາມ (1) ໃຫ້ເຮີມຕັ້ງແຕ່ວັນຕັ້ດຈາກວັນທີຜູ້ເຂົ້າມາແທນນີ້ໄດ້ຮັບການປະກາດທີ່ສ່ວນສມາຊິກກາພຂອງສມາຊິກສາຜູ້ແທນວະຍຸດຜູ້ເຂົ້າມາແທນທາມ (2) ໃຫ້ເຮີມຕັ້ງແຕ່ວັນເລືອກຕັ້ງແທນໆທີ່ວ່າງ ສມາຊິກສາຜູ້ແທນວະຍຸດຜູ້ເຂົ້າມາແທນນີ້ໄທ້ຢູ່ໃນຕໍ່ແທນໆ ໄດ້ເພີຍເຫຼົາອາບຸຂອງສາຜູ້ແທນວະຍຸດທີ່ເຫຼືອຢູ່

ມາດຫາ 120 ກາຍຫລັງທີ່ຄອນຮັບຮູມນົກຕີເປົ້າບົບກາຮາກາຮັກແຜນທີນແລ້ວ ຜູ້ນໍາໄໝຕ້ານໃນພະມາກຊັດຕີຍື່ຈະກາງແຕ່ງຕົ້ງສມາຊິກສາຜູ້ແທນວະຍຸດຜູ້ເປັນທັງຫັນພຣຄກເນື່ອງ ສາຜູ້ແທນວະຍຸດໃນສາຜູ້ແທນວະຍຸດທີ່ສມາຊິກໃນສັງກັດຂອງພຣຄກນີ້ໄດ້ຕໍ່າຮັງຕໍ່ແທນໆຮັບຮູມນົກຕີ ແລະມີຈຳນວນມາກທີ່ສຸດໃນບຽວດາພຣຄກເນື່ອງທີ່ສມາຊິກໃນສັງກັດນີ້ໄດ້ຕໍ່າຮັງຕໍ່ແທນໆຮັບຮູມນົກຕີ ແກ້ໄນນ້ອຍກວ່າໜຶ່ງໃນທ້າຂອງຈຳນວນສມາຊິກທີ່ກັ່ງທົມດເທົ່າທີ່ມີອຸປະກອງສາຜູ້ແທນວະຍຸດໃນຂອນແຕ່ງຕັ້ງເປັນຜູ້ນໍາໄໝຕ້ານໃນສາຜູ້ແທນວະຍຸດ

ໃນกรณີ່ທີ່ໄມ້ພຣຄກເນື່ອງໄດ້ໃນສາຜູ້ແທນວະຍຸດມີລັກຂະດະທີ່ກ່າຍຫັດໄວ້ຕາມວຽກທີ່ນີ້ ໃຫ້ສມາຊິກສາຜູ້ແທນວະຍຸດຜູ້ເປັນທັງຫັນພຣຄກເນື່ອງຈຶ່ງໄດ້ຮັບເສີຍສັນບໍລິຫານມາກຈາກສມາຊິກສາຜູ້ແທນວະຍຸດໃນພຣຄກເນື່ອງທີ່ສມາຊິກໃນສັງກັດຂອງພຣຄກນີ້ໄດ້ຕໍ່າຮັງຕໍ່ແທນໆຮັບຮູມນົກຕີ ເປັນຜູ້ນໍາໄໝຕ້ານໃນສາຜູ້ແທນວະຍຸດ ໃນกรณີ່ທີ່ໄມ້ເສີຍສັນບໍລິຫານທີ່ກັ່ງໄດ້ໃຫ້ວິຊີ່ຈັບສຸກ

ໃຫ້ປະຊານສາຜູ້ແທນວະຍຸດນີ້ເປັນຜູ້ລົງນາມຮັບສິນອິພຣະນິມາຮ່ອງກາແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ນໍາໄໝຕ້ານໃນສາຜູ້ແທນວະຍຸດ

ຜູ້ນໍາໄໝຕ້ານໃນສາຜູ້ແທນວະຍຸດຍ້ອມພັນຈາກຕໍ່ແທນໆເມື່ອຂາດຄຸນສມນັດຕີດັ່ງກ່າວໃນວຽກທີ່ນີ້ທີ່ອວຽກສອງແລະໄທ້ນໍາບໍາບຸນຍົງດີມາດຫາ 152 ມາໃຫ້ນັບຕົນໂດຍອຸ່ນໂລມ ໃນกรณີ່ເຂົ້ານີ້ພຣມາກຊັດຕີຍື່ຈະໄດ້ກາງແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ນໍາໄໝຕ້ານໃນສາຜູ້ແທນວະຍຸດແກ່ຕໍ່ແທນໆທີ່ວ່າງ

กุญแจสภากลาง

จำนวนสมการิก
กุญแจสภากลาง

มาตรา ๑๒๑ กุญแจสภากลางด้วยสมการิกซึ่งรายบุคคลต้องตั้งจำนวน
สองร้อยคน

ในการนี้ที่ตัวแทนของสมาชิกกุญแจสภากลางลงไว้ว่าด้วยเหตุใด ๆ และยัง
มิได้มีการเลือกตั้งสมาชิกกุญแจสภากลางแทนตัวแทนที่ว่าง ให้กุญแจสภากลาง
ด้วยสมาชิกกุญแจสภากลางที่มีอยู่

การเลือกตั้ง
สมาชิกกุญแจสภากลาง

มาตรา ๑๒๒ การเลือกตั้งสมาชิกกุญแจสภากลาง ให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขต
เลือกตั้ง

การคำนวณแทนที่จำนวนสมาชิกกุญแจสภากลางที่แต่ละจังหวัดจะพึงมี ให้
คำนวณตามวิธีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่
โดยอนุโรม

การออกเสียง
ลงคะแนน

มาตรา ๑๒๓ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกกุญแจสภากลาง มีสิทธิออกเสียงลง
คะแนนเลือกตั้งผู้สมควรรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นได้หนึ่งคน

การเลือกตั้งให้ใช้รัฐอิเล็กทรอนิกส์โดยตรงและถ้า

ในการนี้ที่จังหวัดใดมีสมาชิกกุญแจสภากลางมากกว่าหนึ่งคนให้ผู้สมควรรับเลือก
ตั้งที่ได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับจนครบจำนวนสมาชิกกุญแจสภากลางที่จะพึงมีให้ใน
จังหวัดนั้น เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกกุญแจสภากลาง

มาตรา ๑๒๔ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๕ และมาตรา ๑๐๖ มาใช้
บังคับกับคุณสมบัติ และลักษณะที่องค์การของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกกุญแจสภากลางโดย
โดยอนุโรม

คุณสมบัติและ
ลักษณะที่องค์การ
ของผู้มีสิทธิ
เลือกตั้งสมาชิก
กุญแจสภากลาง

ผู้มีสิทธิสมควร
รับเลือกตั้งเป็น
สมาชิกกุญแจสภากลาง

มาตรา ๑๒๕ บุคคลผู้มีคุณสมบัติต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมควรรับ^๑
เลือกตั้งเป็นสมาชิกกุญแจสภากลาง

- (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- (3) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (4) มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๐๗ (๕)

ผู้ต้องห้ามมิให้
ใช้สิทธิสมควร

มาตรา ๑๒๖ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้าม^๒
มิให้ใช้สิทธิสมควรรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกกุญแจสภากลาง

- (1) เป็นสมาชิกหรือผู้ตัวรังท่าแห่งอื่นของพระราชการเมือง
 (2) เป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร หรือเคยเป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร และพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรมาแล้วยังไม่เกินหนึ่งปีนับถึงวันสมัครับเลือกตั้ง
- (3) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกกุลิสภานบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ในอายุของกุลิสภาราชวักร่อนการสมัครับเลือกตั้ง
- (4) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 109

(1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (11) (12) (13) หรือ (14)

มาตรา 127 สมาชิกกุลิสภากจะเป็นรัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมือง ซึ่งห้ามของ สมัครรับเลือกตั้ง

บุคคลผู้เคยตัวรังท่าแห่งสมาชิกกุลิสภากและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกินหนึ่งปี เว้นแต่สมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามมาตรา 133 (1) จะเป็นรัฐมนตรีหรือข้าราชการการการเมืองอีก มีดัง

มาตรา 128 ให้นับหนัญญัติมาตรา 110 และมาตรา 111 มาใช้บังคับกับการกระทำอันด้องห้ามของสมาชิกกุลิสภาร่วมโดยอนุโลม

มาตรา 129 ภายใต้บังคับหนัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หลักเกณฑ์ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกกุลิสภากให้เป็นไปตามกฎหมายประจำบัตรัฐธรรมนูญ วิธีการเลือกตั้ง สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกกุลิสภาก

เพื่อประโยชน์ในการแนะนำผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยเท่าเทียมกัน ให้รัฐ ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดให้มีการปิดประกาศและติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้ง

(2) พิมพ์และจัดส่งเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งไปให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

(3) จัดหาสถานที่และจัดสรรงเวลาออกกากาค้างวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เพื่อแนะนำผู้สมัครรับเลือกตั้ง

(4) กิจการอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการตัวดำเนินการตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามกฎหมายประจำบัตรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร และสมาชิกกุลิสภาก

การแนะนำผู้สมควรรับเลือกตั้งโดยผู้สมควรรับเลือกตั้งเอง หรือบุคคลอื่น จะกระทำได้เฉพาะเท่านั้นที่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายประจำ邦รัฐธรรมนูญว่าด้วย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาเท่านั้น

อายุของวุฒิสภา
การเลือกตั้ง
สมาชิกวุฒิสภา
เป็นการทั่วไป

มาตรา 130 อายุของวุฒิสภามีกำหนดคราวละหกปีนับแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา 131 เมื่ออายุของวุฒิสภาริบสุดลง พระมหาอัยย์จะได้ ทรงทราบราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาระบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่อายุของวุฒิสภาริบสุดลง และวันเลือกตั้งต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา 168 ให้สมาชิกวุฒิสภาระบุคคลที่ ต้องกำหนดอยู่ในวันที่อายุของวุฒิสภาริบสุดลงตามวาระหนึ่ง ทำหน้าที่ต่อไป จนกว่าสมาชิกวุฒิสภาระบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

การเริ่มสมาชิกภาพ
ของผู้มีสิทธิออกเสียง
การสิ่งสุค
สมาชิกภาพ
ของสมาชิก
วุฒิสภา

มาตรา 132 สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาริบสุดลงแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา 133 สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาริบสุดลง เมื่อ

- (1) ถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา
- (2) ตาย
- (3) ลาออก
- (4) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 125
- (5) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 126
- (6) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 127
- (7) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา 128

(8) วุฒิสภามีมติตามมาตรา 307 ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง หรือ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา 96 ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ่งสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติหรือศาลมติรัฐธรรมนูญมี คำวินิจฉัย แล้วแต่กรณี

(9) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัย ประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวัน โดยไม่ได้รับอนุญาต จากประธานวุฒิสภา

(10) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิด อันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลักทรัพย์

มาตรา 134 เมื่อต้องห้ามไม่สามารถใช้กุญแจสกาวงลง เพราะเหตุใดใดจากถึงความอ่อนแอของวุฒิสภาพ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกกุญแจสกาวงแทนภายในสี่สิบวันนับแต่วันที่ต้องห้ามลงน้ำงลง เน้นแต่อายุของวุฒิสภาพจะเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

สมาชิกกุญแจสกาวงเข้ามาแทนนี้ให้อภัยในตัวแทนได้เพียงเท่าอายุของวุฒิสภาพที่เหลืออยู่

มาตรา 135 ในการพิจารณาเลือก แต่งตั้ง ให้ค่าแห่งนำหรือให้ความเห็นชอบ ให้บุคคลดำรงตำแหน่งได้ตามมาตรา 138 มาตรา 143 มาตรา 196 มาตรา 199 มาตรา 257 มาตรา 261 มาตรา 274(3) มาตรา 277 มาตรา 278 มาตรา 279(3) มาตรา 297 มาตรา 302 และมาตรา 312 ให้วุฒิสภาพแต่งตั้งคณะกรรมการชั้นคอมมอนน์ ห้าหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งนั้น รวมทั้งรวมรวมห้องที่จริงและพยานหลักฐานอันจำเป็น แล้วรายงานต่อวุฒิสภาพเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป

การดำเนินการของคณะกรรมการบริการตามวาระหนึ่ง ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาพ

กรณีที่ต้องห้าม
สมาชิกกุญแจสกาวง

ส่วนที่ 4 คณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา 136 คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบด้วยประธาน คณะกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอีกสี่คน ซึ่งพระมหาอัคริยทรงแต่งตั้งตามค่าแห่งนำของวุฒิสภาพจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

คณะกรรมการ
การเลือกตั้ง

ให้ประธานวุฒิสภาพลงนามรับstonของพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการตามวาระหนึ่ง

มาตรา 137 กรรมการการเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

คุณสมบัติของ
กรรมการการ
เลือกตั้ง

- (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบปีบริบูรณ์ในวันเสนอชื่อ

- (3) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
(4) ไม่มีลักษณะดังห้ามตามมาตรา 106 หรือมาตรา 109 (1) (2) (4)
(5) (6) (7) (13) หรือ (14)

(6) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการ
การเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(6) ไม่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ตัวร่างดำเนินการอื่นของพระองค์
การเมืองในระยะท้าปีก่อนตัวร่างดำเนินการ

(7) ไม่เป็นผู้ตรวจสอบการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจสอบแผ่นดิน

มาตรา 138 การทราบและการเลือกประธานกรรมการและการ
การเลือกตั้ง ให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้มีคณะกรรมการสรรหากรรมการเลือกตั้งจำนวนสี่คน ซึ่ง
ประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อธิการบดี
ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลทุกแห่ง ซึ่งเลือกตั้งเองให้เหลือ
สี่คน ผู้แทนพระองค์การเมืองทุกพระองค์ที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พระองค์หนึ่งคน ซึ่งเลือกตั้งเองให้เหลือสี่คน ทำหน้าที่พิจารณาสรรหาผู้มี
คุณสมบัติตามมาตรา 137 ซึ่งสมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งจำนวนห้าคน
เสนอต่อประธานวุฒิสภา โดยต้องเสนอพร้อมความยินยอมของผู้ได้รับการ
เสนอชื่อนั้น มติในการเสนอชื่อต้องกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่
ของจำนวนกรรมการทราบห้าคนแต่ละคนที่มีอยู่

(2) ให้ที่ประชุมใหญ่คอลลีกพิจารณาสรรหาผู้สมควรเป็นกรรมการการ
การเลือกตั้งจำนวนห้าคน เสนอต่อประธานวุฒิสภา โดยต้องเสนอพร้อมความ
ยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น

(3) การเสนอชื่อตาม (1) และ (2) ให้กระทำการในสามสิบวันนับแต่
วันที่มีเหตุที่ทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ตัวร่างดำเนินการตั้งแต่ล่าสุด ในกรณีที่
คณะกรรมการสรรหาตาม (1) ไม่อาจเสนอชื่อได้ภายในเวลาที่กำหนด หรือไม่
อาจเสนอชื่อได้ครบจำนวนภายในเวลาที่กำหนด ให้ที่ประชุมใหญ่คอลลีกพิจารณา
เสนอชื่อแทนจนครบจำนวนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องเสนอ
ชื่อตาม (1)

(4) ให้ประชาชนกู้ภัยสภาก็เป็นชุมชนภัยสภារะมีมติเลือกผู้ได้รับการเสนอชื่อตาม (1) (2) และ (3) ซึ่งต้องการทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในการนี้ให้ห้าคนแรกซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่ากันหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของภัยสภายืนเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการการเลือกตั้ง แต่ถ้าจำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งกล่าวมีไม่ครบห้าคน ให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรกนั้นมาให้สมาชิกภัยสภากล่าวเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนื่องกันไป และในกรณีนี้ให้ถือว่าผู้ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบห้าคน เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการการเลือกตั้งในครั้งนี้ถ้ามีผู้ได้คะแนนเสียงเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินห้าคน ให้ประธานภัยสภางัดสลากราชวัสดุให้เป็นผู้ได้รับเลือก

(5) ให้ผู้ได้รับเลือกด้วย (4) ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้ง และแจ้งผลให้ประธานภัยสภาราบ และให้ประธานภัยสภานำความทราบบังคับழุกเพื่อทรงแห่งทั้งสองไป

มาตรา 139 กรรมการการเลือกตั้ง

- (1) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเดินเดือนประจ้ำ
(2) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น
(3) ไม่ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบบบันทึก หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด
(4) ไม่ประกอบวิชาชีพอิสระอื่นใด

ในกรณีที่ภัยสภาระมติเลือกบุคคลตาม (1) (2) (3) หรือ (4) โดยได้รับความยินยอมของผู้นั้น ผู้ได้รับเลือกจะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อเมื่อผู้นั้นได้ถูกออกจากการตั้งแต่วันถัดจากวันที่ได้ต่อเมื่อผู้นั้นได้รับเลือก แต่ถ้าผู้นั้นมิได้ถูกออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพอิสระภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยได้รับเลือกให้เป็นกรรมการการเลือกตั้ง และให้นำบทบัญญัติตามมาตรา 138 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 140 กรรมการการเลือกตั้งมีภาระการตั้งแต่วันถัดจากวันที่พระมหากษัตริยทรงแต่งตั้ง และให้ตั้งแต่วันถัดจากวันที่ได้เพียงภาระเดียว กรรมการการเลือกตั้งซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ต้องอยู่ในตำแหน่ง

ข้อห้ามของ
กรรมการการ
เลือกตั้ง

ภาระการตั้ง
ตำแหน่งของ
กรรมการการ
เลือกตั้ง

เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปนี้กว่ากรรมการการเลือกตั้งซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจเข้ารับหน้าที่

การพัฒนา ค่าแทนเงินของ กรรมการ การเลือกตั้ง	มาตรา 141 นอกจากการพ้นจากค่าแทนเงินตามวาระ กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากค่าแทนเงิน เมื่อ <ol style="list-style-type: none">(1) ตาย *(2) ถูกออก(3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะที่องห้ามตามมาตรา 137 หรือมาตรา 139(4) "ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เห็นด้วยในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดสุญโภช"(5) รุฟิสภามีมติตามมาตรา 307 ให้ออกต้องนอนออกจากค่าแทนเงิน เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเห่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้
กรณีที่กรรมการ การเลือกตั้ง คนใดขาด คุณสมบัติ	มาตรา 142 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกกุญแจสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาร่วมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเห่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าร้องขอต่อประธานวัสดุสภาว่ากรรมการการเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะที่องห้ามตามมาตรา 137 หรือกระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา 139 และให้ประธานวัสดุสภาส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่ากรรมการการเลือกตั้งผู้นั้นพ้นจากค่าแทนเงินหรือไม่
กรณีที่กรรมการ การเลือกตั้ง พ้นจากค่าแทน พร้อมกัน	เมื่อศาลมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยไปยังประธานวัสดุสภาและประธานกรรมการการเลือกตั้ง <ol style="list-style-type: none">ให้นำบทบัญญัติตามมาตรา 97 มาใช้บังคับกับการพ้นจากค่าแทนเงินของกรรมการการเลือกตั้งด้วย โดยอนุโลม มาตรา 143 ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากค่าแทนเงินตามวาระพร้อมกันทั้งหมด ให้ดำเนินการตามมาตรา 138 ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการพ้นจากค่าแทนเงิน <ol style="list-style-type: none">ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากค่าแทนเงินเพราเดหุอื่นนอกจากนี้คงรวมอภิภาระ ให้นามาตรา 138 มากให้บังคับกับการสรุปผลและการเลือกกรรมการการเลือกตั้งแทนค่าแทนเงินที่ว่างนั้นโดยอนุโลม ในกรณีนี้ให้เสนอชื่อผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งต่อประธานกุญแจสภาเป็นจำนวนสองเท่าของ

ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งและให้กุญแจมิมติเลือก ห้องนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่มีการพ้นจากตำแหน่ง และให้สูญได้รับเลือกอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตำแหน่ง

มาตรา 144 คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกกุญแจ สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกกุญแจสภา กฎหมายประกอนรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระราชการเมือง กฎหมายประกอนรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและเป็นนายทะเบียนพระองค์การเมือง

มาตรา 145 คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
(1) ออกประกาศกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมายตามมาตรา 144 วรรคสอง

(2) มีค่าสั่งให้ร้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นตามกฎหมายตามมาตรา 144 วรรคสอง

(3) สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยข้อหาปัญหา หรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา 144 วรรคสอง

(4) สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(5) ประกาศผลการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ
(6) ดำเนินการอื่นตามที่กำหนดบัญญัติ

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเรียกเอกสาร หรือหลักฐานที่เก็บไว้ของจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาล พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ การสืบสวน สอบสวน หรือวินิจฉัยข้อหา

หน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลฯ หากไม่บุคคลใดฯ หรือผู้แทนองค์การเอกชน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย

ผู้ปฏิบัติความค่าสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการทันทีสืบหาข้อเท็จจริง

การจับกรรมการการเลือกตั้งในระหว่างมีพระราชกุญแจฯ ให้มีการเลือกตั้ง

มาตรา 146 ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามค่าสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่สั่งการตาม มาตรา 145

มาตรา 147 คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงโดยพัฒนาเมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมควรรับเลือกตั้ง หรือพระราชมีอง ซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งได้เขตเลือกตั้งหนึ่ง ตัดค้านว่าการเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยไม่ถูกต้อง หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(2) ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าก่อนได้รับเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร สมาชิกกุฎិสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ใดได้กระทำการใด ๆ โดยไม่สุจริตเพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้งหรือได้รับเลือกตั้งมา โดยไม่สุจริตโดยผลของการที่บุคคลหรือพระราชมีองได้กระทำการดังไป ทั้งนี้ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายประจำบัญชาระมูลญญาติ ด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรและสมาชิกกุฎិสภา กุฎหมายประจำบัญชาระมูลญญาติ ด้วยพระราชมีอง หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(3) ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการออกเสียงประชามติมิได้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งตัดค้านว่าการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งใดเป็นไปโดยไม่ถูกต้อง หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งเสร็จแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้ง ต้องพิจารณาวินิจฉัยสั่งการโดยพัฒนา

มาตรา 148 ในระหว่างที่พระราชกุญแจฯ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกกุฎិสภา หรือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติ มิผลให้บังคับ ทั้งมิได้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวน เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือในกรณีที่จับในขณะกระทำความผิด

ในการนี้ที่มีการจับกรรมการการเลือกตั้งในขณะกระทำความผิด หรือจับ หรือคุมขังกรรมการการเลือกตั้งในกรณีอื่น ให้รายงานไปยังประธานกรรมการ

การเดือกดึงโดยตัวนั้น แต่ละประชานกรรมการการเดือกดึงอาจส่งให้
ปลดอยู่ได้

ส่วนที่ ๖ บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง

มาตรา ๑๔๙ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ป้อมเป็น ผู้แทนปวงชน
ผู้แทนปวงชนชาวไทย และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อ ชาไทย
ประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๑๕๐ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิก
วุฒิสภาต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วย
ความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย ทั้งจะรักษา
ไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

มาตรา ๑๕๑ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแต่ละสภา มีประธานสภา
คนหนึ่งและรองประธานคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจาก
สมาชิกแห่งสภาทั้งสองคน ๆ ตามมติของสภา การแต่งตั้ง
ประธานและรองประธานคนหนึ่งหรือสองคน

มาตรา ๑๕๒ ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรต้องทำหนังสือ
ฉบับอาญาของสภาหรือมีการบุบสิ่ง ภาระน้ำเสียของประเทศ
ประธานสภาและรองประธานวุฒิสภาต้องทำหนังสือฉบับวันก่อนวัน
เดือกดึงประธานและรองประธานวุฒิสภาใหม่ การตั้ง
ทำหนังสือของ
ประธานและ
รองประธาน

ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานและรองประธาน
วุฒิสภา ป้อมพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามวาระคนหนึ่ง หรือวาระสอง แล้วแต่
กรณี เมื่อ

- (1) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก
- (2) ถูกออกจากการตั้ง
- (3) ต้องการทำหนังสือยกเว้นหรือรื้อเว้นหรือข้าราชการภาระไม่องค์
- (4) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก

มาตรา ๑๕๓ ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาเมื่อถูก
หน้าที่ต่าเฉินกิจการของสภาทั้งสองคน ๆ ให้เป็นไปตามที่บังคับ รองประธานเมื่อถูก
ถูกดำเนินคดีทางอาญา

หน้าที่ตามที่ประชานมอบหมายและปฏิบัติหน้าที่แทนประธานเมื่อประธานไม่สามารถหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และผู้ที่ทำหน้าที่แทนต้องวางแผนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

ประธานเข้ามาใน องค์ประชุม

มาตรา 154 เมื่อประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานและรองประธานวุฒิสภาไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกแห่งสภานั้น ๆ เสียงดังกันขึ้นเองเป็นประธานในคราวประชุมนั้น

การออกเสียง ลงคะแนน

มาตรา 155 การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าห้า十分之四ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาจึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาเรื่องเบ็ดเตล็ดกฎหมายตามมาตรา 183 และมาตรา 184 สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจะกำหนดเรื่ององค์ประชุมให้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้

มาตรา 156 การลงมติวินิจฉัยข้อบังคับให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมวล เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงข้างด้วย

ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานวุฒิสภา ต้องจัดให้มีการบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน และเปิดเผยบันทึกดังกล่าวไว้ในที่ประชุมอาจเข้าไปตรวจสอบได้ เว้นแต่กรณีการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ให้กระทำการลับ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้ และสมาชิกย่อมมีอิสระและไม่ถูกผูกพันโดยมติของพรรยาการเมืองหรืออันดีอื่นใด

เอกสารที่

มาตรา 157 ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมวุฒิสภา หรือที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมาชิกผู้ใดจากสำนักอัยค่าได้ในทางเดลงชื่อเท็จจริงแสดงความคิดเห็น หรือออกเสียงลงคะแนน ย่อมเป็นเอกสารที่โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุพื้นอ้างว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใดมีได้

เอกสารที่ตามพระราชบัญญัติไว้คุ้มครองสมาชิกผู้กล่าวถ้อยคำในการประชุม ที่มีการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ หากถ้อยคำที่กล่าวในที่

ประชุมไปปรากฏว่าในรัฐสภาและการถกเถียงค้านมีลักษณะเป็นความติดทางอาญาหรือความผิดสิทธิในทางแพ่งท่อนุคคลอื่น ซึ่งมิใช้รัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสภานั้น

ในการนี้ตามวาระสอง ถ้าสมาชิกถกเถียงค่าได้ที่อาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช้รัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสภานั้นได้รับความเสียหาย ให้ประธานแห่งสภานั้นจัดให้มีการโขลงคำชี้แจงตามที่บุคคลนั้นร้องขอตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่กำหนดให้อีกบังคับการประชุมของสภานั้น ทั้งนี้ โดยไม่กระทบกระทั่งถึงสิทธิของบุคคลในการฟ้องคดีต่อศาล

มาตรา 158 เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 157 ย่อมคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และผู้โฆษณารายงานการประชุมตามข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎร รัฐสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี และคุ้มครองไปถึงบุคคลซึ่งประธานในที่ประชุมอนุญาตให้แตลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม ตลอดจนผู้ดำเนินการถ่ายทอดการประชุมสภานั้นทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ที่ได้รับอนุญาตจากประธานแห่งสภานั้นด้วย โดยอนุโถม

มาตรา 159 ภายในสามสิบวันนับแต่วันเดือนที่ถัดจากวันเดือนที่มาประชุมเป็นครั้งแรก ให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก

ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญทั่วไป และสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ วันประชุมครั้งแรกตามวาระหนึ่ง ให้ถือเป็นวันเริ่มสมัยประชุมสามัญทั่วไป ส่วนวันเริ่มสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติให้สภารัฐสภาเป็นผู้กำหนด ในกรณีที่การเริ่มประชุมครั้งแรกตามวาระหนึ่งมีเวลาจันถั่นปีบูรพาไม่ถึงหนึ่งร้อยห้าสิบวัน จะไม่มีการประชุมสมัยสามัญนิติบัญญัติสำหรับปีนั้นก็ได้

ในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ ให้รัฐสภาดำเนินการประชุมได้เฉพาะกรณีที่บัญญัติไว้ในหมวด 2 หรือการพิจารณาว่างพระราชบัญญัติหรือว่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ การอนุมัติพระราชกำหนด การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม การให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญา การเลือกหรือการให้ความเห็นชอบให้บุคคลตัวร่างตำแหน่ง การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง การตั้งกระทรวง และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เว้นแต่รัฐสภาจะมีมติให้พิจารณาเรื่องอื่นใดด้วยคะแนนเสียงเกินกว่า半ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด เท่ากับมีอยู่ของห้องสองสภานั้น

มาตรา 160 สมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนด กำหนดเวลา สมัยประชุม

การเรียก
ประชุมรัฐสภา

สมัยประชุม
วันเริ่มต้น
ประชุม

สมัยประชุม
สามัญนิติ-
บัญญัติ

**รัฐพิธีมิตร
ประชุม**

**การประชุม
สมัยวิสามัญ**

**การร้องขอให้
เรียกประชุม
สมัยวิสามัญ**

**การเข้าชมการ
นิตวงหัวร่วมสมัย
ประชุม**

ถ้าหากหนังร้อยบี้ลิบวันได้ทำกรรมมากกว่าครึ่งจะโปรดเกล้าฯ ไปจัดกรรมม่อนให้ขยายเวลาออกไปก็ได้

การปิดสมัยประชุมสามัญก่อนครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยบี้ลิบวัน จะกระทำการได้โดยความเห็นชอบของรัฐสภา

มาตรา 161 พระมหากรจัตุริยทรงเรียกประชุมรัฐสภา ทรงเปิดและทรงปิดประชุม

พระมหากรจัตุริยจะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำรัฐพิธีมิตรประชุมสมัยประชุมสามัญทั่วไปครั้งแรกตามมาตรา 159 วาระหนึ่งด้วยพระองค์เอง หรือจะโปรดเกล้าฯ ไปจัดกรรมม่อนให้พระรัชทายาทรัชนาภิการและ หรือผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้แทนพระองค์มาทำรัฐพิธีก็ได้

มาตรา 162 เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากรจัตุริยจะทรงเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญก็ได้

มาตรา 163 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองฝ่ายรวมกัน หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองฝ่าย มีสิทธิเข้าร้องขอให้นำความการบังคับกฎหมายเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้

คำร้องขอต้องกล่าวในวาระหนึ่ง ให้ยืนต่อประธานรัฐสภา

ให้ประธานรัฐสภาได้ความทราบบันทึกและลงนามรับหนังสือพระบรมราชโองการ

มาตรา 164 ภายใต้บังคับมาตรา 163 การเรียกประชุม การขยายเวลาประชุม และการปิดประชุมรัฐสภา ให้กระทำการโดยพระราชาสกฤทญาติ

มาตรา 165 ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือในการนี้ที่จับในขณะกระทำการทำความผิด

ในการนี้ที่มีการจับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในขณะกระทำความผิดให้ร้ายงานไปบังคับประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกโดยพลัน และประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกอาจสั่งให้ปล่อยผู้ๆ ก็จับได้

ก่อเรียบเรียงที่มาตรา ๑๘๖ ให้มีการเพิ่มมาตราที่มีการดำเนินการที่อยู่อาศัยในส่วนของผู้แทนรัฐธรรมนูญหรือสมาชิก การพิจารณาคดี กฎหมายในคดีอาญา ไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสัมภัยประชุมศาลจะพิจารณาคดี ในสัมภัยประชุม นั้นในระหว่างสมัยประชุมมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสมาชิกที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือเมื่อคดีอันเกี่ยวกับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกกุลิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง หรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระราชกรณีย์ แห่งการพิจารณาคดีต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาประชุมสภา

การพิจารณาพิพากษาคดีที่ศาลได้กระทำการก่อนมีคำอ้างว่าจำเลยเป็น สมาชิกของสภาได้สภานั้น ย่อมเป็นอันได้รับ

มาตรา ๑๘๗ ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกกุลิสภาถูก กรรมการให้ไปต่อหน้าในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุม สมัย กัน หันไปสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี ต้องสั่งปล่อยทันทีถ้าประธานแห่ง สมาชิกที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ

คำสั่งปล่อยหมายรวมทั้งให้มีผลบังคับตั้งแต่วันสั่งปล่อยจนถึงวันสุดท้าย แห่งสมัยประชุม

มาตรา ๑๘๘ ในระหว่างที่อายุของสมาชิกผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง หรือ การประชุม สมาชิกผู้แทนราษฎรถูกบุบ จะมีการประชุมกุลิสภามิได้ เว้นแต่เป็นการนัดตั้งต่อไปนี้ จุลิสภานา ระหว่างที่อายุ

(1) การประชุมที่ให้กุลิสภากำหนดที่รัฐสภาตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ ของสมาชิกผู้แทน มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๒๓ โดยถือคะแนนเสียงจากจำนวนสมาชิก ราษฎรที่มีสูตรลง หรือถูกบุบ ของกุลิสภาก

(2) การประชุมที่ให้กุลิสภากำหนดที่เลือก แต่งตั้ง ให้ค้านแนะนำ หรือ ให้ความเห็นชอบ ให้บุคคลดำรงตำแหน่งได้ตามมาตรา ๑๓๘ มาตรา ๑๔๓ มาตรา ๑๙๖ มาตรา ๑๙๙ มาตรา ๒๕๗ มาตรา ๒๖๑ มาตรา ๒๗๔(๓) มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๘ มาตรา ๒๗๙(๓) มาตรา ๒๙๗ มาตรา ๓๐๒ และมาตรา ๓๑๒

(3) การประชุมที่ให้กุลิสภากำหนดที่พิจารณาและมีให้ถอดถอนบุคคล ออกจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๘๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗๐ ร่างพระราชบัญญัติหรือร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะเสนอให้ก็แต่โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ร.บ. หรือคณะกรรมการรัฐมนตรี แต่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการพิจารณา สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรจะเสนอให้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี

การเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะกระทำได้เมื่อพร้อมคุณภาพเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเสင့်กัด มีมติให้เสนอได้ และต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่า 1/5 จำนวนวันบรอง

ร่าง พ.ร.บ.
เกี่ยวกับ
การเดิน

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับวิถีการเดิน หมายความถึงร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ท่อไปนี้

(1) การตั้งขั้น ยกเลิก ลด แปลงเปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบ การบังคับอันเกี่ยวกับภัยหรืออุบัติเหตุ

(2) การจัดสร้าง รื้อ รักษา หรือซ่อมแซมแผ่นดิน หรือการโอบล้อม ประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน

(3) การก่อสร้าง หรือการใช้ประโยชน์

(4) เส้นทาง

ในการนี้ที่เป็นที่ส่งสัญญาไว้ว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ ประกาศฉบับรัฐธรรมนูญได้มีไว้ในร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการเดินที่จะต้องมีคำวินิจฉัย ของนายกรัฐมนตรีหรือไม่ ให้มีเป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการซึ่งการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคุณเป็นผู้วินิจฉัย

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจัดให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณากรณี ตามวาระคสีภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีกรณีตั้งแต่ล่าสุด

มติของที่ประชุมร่วมกันตามวาระคสีให้ใช้เสียงข้างมากเป็นประมาน ถ้า คะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงข้างตัว

การซ่องขอให้
รัฐสภาพิจารณา
กฎหมาย

มาตรา 170 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน มีสิทธิเข้าร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาแก้กฎหมายตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งรัฐธรรมนูญนี้

ค่าวัสดุของตามวาระคหบงที่องค์จัดทำไว้ร่างพระราชบัญญัติเสนอมาด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าร่วมทั้งการตรวจสอบ ให้เป็นไปตามที่ กฎหมายบัญญัติ

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ. ที่มี

มาตรา 171 ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญใดที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอและในขั้นรับหลักการไม่ถูก

ราชพาราณบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเดิน แต่สำหรับผู้แทนราชบูรพาได้แก้ไขเพิ่มเติม และ
ประชาชนสภากผู้แทนราชบูรพาเห็นว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่าง
พระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเดิน ให้ประชาชนสภากผู้แทนราชบูรพาฟังรับการพิจารณา
ให้ก่อน และภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการถัดกล่าว ให้ประชาชนสภากผู้แทน
ราชบูรพาฟังร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบบัญชารมณ์บัญญัตินี้ไปให้
ที่ประชุมร่วมกันของประชาชนสภากผู้แทนราชบูรพาและประชาชนคนคณะกรรมการธิการ
สามัญของสภากผู้แทนราชบูรพาทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย ถ้าที่ประชุมร่วมกันวินิจฉัยว่า
การแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบ
บัญชารมณ์บัญญัตินี้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเดิน ให้ประชาชนสภาก
ผู้แทนราชบูรพาฟังร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบบัญชารมณ์บัญญ
ัตินี้ไปให้นายกรัฐมนตรีรับรอง ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีไม่ให้คำรับรอง ให้สภาก
ผู้แทนราชบูรพาดำเนินการแก้ไขเพื่อมให้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราช
บัญญัติประกอบบัญชารมณ์บัญญัตินี้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเดิน

มาตรา 172 ร่างพระราชบัญญัติและร่างพระราชบัญญัติประกอบ
บัญชารมณ์บัญญัติเสนอก่อนสภากผู้แทนราชบูรพา

มาตรา 173 ร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการรัฐมนตรีอนุมัติให้ในนโยบายที่
แกลงต่อรัฐสภาตามมาตรา 211 ว่า จำเป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดิน หรือ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบบัญชารมณ์บัญญัติ หากสภากผู้แทนราชบูรพาไม่มีให้
ความเห็นชอบ และจะแนบสืบงกขึ้นให้ความเห็นชอบไม่ถึงก็คงหนึ่งของจำนวน
สมาชิกสภากผู้แทนราชบูรพาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ คณะกรรมการรัฐมนตรีอาจขอให้รัฐสภาประชุม¹
ร่วมกันเพื่อมีมติอึกครั้งหนึ่ง หากรัฐสภาไม่มีให้ความเห็นชอบ ให้ตั้งบุคคลซึ่ง
เป็นหรือมีได้เป็นสมาชิกของแต่ละสภามีจำนวนเท่ากันตามที่คณะกรรมการรัฐมนตรีเสนอก่อน
กันเป็นคณะกรรมการร่วมกันของรัฐสภาเพื่อพิจารณาเรื่องพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบบัญชารมณ์บัญญัติที่ได้พิจารณาแล้วต่อรัฐสภา ถ้ารัฐสภาพมีมติเห็นชอบด้วยร่าง
พระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบบัญชารมณ์บัญญัตินี้ ให้ดำเนินการต่อ
ไปตามมาตรา 93 ถ้ารัฐสภาพมีมติไม่ให้ความเห็นชอบ ให้ร่างพระราชบัญญัติหรือ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบบัญชารมณ์บัญญัตินี้เป็นอันตกไป

ลักษณะเป็นร่าง
พ.ร.บ.เกี่ย
ด้วยการเดิน

การเสนอ
ร่าง พ.ร.บ.

มาตรา 174 ภายในที่บังคับมาตรา 173 เมื่อสภាឡผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศนียกองรัฐธรรมนูญที่เสนอตามมาตรา 172 และลงมติเห็นชอบแล้ว ให้สภាឡผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติประกาศนียกองรัฐธรรมนูญนั้นต่อวุฒิสภา วุฒิสภาต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศนียกองรัฐธรรมนูญที่เสนอมาแล้วให้เสร็จภายในหกสิบวัน แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศนียกองรัฐธรรมนูญนั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเงิน ต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสามสิบวัน ทั้งนี้ เน้นแต่วุฒิสภานั้นได้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน กារหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม และให้เริ่มนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศนียกองรัฐธรรมนูญนั้นมาถึงวุฒิสภา

ระยะเวลาตั้งกล่าวในวรคหนึ่ง ไม่ได้นับรวมระยะเวลาที่อยู่ในระหว่าง
การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา 177

ถ้าวุฒิสภารัฐมนตรีร่วมกับนายกตัวแทนของรัฐบาลที่ได้รับการแต่งตั้งโดยบัญญัติให้เป็นผู้ดูแลและดูแลการดำเนินการตามกฎหมายนี้ให้ดีและมีประสิทธิภาพ

ในกรณีที่ประธานสภารัฐແທນວະນາງມีได้แจ้งไปว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเงินให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเงิน

มาตรา 176 ภายใต้บังคับมาตรา 180 เมื่อวุฒิสภาพ้าให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบวิธีธรรมนูนเสร็จแล้ว

(1) ถ้าเห็นชอบด้วยกับสภาพผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการท่อไปตามมาตรา 93

(2) ถ้าไม่เห็นชอบด้วยกันสภากู้แผ่นราชบูร ให้ยกยั้งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศนียกุลนี้ไว้ก่อนและส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ให้อ่านในวันพุธของเดือนมกราคมปี พ.ศ.๒๕๖๔

(3) ถ้าแก้ไขเพิ่มเติมให้ส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้วไปยังสภาผู้แทนราษฎร ถ้าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติม ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 93 ถ้าเป็นกรณีอื่น ให้แต่ละสภารัฐบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ มีจำนวนเท่ากันตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนด ประกอบเป็นคณะกรรมการชิการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น และให้คณะกรรมการชิการร่วมกันรายงานและเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการชิการร่วมกันได้พิจารณาแล้ว ต่อสภาทั้งสอง ถ้าสภาทั้งสองต่างเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการชิการร่วมกันได้พิจารณาแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 93 ถ้าสภาได้สภานี้ไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไว้ก่อน

คณะกรรมการชิการร่วมกันอาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแตลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้ และออกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 157 และมาตรา 158 นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่ตามมาตรานี้ด้วย

การประชุมคณะกรรมการชิการร่วมกันต้องมีกรรมการของสภาทั้งสองมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการหัวหน้าทั้งหมดจะเป็นองค์ประชุม และให้รับหนบัญญัติมาตรา 194 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 176 ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ต้องยับยั้งไว้ตามมาตรา 175 นั้น สภาผู้แทนราษฎรจะยกเว้นพิจารณา ใหม่ได้ต่อเมื่อเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันได้ล่วงพ้นไปแล้วแต่วันที่รัฐสภาส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นศึกษาไปยังสภาก่อนแล้ว สำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา 175 (2) และนับเพิ่มวันที่สภาได้สภานี้ไม่เห็นชอบด้วย สำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา 175 (3) ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าสภากลับไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้รับความเห็นชอบของรัฐสภา แต่ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 93

ร่าง พ.ร.บ.
ที่ถูกยับยั้ง

ถ้าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญที่ต้องยังยังให้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเดิน สถาบันแห่งราชบูรพาจายกร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญนั้นเพื่อพิจารณาใหม่ได้ทันที ในกรณีที่เข่นว่า ถ้าสถาบันแห่งราชบูรพาจายกร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมการอธิการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่าหalfของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสถาบันแห่งราชบูรพาจายกรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 93

การเสนอร่าง พ.ร.บ. ที่มี หลักการเดียวกัน

มาตรา 177 ในระหว่างที่มีการยับยั้งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญโดยตามมาตรา 175 คณะกรรมการศึกษาและอบรมนัดหรือสมมิชชัน สถาบันแห่งราชบูรพาจายกร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญที่ต้องยับยั้งให้ มีได้

ในการนี้ที่สถาบันแห่งราชบูรพาจายกร ให้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญที่เสนอหรือส่งให้พิจารณาทันที เป็นร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญที่ต้องยับยั้งให้ ให้ประธานสถาบันแห่งราชบูรพาจายกรหรือประธาน ผู้ฝึกงานสถาบันแห่งราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญดังกล่าว ให้คำลาวัสดุธรรมนูญในจดหมายว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญ ที่ต้องยับยั้งให้ ให้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป

ร่าง พ.ร.บ.
หลักสูตร
พื้นฐาน

มาตรา 178 ในกรณีที่อายุของสถาบันแห่งราชบูรพาจายกรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสถาบันแห่งราชบูรพาจายกร ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือบรรดา.r ร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นกำหนดวันและมีได้พระราชทานคืนมา ให้เป็นอันตกไป

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.
ภายหลังการ
เดือดตั้งทั่วไป

ในการนี้ที่อายุของสถาบันแห่งราชบูรพาจายกรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสถาบันแห่งราชบูรพาจายกร ภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสถาบันแห่งราชบูรพาจายกรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป รัฐสภา สถาบันแห่งราชบูรพาจายกร หรือผู้อุปถัมภ์ สถาบันแห่งราชบูรพาจายกร จะพิจารณา.r ร่างรัฐธรรมนูญ

แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญ ที่รัฐสภาผ่านมีได้ให้ความเห็นชอบต่อไปได้ ถ้าคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลัง การเลือกตั้งทั่วไปร้องขอภายในหนึ่งเดือนนั้นแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรก หลังการเลือกตั้งทั่วไป และรัฐสภามีมติเห็นชอบด้วย แต่ถ้าคณะกรรมการที่มีได้ร้องขอภายในกำหนดเวลาตั้งแต่ล่า ให้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญเป็นอันตกไป

การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติ หรือ ร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญต่อไปตามวาระสอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมรัฐสภา

มาตรา 179 งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ ถ้าพระราชบัญญัติติงงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณก่อน นั้นไปพลางก่อน

มาตรา 180 ร่างพระราชบัญญัติติงงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติติงงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติ โอนงบประมาณรายจ่าย สถาบันแห่งราชภูมิพลังงานให้เสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าสิบแต่ห้าที่ร่างพระราชบัญญัติตั้งก่อสำรวมถึงสถาบันแห่งราชภูมิพลังงาน

ถ้าสถาบันแห่งราชภูมิพลังงานร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาที่ก่อตัวในวาระหนึ่ง ให้ถือว่าสถาบันแห่งราชภูมิพลังงานได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้เสนอร่างพระราชบัญญัติตั้งก่อตัวที่อุปถัมภ์

ในการพิจารณาของอุปถัมภ์ สถาบันจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบภายในยี่สิบห้านับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงอุปถัมภ์ โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมได้ ถ้าไม่ได้ ถ้าหันกำหนดเวลาตั้งก่อสำรวมถึงสถาบันให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น ในการนี้เช่นนี้และในการนี้ที่อุปถัมภ์ให้ความเห็นชอบ ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 93

ถ้าร่างพระราชบัญญัติตั้งก่อสำรวมถึงสถาบันไม่เห็นชอบด้วย ให้นำทบัญญัติมาตรา 176 วาระสอง มาให้บังคับโดยอนุโลม

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติติงงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติติงงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติ โอนงบประมาณรายจ่าย สมชิกสถาบันแห่งราชภูมิพลังงานประยุกต์เพิ่มเติมรายการหรือ

งบประมาณ
แผ่นดิน

กำหนดเวลา
พิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.
งบประมาณ
ของสถาบัน
แห่งราชภูมิ

กำหนดเวลา
พิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.
งบประมาณ
ของอุปถัมภ์

การเมือง
ร่าง พ.ร.บ.
งบประมาณ

จำนวนไม่รายก็มีได้ “แต่อ่าจ้วยภูตติดตัวในที่สุดหนีรีดัดก่อนร้ายจ่ายซึ่ง
มิใช่รายจ่ายตามที่อุดหนักพันอย่างโดยย่างหนึง ดังต่อไปนี้

- (1) ດິນສ່ວນໃຊ້ຕັ້ນເງິນງົງ
 - (2) ດອກເນີຍເງິນງົງ
 - (3) ເຜົນທີ່ກ່າວນລືໄຫ້ຈໍາຍຕາມກຸ່ມມາຍ

ในการพิจารณาของสถาบันราชภัฏหรือของคณะกรรมการธุการ การเสนอ
การประยุกต์ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสถาบันราชภัฏ
ราชภัฏ สมาชิกวุฒิสถา หรือกรรมธิการ มีส่วนได้เสียโดยตรงหรือโดยอ้อมใน
การใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำไม่ได้

ในการนี้ที่สมาชิกสภากฎหมายทราบหรือสมาชิกกฎหมาย มีจำนวนไม่น้อย กว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาเห็นว่ามีการ กระทำฝ่าฝืนบทบัญญัติตามพระราชบก ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อ พิจารณา และศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้ รับความเห็นดังกล่าว ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำฝ่าฝืนบท บัญญัติตามพระราชบก ให้การเสนอการเปลี่ยนผู้ หรือการกระทำดังกล่าวล้วนผลไป

มาตรา 181 การซ้ายเงินแห่งศินจะกระทำให้เกิดเฉพาะที่ได้ออนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณกฎหมายเดียวกับการโอนงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง เว้นแต่ในการนี้จะเป็นเรื่องด่วนจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ในการนี้เข่นว่ามีต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายชดใช้ในพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป หรือเว้นแต่เป็นกรณี特例มาตรา 230 วรรคสอง

มาตรา 182 สถาบันราชภัฏและวิทยาลัยสามัญอ่านใจความการบริหารราชการแผ่นดินโดยบทบัญญติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 183 สมกิจสภាឡผู้แทนราษฎรหรือสมกิจกุลสภากุกคนมีสิทธิ์ตั้งกรรมการรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรียอมมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบเมื่อคณะกรรมการรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

ข้อห้ามในการ
พิจารณากร่าง
พ.ร.บ.
งบประมาณ

การเขียน
และพิมพ์ในภาษาไทย
สำหรับผู้เรียนต่างด้าว

การศึกษา
บริหารราชการ
แห่งนักเรียน
การสอนและ
ตอบกล่าวที่ถูกต้อง

10 of 10

มาตรา 184 การบริหารราชการแผ่นดินเรื่องใดที่เป็นปัญหาสำคัญที่อยู่ในความสนใจของประชาชน เป็นเรื่องที่กระทรวงประจำตนของประเทศไทยหรือประชาชน หรือที่เป็นเรื่องเร่งด่วน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอาจแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรก่อนเริ่มประชุมในวันนั้นว่าจะถ้าหากนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดินนั้นโดยไม่ต้องระบุคำแนะนำและให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรบรรจุเรื่องดังกล่าวไว้ในวาระการประชุมวันนั้น

ภารกิจและการตอบกลับกระตุ้นความตระหนักรู้ให้การดำเนินการได้สืบภาคีและครั้งและให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นตั้งกระตุ้นความตัววิจารณ์เรื่องการบริหารราชการแผ่นดินนั้นได้เรื่องละเอียดเกินสามครั้ง ห้ามนี้ ตามที่ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา 185 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าสองในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าซื้อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ญัตติที่ตั้งกล่าวต้องเสนอขอผู้สมควรที่ต้องทำหนังนายกรัฐมนตรีคนต่อไปซึ่งเป็นบุคคลตามมาตรา 201 วรรคสอง ด้วย และเมื่อได้มีการเสนอญัตติแล้ว จะมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรได้เว้นแต่จะมีการถอนญัตติหรือการลงมตินั้นไม่ได้คะแนนเสียงตามวาระสาม

การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามวาระหนึ่ง ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของนายกรัฐมนตรีที่มีพฤติกรรมน่ารำคาญผิดปกติส่อไปในทางทุจริต ท่องหน้าที่ราชการ หรือจงใจฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย จะเสนอโดยไม่มีการยื่นคำร้องขอตามมาตรา 304 ก่อน มิได้ และเมื่อได้มีการยื่นคำร้องขอตามมาตรา 304 แล้ว ให้ดำเนินการต่อไปได้โดยไม่ต้องรอผลการดำเนินการตามมาตรา 305

เมื่อการอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลงโดยมีใช้ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิด อภิปรายนั้นไป ให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ การลงมตินี้ การลงมตินี้ในกรณีที่เป็นเรื่องที่ต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

การตั้งกระตุ้น
ความตัววิจารณ์
การบริหาร
ราชการแผ่นดิน

การเปิดอภิปราย
ทั่วไปเพื่อลงมติ
ไม่ไว้วางใจ
นายกรัฐมนตรี

การที่มี
ความเสี่ยง
ไม่ใช่ว่าใจ
ไม่มากก็
ก็หนึ่ง

การเบิด
ยกประยุ
ท์ทั่วไป
เพื่อลงมติ
ไม่ใช่ว่าใจ
นายกรัฐมนตรี

การขอเบิด
ยกประยุ
ท์ทั่วไป
ในสภาราช

การประชุมลับ

การทั้งหมด
กรรมการ

ในการที่มีไม่ใช่ว่าใจมีความเสี่ยงนี้ถือว่าก้าวหนึ่งของจำนวนสมาชิกห้องหมอดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเข้ามาเรียนรู้ด้วยการเปิดเผยกับประธานนั้น เป็นอันหมายความว่าที่จะเข้ามาเรียนรู้ด้วยการเปิดเผยกับประธานหัวหน้าเพื่อลงมติไม่ใช่ว่าใจนายกรัฐมนตรีอีกด้วยผลสมัยประชุมนั้น

ในการที่มีไม่ใช่ว่าใจมีความเสี่ยงมากกว่าก้าวหนึ่งของจำนวนสมาชิกห้องหมอดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรนำชื่อผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อตามวาระห้องหมอดที่นั่นทราบบังคับคุมทุกเพื่อทรงแต่งตั้งหัวหน้า และมีให้แล้วมาตรา 202 มาใช้บังคับ

มาตรา 186 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกห้องหมอดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้ามาเรียนรู้ด้วยการเปิดเผยกับประธานหัวหน้าเพื่อลงมติไม่ใช่ว่าใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล

ให้บังคับหนึ่งเดือนมาตรา 195 วาระสอง วาระสาม และวาระสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 187 สมาชิกกฎหมายสภาจำนวนไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกห้องหมอดเท่าที่มีอยู่ของกฎหมายสภา มีสิทธิเข้ามาเรียนรู้ด้วยการเปิดเผยกับประธานหัวหน้าเพื่อให้คณะกรรมการรัฐมนตรีแต่งตั้งหรือเข้าแข่งปัจจุหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน โดยไม่มีการลงมติ

การขอเบิดเผยกับประธานหัวหน้าตามมาตรานี้ จะกระทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่ง

มาตรา 188 การประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมกฎหมายสภาและการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ป้อมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมแต่ละสภา แต่ถ้าคณะกรรมการรัฐมนตรีหรือสมาชิกของแต่ละสภา หรือสมาชิกของห้องสองสภาร่วมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกห้องหมอดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาหรือจำนวนสมาชิกของห้องสองสภาเท่าที่มีอยู่รวมกันแล้วแต่กรณี ร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ

มาตรา 189 สภาผู้แทนราษฎรและกฎหมายสภา มีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมการธุรการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิก ตั้งเป็นคณะกรรมการธุรการวิสามัญเพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวน หรือคึกข่ายเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา และรายงานต่อสภา มติทั้งคณะกรรมการมีการวิสามัญดังกล่าวต้องระบุกิจการหรือเรื่องให้ชัดเจนและไม่ซ้ำหรือซ้อนกัน

๓๒ คณะกรรมการพิจารณาความชอบด้วยอิมเมจ่าจากค่าสั่งเรียกเข้ามาจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใด มาแสดงข้อเท็จจริง หรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำการในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาอยู่นั้นได้

ในการนี้ที่บุคคลตามวาระสองเป็นข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ให้ประธานคณะกรรมการแจ้งให้รัฐมนตรีชื่นบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหน่วยงานที่บุคคลนั้นสังกัดทราบและมีคำสั่งให้บุคคลนั้นดำเนินการตามวาระสอง เว้นแต่เป็นกรณีที่เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ให้ถือว่าเป็นเหตุยกเว้นการปฏิบัติตามวาระสอง

เอกสารซึ่งที่บัญญัติไว้ในมาตรา 157 และมาตรา 158 นั้นให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่ตามมาตรานี้ด้วย

กรรมการสามารถอ่านตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพื้นที่เมืองหรือกลุ่มพื้นที่และการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 191 ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนตามวาระที่

มาตรา 190 การพิจารณาว่าพระราชนบัญญัติที่ประธานเสนอให้ประธานและคณะกรรมการหรือทุกเพลเสนา ทางสภาผู้แทนราษฎร มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก สตรี และคนชรา หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ หากสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้พิจารณาโดยกรรมการเต้มสภาพ ให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการพิจารณาที่มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด

มาตรา 191 สภาผู้แทนราษฎรและทุกฝ่าย มีอำนาจตราข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภา เรื่องหรือกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาที่มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการ วิธีการประชุม การเสนอกันและพิจารณาว่าพระราชนบัญญัติและร่างพระราชนบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ การเสนอญัตติ การบริการ การอภิปราย การลงมติ การบันทึกการลงมติ การเปิดเผยการลงมติ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาความเป็นไปตามและความเรียบเรียบ ประมวลจริยธรรมของสมาชิกและกรรมการ

การเรียก
เอกสารจาก
บุคคลใดหรือ
เรียกบุคคลใด
มาชี้แจงใน
ที่ประชุมคณะกรรมการ

จำนวน
กรรมการ
สามัญ

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ.
เกี่ยวกับเด็ก
สตรี และ
คนชรา หรือ
ผู้พิการ

การตรา
ข้อบังคับ
การประชุม

และกิจการอื่นเพื่อต่อ挺ในการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญด้วย

มาตรา 192 สาระสำคัญที่ต้องมีในกฎหมายประจำบอรัฐธรรมนูญ
เรื่องต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาล ให้เป็นสาระสำคัญที่ต้องมีใน
กฎหมายประจำบอรัฐธรรมนูญเรื่องนั้น ๆ ตามรัฐธรรมนูญนี้

ส่วนที่ 8 การประชุมร่วมกันของวุฒิสภา

กรณีที่รัฐสภา
ประชุมร่วมกัน

มาตรา 193 ในกรณีต่อไปนี้ ให้วุฒิสภาประชุมร่วมกัน

(1) การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตาม

มาตรา 19

(2) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อวุฒิสภาตาม

มาตรา 21

(3) การรับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่ยกร่างไว้ด้วยการสืบราช
สันตติวงศ์ พรบพุทธศักราช 2467 ตามมาตรา 22

(4) การรับทราบหรือให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติตาม
มาตรา 23

(5) การร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประจำบอรัฐธรรมนูญใหม่ตามมาตรา 94

(6) การมีมติให้วุฒิสภาพิจารณาเรื่องอื่นในสมัยประชุมสามัญนี้โดยบัญญัติ
ให้ตามมาตรา 169

(7) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมตามมาตรา 160

(8) การเปิดประชุมวุฒิสภาตามมาตรา 161

(9) การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาเรื่องพระราชบัญญัติหรือร่าง
พระราชบัญญัติประจำบอรัฐธรรมนูญตามมาตรา 173

(10) การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม
ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประจำบอรัฐธรรมนูญต่อไปตาม
มาตรา 178 วรรคสอง

(11) การตราข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาตามมาตรา 194

(12) การแต่งตั้งโดยนายตามมาตรา 211

- (13) การเปิดอกป้ายห้าวไปตามมาตรา 213
- (14) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสังคมตามมาตรา 223
- (15) การให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญาตามมาตรา 224
- (16) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา 313

มาตรา 194 ใน การประชุมร่วมกันของรัฐสภาให้ใช้อันบังคับการ ซึ่งบังคับที่ใช้ ประชุมรัฐสภา ในระหว่างที่ยังไม่มีอันบังคับการประชุมรัฐสภาให้ใช้อันบังคับ ในการประชุม ร่วมกัน การประชุมสภาผู้แทนราษฎรโดยอนุโถมไปพหลังก่อน

มาตรา 195 ใน การประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้นำบทที่ใช้แก่ อัตราส่วน สถาบัน สถาบันมาใช้บังคับโดยอนุโถม เว้นแต่ในเรื่องการตั้งคณะกรรมการบริหาร กรรมการบริหารซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกของแต่ละสภาจะต้องมีจำนวนตาม หรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภา

ส่วนที่ 7 ผู้ตรวจสอบการแผ่นดินของรัฐสภา

มาตรา 196 ผู้ตรวจสอบการแผ่นดินของรัฐสภา มีอำนาจไม่เกินสามคน ผู้ตรวจสอบ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของภูมิสากาจากผู้ซึ่งเป็นที่ยอมรับด้วยกันเอง แผนกของ ของประชาชน มีความรอบรู้และมีประสบการณ์ในการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐสภา วิสาหกิจ หรือกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของสาธารณะ และมีความ ซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

ให้ประธานภูมิสากลงนามรับสนองพระบรมราชโองการเพื่อตั้งผู้ตรวจสอบ การแผ่นดินของรัฐสภา

คุณสมบัติ ลักษณะที่ต้องห้าม การสรรหา และการเลือกผู้ตรวจสอบ การแผ่นดินของรัฐสภา ให้เป็นไปตามกฎหมายประจำรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจสอบ การแผ่นดินของรัฐสภา

ผู้ตรวจสอบการแผ่นดินของรัฐสภา มีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่ วาระการดำรง พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว ตำแหน่ง

มาตรา 197 ผู้ตรวจสอบการแผ่นดินของรัฐสภา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ อ่านหน้าที่ ของผู้ตรวจสอบ การแผ่นดินของ

- (1) พิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนในการนี้
- (2) การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนืออ่านใจ รัฐสภา

หน้าที่ตามกฎหมายของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ
หน่วยงานของรัฐ หรือวัสดุสานัก หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(๙) การปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ
พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือวัสดุสานัก หรือ
ราชการส่วนท้องถิ่น ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชนโดย
ไม่เป็นธรรม ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือไม่ชอบด้วยอ่านใจหน้าที่ก็ตาม

(๑) การนឹងគ្រាមក្នុងមីត្តិស្ស

(๒) จัดทำรายงานพร้อมทั้งเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะต่อวัสดุสาน
มาตรา ๑๙๘ ในกรณีที่ผู้ตรวจสอบการแผ่นดินของวัสดุสานเห็นว่าบท
บัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือการกระทำใดของบุคคลใดตามมาตรา
๑๙๗ (๑) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้ผู้ตรวจสอบการแผ่นดินของ
วัสดุสานเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองเพื่อพิจารณา
วินิจฉัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ หรือ
กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลปกครอง แล้วแต่กรณี

ให้ศาลมีรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง แล้วแต่กรณี พิจารณาในวินิจฉัย
เรื่องที่ผู้ตรวจสอบการแผ่นดินของวัสดุสานเสนอตามวรรคหนึ่งโดยไม่ใช้ก็ได้

ส่วนที่ ๘ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ

มาตรา ๑๙๙ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วย
ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอื่นอีกสิบคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรง
แต่งตั้งตามค่าแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการ
คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์ ทั้งนี้ โดยต้องคำนึงถึงการมี
ส่วนร่วมของผู้แทนจากองค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนด้วย

ให้ประธานาธิบดีกล่าวลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธาน
กรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คุณสมบัติ ลักษณะดังต่อไปนี้ การสรรหา การเลือก การออดต่อน และ
การกำหนดค่าตอบแทนกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้เป็นไปตามที่
กฎหมายบัญญัติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีวาระการตั้งแต่งหนังหกปีนับแต่ วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ตั้งแต่งหนังได้เพียงวาระเดียว ระหว่างการตั้งแต่งหนัง

มาตรา 200 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอัน เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรืออันไม่เป็นไปตามพันธกิจการณ์ระหว่างประเทศ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการการแก้ไขที่ เหมาะสมท่องบุคคลหรือน่วยงานที่กระทำการหรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อ ดำเนินการ ในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอให้รายงานต่อ รัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป

(2) เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการป้องกันภัยธรรมัย กฎ หรือ ชื่อบังคับ ท่อรัฐสภาและคณะกรรมการนิติกร เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(3) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิ มนุษยชน

(4) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์การเอกชน และองค์การอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน

(5) จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน ภายในประเทศและเสนอต่อรัฐสภา

(6) อ่านใจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องคำนึงถึง ผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชนประกอบด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐาน ที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ รวมทั้งมีอำนาจอื่น เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ระหว่างการตั้งแต่งหนัง

อำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชน แห่งชาติ

คณะกรรมการตุรี

การแต่งตั้ง
คณะกรรมการตุรี

มาตรา 201 พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งและรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินสามสิบห้าคนประกอบเป็นคณะกรรมการตุรีมีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน

นายกรัฐมนตรีต้องแต่งตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา 118 (7) ในอายุของสภาผู้แทนราษฎรชุดเดียวกัน

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

การพิจารณา
ผู้ซึ่งสมควร
แต่งตั้งเป็น
นายกรัฐมนตรี

มาตรา 202 ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกตามมาตรา 159

การเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกห้าหมู่เท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรบ้วง

มติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นชอบด้วยในการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรี ต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกห้าหมู่เท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร การลงมติในการนี้เข่นว่านี้ให้กระทำโดยการลงคะแนนโดยเสียง

การนี้ที่
ไม่มีผู้ใดได้รับ
คะแนนเสียง
เห็นชอบให้
เป็นนายก
รัฐมนตรี

มาตรา 203 ในกรณีที่พ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรกแล้วไปปรากฏว่ามีบุคคลได้ได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบให้ได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามมาตรา 202 วรรคสาม ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรนำความขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งบุคคลซึ่งได้รับคะแนนเสียงสูงสุดเป็นนายกรัฐมนตรี

ข้อที่สองของ
คณะกรรมการตุรี

มาตรา 204 นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกกุฎិสภានในขณะเดียวกันไม่ได้

สมาชิกสภากู้เงินรายวาร์ปั้งได้วรับแต่งตั้งเป็นนายกัวร์มันศรีหรืออัวร์มันศรี นายกัวร์มันศรีให้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภากู้เงินรายวาร์ปั้งในวันถัดจากวันที่ครบสามสิบวันนั้น หรืออัวร์มันศรีพ้นจากตำแหน่ง ส.ส. แต่วันที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง

มาตรา 205 ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อ รัฐมนตรี พระมหาอัยศรีด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า
ข้าพระพุทธเจ้าจะรักษาภารกิจที่ต่อพระมหากรุณาธิคุณและจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์
สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศไทยและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตาม
เชิงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

มาตรา 206 รัฐมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะท่องเทาม คุณสมบัติของ
ตั้งท่อไปนี้ รัฐมนตรี

- (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์

(3) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(4) ไม่มีลักษณะทั้งห้าตามมาตรา 109 (1) (2) (3) (4) (6) (7) (12)

(13) หรือ (14)

(5) ไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมาอย่างไม่ถึงห้าปีก่อนได้รับแต่งตั้ง เว้นแต่ในความมั่นคงอันได้กระทำโดยประมาท

(6) ไม่เป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งสมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกินหนึ่งปีนับถึงวันที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี เว้นแต่สมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามมาตรา 133 (1)

มาตรา 207 รัฐมนตรีจะเป็นผู้ราชการซึ่งมิได้แต่งหรือเป็นเดือน ข้อห้ามของ
ประจำเดือนจากผู้ราชการตามนี้ดังนี้

มาตรา 208 รัฐมนตรีจะตั้งกรรมการท่านหนึ่งหรือสองคนทำการไต่สวนที่บัญญัติในมาตรา 110 มได้ เว้นแต่ตัวแทนที่ต้องตั้งกรรมการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และจะตั้งกรรมการท่านหนึ่งโดยในห้องหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใดก็มได้ด้วย

มาตรา 209 รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือ

บริษัทต่อไป ทั้งนี้ ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติในการนี้ให้รัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากการนี้ต้องกล่าวต่อไป ให้รัฐมนตรีผู้นั้นแจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และให้รัฐมนตรีผู้นั้นโอนหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าวให้นิติบุคคล ซึ่งจัดการหัวร้ายลินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

หันมือให้รัฐมนตรีผู้นั้นกระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการเข้าไปเบียดบีบหรือจัดการใด ๆ เกี่ยวกับหุ้นหรือกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าว

การเข้า
ประชุมสภา

มาตรา 210 รัฐมนตรียอมมีสิทธิเข้าประจำรัฐและແດลงห้องเสียงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภา แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน ในกรณีที่สภาพแหนณราชภูมิหรือภูมิสภาพมีมติให้เข้าประจำในเรื่องใด รัฐมนตรีต้องเข้าร่วมประชุม

เอกสารที่บัญญัติไว้ในมาตรา 157 และมาตรา 158 ให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การทดสอบ
นโยบาย

มาตรา 211 คณะกรรมการที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องແດลงนโยบายต่อรัฐสภาโดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา 157 และมาตรา 158 ให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ก่อนແດลงนโยบายต่อรัฐสภาตามวาระคนึง หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนเชิงทางปฏิบัติให้เดินทางเข้าไป จะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน คณะกรรมการที่เข้ารับหน้าที่จะดำเนินการไปพลาสก่อนเพียงเท่าที่จำเป็นก็ได้

การบริหาร
ราชการแผ่นดิน
ของรัฐมนตรี

มาตรา 212 ในกระบวนการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่ได้ແດลงไว้ตามมาตรา 211 และต้องรับผิดชอบต่อสภาพแหนณราชภูมิในหน้าที่ของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อรัฐสภาในนโยบายที่ได้ไปยังประธานรัฐสภาให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้ ในกรณีเข่นว่ามี รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

การบีบ
อภิปรายทั่วไป
เพื่อพิจารณา
คดีที่

มาตรา 213 ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการบริหารราชการแผ่นดินที่คณะกรรมการที่เห็นสมควรจะพึงความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกกุลิสภา นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้ ในกรณีเข่นว่ามี รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

มาตรา 214 ในกรณีที่คนละรัฐมนตรีเห็นว่ากิจกรรมในเรื่องใดอาจ การออกเสียง
กระทบถึงประโยชน์ได้เสียของประเทศไทยหรือประชาชน นายกรัฐมนตรีโดยความ ประชามติ
เห็นชอบคนละรัฐมนตรีอาจปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภา เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงประชามติได้

การออกเสียงประชามติต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการขอปรึกษา ความเห็นของประชาชนว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกิจกรรมสำคัญในเรื่องใด เรื่องหนึ่งตามวรรคหนึ่งซึ่งมิใช่เรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ การออกเสียง ประชามติที่เกี่ยวข้องด้วยบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือคนละบุคคลใดคนละบุคคลหนึ่ง โดยเฉพาะ จะกระทำการได้

ประกาศตามวรรคหนึ่งต้องกำหนดวันให้ประชาชนออกเสียงประชามติ ซึ่งจะต้องไม่ก่อนแก้ไขบัน្តและไม่หลังแก้ไขบัน្តแล้วอย่างน้อยสิบวันนับแต่วันประกาศในราช กิจจานุเบกษา และวันออกเสียงประชามติต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราช อาณาจักร การกำหนด วันออกเสียง ประชามติ

ในระหว่างที่ประกาศตามวรรคหนึ่งมีผลใช้บังคับรัฐต้องดำเนินการให้ บุคคลฝ่ายที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบตัดสินใจการันตี แสดงความคิดเห็นของตนได้ โดยเท่าเทียมกัน

บุคคลผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถออกเสียงประชามติโดยเสียง ผู้มีสิทธิออกเสียง ประชามติ

ในการออกเสียงประชามติ หากผลปรากฏว่ามีผู้มาใช้สิทธิออกเสียง ประชามติเป็นจำนวนไม่มากกว่านึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ ให้ถือว่าประชาชนโดยเสียงข้างมากไม่เห็นชอบด้วยกันเรื่องที่ขอปรึกษานั้น แต่ ถ้ามีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงประชามติมากกว่านึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิออก เสียงประชามติและปรากฏว่าผู้ออกเสียงประชามติโดยเสียงข้างมากให้ความ เห็นชอบ ให้ถือว่าประชาชนโดยเสียงข้างมากเห็นชอบด้วยกันเรื่องที่ขอ ปรึกษานั้น ผลการ ออกเสียง ประชามติ

การออกเสียงประชามติตามมาตรานี้ให้มีผลเป็นเพียงการให้คำปรึกษา แก่คอมมิชชันในเรื่องที่

หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

การพัฒนา ค่าแห่งของ รัฐมนตรี	มาตรา 215 รัฐมนตรีที่งดค่าเดินทางจากต่างประเทศ นี้อ้าง (1) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา 216. (2) อายุสภาน้ำเสียงรายบุรีสิ้นสุดลงหรือมีการบุกสภาน้ำเสียงรายบุรี (3) ถอนรัฐมนตรีออกจาก
	คณะกรรมการที่หันจากค่าแห่งนี้ ต้องอยู่ในค่าแห่งนี้เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะกรรมการที่หันจากค่าแห่งนี้ที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ แต่ในการนี้หันจากค่าแห่งนี้ตาม (2) จะใช้อำนาจแต่งตั้งหรือถ่ายโอนราชการซึ่งมีค่าแห่งนี้หรือผู้ใดต่อประชาราหรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือให้บุคคลตั้งกล่าวหันจากค่าแห่งนี้ มิได้เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการเดียวกันนี้
	มาตรา 216 ความเป็นรัฐมนตรีที่หันจากค่าแห่งนี้และอยู่ในระหว่างที่ปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสอง
	ในการนี้ที่ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา 216 (1) (2) (3) (4) (6) หรือ (8) ให้ดำเนินการตามมาตรา 202 และมาตรา 203 โดยอนุโลม
การสิ้นสุด ความเป็น รัฐมนตรี	มาตรา 216 ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะด้าน เมื่อ (1) ตาย (2) ถูกออก (3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะดังที่ห้ามตามมาตรา 206 (4) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก (5) สภาน้ำเสียงรายบุรีมีมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา 185 หรือมาตรา 186 (6) กระทำการอันด้องห้ามตามมาตรา 208 หรือมาตรา 209 (7) มิพำนัชธรรมารชื่องการตามมาตรา 217 (8) รุขิสภามีมติตามมาตรา 307 ให้ถูกออกโดยออกจากค่าแห่งนี้ ให้ไม่บัญญัติมาตรา 96 และมาตรา 97 มาใช้บังคับกับการสิ้นสุดของความเป็นรัฐมนตรีตาม (2) (3) (4) หรือ (6)
	มาตรา 217 พระมหากษัตริย์ทรงไว้วังพระราชอำนาจในการให้รัฐมนตรีหันจากความเป็นรัฐมนตรีตามที่นายกรัฐมนตรีถวายค่าแห่งนี้

มาตรา ๒๑๘ ในการนี้เพื่อปรับปรุงในอันที่จะรักษาความปลอดภัย การพัฒนา
ของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศไทย
หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนด
ให้ได้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

การตราพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่งให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะกรรมการบริ
เทนว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นเร่งด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้

ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไป ให้คณะกรรมการบริเสนอพระราช พิจารณา
กำหนดนั้นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาโดยไม่ใช้ข้อต่อ ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมและการรอ พระราชกำหนด
การเปิดสมัยประชุมสามัญจะเป็นการชักช้า คณะกรรมการบริต้องดำเนินการให้มี
การเรียกประชุมรัฐสภาสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราช
กำหนดโดยเร็ว ถ้าสภาพผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติหรือสภากลุ่มใดกลุ่มหนึ่งไม่มา
ก่อตัวก็คงหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภากลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
กว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภากลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป แต่ก็ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปใน
ระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น

หากพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่งมีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือ^{ยกเลิก} ให้บังคับใช้ต่อไปโดยไม่ต้องรอ ให้บังคับใช้ต่อไปตามวรรคสาม
ให้บังคับใช้ต่อไปโดยไม่ต้องรอ ให้บังคับใช้ต่อไปโดยไม่ต้องรอ ให้บังคับใช้
บังคับต่อไปแล้วที่การไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้นมีผล

ถ้าสภาพผู้แทนราษฎรและบุคลิสภากลุ่มนั้น หรือถ้าบุคลิ
สภามีอนุมัติและสภาพผู้แทนราษฎรยินยอมการอนุมัติตัวยศแห่งเสียงมากกว่ากึ่ง
หนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภากลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ให้พระราช
กำหนดนั้นมีผลให้บังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไป

การอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดให้นายกรัฐมนตรีประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา ในกรณีไม่อนุมัติ ให้มีผลตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราช
กิจจานุเบกษา

การพิจารณาพระราชกำหนดของสภากลุ่มใดกลุ่มหนึ่งและของบุคลิสภากลุ่ม
ในกรณียืนยันการอนุมัติพระราชกำหนด จะต้องกระทำการในโอกาสแรกที่มีการประชุม^{สภากลุ่มนั้น ๆ}

ศาสตร์ชีวะธรรมมุณย์ วินิจฉัยพราหมณ์ กานต์	มาตรา 219 ก่อนที่สภากู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจะได้อ่านมติ พระราชกำหนดโดยความมาตรา 218 วรรคสาม สมาชิกสภากู้แทนราษฎรหรือ สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ของแต่ละสภาก มีสิทธิเข้าซื้อเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาก็ตามเป็น สมาชิกว่าพระราชกำหนดนั้นไม่เป็นไปตามมาตรา 218 วรรคหนึ่ง และให้ ประธานแห่งสภาก็ได้รับความเห็นดังกล่าวส่งความเห็นนั้นไปยังศาล รัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย เมื่อศาตร์รัฐธรรมนูญวินิจฉัยแล้ว ให้ศาตร์รัฐธรรมนูญ แจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาก็ส่งความเห็นนั้นมา
พระราชกำหนด เกี่ยวกับภาระ อากรหรือเงินตรา	เมื่อประธานสภากู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาก็ได้รับความเห็นของ สมาชิกสภากู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภากตามวรรคหนึ่งแล้วให้รออก พิจารณาพระราชกำหนดนั้นไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของศาล รัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง
พระราชกำหนด เกี่ยวกับภาระ อากรหรือเงินตรา	ในการนี้ที่ศาตร์รัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าพระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามมาตรา 218 วรรคหนึ่ง ให้พระราชกำหนดนั้นมีผลบังคับมาแต่ต้น
พระราชกำหนด เกี่ยวกับภาระ อากรหรือเงินตรา	คำวินิจฉัยของศาตร์รัฐธรรมนูญว่าพระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามมาตรา 218 วรรคหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนตุลาการ ศาตร์รัฐธรรมนูญทั้งหมด
พระราชกำหนด เกี่ยวกับภาระ อากรหรือเงินตรา	มาตรา 220 ในระหว่างสมัยประชุม ถ้ามีความจำเป็นต้องมีกฎหมาย เกี่ยวกับภาระอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยตัวนและลับ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหาอัคริย์จะทรงตราพระราชกำหนด ให้ใช้บังคับตั้งเด่นพระราชบัญญัติก็ได้
พระราชกำหนด เกี่ยวกับภาระ อากรหรือเงินตรา	พระราชกำหนดที่ได้ตราขึ้นตามวรรคหนึ่ง จะต้องนำเสนอต่อสภาก ผู้แทนราษฎรภายใต้ในสามวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ¹ และให้นำบทบัญญัติมาตรา 218 มาใช้บังคับโดยอนุโลม
พระราชกำหนด เกี่ยวกับภาระ อากรหรือเงินตรา	มาตรา 221 พระมหาอัคริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตรา พระราชกำหนดโดยไม่ใช้ต่อกฎหมาย
พระราชกำหนด และเลิกใช้กฎหมาย อัยการศึก	มาตรา 222 พระมหาอัคริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศ ใช้และเลิกใช้กฎหมายอัยการศึกตามลักษณะและวิธีการตามกฎหมายว่าด้วย กฎหมายอัยการศึก

“ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องประการใช้กฎหมายอัยการศึกษาเพาะแห่งเป็นการรื้นด่วน เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารย้อมกรรธทำได้ตามกฎหมายว่าด้วยกฎหมายอัยการศึกษา

มาตรา 223 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชนิรันดร์ในการ กำปังกาศ
ประการศงครามเมื่อได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ลงนาม

มติให้ความเห็นชอบของรัฐสภาต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

ในระหว่างที่อาชญากรผู้แทนรายย่อยล้วนสุดลงหรือสภากู้แทนรายย่อยบุกให้กับลักทรัพย์ที่รัฐบาลในการให้ความเห็นชอบตามการคุ้มครอง และการลงมติต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกกุศลสภากันและกันไม่ได้

มาตรา 224 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำ การทำ
หนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่น กับนานาประเทศหรือกับ หนังสือสัญญา
องค์กรระหว่างประเทศ

หนังสือสัญญาไม่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอำนาจแห่งรัฐ
หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญาต้องได้รับความ
เห็นชอบของรัฐสภา

มาตรฐาน 225 พัฒนาการคิดเชิงพหุประสาทอ่านใจในการพูดราษฎร การพูดราษฎร ทางนักภาษาไทย

มาตรา 226 พระมหากษัตริยทรงไว้พระราชอำนาจในการออกกฎหมาย การออกกฎหมาย
ท่านควรทึ่ก็และเรียบคืนคือของราษฎรบ้านเมือง ฐานันดรศักดิ์

มาตรา 227 พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายทหารและ การเมืองทั้งหมดและการให้ฝ่ายพลเรือนทำหนังสือถัดกราบทูล อธิบดี และเทียบเท่า และทรงให้ทัน หันจากทำหนังสือของ จำกัดที่ไม่ เว้นแต่กรณีที่หันจากคำแนะนำหนังสือระหว่างเดือน

มาตรา 228 ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ ข้อท้ายของ
ข้าราชการการเมือง จะเป็นข้าราชการการเมืองหรือผู้ต้องรับตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ
อื่น มีด้วย

มาตรา ๒๒๙ ผู้ประจําทําหน่งและประทัยคนตอบแทนอย่างอื่นของ ผู้ประจํา
องค์มนตรี ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานและรอง ทําหน่งและ
ประธานุปถัมภ์ ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประทัยคน
และสมาชิกุปถัมภ์ ให้กําหนดโดยพระราชบัญชี

บ่าเห็นใจบ้านญาหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นขององค์มนตรี
ประชาชนและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานและรองประธานวุฒิสภา
นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งพ้นจากตำแหน่งให้ก้านดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๓๐ การจัดตั้งกระทรวง ทบวง กรม ชื่นใหม่ โดยมีการ
ก้านดตำแหน่งหรืออัตรากำลังของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มชื่น ให้คราเป็นพระ
ราชบัญญัติ

การรวมหรือการโอนกระทรวง ทบวง กรม ที่มีผลเป็นการจัดตั้งเป็น
กระทรวง ทบวง กรม ชื่นใหม่ หรือการรวมหรือการโอนกระทรวง ทบวง กรม
ที่มีได้มีการจัดตั้งเป็นกระทรวง ทบวง กรม ชื่นใหม่ หันนี้ โดยไม่มีการ
ก้านดตำแหน่งหรืออัตรากำลังของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มชื่น หรือการยุบกระทรวง
ทบวง กรม ให้คราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ภายใต้สมบัติเดิมที่มีการรวมหรือการโอนกระทรวง ทบวง กรม
ตามวาระสอง จะก้านดตำแหน่งหรืออัตรากำลังของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มชื่นใน
กระทรวง ทบวง กรม ที่จัดตั้งชื่นใหม่ หรือในกระทรวง ทบวง กรม ที่ถูก
รวมหรือโอนไป มิได้

พระราชกฤษฎีกากำลังวาระสอง ให้ราชบัญญัติหน้าที่ของกระทรวง
ทบวง กรม ที่จัดตั้งชื่นใหม่ การโอนอานาจหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่ง
หน่วยราชการหรือเจ้าพนักงานที่มีอยู่เดิม การโอนข้าราชการและลูกจ้าง
ประจำมาตรารายจ่าย รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินเอาไว้ด้วย

การดำเนินการตามวาระสองกับกระทรวง ทบวง กรม ที่มีพระราช
บัญญัติจัดตั้งชื่นแล้ว ให้คราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยให้ถือว่าพระราช
กฤษฎีกาก่อตัวขึ้นนั้น มีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติ
หรือกฎหมายที่มีผลใช้บังคับได้ดังเช่นพระราชบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย

มาตรา ๒๓๑ บทกฎหมาย พระราชทัตถเลขา และพระบรมราช
โองการ อันเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรม
ราชโองการ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมูญนี้

มาตรา ๒๓๒ บทกฎหมายที่ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว หรือถือ
เสเมือนหนึ่งว่าได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
โดยพลัน

การจัดตั้ง
กระทรวง หรือ^๑
โอน และการ
ยุบกระทรวง
ทบวง กรม

การรับสมอง
พรมน
ราชโองการ

การประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา

ມາດ

ส่วนที่ ๑

มาตรา ๒๓๓ การพิจารณาพิพากษาอุรสดคดีเป็นอำนาจของศาล การพิพากษารัตต์ชัยที่ต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระบรมราชโองการ พะวงมหาชนชั้นร้อย

มาตรา ๒๓๔ บรรดาคสทั้งหลายจะต้องขึ้นได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ การตั้งคสท.
การตั้งคสทขึ้นใหม่เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งหรือคดีที่มี
ข้อหารุนแรงใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะแทนคสท.ที่มีอยู่ตามกฎหมายสำหรับพิจารณา
พิพากษาคดีนั้น จะกระทำการไม่ได้

มาตรา 235 การบัญญัติกฎหมายให้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงหรือ ซื้อที่ดิน
แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลหรือวิธีพิจารณาเพื่อใช้แก่คดีใด
คดีหนึ่งโดยเฉพาะ จะกระทำมิได้

มาตรา 236 การนั่งพิจารณาคดีของศาลต้องมีผู้พิพากษา หรือ การนั่งพิจารณาคดีของศาลทุกการ ครบองค์คณะ และผู้พิพากษาหรือทุกการซึ่งมิได้นั่งพิจารณาคดีใด จะทำคำพิพากษานี้หรือคำวินิจฉัยคดีนั้นไม่ได้ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ หั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 237 ในคติอาญา การจับและคุมขังบุคคลโดยจะกระทำมิได้ การจับและคุมขังบุคคลโดยเป็นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือผู้นั้นได้กระทำการทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุเจ้าเป็นอย่างอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยผู้ถูกจับจะต้องได้รับการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับ โดยไม่ชักช้า กับจะต้องได้รับโอกาสแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับไว้วางใจทราบในโอกาสแรก และผู้ถูกจับซึ่งยังถูกควบคุมอยู่ ต้องถูกนำตัวไปศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับถูกนำตัวไปเป็นที่ทำการของพนักงานสอบสวน เพื่อศาลพิจารณาว่ามีเหตุที่จะชั่งผู้ถูกจับไว้ตามกฎหมายหรือไม่ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจริงเป็นอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

การออก หมายจับหรือ หมายเข็ม	หมายจับหรือหมายเข็มบุคคลจะออกให้ต่อเมื่อ
	(1) มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญา ร้ายแรงที่มิอันตรายให้กับหมายบัญญัติ หรือ
	(2) มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนี หรือจะไปปุ่งเหลียงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันควรอย่างประการอื่น ด้วย
การค้น ในที่ท่องเที่ยว	มาตรา 238 ในคดีอาญา การค้นในที่ท่องเที่ยวจะกระทำมีได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุให้ค้นได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ
การพิจารณา คดีของประกัน ผู้ต้องหาหรือ จำเลย	มาตรา 239 ค่ายอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็ว และจะเรียกหลักประกันจนกว่ากระบวนการนี้ได้ การไม่ให้ประกันต้องอาศัยเหตุตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในกฎหมาย และต้องแจ้งเหตุผลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทราบโดยเร็ว
	สิทธิที่จะอุทธรณ์คดีค้านการไม่ให้ประกัน ป้อมได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายบัญญัติ
	บุคคลผู้ถูกความคุม คุมชั้ง หรือจ้าว ยอมมีสิทธิพบและปรึกษาหนทางความเป็นการเฉพาะตัว และมีสิทธิได้รับการเยี่ยมตามสมควร
	มาตรา 240 ในกรณีที่มีการคุมขังตัวบุคคลในคดีอาญา หรือในกรณีอื่นใด ผู้ถูกคุมขังเอง หนังงานอัยการ หรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกคุมขัง มีสิทธิร้องต่อศาลห้องที่ที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาว่าการคุมขัง เป็นการมิชอบด้วยกฎหมาย เมื่อมีคำร้องเช่นว่านี้ให้ศาลดำเนินการให้ส่วนฝ่ายเดียวโดยตัวตน ถ้าเห็นว่าคำร้องนั้นมีลักษณะมิอำนาจสั่งผู้คุมขังให้นำตัวผู้ถูกคุมขังมาศาลโดยพัลน และถ้าผู้คุมขังแสดงให้เป็นที่พอใจของศาลไม่ได้ว่าการคุมขังเป็นการชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลสั่งปล่อยตัวผู้ถูกคุมขังไปทันที
การพิจารณา คดีอาญา	มาตรา 241 ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยยอมมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม
	ในขั้นสอบสวน ผู้ต้องหาไม่มีสิทธิให้หน่วยความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้
	ผู้เสียหายหรือจำเลยในคดีอาญายอมมีสิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในขั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตนเมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในคดีอาญาที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องแล้ว ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือผู้มีส่วนได้เสีย ย่อมมีสิทธิขอทราบสรุปพยานหลักฐาน พร้อมความเห็นของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสั่งคดี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 242 ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาที่ยอมรับความช่วยเหลือจากว่าจ้างให้จัดหาหนทางความให้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่สูญความคุ้มครองหรือคุณซึ่งไม่อาจหาหนทางความได้รับต้องให้ความช่วยเหลือโดยจัดหาหนทางความให้โดยเร็ว

ในคดีแห่งนี้ บุคคลยอมรับความช่วยเหลือจากว่าจ้างกฎหมายบัญญัติ

มาตรา 243 บุคคลยอมรับความช่วยเหลือจากว่าจ้างกฎหมายบัญญัติไม่ได้ถ้อยคำเป็นปฏิบัติซึ่งต่อหน้องอัน การให้ถ้อยคำอาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา

ถ้อยคำของบุคคลซึ่งเกิดจากการรุกราน ไม่คำมั่นสัญญา ถูกระจุ หลอกหลวง ถูกกระวน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบประการใด ๆ ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

มาตรา 244 บุคคลซึ่งเป็นพยานในคดีอาญาที่ยอมรับความช่วยเหลือ คุ้มครอง การปฏิบัติที่เหมาะสม และค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากว่าจ้าง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 245 บุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีอาญาที่ยอมรับความช่วยเหลือ คุ้มครอง การปฏิบัติที่เหมาะสม และค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากว่าจ้าง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลใดได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิตหรือแพ้ร่างกายหรือจิตใจเนื่องจาก การกระทำความผิดอาญาของผู้อื่นโดยตนไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดนั้น และไม่มีโอกาสได้รับการรรษาความเสียหายโดยทางอื่น บุคคลนั้นหรือญาติของบุคคลที่ได้รับความช่วยเหลือจากว่าจ้าง ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขและวิธี การที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 246 บุคคลใดตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขัง ระหว่างการพิจารณาคดี หากปรากฏตามคำพิพากษาอันเป็นที่สุดในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงพังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด บุคคลนั้นยอมรับความช่วยเหลือจากว่าจ้างตามสมควร กรณีที่คำพิพากษาปรากฏว่าจำเลยมิได้กระทำผิด

ตลอดจนบรรดาศิทธิ์ที่เสียไปเพื่อการนั้นคืน ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

การร้องขอให้รื้อพื้นที่เดิม
พิจารณาใหม่

มาตรา 247 บุคคลใดต้องรับโทษอาญาโดยคำพิพากษาอันถึงที่สุดบุคคลนั้น ผู้มีส่วนได้เสีย หรือพนักงานอัยการ อาจร้องขอให้มีการรื้อพื้นที่เดิมมาพิจารณาใหม่ได้ และหากปรากฏตามคำพิพากษาของศาลที่รื้อพื้นที่เดิมพิจารณาใหม่ว่าบุคคลนั้นมีได้เป็นผู้กระทำความผิดบุคคลนั้นหรือหาญ่ายอมมีสิทธิให้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามสมควรตลอดจนบรรดาศิทธิ์ที่เสียไปเพื่อผลแห่งคำพิพากษานั้นคืน ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

กรณีมีปัญหา
เกี่ยวกับจำนวน
หนี้ที่รับห่าง
ศาสตภัยกัน

มาตรา 248 ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับจำนวนหนี้ที่รับห่างศาลมุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลลึน ให้พิจารณาในจดหมายขาดโดยคณะกรรมการคนเมืองซึ่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลลึนและผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินสี่คนตามที่กฎหมายบัญญัติเป็นกรรมการ

การพิจารณา
พิพากษาคดีใดๆ
บัญญัติ

มาตรา 249 ผู้พิพากษาและคุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษา อրรถคดีให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

การพิจารณาพิพากษาอรหคดีของผู้พิพากษาและคุลาการมีอยู่ภายใต้ การบังคับบัญชาตามสำนักหุ้น

การเข้าสู่กระบวนการคดี

การเข้าสู่กระบวนการคดีให้ผู้พิพากษาและคุลาการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติ

การเรียกคืน
หรือโอน
ส้านวนคดี
การเข้าย้าย
ผู้พิพากษา
และคุลาการ

การเรียกคืนส้านวนคดีหรือการโอนส้านวนคดีจะกระทำการมีได้ เว้นแต่ เป็นกรณีที่จะกระทำการเพื่อความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาอรหคดี

การโยกย้ายผู้พิพากษาและคุลาการโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้พิพากษาและคุลาการนั้น จะกระทำการมีได้ เว้นแต่เป็นการโยกย้ายตามวาระ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นการเดือนทำแท่งให้สูงขึ้น เป็นกรณีที่อยู่ในระหว่างถูกดำเนินการทางวินัย หรือตกเป็นจำเลยในคดีอาญา

รื้อหัวเมือง
ผู้พิพากษาและ
คุลาการ

มาตรา 250 ผู้พิพากษาและคุลาการจะเป็นหัวราชการการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีได้

มาตรา 251 พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้พิพากษาและคุณากร การแต่งตั้ง
และทรงให้พันจากคำแทน เว้นแต่กรณีที่พันจากคำแทนนั้นประมวลกฎหมาย
และการแต่งตั้งและการให้ผู้พิพากษาและคุณากรในศาลอื่นนอกจากศาล
และการพันจากคำแทน ของผู้พิพากษา
รัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลทหาร พันจากคำแทน
ตลอดจนอำนาจพิพากษาคดีและวิธีพิจารณาของศาลตั้งก่อไว้ให้เป็นไปตาม
กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลนั้น

มาตรา 252 ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้พิพากษาและคุณากรต้องถวายสักดิ์ ผู้พิพากษาและ
ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้ คุณากรถวาย
สักดิ์ปฏิญาณ

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสักดิ์ปฏิญาณว่า ข้า
พระพุทธเจ้าจะจงรักภักดิ์ต่อพระมหากษัตริย์และจะปฏิบัติหน้าที่ในพระบรมฯ
ภัยโดยด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยปราศจากอคติทึ้งปวง เพื่อให้เกิดความ
ยุติธรรมแก่ประชาชน และความสงบสุขแห่งราชอาณาจักร ทึ้งจะรักษาไว้และ
ปฏิบัติตามซึ่งการปกครองระบบอนประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
ประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายทุกประการ”

มาตรา 253 เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประจำทน ดินเดือนและ
ตอบแทนอื่นของผู้พิพากษาและคุณากร ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้
จะนำระบบบัญชีเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนมาใช้
บังคับ มีได้ ประจำทน
ตอบแทนอื่น
ของผู้พิพากษา
และคุณากร

บทบัญญัติวรรคหนึ่งให้นำมาใช้บังคับกับกรรมการการเสือกตั้ง
ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติ และกรรมการตรวจแผ่นดิน ด้วย โดยอนุโถม

มาตรา 254 บุคคลจะต้องคำแทนกรรมการในคณะกรรมการ การต้อง
คุณากรศาลยุติธรรม กรรมการในคณะกรรมการคุณากรศาลปกครอง หรือ
กรรมการในคณะกรรมการคุณากรของศาลอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น คุณากรทั้ง ๆ
ในเวลาเดียวกันมีได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นกรรมการโดยตำแหน่งหรือกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ

ส่วนที่ 2
การรักษากรรมนูญ

มาตรา 266 ศาลรัฐธรรมนูญประกอนด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญ
คนหนึ่งและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอื่นอีกสิบสี่คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรง
แต่งตั้งตามคำแนะนำของภารกิจสภาจากบุคคลดังต่อไปนี้

- (1) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งต้องทำหนังไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยวิธีลงคะแนนเสียง จำนวนห้าคน

(2) ทุกการในศาลปกครองสูงสุด ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุดโดยวิธีลงคะแนนเสียง จำนวนสองคน

(3) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ ซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา 257 จำนวนห้าคน

(4) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวรรษศาสตร์ ซึ่งได้รับเลือกตามมาตรา 257 จำนวนสามคน

ให้ผู้ได้รับเลือกตามวาระคนหนึ่ง ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแจ้งผลให้ประธานาธิบดีทราบ

ให้ประธานาธิบดีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระราชบรมราชโองการแต่งตั้งประธานาธิการรัฐธรรมนูญและทูลการศาสตราจารย์รัฐธรรมนูญ

คุณสมบัติของ
ผู้ทรงคุณวุฒิ มาตรา 258 ผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 255 (3) และ (4) ต้องมี
คุณสมบัติและไม่มีลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์

(3) เคยเป็นรัฐมนตรี กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจสอบการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจสอบแผ่นดิน หรือเคยเป็นราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุด อธิบดีหรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์

(4) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 106 หรือมาตรา 109 (1) (2) (4) (5) (6) (7) (13) หรือ (14)

(5) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการ การเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(6) ไม่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ตั้งที่แท้แน่นอย่างพิเศษของพรรคการเมือง ในรายสามปีก่อนตั้งตัวแทน

(7) ไม่เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจสอบแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดุลศึกษาลปภ.กรอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจสอบแผ่นดิน

มาตรา 257 การสรุหานและการเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตาม มาตรา 255 (3) และ (4) ให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้มีคณะกรรมการสรุหานตุลาการศาลรัฐธรรมนูญคณะหนึ่ง ประจำตนด้วย ประธานศาลฎีกา คณบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่งซึ่งเลือกตั้งให้เหลือสี่คนคณบดีคณะรัฐศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่งซึ่งเลือกตั้งให้เหลือสี่คน ผู้แทนพรรคราษฎรที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคละหนึ่งคน ซึ่งเลือกตั้งให้เหลือสี่คน เป็นกรรมการ คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่สรุหานและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 255 (3) จำนวนสิบคน และผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 255 (4) จำนวนหกคน เสนอต่อประธานวุฒิสภา โดยต้องเสนอพร้อมความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อแล้ว ทั้งนี้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ตั้งตัวแทน ตั้งกล่าว มติในการเสนอชื่อตั้งกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ ของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่

(2) ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมติเลือกบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อในบัญชีตาม (1) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในการนี้ ให้ทั้งคณและในบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 255 (3) และสามคณและในบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 255 (4) ซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ แต่ถ้าจำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งกล่าวจากบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 255 (3) มีไม่ครบห้าคน หรือจากบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 255 (4) ไม่มีครบสามคน ให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรกในบัญชีนั้นมาให้สมาชิกวุฒิสภาออกเสียงลงคะแนนเลือก

อีกครั้งหนึ่งต่อเนื่องกันไป และในการนี้ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวน เมื่อผู้ได้รับเลือกให้เป็นตุลาการศาลวัชรกรรมมุญ ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินห้าคน หรือสามคน แล้วแต่กรณี ให้ประธานุปิสภากล่าวว่าผู้ได้เป็นผู้ได้รับเลือก

ให้นำบัญญัติมาตรา 255 วรรคสองและวรคสาม มาใช้บังคับ

ข้อห้ามของ
ประธานศาล
วัชรกรรมมุญ
และตุลาการ
ศาลวัชรกรรมมุญ

ดัง

(1) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือผู้เดือนปีประจ้า

(2) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจ หรือของหน่วยงานของรัฐ

(3) ไม่ต้องรับตำแหน่งใดในห้องหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาเพิ่มบันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(4) ไม่ประกอบวิชาชีพอิสระอื่นใด

ในการนี้ที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุด หรือ ุปิสภากล่าวแต่กรณี เลือกบุคคลตาม (1) (2) (3) หรือ (4) โดยได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น ผู้ได้รับเลือกจะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อเมื่อตนได้ถืออกจากกรณีเป็นบุคคลตาม (1) (2) หรือ (3) หรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนได้เลิกประกอบวิชาชีพอิสระดังกล่าวแล้ว ซึ่งต้องกระทำภายในสิบหัวันนับแต่วันที่ได้รับเลือก แต่ถ้าผู้นั้นมิได้ถืออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพอิสระภายในเวลาที่กำหนดให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยรับเลือกให้เป็นตุลาการศาลวัชรกรรมมุญ และให้นำบัญญัติมาตรา 261 มาใช้บังคับ

มาตรา 259 ประธานศาลวัชรกรรมมุญและตุลาการศาลวัชรกรรมมุญ มีวาระการต่อรองตำแหน่งเก้าบันดับต่อวันที่พระมหาบัตรีทรงแต่งตั้ง และให้ต่อรองตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ประธานศาลวัชรกรรมมุญและตุลาการศาลวัชรกรรมมุญซึ่งหันจากตำแหน่งตามวาระให้ปฎิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานศาลวัชรกรรมมุญและตุลาการศาลวัชรกรรมมุญซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ประธานศาลวัชรกรรมมุญและตุลาการศาลวัชรกรรมมุญเป็นเจ้าพนักงาน ในการบุติธรรมตามกฎหมาย

วาระการต่อรอง
ตำแหน่งของ
ประธานและ
ตุลาการศาล
วัชรกรรมมุญ

มาตรา 260 ให้ออกจัดการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธาน กำกับดูแล
คอลัมน์และคุลาการคอลัมน์พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ
 (1) ตาย
 (2) มีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์
 (3) ถอยออก
 (4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะท้องท้ามตามมาตรา 256
 (5) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 258
 (6) รุณสภามีมติตามมาตรา 307 ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง
 (7) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คุลาการคอลัมน์ที่เหลืออยู่ปฏิบัติ
หน้าที่ต่อไปได้ภายในวันถัดมา 267

มาตรา 261 ในกรณีที่ประธานคอลัมน์และคุลาการคอลัมน์พ้นจากตำแหน่งตามวาระพร้อมกันทั้งหมด ให้เริ่มต้นนับการตาม
มาตรา 256 และมาตรา 267 ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ในการนี้ที่ประธานคอลัมน์หรือคุลาการคอลัมน์พ้น
จากตำแหน่งนอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่เป็นคุลาการคอลัมน์ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุม
ใหญ่คอลัมน์ ให้นำมาตรา 255 (1) มาใช้บังคับโดยอนุโลม หัวนี้ ให้ดำเนินการ
เลือกให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

(2) ในกรณีที่เป็นคุลาการคอลัมน์ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุม
ใหญ่คอลัมน์ของสูงสุด ให้นำมาตรา 255 (2) มาใช้บังคับโดยอนุโลม หัวนี้ ให้
ดำเนินการเลือกให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

(3) ในกรณีที่เป็นคุลาการคอลัมน์ตามมาตรา 255 (3) หรือ
 (4) ให้นำมาตรา 257 มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีนี้ให้เสนอชื่อผู้สมควรเป็น
คุลาการคอลัมน์ผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 255 (3) หรือ (4) เป็นจำนวน
สองเท่าของผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งต่อประธานาธิสภा และให้รุณสภามี
มติเลือก หัวนี้ให้ดำเนินการเลือกให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่
พ้นจากตำแหน่ง

ในการนี้ที่คุลาการคอลัมน์พ้นจากตำแหน่งไม่ว่าทั้งหมดหรือ
บางส่วนในระหว่างที่อยู่ในกลุ่มป้ายประชุมของรัฐสภา ให้ดำเนินการตามมาตรา 257

การพ้นจาก
ตำแหน่งของ
ประธานและ
คุลาการคอล
ัมน์

กรณีที่ประธาน
และคุลาการ
คอลัมน์
พ้นจากตำแหน่ง
พร้อมกัน

ภายใต้ในสามสิบวันนับแต่วันเปิดสมัยประชุมของรัฐสภา

ในการเดินที่ประชุมศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่ง ให้นำบทบัญญัติ มาตรา 265 วรรคสอง มาใช้บังคับ

มาตรา 262 ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้ที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเข้าทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยตามมาตรา 93 หรือ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้ที่รัฐสภาลงมติเป็นเอกฉันท์ตามมาตรา 94 ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเข้าทูลเกล้าฯ ถวายอีกครั้งหนึ่ง

กรณีที่สมาชิก
เห็นว่าร่าง
พรบ. ขัดต่อ
รัฐธรรมนูญ

(1) หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกกุลลิสกา หรือสมาชิกของห้องส่องสภาร่วมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกห้องหมู่ที่มีอยู่ของห้องส่องสภาก เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติต้องกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือตราเขียนโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้เสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานกุลลิสกา หรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าวส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยไม่ล็อกข้าม

กรณีที่สมาชิก
เห็นว่าร่าง
พรบ.. ประกอบ
รัฐธรรมนูญได้ขัด
ต่อรัฐธรรมนูญ

(2) หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกกุลลิสกา หรือสมาชิกของห้องส่องสภาร่วมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าสี่สิบคน เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือตราเขียนโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้เสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานกุลลิสกา หรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยไม่ล็อกข้าม

กรณีที่
นายกรัฐมนตรี
เห็นว่าร่าง
พรบ. หรือร่าง
พรบ.ประกอบ
รัฐธรรมนูญขัด
ต่อรัฐธรรมนูญ

(3) หากนายกรัฐมนตรีเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือตราเขียนโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้ส่งความเห็นเช่นว่านั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานกุลลิสกา ทราบโดยไม่ล็อกข้าม

ในระหว่างที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาในจังหวะ ให้นายกรัฐมนตรีระงับการดำเนินการเพื่อประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญดังกล่าวไว้จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญนั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือตราหนึ่งโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญนั้น ให้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกาศฉบับรัฐธรรมนูญนั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้นแต่มิใช่กรณีตามวรรคสาม ให้ข้อความที่ขัดหรือแย้งนั้นเป็นอันตกไปและให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการตามมาตรา 93 หรือมาตรา 94 แล้วแต่กรณี ต่อไป

มาตรา 263 บทบัญญัติมาตรา 262 (2) ให้นำมาใช้บังคับกับร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภาที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาหรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี ให้ความเห็นชอบแล้วแต่ยังมิได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วย โดยอนุโลม

มาตรา 264 ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคุ้นเคยมิได้แล้วว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นด้องด้วยบทบัญญัติมาตรา 6 และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลขอการพิจารณาพิพากษาก็ได้ข้าราชการ และส่งความเห็นเช่นว่านี้ตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาในจังหวะ

ในการนี้ที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าค่าได้แล้วของคุ้นความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรให้วันการวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญจะไม่วันเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณา ก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกับคดีที่อนบันเงินค่าพิพากษาของศาลอันบันเงินที่สุดแล้ว

มาตรา 265 ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำตลอดจน除非ให้ศาล พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการได้เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้

ผลการพิจารณา
ของศาล
รัฐธรรมนูญ

กรณีที่ร่าง
ข้อบังคับการ
ประชุมชั้นต่อ
รัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะกรรมการชั่วคราวเพื่อบริหาร
หน้าที่ตามที่มอบหมาย

กรณีเป็นทาง
เพื่ออำนาจหน้าที่
ขององค์กรทางฯ

มาตรา 266 ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กร
ต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความ
เห็นชอบศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาในวินิจฉัย

องค์คณะ
ของทุกภาค
รัฐธรรมนูญ

มาตรา 267 องค์คณะของทุกภาคศาลรัฐธรรมนูญในการนั้น
พิจารณาและในการทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วยทุกภาคศาลรัฐธรรมนูญ
ไม่น้อยกว่าเก้าคน คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่
จะมีบัญญัติเป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

ทุกภาคศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนจะต้องทำคำวินิจฉัย
ในส่วนของตนพร้อมแตลงตัวว่าจะต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและคำวินิจฉัยของทุกภาคศาลรัฐธรรมนูญ
ทุกคน ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญอ้างอิงน้อยต้องประกอบด้วยความ
เย็นมาหรือคำกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณาเหตุผลในการ
วินิจฉัยในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
และกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง

คำวินิจฉัยของ
ศาลรัฐธรรมนูญ
ผู้กําหนดวัสดุภา
ดและองค์กรอื่นของรัฐ

มาตรา 268 คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นเด็ดขาดมีผล
ทางรัฐธรรมนูญ ผู้กําหนดวัสดุภา ดและองค์กรอื่นของรัฐ

มาตรา 269 วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่ศาล
รัฐธรรมนูญกำหนด ซึ่งต้องกระทำโดยมติเอกฉันท์ของคณะทุกภาคศาล
รัฐธรรมนูญ และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีหลัก
ประกันขึ้นที่ฐานเรื่องการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยแพร่ การให้โอกาสคู่กรณีแสดง
ความเห็นของตนก่อนการวินิจฉัยคดี การให้สิทธิคู่กรณีขอตรวจดูเอกสารที่
เกี่ยวกับคดี การเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านทุกภาคศาลรัฐธรรมนูญ และการให้
เหตุผลประกอบคำวินิจฉัยหรือคำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญด้วย

หน่วยธุรการ
ของภาค
รัฐธรรมนูญ

มาตรา 270 ศาลรัฐธรรมนูญมีหน่วยธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ
ที่เป็นอิสระ โดยมีเลขานุการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรง
ต่อประธานศาลรัฐธรรมนูญ

การแต่งตั้งเชาชิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ต้องได้รับความเห็น
ชอบของคณะกรรมการศาลรัฐธรรมนูญ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีส่วนในการบริหารงานบุคคลการงบประมาณ
และการดำเนินงานอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ส่วนที่ ๓ ศาลยุติธรรม

มาตรา ๒๗๑ ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง ศาลยุติธรรม
เด็นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น

มาตรา ๒๗๒ ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ ล่างตัวชั้นของ
และศาลฎีกา เด็นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตาม ศาลยุติธรรม
กฎหมายอื่น

ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ต่างด้าวแห่งทางการเมืองในศาลฎีกาโดยองค์
คอมมิสซิพิพากษาประจำกองด้วย ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งตั้งค่าแห่งไม่ต่ำกว่า
ผู้พิพากษาศาลฎีกา จำนวนเก้าคน ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา
โดยวิธีลงคะแนนลับ และให้เลือกเป็นรายคดี

อำนาจหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ต่างด้าวแห่งทาง
การเมืองและวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ต่างด้าวแห่งทางการเมืองให้เป็นไป
ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และในกฎหมายประจำกองรัฐธรรมนูญว่าด้วย
วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ต่างด้าวแห่งทางการเมือง

มาตรา ๒๗๓ การแต่งตั้งและกำกับผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม
พ้นจากค่าแห่ง ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการคุ้มครองศาลยุติธรรม
ก่อน แล้วจึงนำความกราบบังคมทูล

การแต่งตั้ง
และการให้
ผู้พิพากษาพ้น
จากค่าแห่ง

การเลื่อนค่าแห่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษผู้พิพากษาใน
ศาลยุติธรรม ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการคุ้มครองศาลยุติธรรม
ในการนี้ให้คณะกรรมการคุ้มครองศาลยุติธรรมแต่งตั้งคณะกรรมการชั้นชั้น
ศาลยุติธรรมเพื่อเสนอความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวเพื่อประกอบการพิจารณา

มาตรา ๒๗๔ คณะกรรมการคุ้มครองศาลยุติธรรมประจำกองด้วย คณะกรรมการ
คุ้มครองศาล
ยุติธรรม

(1) " ประชาชนศาลฎีกาเป็นประธานกรรมการ"

(2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละขั้นศาล ขั้นศาลจะสี่คนรวมเป็นสิบสองคน ซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการในแต่ละขั้นศาล และได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการในทุกขั้นศาล

- (3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน ซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตุลาการ และได้รับเลือกจากภูมิสัก

คุณสมบัติ ลักษณะดังต่อไปนี้ และวิธีการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

หน่วยธุรการ
ของศาล
ยุติธรรม

มาตรา 275 ศาลยุติธรรมมีหน่วยธุรการของศาลยุติธรรมที่เป็นอิสระ โดยมีเลขานุการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้บังคับบัญชาชื่นชอบต่อประธานศาลฎีกา

การแต่งตั้งเลขานุการสำนักงานศาลยุติธรรมต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม

สำนักงานศาลยุติธรรมมีอิสระในการบริหารงานบุคคลการงบประมาณและการดำเนินการอื่น หันนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ส่วนที่ 4 ศาลปกครอง

ศาลปกครอง

มาตรา 276 ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาล กับเอกชน หรือระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลด้วยกัน ซึ่งเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากกรรมการทำให้การลงทุน การลงทุน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หรือเนื่องจากการกระทำหรือการลงทุน การลงทุน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย หันนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้มีศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองทั่วทั้น แต่จะมีศาลปกครอง ค่าตัวทั้งของ
ชั้นอุทธรณ์ด้วยก็ได้ ศาลปกครอง

มาตรา 277 การแต่งตั้งและการให้ทุลาการในศาลปกครองพ้นจาก การแต่งตั้งและ
ทำหนังสือรับความเห็นชอบของคณะกรรมการคุ้มครองทางการค้า ตาม กำหนดเวลา ให้ทุลาการ
ที่กฤษฎีกาบัญญัติก่อน แล้วจึงนำความทราบนั้นไปยังคณะกรรมการคุ้มครอง
พ้นจากที่กำหนด

ผู้ทรงคุณวุฒิสามารถตีความศัตรูและผู้ทรงคุณวุฒิในการบริหารราชการ
แผ่นดิน อาจได้รับแต่งตั้งให้เป็นคุกคามการในศาลปกครองสูงสุดได้ การแต่งตั้งให้
บุคคลตั้งกล่าวเป็นคุกคามการในศาลปกครองสูงสุดให้แต่งตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่ง
ในสามของจำนวนคุกคามการในศาลปกครองสูงสุดทั้งหมด และต้องได้รับความ
เห็นชอบของคณะกรรมการคุกคามการศาลปกครองตามที่กฎหมายบัญญัติและ
ได้รับความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิสองคน แล้วจึงนำความกราบบังคมทูล

การเดือนต้าแหง การเดือนเงินเตือน และการลงโทษดุลการในศาลปักครอง ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปักครองตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 278 การแต่งตั้งคุกคาร์ในศาลปกครองให้ดำรงตำแหน่ง การแต่งตั้ง
ประธานศาลปกครองสูงสุดนั้น เมื่อได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการ ประธานศาล
คุกคาร์ของสูงสุด
คุกคาร์ของสูงสุด
คุกคาร์และกฎหมายสถาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำความทราบบังคมทูล
เพื่อการแต่งตั้งต่อไป

มาตรฐาน 279 คณิตกรรมการทุกๆ การศึกษาปักครองประกอบด้วยบุคคล คณิตกรรมการดังต่อไปนี้ ดูแลการศึกษา

- (1) ประชาชนค่าลปกครองสูงสุดเป็นประชาชนกรรมการ
 - (2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเก้าคนซึ่งเป็นตุลาการในศาลปักครองและได้รับเลือกจากตุลาการในศาลปักครองด้วยกันเอง
 - (3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเลือกจากวุฒิสภาสองคนและจากคณะรัฐมนตรีอีกหนึ่งคน

คุณสมบัติ ลักษณะท้องท้าม และวิธีการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 280 ศาลปกครองมีหน่วยธุรการของศาลปกครองที่เป็น หน่วยธุรการ
อิสระ โดยมีเลขานุการสำนักงานศาลปกครองเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อ ของศาล
ประชานศาลปกครองสูงสุด ปกครอง

การแต่งตั้งเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง ต้องได้รับความเห็นชอบ
ของคณะกรรมการดุลการศาลปกครองตามที่กฎหมายบัญญัติ

สำนักงานศาลปกครองมีสิริในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ
และการดำเนินการอื่น หันนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ส่วนที่ ๖

ศาลทหาร

ศาลทหาร **มาตรา ๒๘๑** ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาทหาร
และคดีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

การแต่งตั้งและการให้ดุลการศาลทหารหันจากคำแห่ง ให้เป็นไปตาม
ที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด ๙

การปักครองส่วนท้องถิ่น

การปักครอง
ส่วนท้องถิ่น **มาตรา ๒๘๒** ภายใต้บังคับมาตรา ๑ รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่
ห้องถิ่นตามหลักแห่งการปักครองตนเองตามเจตนาธรรมน์ของประชาชนใน
ห้องถิ่น

องค์กรปักครอง
ส่วนท้องถิ่น **มาตรา ๒๘๓** ห้องถิ่นโดยมีลักษณะที่จะปักครองตนเองได้ย่อมมีสิทธิ
ให้รับจัดตั้งเป็นองค์กรปักครองส่วนท้องถิ่น หันนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การกำกับดูแลองค์กรปักครองส่วนท้องถิ่นต้องห้ามทำให้เจ้าเป็นตามที่
กฎหมายบัญญัติ แต่ต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในห้อง
ถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม หันนี้ จะกระทบถึงสาธารณะอย่าง
หลักการปักครองตนเองตามเจตนาธรรมน์ของประชาชนในห้องถิ่นหรือนอกเหนือ
จากที่กฎหมายบัญญัติไว้ มีได้

ความเป็นอิสระของ
องค์กรปักครอง
ส่วนท้องถิ่น **มาตรา ๒๘๔** องค์กรปักครองส่วนท้องถิ่นห้ามคล้ายย่อມีความเป็น
อิสระในการกำหนดนโยบาย การปักครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล
การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ

การกำหนดอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปักครองส่วนท้องถิ่น

และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ว่ายกันเองให้เป็นปีกภูมายบัญญัติ โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ

เพื่อพัฒนาการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องให้มี การพัฒนาการ กฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระ กระจายอำนาจ สำคัญดังต่อไปนี้

(1) การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณูรเห ระห่วงรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นด้วยกันเอง

(2) การจัดสรรสัดส่วนภัยและอากรระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองเป็นสำคัญ

(3) การจัดให้มีคณะกรรมการชั้นคณะกรรมการที่ตาม (1) และ (2) ประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายบัญญัติ โดย มีจำนวนเท่ากัน

ในการนี้ที่มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่และการจัดสรรวภัยและอากร ตาม (1) และ (2) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แล้ว คณะกรรมการตาม (3) จะต้องนำเรื่องดังกล่าวมาพิจารณาทบทวนใหม่ทุกรายยะเวลาไม่เกินห้าปี นับแต่วันที่มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่หรือวันที่มีการจัดสรรวภัยและอากร แล้ว แต่กรณี เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของ การกำหนดอำนาจและหน้าที่ และ การจัดสรรวภัยและอากรที่ได้กระทำไปแล้ว ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจ เพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ

การดำเนินการตามวรรคสี่ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการรัฐ และรายงานรัฐสภาแล้ว ให้มีผลใช้บังคับได้

มาตรา 285 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องมีสภาพท้องถิ่นและคุณ สมบัติ ผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ทางท้องถิ่น และคุณ สมบัติ ผู้บริหารท้องถิ่น

สมาชิกสภาท้องถิ่นท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง

คณะกรรมการรัฐท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรง ของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและคุณ สมบัติ ผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้

บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ให้ใช้ชื่อสหกรณ์เสียงพอร์ต
คุณภาพดีอย่างแคลลับ

สมาชิกสภากองถิ่น คณะกรรมการท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น มี
ภาระการดำเนินการตามที่ได้ระบุไว้

คุณภาพดีอย่างแคลลับ หรือผู้บริหารท้องถิ่นจะเป็นหัวราชการซึ่งมี
อำนาจหน้าที่และภาระที่ต้องดูแล ไม่ว่าจะเป็นงานที่ดูแลในพื้นที่ หรือ
ภาระที่ต้องดูแลในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นงานที่ดูแลในประเทศ หรือ
ภาระที่ต้องดูแลในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นงานที่ดูแลในประเทศ หรือ
ภาระที่ต้องดูแลในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นงานที่ดูแลในประเทศ หรือ

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหลัก
กำหนดโดยวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภากองถิ่น คณะกรรมการท้องถิ่นและผู้บริหาร
ท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการนี้ที่มีการยุบสภากองถิ่น หรือในการนี้ที่สมาชิกสภากองถิ่นพ้น
จากตำแหน่งทั้งหมดตามมาตรา 286 และต้องมีการแต่งตั้งคุณภาพดีอย่างแคลลับ
หรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว มีให้ดำเนินทันทีโดยวิธีการคัด
และสรรค์หา ไม่ใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 286 รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง
ให้เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นนั้น ไม่สมควรดำเนินการตามที่ได้ระบุไว้ ให้สมาชิกสภากองถิ่นหรือผู้บริหาร
ท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การลงคะแนนเสียงตามวาระหนึ่งต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง
ไม่น้อยกว่าเก้าในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด

มาตรา 287 รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ให้ มีจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นนั้น มีลักษณะเดียวกันของเขตที่ประชุมสภากองถิ่นเพื่อให้สภากองถิ่น
พิจารณาออกชื่อบัญญัติท้องถิ่นได้

คำร้องขอตามวาระหนึ่งต้องจัดทำร่างชื่อบัญญัติท้องถิ่นเสนอมาต้ว
หลักกำหนดและวิธีการเข้าชื่อร่วมทั้งการตรวจสอบ ให้เป็นไปตามที่
กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 288 การแต่งตั้งและการให้พนักงานและลูกจ้างขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง ต้องเป็นไปตามความต้องการและความ

การให้สมาชิก
สภากองถิ่น
หรือผู้บริหาร
ท้องถิ่นพ้นจาก
ตำแหน่ง

การขอให้ออก
ชื่อบัญญัติ
ท้องถิ่น

การเพ่งตั้งและ
การให้เข้าหน้าที่
ขององค์กร

เหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นและต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ปกครองส่วน
พนักงานส่วนท้องถิ่นก่อน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

คณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นตามวาระหนึ่งจะต้องประชุมโดยตัวมี
ผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงาน
และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยมีจำนวนแห่งกัน

การโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเดินเดือน และการลงโทษ
พนักงานและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมาย
บัญญัติ

มาตรา 289 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษา ศิริและหน้าที่
ศิลปะ จริยธรรมพณิชย์บัญญัติท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีศิริที่จะจัดการศึกษาอบรมและการ ส่วนท้องถิ่น
ฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้นและเข้าไปมี
ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ แต่ต้องไม่ใช้ต่อมาตรา 43 และมาตรา
81 ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวาระสอง องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จริยธรรมพณิชย์บัญญัติ
และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย

มาตรา 290 เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม องค์กร การส่งเสริมและ
ปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ รักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อม

(1) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากการรักษา
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่

(2) การเข้าไปมีส่วนในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่ง
แวดล้อมที่อยู่นอกเขตพื้นที่ เนพะในการนี้ที่อาจมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิต
ของประชาชนในพื้นที่ของตน

(3) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการ หรือกิจกรรมใด
นอกเขตพื้นที่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของ
ประชาชนในพื้นที่

หมวด 10 การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

ส่วนที่ 1
การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

การแสดง
บัญชีรายการ
ทรัพย์สินและ
หนี้สิน

มาตรา 291 ผู้ดูแลงดูแลทางการเมืองต้องอ้างอิงให้เป็นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่บังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

- (1) นายกรัฐมนตรี
- (2) รัฐมนตรี
- (3) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (4) สมาชิกวุฒิสภา
- (5) ข้าราชการการเมืองอื่น
- (6) ผู้บริหารห้องถีนและสมาชิกสภาห้องถีนตามที่กฎหมายบัญญัติบัญชีตามวาระหนึ่งให้เป็นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมือปืนของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดานิรอนปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกากับให้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย

กำหนดเวลาในการยื่นบัญชี
แสดงรายการ
ทรัพย์สินและ
หนี้สิน

มาตรา 292 บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา 291 ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มือปืนริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (1) ในกรณีที่เป็นการเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (2) ในกรณีที่เป็นการพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- (3) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา 291 ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้วตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่งให้ทายาทหรือ

ผู้จัดการมารดก ยื่นบัญชีแสดงรับใช้ค่าทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่
ผู้ดํารงตําแห่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดํารงตําแห่งนั้นตาย

ผู้ดํารงตําแห่งนายนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิก
สภาท้องถิ่น หรือผู้ดํารงตําแห่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตําแห่งนอกจากท้อง
ยื่นบัญชีตาม (2) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
อีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตําแห่งนั้งตั้งกล่าวมาแล้วเป็น
เวลาหนึ่งปีต่อราย

มาตรา 203 เมื่อได้รับบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและ การตําบินงาน
เอกสารประกอบแล้ว ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติหรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งประธานกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมอบหมาย ลงลายมือชื่อทำไว้ ทุจริตแห่งชาติ
ในบัญชีทุกหน้า

บัญชีและเอกสารประกอบตามวรรคหนึ่งของนายกรัฐมนตรีและ
รัฐมนตรีให้เปิดเผยให้สาธารณะทราบโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่
วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีดังกล่าว บัญชีของผู้ดํารงตําแห่งนั้นไม่ได้
เผยแพร่แก่ผู้ใด เว้นแต่การเปิดเผยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณา
พิพากษาคดีหรือการวินิจฉัยข้อหา และได้รับการร้องขอจากศาลหรือคณะกรรมการ
การตรวจเชิงแผนพิเศษ

ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจัดให้มี
การประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อตรวจสอบ
สอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวโดยเร็ว

มาตรา 204 ในกรณีที่มีการยื่นบัญชีเพราเหตุที่ผู้ดํารงตําแห่งทาง
การเมืองผู้ใดพ้นจากตําแห่งนั้นตายให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ ทำการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน
ของผู้ดํารงตําแห่งนั้น แล้วจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ รายงานดังกล่าวให้
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ดํารงตําแห่งทางการเมืองผู้ใดมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้น
ผิดปกติ ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติสั่ง
เอกสารหัวหน้าที่มีอยู่พร้อมทั้งรายงานผลการตรวจสอบไปยังอัยการสูงสุดเพื่อ
ดำเนินคดีต่อศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดํารงตําแห่งทางการเมืองให้
ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นคงเป็นของแผนพิเศษต่อไป

ของคณะกรรมการ
ป้องกันและ
ปราบปรามการ
ทุจริตแห่งชาติ

กรณีผู้ดํารง
ตําแห่งทาง
การเมืองพ้น
จากตําแห่งนั้น
หรือตาย

กรณีผู้ใดมี
ทรัพย์สินเพิ่ม
ขึ้นผิดปกติ

กรณีที่บุคคลใด
ไม่ยื่นบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สิน
และหนี้สิน

ให้นำหนบัญชีติมาตรา 305 วรรคท้า มาใช้บังคับโดยอนุโลมแห่งนี้

มาตรา 295 ผู้ดํารงคําแห่งทางการเมืองผู้ใดจึงใจไม่ยื่นบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้
หรือจึงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วย
ข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจาก
คําแห่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา 292 หรือนับแต่วันที่ตรวจสอบ
พบว่ามีการกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามให้ดํารงคําแห่ง
ทางการเมืองได้ ๗ เบื้องหลังให้บังคับแต่วันที่พ้นจากคําแห่งนี้

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยข้อหาต่อไป และเมื่อศาลมีคำสั่ง
รัฐธรรมนูญวินิจฉัยข้อหาแล้ว ให้นำหนบัญชีติมาตรา 97 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 296 บทบัญชีติมาตรา 291 มาตรา 292 มาตรา 293 วรรค
หนึ่งและวรรคสาม และมาตรา 295 วรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่อื่นของ
รัฐตามที่บัญชีติในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตโดยอนุโลม

ส่วนที่ 2 คณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

คณะกรรมการ
ป้องกันและ
ปราบปรามการ
ทุจริตแห่งชาติ

มาตรา 297 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกแปดคน
ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามค่าแนะนำของภูมิสาก

กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องเป็นผู้ซึ่งมีความ
ชื่อสักย์สุจิวิตเป็นที่ประจักษ์ มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม
มาตรา 256

การสรรหา
และการเลือก
กรรมการ
ป้องกันและ
ปราบปรามการ
ทุจริตแห่งชาติ

การสรรหาและการเลือกกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่ง
ชาติให้นำหนบัญชีติมาตรา 257 และมาตรา 258 มาใช้บังคับโดยอนุโลม หัวนี้
โดยให้คณะกรรมการสรรหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
จำนวนสิบห้าคน ประกอบด้วยประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ประชาชนศาลปกครองสูงสุด ยังอธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลทุกแห่งซึ่งเลือกันเองให้เหตุผลเดียวกัน ผู้แทนพ procurator เมืองทุกแห่งที่มีสมaria เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ procurator ที่มีคนซึ่งเลือกันเองให้เหตุผลเดียวกัน เป็นกรรมการ

ให้ประชาชนวุฒิสภากลุ่มนี้รับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา ๒๙๘ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีภาระการต่อรองต่อหน้าที่ต่อวันที่พระมหาภัชชาริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ต่อรองต่อหน้าที่ได้เพียงวาระเดียว

กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งพ้นจากต่อหน้าตามวาระ ต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

การพ้นจากต่อหน้า การสรรหาและการเลือกกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแทนต่อหน้าที่ว่าง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๖๐ และมาตรา ๒๖๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๙๙ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าร่วมขอต่อประชันวุฒิสภาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดกระทำการขาดความเที่ยงธรรมจงใจฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือมีพฤติกรรมที่เป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการต่อรองแห่งอปป้าร้ายแรง และขอให้วุฒิสภามีมติให้พ้นจากต่อหน้าได้

มติของวุฒิสภานี้ให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากต่อหน้าตามวาระหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

มาตรา ๓๐๐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของห้องสองสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของห้องสองสภา มีสิทธิเข้าร่วมขอต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ต่อรองต่อหน้าทางการเมืองว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดร้ายผิดปกติ กระทำการความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำการความผิดต่อต่อหน้าที่ราชการ

คำร้องขอตามวาระหนึ่งต้องระบุพุทธิกรรมที่กล่าวหาว่าผู้ต่อรองต่อหน้า

ภาระการต่อรอง
ต่อหน้าของ
กรรมการ
ป้องกันและ
ปราบปรามการ
ทุจริตแห่งชาติ

การร้องขอให้
กรรมการ
ป้องกันและ
ปราบปรามการ
ทุจริตแห่งชาติ
พ้นจากต่อหน้า

ดังกล่าวการท่าการตามวาระคนนี้เป็นข้อ ๗ ให้ซัดเจน และให้ยื่นต่อประธาน
รัฐสภา เมื่อประธานรุ่มสภากลไกได้รับคำร้องแล้วให้ส่งคำร้องดังกล่าวไปยังศาลฎีกา
แผนกคดีอาญาของผู้ต้องดำเนินการเมืองเพื่อพิจารณาพิพากษา

กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ถูกกล่าวหาจะ
ปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างนั้นไม่ได้จนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดี
อาญาของผู้ต้องดำเนินการเมืองให้ยกคำร้องดังกล่าว

มาตรา ๓๐๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ให้ส่วนรือเท็จชิงและศูปส้านวนพร้อมทั้งทำความเห็นและเสนอต่อรัฐ
สภาตามมาตรา ๓๐๕

(2) ให้ส่วนรือเท็จชิงและศูปส้านวนพร้อมทั้งทำความเห็นสู่ปั้งศาล
ฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ต้องดำเนินการเมืองตามมาตรา ๓๐๘

(3) ให้ส่วนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่วม伙ดักทรัพย์ทำความ
ผิดฐานทุจริตท่องหน้าที่ หรือกระทำการความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือ
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามกฎหมาย
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(4) ตรวจสอบความถูกต้องและความมือปูจชิงรวมทั้งความเปลี่ยน
แปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๙๑ และมาตรา
๒๙๖ ตามบัญชีและเอกสารประกอบที่ได้ยื่นไว้

(5) รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมขอสั่งบท
ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตัวอย่างโดยอนุโถม
ออกพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

(6) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๖ และมาตรา ๒๖๕ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติ
หน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตัวอย่างโดยอนุโถม

มาตรา ๓๐๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
มีหน่วยธุรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่เป็น
อิสระ โดยมีเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
เป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริตแห่งชาติ

หน่วยธุรการ
ของคณะกรรมการ
ป้องกันและ
ปราบปราม
การทุจริต
แห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มี
อิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้
ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ส่วนที่ 3 การต่อคดีอาชญากรรม

มาตรา 303 ผู้ตั้งร่างทำແທນนายกຮູ້ມະນາຄີ ຮູ້ມະນາຄີ ສາມາລິກສາ ກາງດອດຕອນ
ຜູ້ແກນວາຍງານ ສາມາລິກຖືສາ ປະຫານຄາລເງົາ ປະຫານຄາລວັງຮຽມນູນ ປະຫານ ຈາກທຳແທນ
ຄາລປາກໂຮງສູງສຸດ ທີ່ອີຍກາຮູ້ມະນາຄີ ຜູ້ໄດ້ມີພົບຖືການນີ້ຈໍາກຳມີຄປກີ ສ່ອໄປ
ໃນກາງທຸຈົດຕ່ອ້ານັ້ນທີ່ ສ່ວນກະທຳມີຄຕ່ອ້າແທນໜັ້ນທີ່ກາງການ ສ່ວນກະທຳ
ມີຄຕ່ອ້າແທນໜັ້ນທີ່ໃນກາງຍຸດທິຮຽມ ທີ່ອີຍກາຈຳໃຊ້ອ້ານາຈັ້ນທີ່ຂັດຫຼົບທາ
ນູນຄູ້ຕິແໜ່ງຮັງຮຽມນູນທີ່ອົກງາມມາຍ ຖືສາມາມີອ້ານາຈຳດອດຕອນຜູ້ນັ້ນອອກຈາກ
ທຳແທນໄໝໄດ້

บทบัญญัติวาระหนึ่งให้เข้าบังคับกับผู้ดีกรีตำแหน่งดังท่อไปนี้ด้วย คือ

- (1) กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ทุกการ
ศาลรัฐธรรมนูญ และกรรมการตรวจสอบแผ่นดิน

(2) ผู้พิพากษาหรือคุกคาร พนักงานอัยการ หรือผู้ตัวรับจำหนัง
ระดับสูง ทั้งนี้ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบ
ปรามการทุจริต

มาตรา 304 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน มีลักษณะเชื่อถือร่วงขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา 307 ให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา 303 ออกจากตำแหน่งได้ ค่าร้องขอตั้งกล่าวด้วยการณ์ที่กล่าวหาว่าผู้ตัวจริงตำแหน่งดังกล่าวกระทำการความผิดเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน

สมาชิกกุญแจจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ของกุญแจ ก็จะร้องขอต่อประธานกุญแจสภาก่อนให้กุญแจสภาก ผู้ได้มาตรา ๓๐ ให้ถอดถอนสมาชิกกุญแจออกจากตำแหน่งได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการที่ประชาชนเข้าร่วมขอตาม
วรรคหนึ่ง ให้มีนัยเป้าหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต

การดำเนินการ
ของคณะกรรมการ
ป้องกันและ
ปราบปรามการ
ทุจริตแห่งชาติ

มาตรา 306 เมื่อได้รับคำร้องขอตามมาตรา 304 แล้วให้ประธาน
รัฐสภาส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
ดำเนินการให้ส่วนโดยเร็ว

เมื่อได้รับคำร้องขอแล้ว ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติที่ทำรายงานเสนอต่อรัฐสภา โดยในรายงานดังกล่าวต้องระบุให้ชัดเจนว่า
ข้อกล่าวหาตามคำร้องขอข้อใดมีมูลหรือไม่เพียงใด พัวพันมั่งระหว่างบุคคลแห่งการนั้น

ในการนี้ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็น
ว่าข้อกล่าวหาตามคำร้องขอข้อใดเป็นเรื่องสำคัญ จะแยกทำรายงานเฉพาะข้อนั้น
ส่งไปให้รัฐสภาพารณาไปก่อนก็ได้

ถ้าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติว่าข้อ
กล่าวหาใดมีมูล นับแต่วันดังกล่าว ผู้ต้องรับทำหนังที่ถูกกล่าวหาจะปฏิบัติหน้าที่
ต่อไปไม่ได้จนกว่ารัฐสภาพาจจะมีมติ และให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบ
ปรามการทุจริตแห่งชาติลงรายงาน และเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยัง
ประธานรัฐสภาพื่อดำเนินการตามมาตรา 306 และอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการ
พ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ต้องรับทำหนังทางการเมืองต่อไป แต่ถ้า
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูล
ให้ข้อกล่าวหาข้อนั้นเป็นอันตกไป

ในการนี้ที่อัยการสูงสุดเห็นว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นที่
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งให้ตามวรรคสี่ยังไม่
สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ ให้อัยการสูงสุดแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ระบุข้อที่
ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ในกรณีนี้ให้คณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและอัยการสูงสุดตั้งคณะกรรมการขึ้นคดمهนี้
โดยมีผู้แทนจากแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละห้ากัน เพื่อดำเนินการรวบรวมพยาน
หลักฐานให้สมบูรณ์ แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อพ้องคดีต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการ
ทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อบุคคลเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ ให้คณะกรรมการ

กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจดำเนินการฟ้องคดีเงื่อนหรือแต่งตั้งหน่วยความให้ฟ้องคดีแทน ก็ได้

มาตรา 306 เมื่อได้รับรายงานตามมาตรา 305 แล้วให้ประธาน กระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติลงบันทึกว่าได้มีการประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณากรณีดังกล่าวโดยเร็ว เพื่อพิจารณา รายงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ในการนี้ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติลงรายงานให้กับสภายุติธรรม ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งให้ประธานวัสดุสภาราบที่ได้รับมอบหมายเพื่อ รายงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ น้ำความยุติธรรมบังคับกฎหมายเพื่อมีพระบรมราชโองการเรียกประชุมวุฒิสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญ และให้ประธานวัสดุสภาราบที่ได้รับมอบหมายเพื่อ ประชุมสมัยวิสามัญ และให้ประธานวัสดุสภาราบที่ได้รับมอบหมายเพื่อ

มาตรา 307 สมชิกวุฒิสภามีอิสระในการออกเสียงลงคะแนนที่ลงคะแนน กระทำการโดยวิธีลงคะแนนลับ มติที่ได้ถูกต้องผู้ใดออกจากตัวแทนให้ถือเป็น ลงคะแนน กระทำการโดยวิธีลงคะแนนลับ ไม่ถูกต้อง แต่ต้องได้รับการต้อนรับจากตัวแทน กระทำการโดยวิธีลงคะแนนลับ ไม่ถูกต้อง แต่ต้องได้รับการต้อนรับจากตัวแทน

ผู้ใดถูกก่อตุลาภออกจากตัวแทนให้ผู้นั้นหันหน้าจากตัวแทนหรือให้ออกจาก ราชการนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติให้ถูกตุลาภ แต่ให้ตัดสิทธิผู้นั้นในการดำรง ตัวแทนได้ในทางการเมืองหรือในการรับราชการเป็นเวลาท้าวปี กระทำการโดยวิธีลงคะแนนลับ ไม่ถูกต้อง แต่ต้องได้รับการต้อนรับจากตัวแทน

มติของวุฒิสภามาตรานี้ให้เป็นที่สุด และจะมีการร้องขอให้ถูกตุลาภ บุคคลดังกล่าวโดยอาชัยเหตุเดียวแก้กันอีกมิได้ แต่ไม่กระทบกระเทือนการ พิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ต่างด้าวทางการเมือง

ส่วนที่ 4 การดำเนินคดีอาญา般 ผู้ต่างด้าวทางการเมือง

มาตรา 308 ในกรณีที่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมชิกสภากฎหมาย กระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อาญา般ผู้ต่างด้าว รายฎ สมชิกวุฒิสภากฎหมาย หรือข้าราชการการเมืองอื่นถูกกล่าวหาว่ากระทำการโดยวิธีลงคะแนนลับ ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือ กระทำการโดยวิธีลงคะแนนลับ ตามกฎหมาย กระทำการโดยวิธีลงคะแนนลับ ไม่ถูกต้อง แต่ต้องได้รับการต้อนรับจากตัวแทน ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ต่างด้าวทางการเมือง มีอำนาจพิจารณาพิพากษา บันทึกว่าด้วยตัวตนหนึ่งให้ใช้บังคับกรณีที่บุคคลดังกล่าวหรือบุคคล อื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนด้วย

มาตรา 309 ผู้เสียหายจากการกระทำตามมาตรา 308 มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อให้ดำเนินการตามมาตรา 301 (2) ได้ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ให้นำบทบัญญัติมาตรา 306 วรรคหนึ่ง วรรคสี่ และวรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การพิจารณาคดี

มาตรา 310 ใน การพิจารณาคดีให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ต้องดำเนินการเมืองยื่นสำเนาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลักในการพิจารณาและอาจได้ส่วนหน้าร้อเห็นใจจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

ให้นำบทบัญญัติมาตรา 265 มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ต้องดำเนินการเมืองด้วยโดยอนุโลม

บทบัญญัติว่าด้วยความคุ้มกันของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา 166 และมาตรา 167 มิให้นำมาใช้บังคับกับการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ต้องดำเนินการเมือง

การพิพากษาคดี

มาตรา 311 การพิพากษาคดีให้ถือเสียงข้างมาก โดยผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนต้องทำความเห็นใน การวินิจฉัยคดีเป็นทั้งสิ้นพร้อมทั้งต้องลงคะแนนด้วยว่าจะต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (1) ชื่อผู้ถูกกล่าวหา
- (2) เรื่องที่ถูกกล่าวหา
- (3) ข้อกล่าวหาและสรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา
- (4) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (5) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกเว้นอ้างอิง
- (6) คำวินิจฉัยคดี รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง

ด้วย

คำสั่งและคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ต้องดำเนินการเมืองให้เปิดเผยและเป็นที่สุด

การตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา 312 การตรวจเงินแผ่นดิน ให้กระทําโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินที่มีอำนาจและเป็นภาคาง
คณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดินประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอื่นอีกเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามค่าแนะนำของ ภูมิสภากาชาดไทย ความชำนาญและประสบการณ์ด้านการตรวจเงินแผ่นดิน การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงิน การคลัง และด้านอื่น

คณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินมีหน่วยธุรการของคณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระ โดยมีผู้ว่าการตรวจสอบเงินแผ่นดินเป็นผู้บังคับบัญชา ซึ่งทรงต่อประชานกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ประกอบวาระรวมมุ่งว่าด้วยการตรวจสอบเงินแผ่นดิน

พระมหาเจตวิริย์ทรงแต่งตั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตามคำแนะนำ
ของภูมิสภา จากผู้มีความชำนาญและประสบการณ์ด้านการตรวจเงินแผ่นดิน
การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงิน การคลัง หรือด้านอื่น

กรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินมีภาระการตั้งร่างทำหนังคุณวัลย์ทักษิณ วางกำหนดการตั้งทำหนัง
แต่วันที่พิชิตมหาภัยตรีบุรุษแต่ตั้ง และให้ตั้งร่างทำหนังไว้เพียงวาระเดียว ของกรรมการ

คุณสมบัติ สังกัดและต้องห้าม การสรวจและการเลือก และการพัน
จากตำแหน่งของกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
รวมทั้งยานพาหนะที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงิน
แผ่นดิน และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบ
ธุรการกฎหมายว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

การกำหนดคุณสมบัติและวิธีการเลือกบุคคลซึ่งจะได้รับการแต่งตั้ง เป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินจะต้องเป็นไปเพื่อ ให้ได้บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและมีความซื่อสัตย์สุจริต และเพื่อให้ได้ หลักประกันความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลดังกล่าว

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา 313 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญจะกระทำได้ก็แต่โดยอาศัยหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(1) ถูตดิขอแก้ไขเพิ่มเติมท้องมาจากการคณะรัฐมนตรี หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่ากับมือปู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่ากับมือปู่ของห้องสองสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอหรือร่วมเสนอถูตดิตั้งกล่าวไว้ได้มื่อหารือ การเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นสังกัดมีมติให้เสนอได้

ถูตดิขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหาภักดิ์รัฐเป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ จะเสนอไว้ได้

(2) ถูตดิขอแก้ไขเพิ่มเติมท้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม และให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ

(3) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการให้ใช้ชี้เรียกชื่อและลงคะแนนโดยบิ๊ดเพบ แล้วต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่ากับมือปู่ของห้องสองสภา

(4) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราให้ถือເອົາເສີຍซึ่งมากเมื่อประมาณ

(5) เมื่อการพิจารณาวาระที่สองเสร็จลั้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนั้นแล้วให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป

(6) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขึ้นสุดท้าย ให้ใช้ชี้เรียกชื่อและลงคะแนนโดยบิ๊ดเพบ แล้วต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่ากับมือปู่ของห้องสองสภา

(7) เมื่อการลงมติได้เป็นไปตามที่กล่าวแล้วให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นถูลเกล้าฯ ทรงพระมหาอุตราย และให้นำบทบัญญัติมาตรา 93 และมาตรา 94 มาใช้บังคับโดยอนุโญต

บทเฉพาะกาล

มาตรา 314 ให้คณะองค์นพศรีช่องต่างดำเนินอยู่ในวันประกาศใช้ คณะองค์นพศรีวัชธรรมนูญนี้ เป็นกฎหมายของคณะศรีตามบัญญัติแห่งวัชธรรมนูญนี้

ในระหว่างที่สมาชิกภาพของสมาชิกกุฎิสภานิติบัญญัติลงพร้อมกันทั้งหมด ตามมาตรา 323 ให้ประธานองค์นพศรีทำหน้าที่คณะองค์นพศรีด้วย และให้คณะองค์นพศรีที่เหลืออยู่ทำหน้าที่วัชสภาพตามมาตรา 19 มาตรา 21 มาตรา 22 มาตรา 23 และมิให้นำมาตรา 20 วรรคสาม และมาตรา 24 วรรคสาม มาใช้บังคับ และให้คณะองค์นพศรีเลือกองค์นพศรีคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่ประธานเป็นการชั่วคราว

มาตรา 315 นับแต่วันประกาศใช้วัชธรรมนูญนี้ให้สภากู้แผ่นราชบูรพา กับปฏิบัติ หัวหน้าของสภากู้แผ่นราชบูรพา ลงบัญญัติ ตามวัชธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้ง สุดท้ายโดยวัชธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2539 ทำหน้าที่สภากู้แผ่นราชบูรพาตามวัชธรรมนูญนี้จนถึงวัน เลือกตั้งสมาชิกสภากู้แผ่นราชบูรพาตามมาตรา 324 และให้กุฎิสภาราช วัชธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม ครั้งสุดท้ายโดยวัชธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2534 ทำหน้าที่กุฎิสภาราชตามวัชธรรมนูญนี้จนถึงวันที่ครบสี่ปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งสมาชิกกุฎิสภาราชวรรคท้า (1) หรือวันเลือกตั้ง สมาชิกกุฎิสภาราชวรรคท้า (2) แล้วแต่กรณี

ให้สมาชิกสภากู้แผ่นราชบูรพาซึ่งต่างดำเนินอยู่ในวันประกาศใช้วัชธรรมนูญนี้ คงเป็นสมาชิกสภากู้แผ่นราชบูรพาตามบัญญัติแห่งวัชธรรมนูญนี้ อปุต่อไปจนครบอายุของสภากู้แผ่นราชบูรพา หรือเมื่อมีการบุบสภาก หรือเมื่อ สมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามมาตรา 323 แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ดำเนินอยู่สมาชิกสภากู้แผ่นราชบูรพาจะลงไว้ไว้ด้วยเหตุใด ๆ ให้สภากู้แผ่นราชบูรพาประกอบด้วยสมาชิก สภากู้แผ่นราชบูรพาทำที่มีอยู่

ให้สมาชิกกุฎิสภาราชต่างดำเนินอยู่ในวันประกาศใช้วัชธรรมนูญนี้ คงเป็นสมาชิกกุฎิสภาราชตามบัญญัติแห่งวัชธรรมนูญนี้จนกว่าสมาชิกภาพของ สมาชิกกุฎิสภาราชจะสิ้นสุดลงตามวัชธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยวัชธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2539 หรือสมาชิกภาพของสมาชิกกุฎิสภาราช

สิ้นสุดลงตามมาตรา 323 แล้วแต่กรณี ในการนี้ที่ดำเนินการเมือง สมาชิกกุญแจสภากำลังไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ให้กุญแจสภาก่อนด้วยสมาชิกกุญแจสภานั้นที่มีอยู่

มิให้นำบัญญัติมาตรา 107 (3) มาตรา 118 (7) มาตรา 121 มาตรา 125 (2) และ (3) มาตรา 126 (2) และ (3) มาตรา 127 มาตรา 130 และ มาตรา 134 มาใช้บังคับสมาชิกสภากู้แทนราษฎรตามวาระสองและสมาชิกกุญแจสภามาตรฐาน

การเลือกตั้ง สมาชิกกุญแจสภากำลัง

ในการนี้ที่มีเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกกุญแจสภากำลังตามวาระสองและพร้อมกันทั้งหมด ให้ดำเนินการให้มีการเลือกตั้งสมาชิกกุญแจสภากำลังบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ในคราวแรก ดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกกุญแจสภากลังเมื่อครบสิบปี นับแต่วันที่พระมหาภัชติรย์ทรงแต่งตั้ง ให้ดำเนินการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันก่อนวันครบสิบปี ในกรณีเช่นนี้ ให้อายุของกุญแจสภากำลังและสมาชิกภาพของสมาชิกกุญแจสภานั้นได้รับเลือกตั้ง เริ่มนับตั้งแต่วันที่สมาชิกภาพของสมาชิกกุญแจสภากำลังตามวาระสอง

(2) ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกกุญแจสภากลังตามมาตรา 323 ให้ดำเนินการเลือกตั้งตามกฎหมายประจำบันรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภากู้แทนราษฎรและสมาชิกกุญแจสภาก แต่ถ้ายังไม่มีกฎหมายดังกล่าวให้นำกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภากู้แทนราษฎรซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เท่าที่ไม่ชัดหรือแยกต่อรัฐธรรมนูญนี้ มาใช้บังคับการเลือกตั้งสมาชิกกุญแจสภากัวบ โดยให้ใช้คำว่า "สมาชิกกุญแจสภาก แทนคำว่า "สมาชิกสภากู้แทนราษฎร" ทุกแห่ง และให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งที่ตั้งขึ้นตามมาตรา 319 เมื่อผู้รักษาการตามกฎหมายดังกล่าว และในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภากู้แทนราษฎรชัดหรือแยกต่อ หรือไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดระเบียบที่จะเป็นขึ้นให้แทนบัญญัตินั้นได้เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ระเบียบดังกล่าว และความเห็นที่กว่าบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวนั้นชัดหรือแยกต่อ หรือไม่สอดคล้อง กับรัฐธรรมนูญนี้ ให้ส่งค่าครองธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ก่อนประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา

การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาตาม (2) ให้กระทำการในเดือนมิถุนายนแต่เดือนกรกฎาคมถือว่าเป็นวันประชุมนั้น และมิให้ดำเนินการเลือกตั้งในวันเดียวกันกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 324

มาตรา 316 ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร รองประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประชุม ให้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร รองประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ การดำเนินการที่ดำเนินการในวันประชุมของประธานฯ รองประธานฯ ผู้นำฝ่ายค้าน

ให้ประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประชุม ให้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าอายุของวุฒิสภามาตราย 315 จะสิ้นสุด ลงหรือหันจากตำแหน่งก่อนถึงวาระตามมาตรา 323 การดำเนินการที่ดำเนินการในวันประชุมของประธานฯ รองประธานฯ ผู้นำฝ่ายค้าน

ให้คณะกรรมการอธิการซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันประชุม ให้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะกรรมการอธิการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ การดำเนินการที่ดำเนินการในวันประชุมของคณะกรรมการอธิการ

ให้ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภา และข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในวันประชุม ให้รัฐธรรมนูญนี้ ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ต่อไปเท่าที่ไม่ใช่ด้วยเหตุผลใดๆ ก็ตาม แต่ให้ข้อบังคับการประชุมดังกล่าวล้วนผลลงเมื่อมีการนัดให้มีการนัดใหม่ แล้วแต่การนัด ดังต่อไปนี้ การดำเนินการที่ดำเนินการในวันประชุมของรัฐสภา

(1) เมื่อสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 315 วรรคหนึ่งสิ้นอายุหรือถูกยกเว้นการนัดตามมาตรา 323

(2) เมื่อมีการตราข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาขึ้นใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งต้องไม่เกินสองร้อยสิบวันนับแต่วันประชุม ให้รัฐธรรมนูญนี้

(3) เมื่อมีการตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภาขึ้นใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งต้องไม่เกินสองร้อยสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 317 ให้คณะกรรมการตั้งที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประชุม ให้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะกรรมการตั้งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ การดำเนินการที่ดำเนินการในวันประชุมของคณะกรรมการตั้ง

ให้นำบทบัญญัติมาตรา 166 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2539 มาใช้บังคับกับการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลและคณะกรรมการตั้งตามวรรคหนึ่ง หรือกับการ

อกไปร้ายไม่ได้วางใจว่ามันควรเป็นรายบุคคลและคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นใหม่ในระหว่างที่ยังไม่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 324 แล้วแต่กรณี และถ้ามติไม่ได้มีคะแนนเสียงตามที่กำหนด ก็ให้วาระนั้นหรือคณะกรรมการที่ตั้งกล่าว พ้นจากตำแหน่ง

การพ้นจาก
ตำแหน่งของ
คณะกรรมการ

เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 324 แล้วให้คณะกรรมการที่ตามภารกิจที่มีหรือคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นใหม่ก่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 324 แล้วแต่กรณี พ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มีให้นำบทบัญญัติตามมาตรา 118 (7) มาตรา 127 มาตรา 201 มาตรา 202 มาตรา 203 มาตรา 204 มาตรา 206 (2) (3) และ (6) มาตรา 209 มาตรา 215 วรรคสี่ และมาตรา 216 (๖) มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีตามมาตราดังนี้

คณะกรรมการ
ศุลกากรสห
ยุติธรรม

มาตรา 318 ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ เป็นคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะมีคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามมาตรา 274 และการเลือกตั้งกรรมการตุลาการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

ภายในสามปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้ดำเนินการทั้งหลายอันจำเป็นเพื่อให้การเป็นไปตามมาตรา 274 ของรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 319 ในวาระเริ่มแรก ให้ผู้สภาร่างด้วยการเลือกกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา 136 ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และมีให้นำกำหนดเวลาตามมาตรา 138 มาใช้บังคับ

ในวาระเริ่มแรก ในระหว่างที่ยังไม่มีประธานศาลปกครองสูงสุดให้คณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการการเลือกตั้งจำนวนเก้าคน ประกอบด้วย อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลทุกแห่งซึ่งเลือกตั้งองให้เหลือห้าคน ผู้แทนพรศการเมืองทุกพรศรที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรศคละหนึ่งคนซึ่งเลือกตั้งให้เหลือสี่คน เป็นกรรมการ

ในกรณีที่ยังไม่มีการประกาศใช้กฎหมายประกอนรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการการเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการการเลือกตั้งกำหนดระยะเวลาเดียวกับการเลือกตั้งที่ของคณะกรรมการการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญนี้

การกำหนด
ระยะเวลาเดียวกับ
การเลือกตั้ง
คณะกรรมการ

จะเป็นตัวกล่าวให้สังคายณ์ธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ การเลือกตั้ง ก่อนประการใดในราชกิจจานุเบกษาและให้ใช้บังคับได้จนกว่ากฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีผลใช้บังคับ

มาตรา ๓๒๐ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญตาม ในการนี้
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้ง ที่อยังไม่มีผล
สุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) รัฐธรรมนูญ
พุทธศักราช ๒๕๓๙ เป็นการตัวรัฐธรรมนูญหากมีรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะมีการรัฐธรรมนูญ
ตามวรรคสอง

ในวาระเริ่มแรกให้ดำเนินการเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา 255 การท้ามีนการและมาตรา 257 ภายใต้สิ่งที่วันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนั้น เลือกตุลาการ

ในระหว่างที่ยังไม่มีศาลปกครองสูงสุด มีให้นำมาตรา 255 (2) มาใช้บังคับ และให้ศาลรัฐธรรมนูญประกาศตัวย�认定ว่าศาลรัฐธรรมนูญคนหนึ่งและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอื่นอึกเส็บสองคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากบุคคล ตามมาตรา 255 (1) (3) และ (4)

มาตรา ๓๒๑ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการเป็นคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญนี้ แล้วแต่กรณี จนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขึ้นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งต้องกราบท่านภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการตามวาระคหนึง ก้าหนดรัฐเมืองอันเข้าเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญนี้ ระบุเมืองดังกล่าวให้สังเคราะห์รัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อนประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ใช้บังคับได้จนกว่ากฎหมายประจำฉบับรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะมีผลใช้บังคับ การก้าหนดรัฐเมืองที่เข้าเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ในวาระเริ่มแรก ในระหว่างที่ยังไม่มีประธานศาลปักครองสูงสุดให้คดีนั้น กรรมการสรุหกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำรงมาตรา 297 วรรคสาม มีอำนาจศึกษาด้วยประชานาคคลถือว่า ประธานศาลรัฐธรรมนูญ อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลทุกแห่งซึ่งเลือกตั้งเองให้ เหลือเพียงคน และผู้แทนพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้ แทนราษฎร พรรคคลหนึ่งคน ซึ่งเลือกตั้งเองให้เหลือห้าคนเป็นกรรมการ

มาตรา 322 ในวาระเริ่มแรก กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการ แห่งคดีของรัฐสภา กรรมการศึกษมนุษยชนแห่งชาติ คุลากิจการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและกรรมการตรวจสอบแห่งคดี ที่วุฒิสภาตามมาตรา 315 วรรคสามมีมติเลือก ให้มีรายละเอียดต่อไปนี้ เพียงก็คงที่ของวาระที่กำหนดไว้สำหรับตัวแทนดังกล่าว และเพื่อประโยชน์ใน การเลือกผู้ดำเนินการตัวแทนดังกล่าวเป็นคราวแรกโดยวุฒิสภาซึ่งเลือกตั้งขึ้นตาม รัฐธรรมนูญนี้ มิให้นำบทบัญญัติที่ให้ดำเนินการตัวแทนดังกล่าวได้เพียงวาระเดียว มาใช้บังคับ

ก่อนที่จะมีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ การตอบดตอน ผู้ดำเนินการตัวแทนต่อไป ตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้เป็นมติของที่ประชุมร่วมของสภา ผู้แทนราษฎรกับวุฒิสภาตามมาตรา 315 และให้นำบทบัญญัติมาตรา 109 (14) มาตรา 118 (10) มาตรา 133 (8) มาตรา 141 (5) มาตรา 168 (3) มาตรา 216 (8) มาตรา 260 (6) มาตรา 299 มาตรา 303 มาตรา 304 และมาตรา 307 มาใช้ บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 323 ภายในสองวันถัดจากวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ นี้ ให้รัฐสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิก วุฒิสภา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการ เลือกตั้ง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ให้แล้วเสร็จทุกฉบับ โดยในระหว่างเวลาดังกล่าวจะยุบสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการดังท่อไปนี้

(1) ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งวันถัดจากวันนับแต่วันประกาศ ใช้รัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแต่การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ยังไม่แล้วเสร็จทุกฉบับ ให้สมาชิก

ภาคซีอิจกรรมภาคผู้แทนราษฎรที่นับถือพื้นที่และภูมิปัญญาที่มีต่อสังคม แต่ก็ต้องมีให้มีการดำเนินการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะมีการให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวาระหนึ่งแล้วเสร็จทุกฉบับหรือเป็นกรณีตามมาตรา 324 ในกรณีนี้ ให้รัฐสภาท่านนี้ที่รัฐสภาและดำเนินการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในกำหนดวันนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดนึงร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(2) ในกรณีที่สภាភັນແຫນງານຢ່າງຍົງປິຈາດນາງວ່າພະພາບນຸ້ມີປະກອບຮູ້ຮ່າມນຸ້ມືຖາມວ່າຮ່າມນຸ້ມີທຸກລັບແລ້ວເສົ່າງກາຍໃນກໍາທັນດເລາຕາມ (1) ໃຫ້ຮູ້ມີສຳພິຈາດນາງວ່າພະພາບນຸ້ມີປະກອບຮູ້ຮ່າມນຸ້ມີທັງກ່າວໄທແລ້ວເສົ່າງກາຍໃນເກົ້າສິນວັນນັບແຕ່ວັນທີສຳເນົາໄດ້ຮັບຮ່າງພະພາບນຸ້ມີປະກອບຮູ້ຮ່າມນຸ້ມີທັງກ່າວ

(3) ในกรณีที่รัฐสภามีความสามารถในการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวาระหนึ่งทุกฉบับให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตาม (1) หรือ (2) ให้สมาชิกภาคของสมาชิกรัฐสภาร่วมพิจารณาด้วยเสียงตุบลงพร้อมกันทั้งหมด ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญได้ได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภามาแล้วและให้นำมาตรา 93 และมาตรา 94 มาใช้บังคับกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวโดยอนุโลม

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว
หรือถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วตามมาตรานี้ให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการ
ตามมาตรา 93 โดยพลัน และมิให้นำกำหนดเวลาตามมาตรา 93 มาใช้บังคับ

มีให้นำบัญญัติมาตรา 169 เผาส่วนที่ว่าด้วยร่างพระราชบัญญัติ
เกี่ยวด้วยการเดิน มาใช้มังคับกับการเสนอและ การพิจารณาเรื่องร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญตามวาระครบทุกหนึ่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิก
วุฒิสภาตามวาระคราวสอง (1) และ (2)

ในการดำเนินการตามมาตราดังนี้ มีให้นำบทบัญญัติมาตรา 168 มาใช้บังคับ

มาตรา 324 ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ เมื่อมีกรณีให้กรณีที่เร่งด่วนต้องดำเนินการ

(1) ในกรณีที่รัฐส่วนใหญ่ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบ

ร่าง พ.ร.บ.
ประกอบ
รัฐธรรมนูญที่
รัฐสภาให้ความ
เห็นชอบ

การดำเนิน
การเชือกทั้ง
สมาชิกสภาก
วันที่ ๑๗๘๙๖๔

รัฐธรรมนูญทุกฉบับแล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 323 วรรคหนึ่ง หรือในการถือที่สภานิติบัญญัติประกาศในราชกิจจานุเบกษา 323 ให้การณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวทุกฉบับภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 323 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา 319 ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรเลื่อนอายุหรือถูกยุบ หรือเมื่อถึงกำหนดมาตรา 323

(2) ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาไม่สามารถพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา 323 วรรคหนึ่ง ให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่หันกำหนดเวลาตามมาตรา 323 วรรคหนึ่ง และให้นำกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในวันประกาศให้รัฐธรรมนูญนี้เท่าที่ไม่ชัดหรือยังต่อรัฐธรรมนูญนี้ มาให้บังคับการเลือกตั้งดังกล่าวโดยให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งที่ตั้งขึ้นตามมาตรา 319 เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายดังกล่าว และในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ชัดหรือยังหรือไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดระเบียบที่จำเป็นขึ้นให้แทนบทบัญญัตินั้นได้เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ระเบียบดังกล่าวและความเห็นที่ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวนั้นชัดหรือยังหรือไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญนี้ ให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อนประการ ใช้ในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาขึ้นใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้แล้ว และยังไม่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา 323 วรรคหนึ่ง ครบถ้วนแล้ว ให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาร่างการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ยังไม่ได้ตราขึ้นตามมาตรา 323 โดยให้เริมนับกำหนดเวลาอันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เริ่มนับไป และให้นำความใน (2) และมาตรา 315 วรรคท้า (2) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 326 ในกรณีเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ไม่ให้ดำเนินกำหนดเวลาตาม

การเลือกตั้ง
ส.ส. ครั้งแรก

มาตรา 107 (4) มาใช้บังคับ

มาตรา 326 นอกจากที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมาย สาระสำคัญ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิก ของกฎหมาย รัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการ เลือกตั้ง
กุศลสภा อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังที่อ้างไปนี้

(1) การแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้ง และการอำนวยความสะดวก ส.ส. และ ส.ว. ในการไปเลือกตั้ง

(2) การให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 105 วรรคสอง ออกเสียง ลงคะแนน

(3) การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมควรรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ การ ตรวจสอบและการตัดชื่อผู้สมควรรับเลือกตั้งที่ข้ามออกจากการสมควรรับเลือกตั้ง และการประกาศรายชื่อผู้สมควรรับเลือกตั้งซึ่งอยู่ในบัญชีรายชื่อ

(4) การกำหนดแบบบัตรเลือกตั้งซึ่งต้องมีที่สำหรับทำเครื่องหมายว่าไม่ ลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมควรรับเลือกตั้ง และการประกาศจำนวนผู้มีประสังค์จะ ลงคะแนนเลือกผู้สมควรรับเลือกตั้ง

(5) การสนับสนุนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการแนะนำ ผู้สมควรรับเลือกตั้งสมาชิกกุศลสภากโดยรัฐ รวมทั้งวิธีการแนะนำผู้สมควรรับเลือก ตั้งโดยผู้สมควรรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกกุศลสภางหรือนบุคคลอื่นที่อาจกระท่าได้

(6) การจำกัดวงเดินค่าใช้จ่ายของผู้สมควรรับเลือกตั้ง การแต่งตั้ง สมุหบัญชีเลือกตั้งโดยผู้สมควรรับเลือกตั้ง การตรวจสอบและการประกาศผล การตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมควรรับเลือกตั้ง

(7) การนับคะแนนและการประกาศผลการนับคะแนนในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้ง ซึ่งต้องกระท่าโดยเปิดเผย ณ สถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งแต่เพียงแห่งเดียวเว้นแต่เป็นกรณีที่มีความจำเป็น เดพาะท้องที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดเป็นอย่างอื่นก็ได้

(8) การนับคะแนนและการประกาศผลการนับคะแนนในการเลือกตั้ง สมาชิกกุศลสภា

(9) การประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งจากผู้สมควรรับเลือกตั้งแบบบัญชี รายชื่อ และการเลื่อนผู้มีรายชื่ออยู่ในลำดับถัดไปขึ้นมาแทนผู้ได้รับเลือกตั้งจาก ผู้สมควรรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อซึ่งพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา 327 นอกจากที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมาย สาระสำคัญ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ของกฎหมาย

ตั้งท่อไปนี้

- (1) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (2) การดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยเรื่องการแบ่งเขตเลือกตั้ง การจัดให้มีบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และการนับคะแนนใหม่
- (3) การให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (4) กระบวนการลับส่วนสอบสวนและวินิจฉัยข้อหาของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (5) การดำเนินคดีในศาลโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งในความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือพระราชกำหนดเมือง
- (6) ความร่วมมือที่คาด พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หรือหัวหน้างานอื่นของรัฐท้องให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (7) การรับรองและการแต่งตั้งผู้แทนองค์การเอกชนเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบการเลือกตั้ง
- (8) การจัดให้มีหน่วยงานที่มีอิสระเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด
- (9) กำหนดเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเริ่มควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 328 นอกจากที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระราชกำหนดเมือง อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังท่อไปนี้

- (1) การจัดตั้งพระราชกำหนดเมืองซึ่งอย่างน้อยให้กระทำได้โดยบุคคลตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไป และการจดแจ้งการจัดตั้งพระราชกำหนดเมืองในทะเบียนพระราชกำหนดเมือง
- (2) การเลิกพระราชกำหนดเมือง ทั้งนี้ โดยมิให้นำเอาเหตุที่พระราชกำหนดเมืองไม่ส่งสมাচิกสมควรรับเลือกตั้ง หรือเหตุที่ไม่มีสมाचิกของพระราชกำหนดเมืองได้รับเลือกตั้งมาเป็นเหตุให้ต้องเลิกหรือยุบพระราชกำหนดเมือง
- (3) การดำเนินกิจการของพระราชกำหนดเมือง และการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพระราชกำหนดเมือง

- (4) การสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาสาขาพารค์โดยรัฐ
- (5) การสนับสนุนทางการเงินหรือประโยชน์อื่นๆ แก่พารค์ การเมืองโดยรัฐ การจำกัดวงเงินค่าใช้จ่ายของพารค์การเมืองในการเลือกตั้ง และการควบคุมการรับบริจากของพารค์การเมือง
- (6) การตรวจสอบสถานะทางการเงินของพารค์การเมืองรวมทั้งการตรวจสอบและการเบิกเบ็ดที่มาของรายได้และการใช้จ่ายของพารค์การเมือง
- (7) การจัดทำบัญชีแสดงรายรับและรายจ่ายของพารค์การเมืองและบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของพารค์การเมือง ซึ่งต้องแสดงโดยเบิกเบ็ดที่มาของรายได้และการใช้จ่ายประจำปีของพารค์การเมืองในทุกรอบปีปฏิทิน เพื่อเสนอต่อกองคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบและประกาศให้สาธารณะทราบ
- มาตรา ๓๒๙ ภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้ดำเนินการตรากฎหมายประจำปีของรัฐธรรมนูญดังต่อไปนี้ให้แล้วเสร็จ
- (1) กฎหมายประจำปีของรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
 - (2) กฎหมายประจำปีของรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 - (3) กฎหมายประจำปีของรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ต่างด้าวแห่งทางการเมือง
 - (4) กฎหมายประจำปีของรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจสอบแผนพัฒนา
 - (5) กฎหมายประจำปีของรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ
- มาตรา ๓๓๐ นอกจากที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประจำปีของรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้
- (1) การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
 - (2) ความร่วมมือที่คาด พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐต้องให้แก่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
 - (3) คุณสมบัติและหลักเกณฑ์การแต่งตั้งเลขานุการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
 - (4) อำนาจหน้าที่ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
- มาตรา ๓๓๑ นอกจากที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประจำปีของรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(1) การกำหนดลักษณะอันเป็นการรั่วระบุผิดปกติ และการกระทำอันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่

(2) การท้ามกลางทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมซึ่งผู้ด่ารงทำแท้แห่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐด้วยตัวเอง ทั้งในระหว่างด่ารงทำแท้แห่งหรือหลังพ้นจากทำแท้แห่งตามเวลาที่กำหนด

(3) ทำแท้แห่งและห้ามของผู้พิพากษาหรือตุลาการพนักงานอัยการทำแท้แห่งและระดับของข้าราชการ พนักงาน และผู้ด่ารงทำแท้แห่งอื่น ที่ต้องแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและที่อาจถูก扣ดูออกตามได้ตามรัฐธรรมนูญนี้

(4) การให้ผู้ด่ารงทำแท้แห่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐแสดงทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมทั้งเอกสารประจำบุคคล หลักเกณฑ์ในการพิจารณาและตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินนั้นเป็นระยะ และหลักเกณฑ์ในการเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

(5) วิธีการกล่าวหาว่าผู้ด่ารงทำแท้แห่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐรั่วระบุผิดปกติ กระทำการทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อทำแท้แห่งหน้าที่ราชการ กระทำความผิดต่อทำแท้แห่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำการที่ส่อให้เห็นว่ามิพุทธิการณ์ดังกล่าวซึ่งต้องระบุพุทธิการณ์และมีหลักฐานหรือเบาะแสตามสมควร

(6) กระบวนการให้ส่วนตัวหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐและทำสำเนาในกรณีที่ผู้ด่ารงทำแท้แห่งทางการเมืองถูกกล่าวหา โดยให้คำนึงถึงฐานะของทำแท้แห่งซึ่งมีอำนาจให้คุณให้โทษในระดับสูง และการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาตามสมควร

(7) กระบวนการพิจารณาของวุฒิสภาในการถูกดูถูกหนีออกจากทำแท้แห่ง ซึ่งจะต้องเปิดเผย เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์ สาธารณณะสำคัญ และการลงมติซึ่งต้องกระทำการเป็นการลับ

(8) กระบวนการให้ส่วนและวินิจฉัยในการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐรั่วระบุผิดปกติ กระทำการทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อทำแท้แห่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อทำแท้แห่งหน้าที่ในการยุติธรรมโดยต้องกำหนดกระบวนการให้เหมาะสมกับระดับของทำแท้แห่งและการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาตามสมควร

(9) การดำเนินคดีอาญาภัยเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐซึ่งมิใช้ผู้ด่ารงทำแท้แห่งทางการเมืองในศาลซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา

(10) ความร่วมมือที่ศาล พนักงานสอบสวน หรือหน่วยงานของรัฐต้องให้แก่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

(11) การดำเนินการตามมาตรา 305 วรรคท้า เพื่อพ้องคดี รวมทั้ง
ย่อหน้าในการนำตัวผู้ถูกกล่าวหามาดำเนินคดีต่อไป

(12) หลักเกณฑ์และวิธีการให้ชดใช้ค่าทรัพย์สินในการกรณีที่ปรากฏว่ามี
การโอนหรือย้ายบัญชีทรัพย์สิน

(13) ไทยที่ประชานกรรมการหรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริตแห่งชาติจะได้รับในกรณีที่กระทำการโดยขาดความเห็นชอบ กระทำ
ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ซึ่ง
ต้องมีโทษสูงกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่กำหนดโทษนั้นไปน้อยกว่าสองเท่าของ
โทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา 332 นอกจากที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมาย
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ต้องรับทราบการเมือง
อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(1) ย่อหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ต้องรับทราบการเมือง

(2) วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ต้องรับทราบการเมือง ซึ่งต้องเป็น
ระบบໄต่ส่วนรื้อเท็จจริงโดยยึดสำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติสรุปไว้เป็นหลัก และต้องยึดถือหลักในเรื่องการฟังความทุกฝ่าย
และสิทธิในการฟ้องร้องต่อสู้คดีของผู้ถูกกล่าวหา

(3) การพิจารณาคดีโดยเปิดเผยแพร่ เว้นแต่จะมีความจำเป็นเพื่อ
คุ้มครองประโยชน์สาธารณะสำคัญ

(4) การห้ามดำเนินคดีซ้ำหรือซ้อนกัน

(5) การแต่งตั้งบุคคลให้ดำเนินคดีตามมาตรา 305

(6) การบังคับตามคำสั่งและคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ต้องรับทราบการเมือง

(7) การอันดับจำเบินเพื่อให้กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีมีนัยสำคัญ
ความรวดเร็วและเที่ยงธรรมโดยเฉพาะความร่วมมือที่ศาลล่าง พนักงานสอบสวน
หรือนายจ้างอื่นของรัฐ ต้องให้แก่ศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ต้องรับ
ทราบการเมือง

มาตรา 333 นอกจากที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจสอบและเฝ้าระวัง อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

สาระสำคัญ
ของกฎหมาย
ว่าด้วยวิธี
พิจารณาคดี
อาญาของ
ผู้ต้องรับทราบ
การเมือง

สาระสำคัญ
ของกฎหมาย
ว่าด้วยการ

ตรวจสอบแผนคืน

(1) ถ้านักจดหน้าที่ของคือกรรมการกิจกรรมจัดนิเทศน์ได้แก่การวางแผนนโยบาย การให้คำปรึกษาและคำแนะนำ การเสนอแนะให้มีการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการตรวจสอบแผนคืน การกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจสอบแผนคืน การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาในเรื่องวินัยทางบประมาณและการคลัง การกำหนดโทษเบี้ยวข้อหาของบุคคล - การพิจารณาให้จดจำความผิดทางวินัยและงบประมาณและการคลังในฐานะที่เป็นองค์กรสูงสุด และการพิจารณาเลือกผู้สมควรต่ารวจทำหนังสือว่าการตรวจสอบแผนคืน

(2) การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบแผนคืนและผู้ว่าการตรวจสอบแผนคืน

(3) การจัดให้มีสำนักงานการตรวจสอบแผนคืนที่เป็นอิสระเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การปฏิบัติงาน และการดำเนินงานอื่น

กำหนดเวลาในการตรวจสอบ

มาตรา 334 ในวาระเริ่มแรก ให้ดำเนินการต่อ ๆ ตัวต่อไปนี้ให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด

(1) ให้ตรวจสอบตามมาตรา 68 มาตรา 199 มาตรา 200 มาตรา 248 มาตรา 270 มาตรา 275 และมาตรา 284 วรรคสองและวรรคสาม ให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(2) ภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้ตรวจสอบตามกำหนดเวลาที่กำหนดให้ผู้พิพากษาศาลยุติธรรมซึ่งมีอาชญากรรมเป็นริบูรณ์ในปีงบประมาณใด ไปดำเนินการทำลายล้างเดือนที่มีอาชญากรรมเป็นริบูรณ์ในศาลมีเดือนเดียวกัน ตั้งแต่วันถัดจากวันเดือนปีงบประมาณที่มีอาชญากรรมเป็นริบูรณ์จนถึงวันสิ้นปีงบประมาณที่ผู้พิพากษาผู้นั้นมีอาชญากรรมเป็นริบูรณ์ และหากผู้พิพากษาอาวุโสผู้ใดผ่านการประเมินตามที่กฎหมายบัญญัติว่ายังมีสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ก็ให้ดำเนินทำหนังสือไปได้จนถึงวันสิ้นปีงบประมาณที่ผู้พิพากษาผู้นั้นมีอาชญากรรมเป็นริบูรณ์

(3) ให้ดำเนินการจัดตั้งศาลปกครองตามมาตรา 276 ให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(4) ให้ดำเนินการให้มีคณะกรรมการกิจกรรมท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหรือมาจากการเห็นชอบของสภาท้องถิ่นตามมาตรา 285 วรรคสาม ให้ครบถ้วนภายในสองปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้แล้วแต่เป็นกรณีพิเศษมาตรา 336 (7)

กำหนดเวลาในการจัดตั้งศาลปกครอง

ดูรายละเอียดมาตรา 335 ในพระราชบัญญัติดังที่อ้างไปนี้ มาใช้ กำหนดเวลา
บังคับกับกรณีดัง ๆ ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

กำหนดเวลา
ในการดำเนิน
การให้มีผลและ
ผู้บริหารท้องถิ่น

(1) มีให้นำบัญญัติมาตรา 29 วรรคสองและวรคสาม มาใช้บังคับ
กับกฎหมายที่มิผลให้บังคับอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ หรือที่ได้รับความ
เห็นชอบของรัฐสภาแล้วก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ แต่มีมาตรการ
กฎหมายในเรื่องดังกล่าวขึ้นใหม่หรือมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าว การ
ดำเนินการนั้นต้องเป็นไปตามมาตรา 29 ทั้งนี้ ให้นำไปใช้บังคับกฎหมายหรือข้อ
บังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบัญญัติของกฎหมายด้วย โดยอนุโลม

(2) มีให้นำบัญญัติมาตรา 40 มาใช้บังคับ จนกว่าจะมีการตรา
กฎหมายอนุวัติการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วัน
ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ กฎหมายที่จะตราขึ้นจะต้องไม่กระทบ
กระเทือนถึงการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญา ซึ่งมีผลสมบูรณ์อยู่ในขณะที่
กฎหมายดังกล่าวมีผลใช้บังคับ จนกว่าการอนุญาตสัมปทาน หรือสัญญานั้น
จะสิ้นผล

(3) มีให้นำบัญญัติมาตรา 43 วรคหนึ่ง มาใช้บังคับจนกว่าจะได้
ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วัน
ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(4) มีให้นำบัญญัติมาตรา 170 และมาตรา 209 มาใช้บังคับ
จนกว่าจะมีการตรากฎหมายอนุวัติการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งต้อง^{ไม่เกินสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้}

(5) มีให้นำบัญญัติมาตรา 236 และมาตรา 249 วรคสามและ
วรคห้า มาใช้บังคับกับการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรม และมีให้นำมาตรา 273
วรคสอง มาใช้บังคับกับคณะกรรมการคุกคารกรรมตามมาตรา 318 แต่ทั้งนี้จะ
ต้องดำเนินการเพื่อให้การเป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งต้องไม่เกินห้าปีนับ
แต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(6) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา 237 มาใช้บังคับ จนกว่าจะมีการ
แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อให้การเป็นไปตามบทบัญญัติ
ดังกล่าวซึ่งต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(7) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา 286 วรคสองและวรคสาม มาใช้
บังคับกับสมาชิกหรือผู้บริหารขององค์กรบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นสมาชิกหรือ
ผู้บริหารโดยตำแหน่ง และต้องทำหนังสือในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

จนกว่าจะครบวาระการต่างดำเนินการของสมาชิกซึ่งมาจากภาระเลือกตั้งของสภากล่าว

(๘) มิให้นับหนี้ตามมาตรา ๒๘๘ วรรคสอง มาใช้บังคับกับองค์ประชุมโดยคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นจนกว่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือตรากฎหมายขึ้นใหม่เพื่อนุรักษ์การให้เป็นไปตามบทบัญญัติตั้งก่อน ซึ่งต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๓๓๖ เมื่อครบห้าปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการคลังรัฐธรรมนูญ หรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีอำนาจทำรายงานเสนอความเห็นต่อรัฐสภา และคณะกรรมการรัฐมนตรีเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่นได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
วันมุหมัดนอร์ มะทา
ประธานรัฐสภา

ลงวันที่ ๕๕ ก. ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐

ตัวอย่างคำถ้ามีกระบวนการวิชาการภูมายัชธรรมนุญ ภาคที่หนึ่ง : พฤษภูมายัชธรรมนุญ

บทที่ 1 รัฐธรรมนุญ

1. จงอธิบายความหมายของ “รัฐธรรมนุญ” มาพ่อสังเขป
2. ทำไม่ประเทศส่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่หดหู่พ้นจากการเป็นเมืองขึ้นหรืออาณาจัคค์ จึงต้องการมีรัฐธรรมนุญเป็นหลักในการปกครองประเทศ
3. รัฐธรรมนุญของประเทศส่าง ๆ มีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญอย่างไร จงอธิบาย
4. รัฐธรรมนุญจะต้องมีวิธีการจัดทำหรือแก้ไขให้แตกต่างกันบ้าง การจัดทำหรือการแก้ไขกฎหมายธรรมชาติหรือไม่ รัฐธรรมนุญของประเทศไทยมีวิธีการจัดทำเหมือนกฎหมายธรรมชาติหรือไม่
5. การจัดทำรัฐธรรมนุญตามลักษณะอักษรฯ โดยมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำให้โดยวิธีใดบ้าง
6. จงอธิบายถึงประเทศของรัฐธรรมนุญมาพ่อสังเขป
7. เพราะเหตุใดวิชาการภูมายัชธรรมนุญ จึงเข้ามาเกี่ยวข้องกับวิชาการรัฐศาสตร์

บทที่ 2 รัฐ

1. จงอธิบายถึงความหมายของ “รัฐ” มาพ่อสังเขป
2. จงอธิบายถึงองค์ประกอบของ “รัฐ” มาพ่อสังเขป
3. จงอธิบายถึงข้อแตกต่างระหว่าง “สหพันธรัฐ” กับ “สมมตินรัฐ” มาพ่อสังเขป
4. รัฐคืออะไร คืออะไร รัฐธรรมนุญไทยฉบับพุทธศักราช 2521 ได้บัญญัติลักษณะของประเทศไทย ในความหมายของความเป็นรัฐไว้ว่าอย่างไร

บทที่ 3 ระบบการเมือง

1. การปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ การปกครองที่มีลักษณะสำคัญอย่างไร การที่รัฐหนึ่งมีรัฐธรรมนุญเป็นกฎหมายสูงสุด เพื่อจัดระเบียบอำนาจของรัฐ และคงไว้ รัฐนั้น มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ให้หรือไม่ อย่างไร
2. ให้อธิบายถึงหลักการสำคัญของรูปแบบการปกครองในระบบรัฐสภา และในระบบประธานาธิบดีมาตามที่เข้าใจ
3. ให้อธิบายถึงความแตกต่างระหว่างการปกครองในระบบรัฐสภา กับระบบประธานาธิบดี มาพ่อสังเขป

1. จงอธิบายการปกครองในระบบรัฐสภา มาพ่อสั่งเป็น
2. ให้อธิบายถึงพาระสำคัญของระบบรัฐบาลโดยรัฐสภา (Parliamentary Government)
3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับความเห็นที่ว่า “ประเทศไทยอังกฤษประสมความสำเร็จในการปกครองในระบบรัฐสภา แต่ท่าหันประเทศไทยต้องเดินแบบการปกครองของอังกฤษกับระบบความตั้มเท็ว”
4. การบุบสภาคืออะไร เป็นสาระสำคัญของระบบรัฐสภา (Parliamentary System) หรือไม่ เผรະเหตุใด
5. ให้อธิบายถึงความรับผิดชอบของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา ในระบบรัฐสภา (Parliamentary System)
6. ประเทศไทยมีระบบการปกครองแบบรัฐสภา และเป็นประเทศไทยที่มีระบบพระองค์เมืองแบบสองพระองค์ อย่างเช่น ประเทศไทยอังกฤษ ประชาชนมีสิทธิเลือกฝ่ายบริหารได้โดยตรงนั้น เป็นພะระเหตุใด

บทที่ 5 ระบบการปกครองแบบประธานาธิบดี

1. ให้อธิบายถึงพาระสำคัญของระบบประธานาธิบดี (Presidential System)
2. ในระบบประธานาธิบดี (Presidential System) อ่านใจนิติบัญญัติเข้าไปควบคุม อ่านใจบริหาร และอ่านใจดูถูกการได้ด้วยวิธีการอย่างใดบ้าง
3. จากที่มีค่าก่อตัวว่า “ระบบการปกครองในประเทศไทยหรือเมริกา เป็นการปกครองที่มีการแบ่งแยกอ่านใจนิติบัญญัติและอ่านใจบริหารออกจากกัน อย่างค่อนข้างจะเด็ดขาด” นั้น ท่านเข้าใจว่าอย่างไร และมีมาตรการใดบ้างที่ฝ่ายบริหารโดยประธานาธิบดีจะสามารถกดดันให้ กับฝ่ายนิติบัญญัติได้
4. อ่านใจอิมเพิลเม้นต์ (Impeachment) ในระบบการปกครองของสหรัฐอเมริกาคือ อะไร ให้อธิบายถึงวิธีการใช้อ่านใจดังกล่าวตามที่เข้าใจ
5. ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกาจะบุบสภากฎหมาย (House of Representative) ได้หรือไม่ เผรະเหตุใด
6. ให้ท่านอธิบายถึงวิธีการเข้าสู่ตำแหน่งของประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกามาโดย ละเอียด

บทที่ 6 อ่านใจอิมป์ไทรและหลักการแบ่งแยกอ่านใจ

1. จงอธิบายถึงบทบาทภูมิว่าด้วย “อ่านใจอิมป์ไทรเป็นของชาติ” และบทบาทภูมิว่าด้วย “อ่านใจ

อธิบดีโดยเป็นของปวงชน” มาพอสังเขป

2. จงอธิบายถึงผลของการทฤษฎีว่าตัวย “อำนาจอธิบดีโดยเป็นของชาติ” และผลของการทฤษฎีว่าตัวย “อำนาจอธิบดีโดยเป็นของปวงชน” มาพอสังเขป

3. จงอธิบายถึงแนวความคิดเกี่ยวกับอำนาจอธิบดีโดยในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 มาพอสังเขป

4. จงอธิบายถึงหลักการแบ่งแยกอำนาจของมอนเตสกีเยอ (Montesquieu) พร้อมกับวิจารณ์หลักการแบ่งแยกอำนาจของมอนเตสกีเยอ มาพอสังเขป

5. จงอธิบายถึงหลักการแบ่งแยกอำนาจตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 มาพอสังเขป

6. จงอธิบาย ทฤษฎีการแบ่งแยกอำนาจตามบทบัญญัติในมาตรา 137 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2521 ว่าเหตุใดจึงจำต้องมีบทบัญญัติตั้งกล่าวและนายก-รัฐมนตรีเป็นผู้ที่อยู่ภายใต้บานบัญญัติตั้งกล่าวด้วยหรือไม่ เพาะะเหตุใด

บทที่ 7 ระบบเลือกตั้งและกฎหมายเลือกตั้งของไทย

1. จงอธิบายถึงวิธีการคิดคะแนนเสียงแบบข้างมาก (Le scrutin majoritaire) กับแบบสัดส่วน (La représentation proportionnelle) มาพอสังเขป พร้อมทั้งอธิบายถึงข้อดี ข้อเสียของวิธีการคิดคะแนนหั้งสองแบบที่กล่าวมาด้วย

2. จงอธิบายถึงวิธีการแบ่งเขตเลือกตั้งมาพอสังเขป พร้อมทั้งวิจารณ์ถึงข้อดี ข้อเสียของวิธีการแบ่งเขตเลือกตั้งมาด้วย

3. จงอธิบายถึงระบบเลือกตั้ง ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2528 มาพอสังเขป

บทที่ 8 พระकการเมืองและกฎหมายพระคการเมืองของไทย

1. ให้อธิบายถึงบทบาทของพระคการการเมือง ทั้งตามทฤษฎีและโดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ฉบับพุทธศักราช 2521 มาพอสังเขป

2. ตามบทบัญญัติมาตรา 103 แห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า
“สมាជิກภาพของสมាជิกภาพผู้แทนราษฎรล้วนสุดลงเมื่อ

(1)

(7)พระคการเมืองที่ตนเป็นสมាជิกมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพระคการเมืองและสมាជิกภาพผู้แทนราษฎรที่ตั้งก่อพระคการเมืองนั้น ให้พ้นจากการเป็นสมាជิกของพระคการเมืองที่ตนเป็นสมាជิกในการเมืองนี้ ให้ถือว่าขาดจากสมាជิกภาพนับแต่วันที่....พระคการเมืองมีมติ”

ท่านเข้าใจว่าอย่างไร จงอธิบาย

**ภาคที่สอง : ประวัติรัฐธรรมนูญไทยและรัฐธรรมนูญไทย
ฉบับ พ.ศ. 2521**

บทที่ ๙ ประวัติของรัฐธรรมนูญไทย

1. ประเทศไทยเคยมีสิ่งกระตุ้นความมุ่งหนี้อิม และมีเมื่อใด
 2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับค่าก่อสร้าง “สักขีพระองค์ชาธิปไตยภายในได้การรู้และกำกับ (ของผู้ก่อตั้ง) ที่ปรากฏในพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว (27 มิถุนายน 2475).....เป็นที่นำเสนอใจว่าได้แนวความคิดมาจากไหน ที่แน่ ๆ ก็คือ “ไม่ใช่ของผู้ร่วมประเทศ เหตุผลได้มาจากแนวความคิดของ ดร.ชูนบัตเซ็น ซึ่งได้วางรากฐานการสร้างประชาธิปไตยหลังจากการเปลี่ยนแปลงจากระบบทักษิรีย์แล้วออกเป็น 3 ระยะ....”
 3. ความนอบน้อมอยู่ด้วยแห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว (27 มิถุนายน 2475) “ได้กำหนดครุภูมิแบบการปกครองแบบใด จงอธิบาย
 4. องค์กรดูแลการรัฐธรรมนูญของไทย เริ่มนับมาตั้งแต่เมื่อใด
 5. หลักการห้ามมิให้สมาชิกรัฐสภาดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีในขณะเดียวกัน เคยปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญของไทยฉบับใด และมีที่มาอย่างไร จงอธิบาย
 6. รัฐธรรมนูญของไทยที่มีมาตั้งแต่ พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน (ฉบับ พ.ศ. 2521) หากใช้หลักเกณฑ์ในการจัดรูปแบบการปกครองเป็นเครื่องพิจารณาแล้ว มีฉบับใดบ้างที่เป็นรัฐธรรมนูญแบบรัฐสภา และมีฉบับใดบ้างที่เป็นรัฐธรรมนูญแบบเหลือการ
 7. รัฐธรรมนูญฉบับใดบ้าง ที่มีบทบัญญัติให้มีการแสดงประชามติของประชาชนว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วย กับร่างรัฐธรรมนูญนั้น ๆ
 8. รัฐธรรมนูญฉบับใด ที่มีบทบัญญัติให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา และท่านเห็นด้วยกับบทบัญญัติตั้งก่อสร้างหรือไม่ เพราจะเห็นด้วย
 9. รัฐธรรมนูญฉบับใดบ้างที่มีบทบัญญัติให้นายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และท่านเห็นด้วยกับบทบัญญัติตั้งก่อสร้างหรือไม่ เพราจะเห็นด้วย
 10. รัฐธรรมนูญฉบับใดบ้างที่มีบทบัญญัติให้มีการควบคุมกฎหมายธรรมสามิให้เข้ากับรัฐธรรมนูญ ทั้งก่อนและหลังประกาศใช้กฎหมายนั้น ๆ
 11. ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบรัฐสภา 2 สภา ตั้งแต่รัฐธรรมนูญฉบับใด และสมาชิกสภาที่สอง (วุฒิสภา) ที่เคยมีมาจนถึงปัจจุบันนี้ มีจำนวนและที่มาอย่างไร

บทที่ 10 รัฐธรรมนูญไทย ฉบับ พ.ศ. 2521

1. ท่านเข้าใจความหมายของบทบัญญัติมาตรา 1 แห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521 “ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้” ว่าอย่างไร จงอธิบาย
2. ในทางทฤษฎีที่กล่าวกันว่า ประเทศไทยมีรูปแบบการปกครองในระบบรัฐสภา ให้ท่านอธิบายถึงอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาไทย ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2521
3. ตามรัฐธรรมนูญไทยที่กำหนดครุปแบบการปกครองแบบรัฐสภา ผู้ยินดีบัญญัติ สามารถควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารได้ในทางใดบ้าง (ยกตัวอย่างจาก รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2521)
4. รัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช 2521 ได้กำหนดวิธีการและเงื่อนไขในการออกพระราชนกานต์ไว้อย่างไร ให้อธิบายโดยละเอียด
5. ให้อธิบายถึงองค์ประกอบของคณะคุกคามรัฐธรรมนูญและอำนาจหน้าที่ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2521 มาพร้อมเขียน
6. จงอธิบายถึงหลักเกณฑ์ของการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2521 มาพร้อมเขียน
7. จงอธิบายถึงหลักเอกสารที่ของสมาชิกรัฐสภาที่ได้รับการคุ้มครองตามบทบัญญัติ มาตรา 114 ของรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2521 มาพร้อมเขียน
8. ตามบทบัญญัติมาตรา 146 แห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “พระมหาภัชตริย์ทรงตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่ง และรัฐมนตรีอีกไม่เกินสี่สิบสี่คนประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี....”
ให้ประชานรัฐสภาเป็นผู้ถึงนามรับสมอนพระบรมราชโองการตั้งนายกรัฐมนตรี”
ท่านเข้าใจบทบัญญัติแห่งมาตราаниц่าวอย่างไร จงอธิบาย
9. ร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว ถ้าพระมหาภัชตริย์ “ไม่ทรงเห็นชอบด้วย จะต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป (ยกตัวอย่างตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521)
10. การรับสมอนพระบรมราชโองการคืออะไร มีประโยชน์อย่างไร (ยกตัวอย่างตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521 มาประกอบด้วย)
11. ให้ท่านอธิบายการดำเนินการ ดังต่อไปนี้
การบุนถภา

การปรับลดระดับน้ำ

การลดออกจากร่างหน่วยน้ำกรัมมติ

โดยที่ได้เพิ่มผลกระทบจากการดำเนินการดังกล่าว (ทั้งตามกรณี) ว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรในทางปฏิบัติ และหากท่านเป็นนายกรัฐมนตรี ท่านจะเลือกดำเนินการตามข้อไหนเพาะเหตุใด

12. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน (พ.ศ.2521) ร่างพระราชบัญญัติที่สภามุ่งเห็นราชภูมิใจการณาเสร็จแล้ว และเสนอต่ำผู้ว่าราชการ วุฒิสภาต้องพิจารณาให้เสร็จภายในกี่วัน

13. ให้ท่านอธิบาย อ้างอิง หน้าที่ของวุฒิสภาที่เกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องพระราชบัญญัติ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2521 โดยละเอียด

14. ให้ท่านอธิบายถึงโครงสร้างทางการเมืองการปกครองภายในประเทศให้บัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน (พ.ศ.2521) ให้ครบถ้วนถูกสานบัน ในประเด็นที่มีมาสถานภาพ บทบาท อานาจหน้าที่ โดยละเอียด

15. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 มีวิธีการจัดทำเหมือนกับกฎหมายธรรมชาติหรือไม่ อย่างไร จงอธิบายมาพอสั้น些

(ตัวอย่าง)

ข้อสอบ-ธงคำตอบวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ

ข้อ 1

คำถาม โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2511 มาตรา 137 บัญญัติว่า “พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่ง และ รัฐมนตรีอีกไม่น้อยกว่า... คนและไม่มากกว่า... คน ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน” และมาตรา 139 บัญญัติว่า “รัฐมนตรีจะเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในขณะเดียวกันมิได้”

ในขณะที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2517 มาตรา 177 บัญญัติว่า “พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่ง และ รัฐมนตรีอีกไม่เกิน... คน ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน

นายกรัฐมนตรี จะต้อง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และ รัฐมนตรีอีกไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ของจำนวนรัฐมนตรีทั้งหมด จะต้องเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” นั้น/และ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2521 (ฉบับปัจจุบัน) มาตรา 146 บัญญัติว่า “พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่ง และ รัฐมนตรีอีกไม่เกิน... คน ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน...” มาตรา 148 บัญญัติว่า “รัฐมนตรี จะเป็นข้าราชการการ ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำจากข้าราชการเมืองมิได้” นั้น

ให้ท่านอธิบายเบริญเพียงเทียบรัฐธรรมนูญทั้งสามฉบับโดยชี้ให้เห็นหลักการสำคัญในเรื่องของ “การแบ่งแยกอำนาจ” พอดังนี้

(ภาค 2/2530)

ธงคำตอบ ธงคำตอบตั้งขึ้น (ให้ผู้ตรวจศึกษาคำถาม และตัวบทที่ยกมาในคำถามให้กั่งจะจ้างและใช้ดุลพินิจแยกแยะความแตกต่างตัวบทเอง) อย่างไรก็ตาม ประเด็นโดยปัจจุบัน คือ

รัฐธรรมนูญ 2511 ให้แบ่งแยกอำนาจนิติบัญญัติ และอำนาจบริหารออกจากกัน กล่าวคือ ห้าม ส.ส.เป็นรัฐมนตรี โดยคาดหวังว่าเพื่อให้แยกหน้าที่ขัดเจนทางคนต่างทำหน้าที่และเพื่อให้รัฐบาลมีเสถียรภาพ ไม่ต้องคอยพะวงกับการจัดโครงสร้าง เก้าอี้ รัฐมนตรี ตามสัดส่วนจำนวน ส.ส. แต่ละพรรคร

รัฐธรรมนูญ 2517 ค่อนข้างเปิดกว้างเข้าสู่ระบบรัฐประภากันขึ้น เป็นประชาธิปไตยในแบบ

ที่ว่า นายกจะต้องเป็น ส.ส. และ รัฐมนตรีอีกไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งก็ต้องเป็น ส.ว. หรือ ส.ส. รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ใช้ได้ระยะเดียวถ้าตั้งชุดสอง

รัฐธรรมนูญ 2521 นับเป็นการผ่อนผวนรัฐธรรมนูญ 2511 เนื่องจากรัฐธรรมนูญ 2517 เพราหมิ่นบทเฉพาะกาลในช่วง 4 ปีแรก หลังจากถั่นดูดบทเฉพาะกาล มีบทบัญญัติที่เป็นประชานิยมโดยทั่วไป แต่ก็เปิดกว้างมากกว่ารัฐธรรมนูญ 2517 ขึ้นไปอีก ตรงที่นายกฯ ไม่จำเป็นต้องเป็น ส.ส.

เหล่านี้จะเห็นว่าพื้นฐานจริง ๆ คือแนวคิดในรูปแบบของการปกครองแบบรัฐสภาแบบประชาธิรัฐ แต่ก็มีรัฐบาล ที่มีอำนาจหน้าที่ ตามความเชื่อของฝ่ายปกครองแต่ละบุคคลมี

ข้อ 2

คำตาม ให้หันขอเขียนคำว่า ONE MAN ONE VOTE ที่มักจะบุกเบิกอยู่เสมอในการเมืองบริหารในการควบคุมฝ่ายนิติบัญญัติ อันมีผลถึงสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

และเกี่ยวกับเรื่องนี้ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ฉบับ 2521 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2528 บัญญัติไว้ว่าอย่างไร

โดยขอให้วิจารณ์ด้าน ๆ ว่า หลักการ ONE MAN ONE VOTE เหมาะสมกับพัฒนาการทางการเมืองการปกครองของประเทศไทยหรือไม่อย่างไร (ภาค 2/2530)

ธงคำตอบ ให้คุณตรา 90, 91 ก่อนแก้ไขปี 2528 และหลังแก้ไขปี 2528 ประกอบหลักก็คือ เจตนาการณ์เดิมของรัฐธรรมนูญ 2521 ประสังค์จะส่งเสริมพระราชการเมืองให้เจริญดีบี๊ จึงกำหนดไว้ในบทบัญญัติต่าง ๆ ของรัฐธรรมนูญ รวมถึงการเลือกตั้ง หลังบทเฉพาะกาลที่ใช้เป็นแบบ พ่างให้ญี่ หรือเบอร์เดียวทั้งพวงด้วย แต่ก็มาแก้ไขให้เปลี่ยนมาด้วยตัวเองไม่เกิน 3 คามสีบ โดยมาตราอื่น ที่เกี่ยวข้องไม่ได้แก้ด้วย

คำว่า วัน แม่น วัน โวต แปลตรงตัวว่า เลือกตั้งแบบหนึ่งคนหนึ่งเดียว แต่หมายถึงการแบ่งเขตย่อย เขตละหนึ่งคน อ้างว่าเพื่อให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียมกัน แต่ในการข้อเท็จจริงต้องคุ้ว่า พระราชการเมืองไทยเน้มแข็งแล้วหรือยัง หากแบ่งเขตย่อยรายเล็กลงไปมากเข้า ปัจจัยท้องถิ่นจะมีอิทธิพลสูง จนพระราชการเมืองหมดความหมายไปได้ การยึดถือโดยก่อให้ฝ่ายปกครองก็จะทำได้ง่ายเข้า (ให้ถือเป็นศุลพินิจของผู้ตรวจแต่ละคนด้วย)

ข้อ 3

คำคาม จงอธิบายถึงอำนาจของนายกรัฐมนตรีในระบบการปกครองแบบรัฐสภา (Parliamentary system) ของประเทศไทยอังกฤษ กับอำนาจของประธานาธิบดีในระบบการปกครองแบบประธานาธิบดี (Presidential system) ของประเทศไทยหรือสหภาพเมริกา มาพ่อสังเขป พร้อมทั้งวิจารณ์ด้วยว่า ผู้น่าฝ่ายบริหารในระบบการปกครองแบบใดที่กล่าวมา มีอำนาจมากกว่ากัน (ภาค 2/2530)

ธงคำตอบ ในประเทินที่หนึ่ง สามารถจัดทำตารางเพื่อชี้ให้เห็นถึงอำนาจของหัวหน้าฝ่ายบริหาร ในระบบการปกครองแบบรัฐสภา และในระบบการปกครองแบบประธานาธิบดี ได้ดังนี้

อำนาจของนายกรัฐมนตรี ในระบบการปกครอง แบบรัฐสภาของอังกฤษ	อำนาจของประธานาธิบดี ในระบบการปกครอง แบบประธานาธิบดีของสหภาพเมริกา
1. อำนาจในการจัดตั้งคณะรัฐมนตรี รวมถึงการปรับปรุงคณะรัฐมนตรี ตลอดจนขอให้รัฐมนตรีผู้หนึ่งผู้ใดลาออกจากตำแหน่ง รวมถึงการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูง	1. อำนาจในการแต่งตั้ง ปรับปรุงรัฐมนตรี ขอให้รัฐมนตรีผู้หนึ่งผู้ใดลาออกจากตำแหน่ง รวมทั้งการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูง แต่ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วย ในบางกรณี
2. นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ควบคุมนโยบายของรัฐบาล และพร้อมที่จะแทรกแซงในกระบวนการต่าง ๆ ที่สำคัญ ออาทิ กระบวนการต่างประเทศ	2. ประธานาธิบดีเป็นผู้ที่มีอำนาจในการดำเนินนโยบายทางการทูตกับประเทศต่าง ๆ แต่ตั้งทูตและถอนทูต
3. อำนาจในการให้อภัยไทย ให้เครื่องราชอิสริยาภรณ์	3. อำนาจในการอภัยไทย
4. อำนาจในการยุบสภาสามัญ แต่โดยที่เป็นนายกรัฐมนตรีมักจะปรึกษาหารือกับรัฐมนตรีสำคัญ ๆ ที่เรียกว่า “รัฐมนตรีภายใน” (Inner Cabinet)	4. ไม่มีอำนาจยุบสภา

5. นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เริ่มทางกฎหมาย เพราะกฎหมายทั่วไปยุ่งยากความเริ่มของฝ่ายรัฐบาล 6. นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐบาลมีอำนาจในการออกกฎหมายบังคับ ที่เรียกว่า "Order in Council" 7. นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีมีอำนาจในการเริ่มทางการเงิน ท้องภาษีด้านภาษีอากร และการเสนอกฎหมายงบประมาณ แต่หัวนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาด้วย 8. ในการใช้สิทธิยับยั้งร่างกฎหมาย เป็นอำนาจของกษัตริย์ แต่อำนาจนี้กษัตริย์ไม่ได้ใช้มานั้นแต่ ค.ศ.1707 เป็นต้นมา	5. ประธานาธิบดีใช้วิธีการเสนอร่างกฎหมาย โดยฝ่ายทางสำนักของประธานาธิบดี ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเป็นแผนงานด้านนิติบัญญัตินองรัฐสภามากขึ้นทุกที นอกจากนี้แล้วประธานาธิบดียังอาจใช้วิธีการบีบมือจากฝ่ายบริหารที่ต้องสั่งก้าวพระคัพเดียวกับพระคชของประธานาธิบดีให้ช่วยเสนอร่าง 6. ประธานาธิบดีมีอำนาจในการออกกฎหมายบังคับต่าง ๆ ที่เรียกว่า "Executive Order" 7. ประธานาธิบดีและรัฐมนตรีมีอำนาจในการเริ่มทางการเงิน แต่การพิจารณางบประมาณต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาด้วย 8. ประธานาธิบดี มีสิทธิยับยั้งร่างกฎหมาย ที่เรียกว่า "Veto" แต่ในภาคปฏิบัติ ประธานาธิบดีใช้สิทธิยับยั้งไม่ป้องนัก

๔๘๔

สำหรับใน ประเทศไทยที่สอง ผู้ตอบจะสามารถถอดถอนได้ทั้ง 2 ประธาน กล่าวคือ.—
ประการแรก หัวหน้าฝ่ายบริหารในระบบการปกครองแบบรัฐสภา มีอำนาจมากกว่าหัวหน้าฝ่ายบริหารในระบบการปกครองแบบประธานาธิบดี

ประการที่สอง หัวหน้าฝ่ายบริหารในระบบการปกครองแบบประธานาธิบดี มีอำนาจมากกว่าหัวหน้าฝ่ายบริหารในระบบการปกครองแบบรัฐสภา

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนในประเทศไทยที่สองนี้ ขึ้นอยู่กับเหตุผลในเชิงวิชาการที่รองรับค่าตอบว่า มีเหตุผลเพียงพอหรือไม่ และตรงกับมาตรฐานวิชาการรัฐธรรมนูญ ตลอดจนในภาคปฏิบัติหรือไม่ เช่นกัน ขึ้นอยู่กับคุณพินิจของผู้ครวจข้อสอบ

คำตัดสิน ให้อธิบายถึงผลการทบทวนค่างๆ ที่เกิดขึ้นตามบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2521) อันเนื่องมาจากการประการศุภภาพผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2531 มาโดยละเอียด (ภาคฤดูร้อน 1/2530)

เช่นเดียวกัน ความหมายของ "การยุบสภา" นั้น ในทางกฎหมายถือ มาตรการของฝ่ายบริหาร ในการควบคุมฝ่ายนิติบัญญัติ อันมีผลทำให้สามารถขจัดสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดได้ ล้วนสุดลง

อำนาจในการยุบสภา ถือว่าเป็นสาระสำคัญของระบบการปกครองแบบรัฐสภา ซึ่งมีการถ่วงดุลย์อำนาจระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ก่อให้ฝ่ายบริหารสามารถยุบสภาได้ และฝ่ายนิติบัญญัติสามารถถอดถอนได้ไว้วางใจฝ่ายบริหารได้

การยุบสภาอาจเนื่องมาจากการขาดดุลย์ตังต่อไปนี้

1. ในกรณีที่เกิดความขัดแย้งระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งไม่สามารถดำเนินการได้ จึงจำเป็นต้องบุบสภา เพื่อให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินว่าฝ่ายใดเป็นฝ่ายถูกต้อง

2. ในกรณีที่รัฐบาลเห็นว่า ในขณะที่จะบุบสภานั้น คะแนนนิยมน้อยกว่ารัฐบาลกำลังต้องหาภัยการเลือกตั้งใหม่ในขณะนั้น ฝ่ายรัฐบาลจะมีโอกาสได้รับชัยชนะ ได้ทั้งในส่วนมากที่มีโอกาสกลับมาเป็นรัฐบาลอีก จึงทำการบุบสภาเพียง

สำหรับการบุบสภาพตามบัญญัติในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521 นั้น ได้ถูกบัญญัติไว้ใน มาตรา 101 ความว่า :—

"พระมหากษัตริย์ทรงไว้วังพระราชอันยาทที่จะบุบสภาพผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่"

การบุบสภาพผู้แทนราษฎร ให้กระทำการโดยพระราชบัญญัติการซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายในเก้าสิบวัน และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

การบุบสภาพผู้แทนราษฎรจะกระทำได้เพียงครั้งเดียวในเหตุการณ์เดียวเท่านั้น"

สำหรับผลการทบทวนอันดีบันไดของมาจากการบุบสภาพมีดังต่อไปนี้

1. สมาชิกภาพของ ส.ส.สิบหกสอง (ตามมาตรา 103 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521)
2. รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง โดยคำแนะนำของรัฐมนตรีที่หันจากตำแหน่งจะรักษาการ

ไปจนกว่าคณารัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ (ตามมาตรา 154 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2521)

3. ต้องมีการเลือกตั้งทั่วไปภายใน 90 วัน (ตามมาตรา 101 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2521)

4. จะมีการประชุมวุฒิสภาไม่ได้ ยกเว้นในการให้ความเห็นชอบในการประกาศ ลงนาม โดยให้ถือว่าวุฒิสภากำหนดที่รัฐสภาในระหว่างที่มีการยุบสภาผู้แทนราษฎร (ตามมาตรา 124 และมาตรา 161 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521)

5. ร่างพระราชบัญญัติที่ตั้งอยู่ในระหว่างการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรยังไม่ผ่าน วุฒิสภาก็เรียบง่ายไม่มีการลงพระปรมาภิไธยจะถือว่าถูกไปทั้งหมด รวมทั้งถูกตัดออก ฯ และกระทำการ ที่ตั้งอยู่จะถูกไปทั้งหมดด้วย

ข้อ 5

คำถาน ตามที่ได้มีพระราชการเมืองพระองค์ทรงประภาครว่า สมาชิกของพระองค์ที่จะได้รับเลือกตั้งให้เป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะไม่ขอรับตำแหน่งในฝ่ายบริหาร อันเป็นแนวความคิดที่สอนคลื่นอัน กับ การแยกฝ่ายนิติบัญญัติออกจากฝ่ายบริหารโดยเด็ดขาด ดังที่เคยปรากฏในรัฐธรรมนูญของไทยบาง ฉบับนั้น ทำนั้นว่าเป็นข้อกำหนดที่ถูกต้องตามหลักการของ การปกครองในระบบประชาธิปไตย ในระบบรัฐสภาหรือไม่อ้างไว้ให้อธิบายพร้อมเหตุผล

(ภาคฤดูร้อน 1/2530)

รองค่าตอบ ตามหลักการของ การปกครองในระบบประชาธิปไตยในระบบรัฐบาลนี้ ประชาชน จะเป็นผู้กำหนดล้วนๆ คือที่จะไปทำหน้าที่ในองค์กรนิติบัญญัติ และล้วนๆ ของสมาชิกจากองค์กรนี้ จะได้รับการคัดเลือกจากหัวหน้าฝ่ายบริหารให้ไปร่วมปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายบริหารดังต่อไปนี้ของระบบ รัฐสภาในประเทศไทยที่ประชาชานได้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว สมาชิกสภาผู้แทน ส่วนนี้จะได้รับการเลือกสรรจากหัวหน้าพระองค์การเมืองที่มี ส.ส.ของพระองค์เป็นกิ่งหนึ่งในสภากฯ ให้ไปร่วมเป็นผู้บูรหารในคณะรัฐบาลที่ต้องจัดตั้งขึ้นภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป

ดังนั้น การกำหนดแนวทางที่จะไปให้ ส.ส. รับตำแหน่งในฝ่ายบริหาร จึงเป็นการไม่ถูกต้อง ตามหลักการของระบบรัฐสภา และยังเป็นการก่อให้เกิดความสับสนแก่ประชาชนในการทำความ เข้าใจกับรูปแบบและระบบการปกครองในระบบรัฐสภาอีกด้วย การกำหนดจะให้แยกฝ่ายนิติบัญญัติ ออกจากฝ่ายบริหารอย่างเด็ดขาดนั้นเป็นหลักการที่ใช้อยู่ในรูปแบบการปกครองในระบบประชาธิบุคคล ดังเช่นประเทศไทยหรือเมริกา ซึ่งมีรูปแบบการปกครองและสถาบันการปกครองดังเช่น ของประเทศไทยเรา

ข้อ 6

คำถาม จงเปรียบเทียบระบบการปกครองแบบรัฐสภา (ของประเทศไทย) กับระบบการปกครองแบบประธานาธิบดี (ของสหรัฐอเมริกา) ทั้งในภาคทฤษฎีและในภาคปฏิบัติมาพ่อสังเขป
(ภาคฤดูร้อน 1/2530)

ธงคำตอบ ข้อเปรียบเทียบที่ระบบการปกครองแบบรัฐสภา (ของอังกฤษ) กับระบบการปกครองแบบประธานาธิบดี (ของสหรัฐอเมริกา) มีพื้นฐานรูปได้ดังนี้ .—

ก. ระบบการปกครองทั้งสองมีแหล่งที่มาเหมือนกัน แต่แนวความคิดต่างกัน

(1) บ่อเกิดของระบบการปกครองทั้งสองแบบมาจากทฤษฎีของการปกครองแบบประธานาธิบดีโดยอันมีผู้แทน (Democratic representative) และมาจากทฤษฎีว่าด้วยการแบ่งแยกอำนาจ และทฤษฎีว่าด้วยความสมดุลย์ระหว่างอำนาจ

(2) ระบบการปกครองทั้งสองรูปแบบมีแนวความคิดที่แตกต่างกันในแง่ที่ว่า ระบบการปกครองแบบรัฐสภานั้นเป็นผลมาจากการแนวความคิดของการแบ่งแยกอำนาจแบบยื่น (Separation souple) แต่ระบบการปกครองแบบประธานาธิบดี เป็นผลมาจากการแนวความคิดของการแบ่งแยกอำนาจแบบค่อนข้างเด็ดขาด (Separation rigide)

ข. ในภาคปฏิบัติระบบการปกครองทั้งสองรูปแบบมีแนวโน้มเอียงเข้าหากัน ปราศจากความสับสน

(1) ที่กล่าวว่า “ระบบการปกครองทั้งสองรูปแบบมีความโน้มเอียงเข้าหากัน” หมายถึง ว่า ลักษณะของการแบ่งแยกอำนาจในระบบการปกครองทั้งสองรูปแบบนั้นมีแนวโน้มเข้าหากัน คือ ระบบการปกครองแบบประธานาธิบดีนั้น มิใช่ว่าฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติจะแบ่งแยกอำนาจหน้าที่กันอย่างเด็ดขาด ยังมีความร่วมมือระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติในหลายกรณี ทั่วในระบบการปกครองแบบรัฐสภานั้นก็ใช้ว่าจะมีการแบ่งแยกอำนาจแบบอ่อนแอมอไป เพราะในภาคปฏิบัติแล้ว ฝ่ายบริหารพยายามรวมศูนย์อำนาจเข้าไว้ในฝ่ายเดียว

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับความเด่นของฝ่ายบริหารนั้นจะปรากฏอยู่ทั้งในระบบการปกครองทั้งสองรูปแบบ กล่าวคือประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาและนายกรัฐมนตรีอังกฤษ มีอำนาจมากกว่าฝ่ายนิติบัญญัติ

(2) ที่กล่าวว่า “ระบบการปกครองทั้งสองนี้ไม่มีสิ่งที่ทำให้เกิดความสับสน” นั้น หมายถึงว่า ระบบการปกครองของอังกฤษยังคงมีลักษณะการปกครองในระบบรัฐสภา

สำหรับสหรัฐยอมรับก็ยังคงรูปแบบการปกครองแบบประธานาธิบดีอยู่เสมอ ไม่ได้สร้างความตื้บตัน แต่ประการใด ทั้งนี้เพรา

ระบบการปกครองของอังกฤษยังคงปฏิบัติอย่างหลักการที่ว่า “ความรับผิดชอบบ่วงกันของรัฐบาล” แม้ว่าในส่วนความเป็นจริง นายกรัฐมนตรีจะมีอำนาจมากที่สุด แต่ระบบการปกครองแบบประธานาธิบดีนั้น รัฐบาลของประธานาธิบดีก็ยังมีอำนาจสูง แม้ว่าอำนาจของทางกองเกราะจะมีอยู่ในน้อยกว่าตาม

ข้อ 7

คำค้าน จงอธิบายถึงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 มาพ่อสั่งเบป (ภาคตุรุร้อน 1/2530) ลงคำตัดบอ องค์ประกอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ มีดังต่อไปนี้.—

ตามมาตรา 184 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 ได้บัญญัติว่า “คณะตุลาการรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานรัฐสภา ประธานศาลฎีกา อธิบดีกรมอัยการ และบุคคลอื่นอีกสี่คนซึ่งรัฐสภาแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ ประธานรัฐสภาเป็นประธานคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ”

สำหรับอำนาจหน้าที่ของตุลาการรัฐธรรมนูญมีดังนี้

1. วินิจฉัยถึงการล้มลุกสมานซึ่กภาพพจน์ของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรและสมาชิกภูมิทั่ว
- (มาตรา 81)
2. วินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติใหม่หลักการเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องบังบังไว้ (มาตรา 130)
3. วินิจฉัยถึงการล้มลุกของความเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา 155 (2), (3), (4) หรือ (6) หรือมาตรา 155 วรรคสอง และมาตรา 81
4. วินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรมกับศาลอาญา หรือระหว่างศาลอาญาด้วยกัน (มาตรา 179)
5. วินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติใหม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ (มาตรา 190)
6. วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใหม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ (มาตรา 191)

บทสรุป

จากเนื้อหาในวิชาภาษาไทยรู้ธรรมนูญที่ก่อสร้างมาทั้งหมด พอดีดังนี้

ในภาคที่หนึ่ง ว่าด้วยทฤษฎีภาษาไทยรู้ธรรมนูญนั้น ขอให้ทำความเข้าใจในเนื้อหา สาระทฤษฎีทั้งหมด มีเรื่องเพียงแต่จะจำได้เท่านั้น และต้องสามารถถ่ายทอดความรู้ไปยังคนอื่น บ้านเมืองในปัจจุบันได้ด้วย นอกจากนี้ ควรศึกษาเนื้อหาอย่างละเอียดทั้ง 8 บท เพื่อจะได้ระลึกถึงสิ่งที่ได้รับ แล้วนำไปใช้กับการสอนในห้องเรียน ด้วยความตั้งใจและมีความสำคัญทั้งสิ้น หากมีประเด็นสงสัยก็ควรศึกษาเพิ่มเติมจากค่าธรรมนูญที่ได้รับ หรือรู้ธรรมนูญเพิ่มอีก ที่ได้ระบุไว้ในบรรณานุกรม เพื่อประกอบการศึกษาด้วย

ในภาคที่สอง ว่าด้วยประวัติรู้ธรรมนูญไทยและรู้ธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 นั้น กีติ ทำความเข้าใจในสาระสำคัญของรู้ธรรมนูญทุกฉบับ แต่เน้นในรู้ธรรมนูญฉบับสำคัญ ๆ อาทิ รู้ธรรมนูญฉบับวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2475, รู้ธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2489, รู้ธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2492, รู้ธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2511, รู้ธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2517 รู้ธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2521, รู้ธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2534

ในส่วนที่เกี่ยวกับรู้ธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ควรศึกษาในหมวดและมาตรฐานที่สำคัญ ๆ ซึ่งผู้เรียนเรียงได้พิเศษตามอธิบายไว้แล้ว และหมั่นอ่านหนังสือพิมพ์ติดตามข่าวสารทางการเมือง อาทิ ติดตามการประชุมของรัฐสภา

เมื่อศึกษากระบวนการวิชาภาษาไทยรู้ธรรมนูญแล้ว ควรตั้งค่าตอบให้กับตนเองว่า จะนำเอาวิชาภาษาไทยรู้ธรรมนูญไปประยุกต์ใช้กับชีวิตการทำงานของผู้เรียนได้อย่างไรในอนาคต หรือได้รับประโยชน์อย่างไรกับการศึกษาวิชาภาษาไทยรู้ธรรมนูญ ผู้เรียนเรียงหัวใจว่าคงจะได้รับค่าตอบในแบบที่ต้องการ